HEGEM VAKFI
SOSYAL ARABULUCULUK AKADEMİSİ

1

HELENA NEVES ALMEIDA
CLARA CRUZ SANTOS
CRISTINA PINTO ALBUQUERQUE

AVRUPA'DA SOSYAL ARABULUCULUK

ÇEVİRİ EDİTÖRLERİ

Dr. Öner SOLAK
Doç. Dr. Ersin ERDOĞAN

HELENA NEVES ALMEIDA
CLARA CRUZ SANTOS
CRISTINA PINTO ALBUQUERQUE

AVRUPA'DA SOSYAL ARABULUCULUK

Sorumlu Yayın Editörü

Dr. Öner SOLAK

HEGEM Yayınları
Adem SOLAK Kütüphanesi
Bilimsel ve Eğitsel Eserler Dizisi

AVRUPA'DA SOSYAL ARABULUCULUK
Editör: Öner SOLAK

Aralık 2025 ANKARA

ISBN: 978-975-2489-19-6

İÇİNDEKİLER

I. AVRUPA'DA SOSYAL ARABULUCULUĞUN ÖZELLİKLERİ:

BENZERLİKTE ÇEŞİTLİLİK

1. ÇALIŞMA DESENİ 1

I- Araştırmanın Amacı 2

II- Ana Hedef 2

III- Yöntemsel Tercihler 3

2. ARAŞTIRMA BULGULARI: SOSYAL ARABULUCULUK KAVRAMLARI,

BAĞLAMLARI VE VAKA ÇALIŞMALARI

2.1 FRANSA 6

2.2 ALMANYA 20

2.3 İTALYA 31

2. ARAŞTIRMA BULGULARI:

SA KAVRAMLARI, BAĞLAMLARI VE VAKA ÇALIŞMALARI

2.4 PORTEKİZ 53

VAKA ÇALIŞMASI - SOSYAL BAĞLARI ÇÖZMEK VE BİRLİKTE İNŞA

ETMEK İÇİN ARABULUCULUK

1. Proje Sahibi 74

2. Giriş 74

3. Projenin amacı 75

4. Sanatsal taslak 75

5. Proje özeti 75

6. Sosyal ve topluluk arabuluculuğu vaka çalışması 76

2. ARAŞTIRMA BULGULARI: SA KAVRAMLARI, BAĞLAMLARI VE
VAKA ÇALIŞMALARI
2.5 İSPANYA 85
2. ARAŞTIRMA BULGULARI: SA KAVRAMLARI, BAĞLAMLARI VE 99
VAKA ÇALIŞMALARI
2.6 İSVİÇRE 99
VAKA ÇALIŞMASI - CONFLITS.CH 118
2. ARAŞTIRMA BULGULARI: SA KAVRAMLARI, BAĞLAMLARI VE 121
VAKA ÇALIŞMALARI
2.7 BİRLEŞİK KRALLIK 121

ÖNSÖZ

Son on yılda, arabuluculuk çalışmaları ve uygulamaları çeşitli alanlara yayılmakta ve farklı görünümlerde ortaya çıkmaktadır. Giderek daha da karmaşık hale gelen yaşam, yenilenmiş mesleki yeterlilikleri ve eylem stratejilerini gerektirmektedir. Bu bağlamda Avrupa Birliği'nin endişeleri ve yönergeleri doğrultusunda, aslında, amaçları, süreçleri ve odak alanları kadar çeşitli olan alternatif bir çatışma çözümü yöntemi olarak sosyal arabuluculuğun değerine tanık olmaktayız.

Arabuluculuğa yönelen ilginin ve sosyal, politik, eğitimsel ve kültürel belirginliğinin nedenleri, esas olarak günümüz sorunlarının, beklentilerinin, politikalarının ve sistemlerinin karmaşıklığı ile yakından ilişkilidir. Arabuluculuk; demokratik sistemin derinleşmesi, ekonomik küreselleşme, bilgi ve iletişim teknolojilerinin gelişimi, vatandaşlar ile hizmetler ve işletmeler arasındaki ilişkilerin dönüşümüne etki ederek, sosyal ve ekonomik ilişkilere etkin bir şekilde yeni bir ivme kazandırmaktadır.

Bu kitap, "Avrupa ABSCM (Sosyal Arabuluculuk Danışma Merkezi) Projesi" kapsamında elde edilen çıktıları ve düşünceleri dile getirmeyi amaçlamaktadır. Proje, kişilerarası, sosyal, ekonomik ve politik uyuşmazlıkların doğasını ve çok boyutluluğunu ve ilgili aktörleri göz önünde bulundurarak, yerel ve ulusal ortakların uyumlu çalışması altında çok disiplinli ve katılımcı bir mantıkla yazılmış ve bir Sosyal Arabuluculuk Danışma Merkezi'nin oluşturulmasını içermektedir. Bu, eğitim, araştırma ve müdahale açısından çeşitli hedef kitlelerin gelişimine katkı vermektedir; ve bu durum ABSCM uygulaması için önemli bir zenginliktir.

İngiltere, İtalya, Fransa, İsviçre, Almanya, İspanya ve Portekiz gibi farklı ülkelerden gelen farklı özelliklere sahip ortaklar, yani Üniversiteler, Dernekler, Akademiler, Eğitim Enstitüleri ve Profesyonel/Akademik kişilerden oluşan bir kadro ile arabuluculuk alanındaki güçlü tecrübeler birleştirilmiştir. Koordinasyon Coimbra Üniversitesi tarafından sağlanmıştır.

Proje iki ana soruya dayanmaktadır:

Avrupa'da hangi sosyal arabuluculuk kavramları, deneyimleri ve modelleri geliştirilmiştir? Bu ortaklık, Sosyal Arabuluculuk alanında bilgi birikiminin

oluşturulması, öğretimi ve yaygınlaştırılması konularında nasıl katkıda bulunabilir?

Bu projenin merkezinde, farklı ülkelerden gelen değişik birikimleri içeren bilgilerin çapraz paylaşımını ve yaşam boyu öğrenmede yenilikçi yaklaşımların geliştirilmesi ve uygulanmasına ait deneyimlere yönelik bilgi alışverişini teşvik eden bir ağın oluşturulması yer almaktadır. Bu ağ, yeniliği ve iyi uygulamayı destekleme konusunda ortak düşünme ve işbirliği için bir forum veya platform sağlayarak ilgili sektörlerden paydaşları bir araya getirmiştir. Bu kitabın ve etkileşimli platformun oluşturulması, farklı bağlamlardan (ekonomik, sosyal, kültürel ve politik) teorik ve metodolojik yaklaşımları bir araya getirerek, konuyla ilgili bilgileri şekillendirmektedir. Bu proje, (ve, bağlı olarak ortaya konan bu eser) sosyal arabuluculuğun geleceği hakkında analiz ve düşünmeyi, dahası bir barış kültürünün yaygınlaştırılmasını mümkün kılarak, farklı bakış açıları arasında gelişim ve karşılaştırma için iyi bir katkı olmaktadır.

Bu kitap üç bölüm olarak tasarlanmıştır:

I. *Avrupa'da Sosyal Arabuluculuğun Özellikleri:* *Benzerlikte Çeşitlilik*. Burada çalışma deseninin ana ilkeleri ve araştırma sonuçları açıklanmıştır. Her bir ortağın ülkesindeki kavramlar, bağlamlar, mevzuat, arabuluculuk alanları, arabulucunun rolü, arabuluculuk prosedürleri ve arabuluculukta eğitim profili hakkında bilgiler aktarılmıştır. Bu bölümde, sosyal bağlamlarda arabuluculuk deneyimlerini içeren vaka çalışmaları sunulmakta ve bölüm Sosyal Arabuluculuğun kavramsal yol haritasını oluşturan analiz ile sonuçlandırılmaktadır.

II. *Eğitim Kursları: Proje iş başında*. Bu bölüm, her bir ortağın Sosyal Arabuluculukta eğitim ve öğretime katkısını açıklamayı amaçlamaktadır. Eğitim ile ilgili konularda tam özerkliğe sahip olan her bir ortak, bu alandaki bilgi ve becerilerin geliştirilmesi için neyin daha uygun olduğuna kendisi karar vermiştir. Daha geleneksel bir bakış açısına sahip Alternatif Uyuşmazlık Çözümünün zorluklarını aşan disiplinler arası bir bilgi olarak, her bir ortak, kendi sosyo-ekonomik ve politik gerçekliklerinin çeşitliliğine ve özgünlüğüne göre, eğitim kurslarının ana profiline karar vermiştir. Tanımlama ve değerlendirme arasında denge kuran bu eserin ikinci bölümü, bağlamsal boyutlardan bağımsız olarak, ortak bilgileri belirlemeye çalışan arabuluculuk eğitimine yönelik bir öneri de sunmaktadır.

III. ***Sosyal arabuluculuğa ilişkin yaklaşımlar:*** *Teori ve Pratiği Birbirine Bağlama*… Üçüncü bölüm, teorik bilgiyi pratik ve uygulamalı boyutlarla birleştirmeyi amaçlamaktadır. Teoriği ve pratiği birbirine bağlayan arabulucular, eğitimciler ve araştırmacılardan, arabuluculuk uygulamalarında var olan kavramlar hakkında düşüncelerini bildirmeleri istenmiştir. Bu bağlamda, farklı sosyal arabuluculuk yaklaşımlar, başlıca etik meseleler, arabuluculuk üzerine yeni araştırma alanları, sosyal hizmet, eğitim (akran eğitimi) ve arabuluculuk arasındaki bağ, topluluk arabuluculuğunda ilişkilerin yeniden kurulması ve kolaylaştırılması, arabuluculuk denetimine ilişkin bazı analitik yönler analiz edilmektedir.

Bu kitap, Avrupa Komisyonu'nun desteğiyle finanse edilen bir projenin iki yıl boyunca (Eylül 2012'den Temmuz 2014'e kadar) üretilen çalışmasını yansıtmaktadır.

Bu yayın [tebliğ] sadece yazarların görüşlerini yansıtmaktadır ve Komisyon burada yer alan bilgilerin herhangi bir şekilde kullanılmasından sorumlu tutulamaz.

Coimbra, 25 Eylül 2014.

I. AVRUPA'DA SOSYAL ARABULUCULUĞUN ÖZELLİKLERİ: BENZERLİKTE ÇEŞİTLİLİK

1. ÇALIŞMA DESENİ

Arabuluculuğun çeşitli ve tamamlayıcı kavramları, uyuşmazlıkların çözümünün ötesinde iradiliği esas alan işleyiş modellerine dayanmaktadır. Konunun kapsamlı ve derinlemesine bir incelemesine girmeksizin, bu sürecin dönüştürücü doğasıyla ilgili mevcut kavramlardan üçünün ön plana çıktığı söylenebilir:

1) Bush ve Folger (1996) dönüştürücü arabuluculuk modelini savunmaktadır. Bu modelde amaç, kurumsal veya kişiler arasındaki ilişkiyi değiştirmektir. Bu modelin odak noktası uyuşmazlık çözümünden ziyade taraflar arasındaki "ilişkisel süreç"tir. Bu müdahale modeli aracılığıyla vatandaşların sorumluluk duygusu, katılımcı tutum ve uyum, ilişki biçimlerinde etkili bir değişimi teşvik etme gibi becerileri geliştirebilmeleri amaçlanmaktadır. Arabuluculukta öncelik ilişkileri korumaktır. Bunun için, taraflar işin içinde olmaları ve hayatlarını sürdürmenin en iyi yolunu bulabilmeleri önemlidir. (age, s.277).

Warat'a göre, bir uyuşmazlık çözümü durumuyla karşı karşıya kalmamızın nedeni, "ilgili tarafların onu sembolik olarak yeniden inşa edebilmiş olmaları, bu yeniden inşada onu canlandırarak dönüştürebilmeleridir" (1998, s.10). Yine de yazara göre arabuluculuk, "uyuşmazlığı dönüştürmek için bir teklif olarak, üçüncü bir tarafın karar vermesini değil, daha çok onu yönetmek için bir arabulucudan yardım alan tarafların anlaşmazlığı kendilerinin çözmesini gerektirmektedir. Arabuluculuk, uyuşmazlıkla, yani kayıtlarda yer alan resmi olguyla, ilgilenmez. Tek amacı bir anlaşmaya varmak da değildir" (2001, s.80).

2) Sara Cobb'a göre arabuluculuk iletişim yoluyla, yani öznelerin kendi doğrularını bildirdiği sözlü (içerik) ve sözsüz (jestler, ifadeler) şekilde gerçekleşir ve burada iletişim kurmamak imkansızdır. Öyküleyici arabuluculuk modelinden bahsediyoruz. Bu modelde, anlatılar aracılığıyla, döngüsel bir iletişim, yani sürekli bir sorgulama, aktif dinleme ve düşünme süreci yoluyla, hikâyenin ve uyuşmazlığın anlamını değiştirmek suretiyle, öznelerin kendilerini başkasının yerine koyabilmeleri ve duruma ilişkin daha kapsamlı bir bakış açısına sahip olmaları amaçlanmaktadır. Sadece bu sayede özneler arasındaki etkileşimde gerçek bir değişiklik mümkün olacaktır ve uyuşmazlık için her iki tara-

fın da beklentilerine uyan bir çözüme ulaşılacaktır. Bu bağlamda, arabuluculuk sürecinde, anlaşmazlığın taraflarınca ortaya konan sorunlara bireysel değil sistematik bir şekilde yaklaşılır. Böylece tarafların bir ilişkiyi oluşturan çeşitli boyutları anlamaları ve başkalarına karşı davranış ve tutumlarını değiştirebilmeleri amaçlanmaktadır.

3) Arabuluculuk, "taraflar arasında kendi rızalarıyla üstlenilen ve tanımlanan bir mutabakata dayanarak" uyuşmazlık/çatışma olgusunun tarafları arasındaki ilişkilerin dönüşümüne katkıda bulunan kültürel ve tarihsel temsillere dayalı bağların oluşturulmasını sağlar ve bu da toplumu toplum haline getirir. Bu durum taraflar arasındaki iletişimi, diyalogu kolaylaştırarak, diğerini anlamaya ve kabul etmeye ve böylece farklı niteliklere sahip uyuşmazlığın potansiyel olay dizilerini anlamaya katkı sağlar (Bonafé-Schmitt, 1988, 1992, 2009).

Arabuluculuk, bir uyuşmazlığın taraflarına, arabulucu yardımıyla uyuşmazlıklarını çözme yetkisi veren, sembolik bir yeniden yapılandırma, uyuşmazlığın yeniden inşası sürecidir. Sousa'nın ifadesiyle "sürece rehberlik eden bir uzman – arabulucu – tarafından ilgili kişilere yardım edildiği bir anlaşma arayışı aracı"dır (Sousa, 2002, s.19).

Kişileri, yapıları ve kaynakları içeren uygulamaların ortaya çıkmasında ve geliştirilmesinde sosyokültürel, ekonomik ve politik çevrenin önemi göz önünde bulundurularak, aşağıdaki araştırma problemi tanımlanmıştır:

Avrupa'da hangi sosyal arabuluculuk kavramları, deneyimleri ve modelleri geliştirilmiştir?

I- Araştırmanın Amacı

Kurumlar, Etkinlikler ve Projeler bağlamında, uyuşmazlıkları ve sorunları bütüncül bir sosyal müdahale kavramı ekseninde çözme anlayışını oluşturmak; Sosyal ilişkilerin yeniden inşasına yönelmek.

II- Ana Hedef

Bu araştırmanın birinci hedefi, ortak olan tüm ülkelerdeki sosyal arabuluculuğun farklı bağlamlarını ve deneyimlerini bir araya getiren bir veri tabanı (kaynakları ve projeleri haritalayan) oluşturmaktır. Bu hedefe, topluluk bağlamında profesyoneller ve kuruluşlar arasında bir arabuluculuk kültürünün

yaygınlaşması ile ulaşılacaktır. Aynı zamanda, her ülkedeki sosyal arabuluculuk alanında bilgi ve uygulamalara dair kavram bütünlüğü oluşturulması için bir kaynak ve belge taraması yapılmıştır. İkinci hedef, projeye dahil ülkelerdeki farklılıkları ve ortak noktaları göstermek için farklı sosyal arabuluculuk vakalarını belirlemek, tanımlamak ve analiz etmektir. Bu iki hedef, Avrupa'da sosyal arabuluculuk konusunda daha iyi bir anlayış geliştirmeyi sağlayacaktır.

III- Yöntemsel Tercihler

Bu araştırmada, iki aşamalı veri toplama süreci gerçekleşmiştir.

A- Veri Toplama

Bu çalışmaya, arabuluculuk ve sosyal arabuluculuğa ilişkin farklı yöntem ve kavramları belirlemek, anlamak için, kaynak ve belge taraması ile başlanmıştır. Her tür müdahalede bağlamın önemi göz önünde bulundurularak, ortakların geldiği ülkelere özgü temalar ve sosyal arabuluculuk konusundaki deneyimlerinin belirlenmesine yönelik araştırma yapılmasına karar verilmiştir. Her ortak, ülkesinden en az iki vaka çalışmasına dair bilgi derlemiştir.

A.1- Arabuluculuk Kavramları

İlk zorluk, her bir ülkedeki arabuluculuk konusundaki kavramların kullanımını ve ülkelerdeki durumları karşılaştırarak, arabuluculuk hakkında bilgi oluşturmak olmuştur. Bu nedenle, her ülke ortağının doldurması için "Avrupa'da Sosyal Arabuluculuğun Özellikleri" adlı bir form oluşturulmuştur. Bu form, her birinde farklı sorular olan sekiz bölümden oluşmaktadır (Tablo 1).

Her bir ortak, ülkelerindeki kitaplar, makaleler, değerlendirme yazıları ve mevzuatı inceleyerek ve toplulukta çalışan arabulucularla görüşerek bir kaynak ve belge araştırması yapmıştır.

A.2- Arabuluculuk Uygulamalarının İncelenmesi

Arabuluculuk uygulamalarının incelenmesi, proje içinde yapılan kavramsal analizleri güçlendirmek için sosyal ve topluluk alanındaki farklı arabuluculuk anlayışlarını ve uygulamalarını ortaya koymayı amaçlamaktadır. Bu ana amaca ulaşmak için, arabuluculuk girişimlerinin (projeler, gayri resmi teklifler veya resmi kuruluşlar bağlamında) tanımlanması, özelliklerinin belirlenme-

si ve farklı sosyal arabuluculuk uygulamalarının analiz edilmesine yönelik bir matris oluşturulmuştur. Verileri tek tip hale getirmek amacıyla, farklılıklara saygıyı esas alarak, bilgileri birleştirmek için ayrıntılı bir kılavuz (Tablo 2) hazırlanmıştır.

Tablo 1 - Avrupa'da Sosyal Arabuluculuk ve Topluluk Arabuluculuğunun Özellikleri: Form Bölümleri ve Sorular

I - KAVRAMLARI ARAŞTIRIN s1 - Arabuluculuk nedir? s2 - Sosyal arabuluculuk ile topluluk arabuluculuğu arasındaki temel farklar nelerdir?
II - ÜLKENİZDEKİ ARABULUCULUĞUN ORTAYA ÇIKIŞI VE GELİŞİMİNİN BAĞLAMINI AÇIKLAYIN (ARABULUCULUK/SOSYAL ARABULUCULUK VE TOPLULUK ARABULUCULUĞU) s3 - Ne zaman başladı? s4 - Arabuluculuk neden önemlidir? s5 - Sosyal ve topluluk arabuluculuğunun ortaya çıkışı ve gelişimi ile bağlantılı politik bağlam nedir? s6 - Bu alandaki temel mevzuat nedir? (varsa)
III - ÜLKENİZDEKİ ARABULUCULUK ALANLARI HAKKINDA BİLGİ VERİN s7 - Arabuluculukta farklı uygulama alanları nelerdir?
IV – ÜLKENİZDEKİ ARABULUCULUK SÜREÇLERİ HAKKINDA BİLGİ VERİN s8 - Arabulucu tarafından kullanılan ana araçlar/kaynaklar nelerdir? s9 - Arabulucu ne tür faaliyetler yapar? s10 - Arabuluculuk yasası/kanunu var mı? Arabuluculuk sürecinde temel değerler nelerdir?
V - ARABULUCUNUN ROLÜNÜ TANIMLAYIN s11 - Arabulucunun faaliyeti ile ilgili beklentiler nelerdir? (mevzuata göre ve uygulamada)
VI – ÜLKENİZDEKİ ARABULUCULUK EĞİTİMİ HAKKINDA BİLGİ VERİN s12 - Arabulucuları kim eğitir? s13 - Arabulucuları eğitmek için kimler kabul edilir? s14 - Arabuluculuk eğitiminin ana içeriği nelerdir?
VII – İSTATİSTİKLER (Varsa)
VII – DİĞER BİLGİLER (Varsa)

Tablo 2 - Sosyal Arabuluculuk Vaka Çalışması – Araştırma Eksenleri

a) Amaçlar: Kuruluş, proje ve faaliyetlerin ana hedefi ve özel amaçları
b) Katılımcılar: Hedef kitlenin özellikleri (yaş, sorunlar)
c) Geliştirilen faaliyetler: Geliştirilen faaliyetlerin belirlenmesi
d) Uyuşmazlıkların ve Sosyal Sorunların Tipolojisi: Faaliyetler boyunca uyuşmazlıkların ve sorunların belirlenmesi
e) Kaynaklar: Etkilenen ve harekete geçirilen kaynaklar (ekonomik kaynak ve insan kaynakları)
f) İşleyiş: Çalışmanın seviyeleri (Bireysel çalışma, aile çalışması, grup çalışması, canlandırma çalışması, topluluk çalışması); İlgili kişi türleri (Profesyoneller, paydaşlar, vatandaşlar); Yönetimin Rolü; Katılım kanalları; Ekip çalışması; ortaklıklar; sosyal çerçeveler
g) Sosyal Arabuluculuk: Uygulanan İlkeler ve Süreçler
h) Değerlendirme Süreci: kuruluşların, projelerin ve faaliyetlerin zayıf ve güçlü yönleri.

B- Verilerin toplumla paylaşılması

Sosyal arabuluculuğu analiz etmek ve tartışmak için, açık oturumlarda, toplantılarda profesyonellerle ve paydaşlarla araştırma sonuçları paylaşılmaktadır.

Süreçler: Ortaklar şu üç seçenek arasından seçim yapabilirler:

1) Kuruluşları, profesyonelleri ve paydaşları belirlemek, bir toplantı planlamak ve uygulamaların analizine katılım stratejisi geliştirmek;

2) Bilimsel veya profesyonel seminerlerde, bildiriler veya posterler sunarak bilgileri entegre etmek;

3) Haber bültenleri veya diğer tür ürünlerle sonuçları topluma yaymak.

2. ARAŞTIRMA BULGULARI: SOSYAL ARABULUCULUK KAVRAMLARI, BAĞLAMLARI VE VAKA ÇALIŞMALARI

2.1 FRANSA

Françoise Salesse

I- ARABULUCULUK KAVRAMLARI

FRANSA'DA ARABULUCULUK

Arabuluculukta (bazen uzlaştırma olarak da bilinir), taraflarca müştereken atanan tarafsız bir kolaylaştırıcı, tarafların 'önyargısız' bir temelde çözüm aramaları için güvenli bir alan sağlar. Taraflar kontrolü elinde tutar. Bu gönüllü bir süreçtir ve tarafların haklarından hiçbir şekilde ödün verilmez, çünkü taraflardan biri veya diğeri herhangi bir aşamada arabuluculuk sürecini sonlandırabilir; daha sonra yeniden arabuluculuk girişiminde bulunabilir ya da dava yoluyla hak aramaya devam edebilirler. Arabuluculuk başarısız olabilir; genellikle taraflar anlaşmalarını resmi olarak kaydettiklerinde ve bir uzlaşma belgesi imzaladıklarında bağlayıcı hale gelen bir uzlaşmaya veya anlaşmaya yol açar.

Arabuluculuk çok yüksek bir başarı oranına sahiptir.

Arabuluculuk ucuz ve hızlıdır ve taraflar hem maliyetin hem de sonucun kontrolünü ellerinde tutarlar.

Yeni Ombudsmanlar veya mahkemeler aracılığıyla sunulan çözüm yollarının ötesine geçen çözümlere arabuluculuk yoluyla ulaşılabilir.

Arabuluculuk, kurumun, öğrencinin veya personelin itibarını kaybedebileceği bir durumdan yüzünün akıyla çıkabileceği bir 'kazan-kazan çözümüne' giden bir yol sağlar. Bir öğrencinin veya personelin takıntılı bir şikâyet yaşadığı duruma yardımcı olabilir, çünkü taraflara 'yaptıklarını/kendini açıklama fırsatı bulmanın' psikolojik faydalarını sunar, duygularını dışa vurmak ve ne istediklerini söylemek ve genellikle 'şüpheleri gidermek' için bir fırsat sağlar. Arabuluculuk, tamamen güven içinde ve 'önyargısız' olarak gerçekleşir.

Arabuluculuğun başarısız olması, dava açılması veya başka bir uyuşmazlık çözüm yolunun izlenmesi durumunda her iki tarafın da konumundan ödün verilmez.

Arabuluculuk 'önyargısız' bir temelde gerçekleşir; bu da tartışmanın ve müzakere sürecinde ortaya konan herhangi bir belgenin sonraki dava işlemlerinde kullanılamayacağı veya onlara atıfta bulunulamayacağı anlamına gelir. Bir arabulucu, gerek arabuluculuk sırasında gerekse sonrasında her iki tarafa da gizlilik yükümlülüğüyle bağlı olduğunu kabul etmektedir.

FRANSA'DA SOSYAL ARABULUCULUK

Sosyal Arabuluculuk, adli arabuluculuktan farklıdır. Eylül 2000'de Créteil'de, Avrupalı uzmanlar tarafından "sosyal arabuluculuk", "ortaklar arasındaki iletişimi garanti eden tarafsız ve [bağımsız] bir üçüncü tarafın müdahalesi yoluyla uyuşmazlıkları önleyerek veya çözerek sosyal dokuyu oluşturmak veya eski haline getirmek" olarak tanımlanmıştır.

Bu süreç sayesinde vatandaşlar, uyuşmazlıklarını çözme sorumluluğunu üstlenirler. Toplumsal dokuyu oluşturma ve onarma süreci, yakın ilişkilerini yeniden kurma süreci ve uyuşmazlıkları barışçıl bir şekilde çözmenin bir yolu olarak hukuka erişim aracı olarak arabuluculuk hakkına erişim aygıtı kurmak suretiyle, AFPAD küresel bir proje oluşturmuş ve bir dizi faaliyet belirlemiştir.

II- ARABULUCULUK BAĞLAMI

TARİHSEL VE SOSYOLOJİK BAĞLAM

ARABULUCULUK

Ocak 2007

- Hükümet tarafından talep edilen bir değerlendirmenin ardından, Fransa'da Sosyal arabuluculuk derneğinin doğuşu.

27 Mart 2008

- Sosyal Arabuluculuk alanında çalışan tüm derneklerin birlikte çalışmasını sağlamayı amaçlayan Sosyal Arabuluculuk Aktörleri Ağı, France Médiation'ın oluşturulması.

Aralık 2010

- France Médiation ile birlikte Culture et Promotion, Fransa'daki sosyal arabuluculuğun faaliyetlerinin neler olduğunu değerlendirmek için toplu bir faaliyet başlattı.

2012

- Lyon Üniversitesi, ilk Ulusal aile arabuluculuğu eğitimini düzenlemiştir.

SOSYAL ARABULUCULUK VE TOPLULUK ARABULUCULUĞU

- Sosyal arabuluculuk ve topluluk arabuluculuğu muğlak kavramlardır.
- Fransa'da ücretsiz arabuluculuk yaygın bir kavram değildir.

POLİTİK BAĞLAM

Krizle birlikte, bu giderek daha fazla güncelliğini koruyan bir konu oluyor.

Fransız hükümeti bunun üzerinde çalışıyor ve bir avukata ya da terapiste para ödeyecek durumda olmayan ihtiyaç sahibi insanlara yardım etmek için bir çözüm bulmaya çalışıyor.

Aile arabuluculuğu dışında, ailelere yardımcı olacak birçok dernek bulunmaktadır.

- 1989: Pour la Médiation Derneğinin oluşturulması *http://fr.wikipedia.org/w/index.php?title=Association_Pour_la_M%C3%A9diation_Familiale&action=edit&redlink=1 Familiale (APMF), ve ilk defa Montpellier'de kurulan Parents-Enfants-Médiation derneği gibi birçok derneği bir araya getiren Fédération Nationale de la Mé-diation Familiale (FENAMEF).*
- Birçok Üniversite aile arabulucusu olmak için lisansüstü eğitim sunmaktadır.
- Şiddet mağduru kadınlar için barınma.

  Şehirlerin zorlu banliyö ortamlarında insanlara yardım etmeyi amaçlayan "Régies de quartier" dernekleri bulunmaktadır.

III- MEVZUAT

ARABULUCULUK

Fransa'da pek çok arabulucu çeşidi vardır; ancak çoğu zaman uyuşmazlıklar mahkeme tarafından ele alınır.

SOSYAL ARABULUCULUK

Sosyal arabuluculuk çok yenidir ve arabuluculuk hem sosyal hem de topluluk arabuluculuğu için kullanılır.

IV- ARABULUCULUK ALANLARI

- Bireyler arasında: komşular, ortak mal sahipleri…
- Mahalle sakinleri ve kurumlar arasında: aile ve okul...
- Toplu uyuşmazlık durumları: mahalle sakinleri ile bir lise arasında, sendika ortak sahipleri arasında, kiracılar ile ev sahipleri veya gençler ile mahalle sakinleri arasında...

V- ARABULUCULUK SÜREÇLERİ

ARAÇLAR

NLP, aktif dinleme, önleme.

FAALİYETLER

1. Arabuluculuk ve uyuşmazlık çözümü hizmetlerini ücretsiz olarak veya değişebilir ücret tarifesine göre sağlamak.
2. Uyuşmazlıkların yaşandığı mahallelerde/topluluklarda arabuluculuk faaliyetleri yürütmek.
3. Arabuluculukları, katılımcılar için uygun bir zaman ve yerde planlamak.
4. Bir uyuşmazlığın herhangi bir aşamasında arabuluculuk sağlamak.
5. Topluluk örgütleri, polis, inanç temelli kurumlar, mahkemeler, topluluk üyeleri, devlet kurumları ve merkezi sosyal yardım faaliyetleri gibi

çeşitli başvuru kaynaklarından gelen topluluk temelli uyuşmazlıklarda arabuluculuk yapmak.

6. Topluluk üyelerini arabuluculuk ve uyuşmazlık çözümü konusunda eğitmek.

7. Topluluk arabuluculuk programlarının yönetiminde, personel, gönüllüler ve topluluk üyeleri arasında işbirlikçi problem çözmeye dayalı bir şekilde toplulukla birlikte çalışmak.

8. Yaş, ırk, cinsiyet, etnik köken, gelir, eğitim ve coğrafi konum açısından topluluğun çeşitliliğini yansıtan topluluk üyelerine uyuşmazlık çözümü hizmetleri sağlamak.

DEĞERLER

Fransa'da profesyonel arabulucular, uyuşmazlık çözümüne rasyonel bir yaklaşım geliştirmek için bir organizasyon oluşturmuştur. Bu yaklaşım, kişinin ve uyuşmazlığın "bilimsel" tanımına dayanmaktadır. Bu tanımlar yapılandırılmış bir arabuluculuk süreci geliştirmeye yardımcı olmaktadır. Arabulucular, profesyonelliği teminat altına alan mesleki ahlak kurallarını benimsemiştir.

VI- ARABULUCUNUN GÖREVİ

Arabulucunun görevi kolaylaştırmaktır. Arabulucunun bir çözüm dayatma yetkisi yoktur. Görevi, tarafların bir anlaşma zemini bulma girişimlerine yardımcı olmaktır. Arabulucunun, daha başlangıçta taraflarla şu hususları belirlemesi çok önemlidir: uyuşmazlığın ne hakkında olduğu, nasıl ortaya çıktığı, öncesinde bir anlaşma müzakere edilmesinin neden mümkün olmadığı ve tarafların gerçekten ne istediği. Arabulucu, tarafların kendi konumlarını ve birbirlerinin konumlarını net bir şekilde anlamalarını sağlar ve kafa karışıklığını ve yanlış anlaşılmayı önlemeye çalışır. Arabulucu her bir tarafın önceliklerini belirler. Ortak payda alanları arar. Tarafları, potansiyel anlaşma veya uzlaşmanın daha önce dikkate alınmamış yönlerine veya alanlarına bakmaya teşvik eder. Tarafların itibarını koruyucu yöntemler önerebilir. Arabulucu, dava yoluyla hak elde etmenin maliyetini ve belirsizliğini hatırlatarak, tarafların anlaşmalarını sağlamak için belirli bir düzeyde yönlendirmede bulunabilir. Taraflarla durum değerlendirmesi (test reality) yapılabilir. Arabulucu, bir teklifin olumlu bir anlayışla görülmesine yardımcı olarak, tarafların itibar kaybını önlemeye çalışır. Arabulucu, tarafların özel oturumlarda ortaya çıkan fikirleri

‘sahiplenmelerine’ yardımcı olur. Tarafların kendilerini köşeye sıkıştırmalarını engeller. Sürecin devam etmesini sağlar ve tarafların konuya bağlı kalmasına yardımcı olur.

VII- ARABULUCULUK EĞİTİM PROFİLİ

Aile arabulucusu olmak için birçok kurs vardır, ama sosyal arabulucu olmak için France Médiation ana merkezdir; ancak sosyal arabulucu diploması yoktur. Aşağıda France Mediation tarafından verilen bir kurs içeriği bulunmaktadır.

Genel program:

Arabuluculuğun temeli

Etik ve deontolojik konum

Arabulucunun görevi ve sorumlulukları

Arabulucunun müdahalesinin sınırları

Arabuluculuk süreci ve genel dinamiği

İlk görüşme: amaçlar ve işleyiş

Arabulucunun davranışı

Güvenilir bir ilişki kurmak

Aktif dinleme

Sözsüz iletişimi anlamak

Söylenmeyenleri anlayabilmek

Arabuluculuk görüşmesi nasıl yapılır

Arabuluculuk ve psikososyal riskler

Şirketlerde psikososyal riskler

Yasal yükümlülükler

Önleme

Zor kişilikler ve vakalar

Kişisel davranışı daha iyi anlamak

İnsanlar arasındaki etkileşim özelliklerini keşfetmek; bunları arabuluculukta yapıcı bir şekilde kullanmak

Arabuluculuk ve değişim korkusu

Arabuluculukta zor durumları yönetebilmek

İSTATİSTİKLER

İstatistiklere göre, Fransa'da 12 bin arabulucu olduğu söylenmektedir.

DİĞER BİLGİLER

Fransa'da sosyal arabuluculuk "akran arabuluculuğu", 'les grands frères' (Türkçesi: büyük kardeşler) adı verilen uygulamayla denenmiştir. Göçmenler ve banliyölerdeki insanlarla iletişimi sağlamak için, hükümet şehirlerden gençleri istihdam edip kendi bölgelerinde arabuluculuk yapmalarını istemiştir. Bu gençler halkı tanıyor ve aynı dili konuşuyorlardı. Şehirlerdeki gençler onlara güvenebilirdi... Ne yazık ki, eğitilmediler ve bu gerçek bir felaket oldu.

VIII- VAKA ÇALIŞMALARI

2. VAKA ÇALIŞMASI - LES GRANDS FRÈRES

Françoise Salesse

"Les grands frères" (Türkçesi: büyük kardeşler/ağabeyler) gibi farklı deneyimler 90'larda ortaya çıkmıştır. Adından da anlaşılacağı gibi, bu yöntem mahallenin "büyük oğlu" ("ağabeyler") tarafından mahallenin "küçük çocuklarının" ("küçükler") akıllarının başlarına getirilmesini içermektedir.

Bu yöntem ile kamusal alanların güvenlik problemine çözüm bulmak hedeflenmiştir. Bu yeni görevlilerin müdahale etmek zorunda oldukları insanlarla yakınlık kurması, "kurumsal görevlilerin, gençlerle iletişime geçmeyi artık başaramadıklarını fark etmelerini" sağlamıştır.

Konut edindirme kurumu, yöneticisi şehrin yerlisi ve çevrede itibarlı olan güvenilir bir derneğin görev almasını istemiştir. Dernek, tek becerisi görev yapmaları gereken bölgelerin "ağabeyleri" olmak olan "vatandaş görevlilerden" oluşan bir ekibi denetlemekten sorumluydu. Ancak genç çalışanlarının "doğal" otoritesine dayanarak ne ekipten sorumlu kişi ne de HLM Şirketi misyonlarını açıkça tanımlamamıştır. Sonuç: Büyüklerin haklı göründüğü çocuklar dünyasında, arabuluculuk "küçük kardeşler" için işe yaramaktadır. Diğerleri için ise, sadece "patronların" kas gücü etkili olmuştur. Sona erdirilmesi gereken bir sorun olan binaların kanuna aykırı olarak mesken tutulması ortadan kalkmamış, ancak sorun yer değiştirmiştir. Topluluk içinden kişilerin dahil olduğu bu planın, hedef kitle ile konut edindirme kurumu veya diğer kurumlarla arasındaki bağı yeniden kurmaya yaramadığını, aksine sadece seçim bölgesini güçlendiren bir yöntem olduğunu söyleyenler de olmuştur.

"Ağabeyler"in izinde, diğer arabuluculuk planlarının uygulamaları harekete geçirilebilmiştir. Özel konut edindirme kurumundan farklı olarak, RATP (Paris Toplu Taşıma Sistemi), 1994 yılında bir dernek aracılığıyla, "gençlerin ve personelin veya yaşlı müşterilerin karşı karşıya gelmelerinden doğabilecek durumlarda gerginliklerin ve şiddet olaylarının artmasından kaçınmak için aracılar getirme" kararı aldı. Daha da önemli olan ise, sorunlu bir profesyonelleşmenin ve kurumsallaşmanın önemi açısından, riskli olarak etiketlendiği için, sosyal arabuluculuk faaliyetlerinin, geliştirilmesi ve 1997 tarihli "Nouveaux Services-Emploi-Jeunes" yasasına dayanarak tüm Fransız topraklarında uygulanmasıdır.

VAKA ÇALIŞMASI - GECE ARABULUCULARI

Françoise Salesse

Gece arabulucuları ekibi geldiğinde çok sıcak bir odada oturuyoruz. Üzerinde "correspondant de nuit" yazılı olan kırmızı bir ceket giyiyorlar. Saat 19.30 ve işe başlamak için geliyorlar.

O akşam orada olmayan Abdel Karim hariç ekip neredeyse eksiksiz.

Onlar için iş her gün 19.30'da başlayıp gece 2'de bitiyor; Ekim'den Mart'a kadar ikisi 17.30'da işe başlıyor. Angers'in güneyinde bulunan hassas bölge la Roseraie ekibi, 6 gece arabulucusu ve 1 koordinatörden oluşuyor. Bu alanda, şehir dernekleri ve konut edindirme kurumu tarafından aynı anda yönetilen iki gece arabulucu ekibi vardır.

Nasıl çalışırlar:

Gece arabulucularından biri telefonlara cevap vermek için ofiste kalıyor. Daha sonra, bu çağrılar, yanıt vermeye hazır bir şekilde sokaklarda bulunan meslektaşlarına aktarılıyor. Ancak aralarında polis yoktur ve hiçbir koşulda polisin yerini almamalıdırlar. Bir birim şefi de dahil olmak üzere, 7 arabulucu yaklaşık 4 bin - 5 bin konutluk bir alan hizmet veriyor.

Müdahale gerektiren bir sorun olursa, gece arabulucuları koordinatörü aramalıdır. Polisi dahil edip etmeme kararını koordinatör verir.

Teknik ve sosyal nöbet

Başlangıçta işleri, gece kargaşaları, mahalle uyuşmazlıkları veya aile içi uyuşmazlıklar, kanuna aykırı olarak mesken tutulan binalar için şikayetlerle ilgilenmekti. Ayrıca teknik bir nöbetten de sorumludurlar ve bölgedeki herhangi bir düzen bozucu olay bildirilmektedir.

Ama onların katılımı artık bunlarla sınırlı değildir, mahallenin yaşamıyla gerçekten bütünleşmişlerdir ve çoğu zaman yalnız yaşayan insanlara yardım etmektedirler. Régie de quartier (Türkçesi: muhtarlık, bölge yöneticileri) etrafında organize olmuş gerçek bir sosyal bağlantıdırlar.

Bu "gece arabulucuları" kimlerdir ve bu işe nasıl dahil oldular?

ABDEL: Fas'ta doğdum, Angers'e 14 yaşında geldim. İlk işim aşçılıktı. Bir gün mahallemin güvensiz durumunun farkına vardım ve çocuklarımın bu ko-

şullarda büyümesini istemedim. Gönüllü olarak çok çalıştım ve bir sosyal konut birliği tarafından gece arabuluculuğu yapmak için işe alındım. O zaman, şimdiki işlevleriyle gece muhabirleri yoktu. Bu görevi 14 yıldan beri yapıyorum.

Başlangıçta zordu ve eğitim verilmediği için oldukça zor anlar yaşadım.

Şimdiye kadar alkol bağımlılığı, endişe, depresyon, psikoloji, yalnızlık, etnik gruplar üzerine sayısız eğitim aldım.

Lahcen ile birlikte Paris'e gittik ve Bernard Schwartz (Fransa'daki sosyal arabuluculuğun 'yaratıcısı') ile çalıştık. Bu eğitim çok değerliydi.

Gece arabuluculuğunu, yeni gelenlerle sosyal bir bağ olarak görüyorum ve 'Fransızcam' zaten bu sayede iyice yerleşti.

LAHCEN: Ben de Fas'ta doğdum ve bir su tesisatçısıydım. Buraya geldiğimde kendimi işsiz buldum ve dosyamdan sorumlu kişi beni bu işe yönlendirdi. Özellikle gençlere yardım etmek istedim.

Bu alanda hiçbir bilgim yoktu ve ilk başlangıçta çok zordu ama meslektaşımın dediği gibi, Paris'e gittik ve Bernard Schwartz tartışmalara katılmamızı sağlayarak bize gerçekten yardımcı oldu. Kendisiyle tanışmış olmaktan ve bu işin profesyonelleşmesine katkıda bulunmaktan dolayı büyük gurur duyuyorum.

Ben de birkaç yıl sonra diplomamı aldım; herkes gibi ben de işi yaparak öğrendim. Ama Etno-sosyoloji, alkol bilimi, iletişim ve ofis otomasyonu gibi alanlarda aldığım eğitimler gerçekten gelişmemi ve bu görevde yerimi bulmamı sağladı.

VALERIE: Pek alışılmadık bir hikayem var. Normandie'de doğdum. Yeni ufuklar keşfetme arzusuyla çok seyahat ettim. Özellikle sosyal alanda bir sürü 'geçici işler' yaptım: çocuklar için organizatörlük, sosyal destek dersleri, sosyal organizatörlük. İki çocuğum olduğu için düzenli bir hayata ihtiyacım vardı; régie de quartier'de çalışmak için Angers'e geldim. Ama önce, çocuklarımın çok küçük olması nedeniyle, çalışma saatleri bana zorlu geldiğinden görevi reddettim. Sonra koordinatör benim gibi birini arıyordu, teklifini düşündüm ve kabul ettim. Uyum sağlamayı başardım. Küçük şekerlemelerle (veya kısa uykularla) uykumu almayı öğrendim!

Bu iş bana aradığım her şeyi sağlıyor: otonomi, hareket özgürlüğü, çeşitli yaşlarla, çeşitli insanlarla çalışmak. Çok zenginleştirici.

Kısacası 2002'den beri kendimi geliştirdim ve diplomamı da aldım.

YOUSSIN: 23 yaşındayım. Mesleki planım spor organizatörü olmaktı. Bir iş arıyordum ve régie de quartier'de bana bir 'contrat d'avenir' teklif edildi. Orası benim mahallemdi. Gece arabulucularını elbette tanıyordum, sık sık sokaklarda görürdüm. Bazen kargaşa sebebi olarak algılanıyoruz ama bu yanlış, insanlara yardım etmek için oradayız. Beni de duygulandıran ve şaşırtan şey ise, bu işe sahip olduğumdan beri, birçok arkadaşımın da benim gibi bu işte çalışmak için özgeçmişlerini göndermeleridir. Başkalarına örnek olduğumuzu bilmek paha biçilmez. İki yaşımdan beri orada yaşadığım için her sokağı ezbere biliyorum, sakinlerinin çoğunu da biliyorum.

ELODIE: Benim için durum biraz farklı. Eğitimle başladım. Şimdi arabulucu olmak için Nantes'ta okuyorum ve burada stajımı yapıyorum. Gece arabuluculuğu işinin sosyal bir bağ kurmak için gerecekten uygun olduğunu fark ettim. Atmosfer hoş ve gidip insanlarla tanışma fikrini seviyorum.

Burada çalışmak, ofiste beklemeniz gereken sosyal arabuluculuktan farklıdır. Ama benim için biraz fazla sakin olduğunu düşünüyorum.

Gece arabuluculuğu yapar mıyım bilmiyorum ama sosyal arabulucu olmak istediğime eminim…

Gece arabulucuları, gece muhabirleri, gece arabuluculuk muhabirleri… Şehre göre farklı isimleri var. Onlar ne polis ne de adalet temsilcisidir. Onların işi, karanlık gecede şehrin sokaklarında yürümek, topluma güven vermek, günlük hayatın sorunlarını çözmekten ibarettir.

Herkes, ilçede yaşamanın bir sorun olmadığı, sorunlarla yüzleşmek için daha hazırlıklı olmak ve çok hızlı bozulabilecek belirli durumlarda nasıl hareket edileceğini bilmek için bir eğitimin gerekli olduğu konusunda hemfikirdir. Onlar tanınırlar, kabul edilirler ve sokakta herkes onları selamlar; güven verici varlıkları herkes için önemlidirler.

Gece arabulucuları kavramı 1994 yılında Fransa'da doğdu ve Fransa'nın batısında geliştirildi. Finansmanı, sosyal konut edindirme kurumu tarafından sağlanmaktadır.

Fransa'daki diploma AMIS olarak adlandırılır: Animateur Médiateur d'Intervention Sociale (Fransızca'da "amis" arkadaşlar anlamına gelir).

5. VAKA ÇALIŞMASI - HMONG EVİ: Asyalı bir topluluğun küçük bir köye entegrasyonu

Françoise Salesse

Büyük şehirlerdeki şiddet ve entegrasyon sorunları için bir çözüm olarak sosyal arabuluculuk hakkında sık sık konuşuyoruz ama bir kez de size küçük bir köydeki küçük bir topluluğun entegrasyonu örneğini sunmak istiyoruz. Bunun gibi faaliyetler Fransa'nın her yerinde yapılmaktadır.

Montreuil Bellay héberge köyünde 1978 yılından beri bir Hmong topluluğu yaşamaktadır.

Ama biraz geriye dönüp Laos halkının köyümüze nasıl geldiğini anlayalım.

Miao, Çin'de yaşayan beşinci büyük etnik gruptur. 1989'daki Çin nüfus sayımına göre, sayıları 7 milyondan fazlaydı ve 2000'de nüfusu yaklaşık 9 milyon olarak tahmin ediliyordu.

Laos'ta yaşayan Hmonglar, Laos nüfusunun yüzde 7,92'sini temsil etmektedir, yani yaklaşık 438 bin 300 kişidirler. 1989'daki Laos hükümeti kayıtlarına göre 49 etnik grubun üyesidirler.

Bugün Hmong halkı Laos yaşamına entegre olmuş olsa da, Laos ve Vietnam orduları tarafından takip edilen Hmongların ölçülemeyen bir kısmı, Fransızların Indochina Savaşı sırasında Fransızlara ve sonra Amerikalıların Vietnam Savaşı sırasında Amerikalılara yardım etmiş ve Xaysomboun bölgesinde ormana sığınmışlardır. 2005 yılında, on yıl önce 30 bin'den fazla olan sayıları artık en fazla 8 bin idi.

Son 20 yıl içinde büyük bir Hmong nüfusu Amerika Birleşik Devletleri, Avustralya, Yeni Zelanda, Kanada, Almanya, Japonya, Arjantin ve Fransa'ya (2004'te Chô LY'ye göre tahmini 30 bin kişi) göç etti, bunların yaklaşık 2 bin'i Guyana'dadır.

Nüfusun en büyük kısmı hala Güneydoğu Asya'da yaşamaktadır: Çin, Vietnam, Laos, Tayland ve Burma.

1978'de çok sayıda Hmong baskı söylentileri nedeniyle Fransa'ya göç etti. Büyük bir kısmı Limoges'e geldi. Ve daha sonra hemen hemen her yere dağıtıldılar.

Neden Montreuil Bellay?

Çünkü burası bir tarım bölgesidir ve Dağ sakini olan Hmonglar çiftçilikle geçinir. Bu köyde iş ve konut buldular.

1978-1987 döneminde 148 kişinin (45 yetişkin, 103 çocuk ya da 19 aile) geldiği bir ilk dalgayı (1978-1981) ve ardından gelenlerin tamamen durduğu bir dönem ve sonrasında bu kez çok daha az sayıda (5 yetişkin, 15 çocuk ya da 3 aile) göçün yeniden başladığı dönem (1986-1987) yaşanmıştır.

Ancak entegrasyon kolay olmadı. Çok sayıda çatışma ve hatta bir cinayet yaşandı.

Bu insanlar sığınacak bir yer aramak için yaşadıkları yeri terk etmiş, her şeyi geride bırakmışlardı. Buradaki her şey onlara yabancıydı: iklim, dil, kültür, ten rengi. Kendilerini izole ederek kendi içlerine kapandılar ve burasının sakinlerine açılmaları için üç nesil beklemek gerekiyordu.

Fransa'da doğmuş Hmongların okula gitmesi, iletişim kurabilmeleri sayesinde kendi dünyalarının kapılarını bir nebze aralamış olsa da, sadece çocuklar Fransızca konuşuyordu. Hmongların Fransızca kurslarına gitmesi için çok sayıda girişimde bulunuldu; ancak kadınların okuma veya yazmaya erişimi yoktu ve bunun temelinde aslında klan başkanının gizli ret iradesi vardı. Sonra bazı aşk ve mantık evlilikleri daha önemli bir değişim sağladı. Ancak, ortaya bambaşka bir dünya çıktı.

Her sokak köşesinde geleneksel kıyafetleri içinde Hmongları gösteren büyük bir fotoğraf sergisinden bir hafta boyunca yararlanabildik.

Beyaz Hmongların ve yeşil Hmongların tipik elbisesi

Danslarını, şarkılarını ve yemeklerini, tarihlerini ve kültürlerini keşfetmeye davet edildik. Artık bir binaları da var: Tcha derneği üyeleri tarafından inşa edilen ve tarihlerini yeniden çizen geleneksel Hmong evi.

Bu müzik aletinin çok özel bir işlevi vardır. Laos'ta bir çocuk doğduğunda, plaseta, erkek çocuk için evi destekleyen direğin ayağına, kız çocuğu için yatağın altına gömülür. Ölüm sırasında, bu enstrümanın yaydığı müzik, ruhu doğduğu eve götürmelidir. Bize yaşlı bir Hmong'un söylediği gibi, ruh evine dönmek için tüm ülkeleri geçmek zorundadır ve bu bazen 12 saat sürebilir.

Fransa'da doğanlar için plasetanın nerede olduğunu bilmiyoruz, o yüzden ruhu hastaneye gönderiyoruz.

Bir Hmong ailesine entegre olmuş genç Fransız hanım, onların dillerini konuşuyor ve geleneklerini paylaşıyor.

Tipik Hmong Dansı

Yeni Montreuil Belediye Başkanı Marc Bonin'in söylediği gibi, "Son yüzyılda, tarih bu insanları, bu kadınları ve bu çocukları şehrimize yerleşmeye itti ve bundan sonra Montreuil Bellay'ın tarihini birlikte yazacağız.

2. ARAŞTIRMA BULGULARI: SOSYAL ARABULUCULUK KAVRAMLARI, BAĞLAMLARI VE VAKA ÇALIŞMALARI

2.2 ALMANYA

Hans Giessen

I- ARABULUCULUK KAVRAMI

Arabuluculuk, uyuşmazlıkların yapıcı çözümü için yapılandırılmış gönüllü bir süreçtir. Uyuşmazlığın tarafları, ihtiyaç ve çıkarlarını karşılayan ortak bir anlaşmaya varmak için üçüncü bir tarafın (arabulucu) desteğine ihtiyaç duyarlar. Arabulucu tarafların kararlarına karışmaz, sadece süreçten sorumludur.

Bu nedenle arabuluculuk, çok fazla para harcamaktan kaçınmak (örneğin, mahkemeler veya diğer yasal, resmi ve gayri resmi uyuşmazlık çözüm yöntemlerinde olduğu gibi), veya zararın artmasını engellemek için uyuşmazlıkları en aza indirmeye ve hatta çözmeye yarayan bir süreçtir.

Amaç, karşı tarafın tutumunu anlayarak, ilişkilerini açıklığa kavuşturarak ve birlikte nasıl devam edecekleri konusunda yollar geliştirerek, uyuşmazlık yaşayan tarafların sorunlarını çözmeleri ve barış içinde birlikte yaşamaya devam etmeleridir.

SOSYAL ARABULUCULUK VE TOPLULUK ARABULUCULUĞU KAVRAMLARI

Sosyal arabuluculuk, sosyal uyuşmazlıkları taraflarca yargısal bir boyuta taşınmadan önce çözmeye çalışır ve böylece uyuşmazlıklar giderilmiş olur.

Topluluk arabuluculuğu, özel ile kamu yararları arasındaki uyuşmazlıklar ve çeşitli kamu yararları arasındaki uyuşmazlıklar ve özel yararlar arasındaki uyuşmazlıklarla ilgilenir. Politik, ekonomik ve sosyal sorunlar arasındaki uçurumu kapatarak "Kamuda arabuluculuk" olarak da adlandırılmaktadır. Genellikle, otorite, kamu yararı veya kendi inisiyatifiyle sorumlu olduğu kamu yararları için bir nevi koruyucu olarak görünür. Ancak bu kapsamdaki arabuluculuk, yetkililerin planlanan projelerin kabul edilmesini sağlamayı amaçlamaz.

Almanya'da sosyal arabuluculuk çok yaygındır. Sosyal hizmet alanında önemlidir. Hatta günümüzde hukuk eğitiminin (hukuk çalışmaları) bir parçasıdır.

2011'de yani çok yakın zamanlarda, Almanya'da politik arabuluculuğun bir atılımı olarak görülen önemli bir olay meydana geldi: oldukça tartışmalı olan Stuttgart'taki yeni tren istasyonu "Stuttgart 21" ile ilgili uyuşmazlıklar vardı. Bu yeni tren istasyonu sayesinde Münih'e bağlantılar birkaç dakika daha hızlı olacaktı; ancak bu milyonlar ederinde maliyet ve yıllarca şehir merkezinde darboğazların yaşanması anlamına geliyordu. Topluluk veya politik arabuluculuk, merkezi hükümetlerin, karar vericilerin etkisini azaltmak için önemli bir araç olarak görülmektedir (aynı zamanda politik sistemin itibar kaybının da sembolüdür). Diğer topluluk veya politik arabuluculuk alanları, örneğin yeni sokaklar, yeni yüzme havuzlarının açılması ya da olumsuz tarafta, toplumların finansal sorunları, çevresel çatışmalar vb. nedenlerle kurumların kapatılmasını içermektedir.

II- ARABULUCULUK BAĞLAMI

TARİHSEL VE SOSYOLOJİK BAĞLAM

ARABULUCULUK

Kökleri Hıristiyanlığın yaygınlaşmasından da önceki zamanlara kadar uzanır: Kelt ve Germen kabileleri, akkefali (kral veya hükümet olmadan), eşit ve karşılıklı bir şekilde ayrı kavimler olarak yaşadılar. Kuralları veya kararları uygulamak için hiçbir yol (belki de bazı nüfuzlu kişilerin kişisel karizması dışında) olmadığı için, mutabakata varılması gerekiyordu. Bunu sağlayacak kurumlar geleneksel Germen toplumlarında, daha sonra bölgemizde "Geraide" olarak adlandırılan "şeyler" idi.

Tarih, belli bir dereceye kadar, birey üzerinde kontrole ulaşmayı amaçlayan merkezi kurumların (kilise, hükümet) gelişme süreci (çok uzun vadeli) olarak tanımlanabilir. Kilise ve/veya hükümet okullar inşa eder, hukuk sisteminin kontrolünü ele geçirir vb... Bu sürecin uç noktaları örneğin XIV. Louis (o zamanlar Saarland bölgesi Fransa'ya aitti) Fransa'sı veya faşizm altındaki Almanya'ydı.

Günümüzde, daha fazla esnekliğe ulaşmak için, devletin (veya dinin) etkisini azaltma eğilimleri daha da önemli hale gelmiştir. Bu süreçteki araçlardan biri olarak arabuluculuğun post-modern (post politik) bir toplumda giderek daha önemli hale gelmesinin nedenlerinden biri de budur.

Almanya, İskandinavya ve diğer 'kuzey' ülkeleri, zaten 80'li yılların başından beri bu sürecin başladığı bir toplum grubu içinde yer almaktadır. Burada arabuluculuk o zamandan beri kabul edilmektedir (Avrupa'nın en erken kabul eden ülkelerinden biri).

Örneğin, aile arabuluculuğu 80'li yıllardan bu yana devlet, topluluk, yerel yönetim ve kilise kurumları tarafından ücretsiz sağlanmaktadır.

Mevcut şekliyle arabuluculuk, yargı dışı uyuşmazlık çözümü uygulamasından gelişmiştir. Almanya'da bu uygulama yaklaşık 1990'dan bu yana giderek daha fazla yerleşmektedir ve ayrıca ampirik olarak da değerlendirilmektedir.

SOSYAL VE TOPLULUK ARABULUCULUĞU

Tarihsel zamanlarda sosyal arabuluculuk, "devlet" olmadığı için, eski Germen ve Kelt kabilelerinde olduğu gibi, uyuşmazlık çözmenin tek yoluydu. Bu nedenle, insanlar, aileler veya klanlar arasındaki uyuşmazlıklar için çok saygın bir üçüncü taraf arabuluculuk yapardı. Temel amaç, komşu klanlar arasındaki kan davalarının önlenmesiydi.

POLİTİK BAĞLAM

1990'ların sonlarına kadar arabuluculuk yöntemlerine olan genel ilginin nispeten az olduğu belirtilmiştir (Proksch 1998).

Benim görüşüme göre, durum böyle değildir. Örneğin, arabuluculukla ilgili ilk Alman girişimi 1977'de düzenlenen bir konferans bağlamında yapılmıştır ve daha sonra Jahrbuchfür Rechtssoziologie und Rechtstheorie'de ("Hukuk Sosyolojisi ve Hukuk Teorisi Yıllığı"; Balnkenburg ve diğerleri, 1980) yayınlanmıştır.

Her hâlükârda, Alman anayasa hukukunun, düzenleme yetkisini federal devlet ile eyaletler arasında böldüğü, eyaletlerin öğrenmeden ve aynı zamanda Profesyonel Sistemli Düzenlemeden sorumlu olduğu gerçeğinden kaynaklanan çeşitli güçlükler olduğu için bu izlenim oluşmuş olabilir. Bu nedenle, federal

düzeyde gerçekten çok az faaliyete sahibiz. Bu bağlamda federal düzeyde arabuluculukla ilgili genel mevzuat sadece bu yüzyılda başladı.

ARABULUCULUK

Almanya'da arabuluculuk federal düzeyde ele alınmaktadır.

SOSYAL VE TOPLULUK ARABULUCULUĞU

Topluluk arabuluculuğu, politik olarak ilgili tüm paydaşların ortak ve uzun vadeli bir çözüm aradığı gönüllü bir süreçtir. Karar verme, siyasilerde ve yönetimde kalır.

III- MEVZUAT

1 Ocak 2000 itibariyle Almanya Federal Hükümeti, tüm Alman Eyaletlerinin hukuk anlaşmazlıkları konusunda mahkeme bağlantılı zorunlu arabuluculuğu sağlamasına izin veren yeni bir yasa çıkardı. Bu Hukuk Usulü Muhakemelerine Giriş Yasası'nın ("Einführungsgesetz zur Zivilprozeßordnung" veya "EGZPO") çeşitli hedefleri vardı. Bir yandan, Federal Hükümet yasanın, taraflar arasında bir uyuşmazlık çözüm yöntemi olarak arabuluculuğu teşvik etmesini istiyordu. Öte yandan, en azından maliyetleri ve mahkemelerdeki dava yükünü azaltma isteği gibi diğer hususlar da önemliydi.

Bununla birlikte, Alman anayasası bölgesel geleneklere (yerel uyuşmazlık kültürü gibi) **göre iç mevzuat getirme hakkı verdiği için, ortak bir arabuluculuk modeli yoktur.**

Arabuluculuğu başlatan ilk eyalet Aşağı Saksonya olmuştur. Zaten 2002'de "mahkeme içi arabuluculuk" adlı bir proje başlatılmıştı. Proje başarılı olarak değerlendirildi ve Aşağı Saksonya Adalet Bakanlığı, özellikle yargı dışı arabuluculuğun faydalarına yönelik kamuoyunu bilinçlendirmek amacıyla "Uyuşmazlık Çözümünün Yeni Yolları" adlı tanıtım sergisi düzenledi.

Hessen'de arabuluculuk 2004'ten beri mümkün hale geldi. 2010'dan bu yana, Hessen sosyal adalet sisteminde mahkeme içi arabuluculuk birinci ve ikinci derecede her yerde uygulanmaktadır.

Aynı zamanda Bavyera da hukuk yargısı ve sosyal adalet alanlarında denemelere ve pilot projelere imkân sağladı.

Ayrıca Almanya, Avrupa Parlamentosu'nun 2008/52/EG sayılı arabuluculuk direktifini de 2008'den itibaren uygulamaya almıştır. **Federal Kabine, 12 Ocak 2011'de Federal Adalet Bakanlığı tarafından sunulan bir yasa tasarısını kabul etti. Tasarı, 15 Aralık 2011'de üçüncü oturumda Bundestag (Alman Parlamentosu) tarafından kabul edildi. 26 Temmuz 2012'de federal düzeyde Arabuluculuk Yasası yürürlüğe girdi**. **Yasanın amacı arabuluculuğu ve diğer alternatif uyuşmazlık çözüm yöntemlerini teşvik etmektir.**

ARABULUCULUK

Almanya'daki her federal Eyalet, arabuluculuğu kendine özgü bir şekilde düzenlemektedir.

SOSYAL VE TOPLULUK ARABULUCULUĞU

Topluluk arabuluculuğu gönüllü bir süreç olduğundan ve karar verme süreci siyasiler ve idarede olduğundan, genel bir mevzuat yoktur.

IV- ARABULUCULUK ALANLARI

Sosyal arabuluculuk tarihsel olarak aile arabuluculuğu olarak başlamıştır. Bu arada, uygulama alanlarının giderek çeşitlendiği gözlemlenebilir:

- Aile ortamında arabuluculuk, örn. ayrılık ve boşanma veya miras uyuşmazlıklarında
- Okul arabuluculuğu
- Sahada işletme içi ve işletmeler arası uygulamalarla iş arabuluculuğu
- Topluluk arabuluculuğu

V- ARABULUCULUK SÜRECİ

ARAÇLAR

Bir yargı prosedürünün ötesinde (veya öncesinde) bir süreç olduğu için sabit bir araç yoktur.

FAALİYETLER

1 Açıklama

İlk olarak, taraflar arabuluculuk süreci hakkında bilgilendirilecek, bazen bir arabuluculuk anlaşması yapılacak ve devam etmesi birlikte kararlaştırılacaktır.

2 Konuların Toplanması

Taraflar anlaşmazlık noktalarını ifade ederler, böylece uyuşmazlık konuları ve alanları daha sonraki süreç için yapılandırılabilir.

3 Pozisyonların Netleştirilmesi

Sorun çözme süreci, ele alınacak ilk soruna karar verilmesiyle başlar. Bu aşamada önemli olan genel olarak temel çıkarların açıklığa kavuşturulmasıdır.

4 Çözüm seçeneklerinin değerlendirilmesi

Soruna ilişkin çözüm seçenekleri beyin fırtınası yoluyla toplanır. Olası çözümler değerlendirilir ve müzakere edilir.

5 Sürecin Sona Ermesi

Son olarak, sonuçlar kesinleştirilir (genellikle yazılı olarak).

DEĞERLER

Arabuluculuğun amacı bir uyuşmazlığın çözümü olduğundan, değerler veya olası bir hata meselesi ön planda değildir. Arabuluculuk, "ucu açık" bir süreç olmalıdır. Nihai sonucun ne olacağı başlangıçta açık olmamalıdır. Özellikle sosyal arabuluculukta sürecin kesinlikle gizli bir şekilde yürütülmesi şarttır. Katılımcıların katılmakta veya ayrılmakta özgür olmaları gerekir. Arabulucular taraf değildir; kesinlikle bağımsız bir şekilde davranmak zorundadırlar (örneğin, bir arabulucu olarak katılımcılardan birinin etik açıdan sorunlu bir davranışını biliyorsanız, bu durum etik çatışmalara bile neden olabilir).

VI- ARABULUCUNUN GÖREVİ

Arabulucunun tarafsız olması son derece önemlidir; bu yüzden görevi, bir pozisyonu benimsemekten kaçınmaktır.

VII- ARABULUCUK EĞİTİM PROFİLİ

Almanya'da arabulucuların eğitimi Eyaletten Eyalete farklılık göstermektedir. Alman Eyaletlerinin arabuluculukta zorunlu eğitimi yasalaştırmak zorunda bile olmadığı akıldan çıkarılmamalıdır. Sosyal arabulucu, korumalı bir profesyonel tanım değildir; bu nedenle, uyuşmazlık tarafları kendisini kabul ettiği sürece, herkes bir "arabulucu" olarak çalışabilir. Bununla birlikte, özellikle hukuki arabuluculuk alanında, tüm eyaletler avukatlar için Mesleki Ahlak Kuralları'nın geçerli olduğu bir tür üniversite eğitimini benimsemiştir.

Almanya, İskandinavya ve diğer 'kuzey' ülkeleri, zaten 80'li yılların başından beri bu sürecin başladığı bir toplum grubu içinde yer almaktadır. Burada arabuluculuk o zamandan beri kabul edilmektedir (Avrupa'nın en erken kabul eden ülkelerinden biri).

Örneğin, aile arabuluculuğu seksenli yıllardan bu yana devlet, topluluk, yerel ve kilise kurumları tarafından ücretsiz sunulmaktadır.

Sadece bazı durumlarda arabulucular, "arabulucu" olarak özel bir (ileri) eğitime sahiptir. Bazı üniversitelerde "Arabuluculuk Yüksek Lisansı" alabilirsiniz; diğer üniversitelerde (aralarında Saarland Üniversitesi de vardır), bu sosyal hizmet, hukuk veya eğitim bilimleri bölümlerindeki eğitimin bir parçasıdır. Meslek birlikleri tarafından sunulan **modüle edilmiş eğitimler** de vardır. **Ancak arabulucu olarak çalışabilmek için bir uzmanlık eğitimi almış olmak şart değildir. Almanya'da sosyal arabuluculuk herkese açık bir meslektir.**

2012'den itibaren mahkemelerin bir davayı görmeye başlamadan önce tarafları arabuluculuğa yönlendirebileceğini belirten yeni bir federal Alman arabuluculuk yasası bulunuyor. Bu, arabuluculuğun Almanya'da genel olarak kabul edildiği anlamına gelmektedir. Örneğin hukuk sisteminde arabuluculuk önemli bir bileşen olarak görülmektedir.

Almanya'da arabulucunun iş unvanı yasalarla korunmaz ve arabuluculuk eğitiminin yasal bir düzenlemesi yoktur. Bir arabulucu saatte yaklaşık 100 Euro kazanmaktadır. Yine de arabuluculuk bir mahkeme süreci olarak daha ucuzdur. Öte yandan bu, avukatlar için bile para kazanmanın ilginç bir yoludur. Daha önce belirtildiği gibi arabuluculuk, Saarland Üniversitesi'nin hukuk bölümü müfredatına göre hukuk öğrencisinin çalışmalarının bir parçası olarak yer almaktadır.

Öte yandan, Almanların sadece %43'ü arabuluculuk kavramını duymuştur (%57'si duymamıştır, kaynak: Statistical Germany 2013). Bundesverband Arabuluculuk (Federal Arabuluculuk Derneği), arabulucuların meslek örgütüdür; ancak üye olmak zorunlu değildir. Sadece fikir sahibi olmanız için, BM'nin (Federal Arabuluculuk Derneği), 2 bin'den biraz fazla üyesi olduğunu söyleyebilirim (karşılaştırmak gerekirse: Almanya'nın nüfusu 82 milyondur).

Almanya'da yürütülen arabuluculuk sayısına dair kesin istatistiki veri yoktur. Bunun nedeni esas olarak yasal durumdur. Avukatlık mesleğinden gelmeyen arabulucuların, (şimdilik) mahkemede ifade verme hakları yoktur. Bu arabulucular, müşterilerini korumak için genellikle arabuluculuğun tamamlanmasından sonra tüm belgeleri imha ederler. Mahkemede doğru söyleyebilmenin tek yolu, bu arabuluculuk süreci hakkında hiçbir şey söylemek zorunda kalmamaktır (ancak arabuluculuk süreci başarısız olursa). Bu şartlar altında, Almanya'da arabuluculuğa yönelik güvenilir bir araştırmanın imkansız olduğunu söylemek gerekir.

Tüm bunlar, politik ve kamusal alandaki genel kabule rağmen, arabuluculuğun hala yaygın olarak bilinmediği anlamına gelir. Ancak, bu durumun arabuluculuğun "adı" ile ilgili olduğundan şüpheleniyoruz; çünkü, kavram daha yaygın olarak bilinmektedir.

Sorunlar

Ancak, hukuki arabuluculuk psikologlarla değil, avukatlar tarafından yürütülür. Sonuç olarak, yeni sorunlar ortaya çıkmaktadır.

Yasal Arabuluculuk, Avukatlar için Mesleki Ahlak Kuralları'nda tanımlanmıştır. Yasal bir hizmet değildir, ancak salt bir aracılık (brokering) olarak kabul edilir. Arabulucu olarak çalışan avukatlar için Mesleki Ahlak Kuralları Madde 7a, sadece uygun eğitimi kanıtlayabilirlerse arabulucu olarak tanımlanabileceklerini belirtir. Bu, arabuluculuğun belirli bir profesyonelleşmesine yol açtığı için önemli bir gelişme olarak kabul edilmektedir. İkincisi, arabuluculuk böylece hukuk pratiği alanının bir parçası olarak kabul edilir.

Ancak Mesleki Ahlak Kuralları, arabuluculuk yapan bir avukatın meslek hukuku kurallarına tabi olduğunu belirttiğinde, arabulucu olarak hareket ederken bile avukatların en başta kendi meslek standartlarını kabul etmek zorunda oldukları ve bunun önemli bir kısmının da gizlilik yükümlülükleri olduğu açıktır. Bununla birlikte, gizlilik şartları ve çıkar çatışması algısının yasaklanması

hususlarıyla ilişkili olarak, arabulucu olarak hareket eden bir avukat aynı zamanda arabuluculuk kurallarına da uymak zorundadır.

Şimdi, arabulucunun tarafsızlık yükümlülüğü, bir davayla bağlantısı olan bir avukatın (örneğin, daha önce bu davada avukat olması istendiği durumlarda) arabuluculuğu üstlenmesini yasaklar. Benzer şekilde, arabulucu ve avukat tek ve aynı kişi olsa ve hukuk bilgisine sahip olsa bile hukuki danışmanlık yasaktır.

Bir avukat, daha önce başka bir davada taraflardan birini arabuluculuk avukatı olarak temsil etmiş olsa bile, sorunlar ortaya çıkar. Çatışan çıkarları temsil etme konusunda bir yasal sorun ortaya çıkmaz; yine de arabulucunun tarafsızlığı sorgulanabilir.

Referanslar

Blankenburg E. et al (1980), "Alternative Rechtsformen und Alternativen zum Recht". In: Jahrbuch für Rechtssoziologie und Rechtstheorie, Volume 6, Köln 1980.

Proksch R. (1998), "Mediation in Deutschland – Stand und Perspektiven außergerichtlicher Konfliktregelung durch Mediation", In: Zeitschrift für Mediation Vol. 7 No 1, 1998.

VIII- VAKA ÇALIŞMALARI

VAKA ÇALIŞMASI - BİR KARAYOLU İÇİN POLİTİK ARABULUCULUK

Hans Giessen

Saarbrücken'den Stuttgart veya Münih'e gitmek istiyorsanız, en kısa yol Palatinate Ormanı'ndan geçen Bundesstraße 10 karayoludur. Bu rotayı sevenler sadece Saarbrücken'den gelen gezginler değildir.-Her gün 3 bin 400 kamyon da dahil olmak üzere, yaklaşık 18 bin araba B10'dan geçiyor. Rotanın popülaritesi bu nedenle bir sorundur. B10 bir otoyol olacak şekilde genişletilmeli mi? Yoksa bu genişletme, sakinleri rahatsız eden ve Palatinate Ormanı Tabiat Parkı'nı etkileyen daha fazla trafiği mi çeker?

Seksenli yıllarda, B10 karayolunu, Avrupa ulaşım ekseni Paris-Prag'ın bir parçası olarak bir Alman Otobanı veya otoyolu olan A8'e dönüştürme girişimi vardı. O zamanlar, "Palatinate Ormanı'ndan geçen bir otoyol" tehdit olarak görüldüğü için projeye özellikle güney Palatinate karşı çıktı. Palatinate, UNESCO Biyosfer Rezervi'nin bir parçası olan turistik bir bölgedir. İlk uzlaşma sağlandı: dağlık arazinin imkân verdiği yerlerde B10 karayolu, üç veya dört şeride genişletildi ve tüneller inşa edildi.

Bununla birlikte, tüneller sadece iki şerittir ve 300 kamyon da dahil olmak üzere, günlük en fazla 15 bin otomobil için tasarlanmıştır. Bu sayede B10 artık resmi olarak "otoyol benzeri yüksek performanslı bir federal karayolu" olmuştur. Bu yüzden tartışma tekrar alevlendi. Muhalifler, daha önce yapımı engellenmiş olan otoyolu hala yapmak için bir "salam taktiğinden" korkuyorlar. Aslında, özellikle yapısal olarak zayıf ve biraz uzak olan Pirmasens bölgesinden gelen genişletme destekçileri saldırgan bir şekilde "uygun" bir otoyol için savaşmaktadır.

Muhalifler, rotayı uzun mesafeli trafik için bu kadar çekici kılan şeyin tam olarak seksenlerde yapılan genişletme olduğunu söylüyordu. Mücadele hatları sertleşti. Pirmasens Belediye Başkanı Bernhard Matheis (CDU) Ocak 2013'te genişletme karşıtlarının "küstah ve haddini bilmezler" olduğunu ilan etti. Pirmasens'teki sanayi faaliyetlerinin otoyol erişimine ihtiyacı vardı, aksi takdirde bölge daha da kötüleşecekti.

2012 yılında Yeşiller, Sosyal Demokratlarla birlikte Rheinland-Palatinate eyalet hükümetine girdi. SPD, Stuttgart tren istasyonundaki müzakereler örnek alınarak politik bir arabuluculuğun gerçekleştiğini kabul etti. Arabuluculuk sürecinin kendi bütçesi ve önde gelen bir lideri, Protestan Kilisesi'nin eski başkanı olan Eberhart Cherdron, vardı. Cherdron istediğini yapmakta özgür biri olarak tam yetkili görüldü: gerekli gördüğü tüm uzmanları davet edebilir ve gündemi belirleyebilirdi. Tek kısıtlama: eyalet hükümetinin hangi yönde olursa olsun devam edebilmesi için arabuluculuk sürecinin 2012/2013 kışında tamamlanması gerekiyordu. Bu tarih Berlin tarafından verilmişti, çünkü federal otoyolları finanse eden federal hükümetin bütçe için, en geç 2013 sonbaharı olmak üzere bir tarihe ihtiyacı vardı.

Ancak tam da bu zaman baskısı, muhalifleri bazı prosedür hilelerini denemeye itti. Örneğin Cherdron gürültü koruması hakkında konuşmak istiyordu. Pirmasens'ten Erich Weiss bunu reddetti. Konu gündeme geldiğinde, o ve arkadaşları kürsüden ayrıldılar. Sonuç: Cherdron bu konuyu genel gündemden çıkardı. Her ne kadar bir oturum düzenleyebilmiş olsa da sonuçları resmi arabuluculuğun dışındaydı. Pirmasens'in, Kaiserslautern'deki başka bir otoyola daha iyi entegre edilmesi gibi alternatif projeleri görüşecek zaman da yoktu. Bu nedenle, arabuluculuğun bu tür anlaşmazlıkları çözmek için yararlı bir araç olup olmadığı sorusu ortaya çıktı.

Tüm bu engellere rağmen, en azından geçici bir uzlaşmaya varıldı. Yol, sorunsuz bir şekilde mümkün olduğu durumlarda dört şeride genişletilecekti. Tünelin dört şerit olarak genişletilmesi çok pahalıydı, bu yüzden burada yol üç veya iki şerit olarak kalacaktı. Arabuluculuk süreci böylece hedefe ulaştı mı?

Bir yandan, başka şartlar altında sadece politikacılar tarafından kapalı kapılar ardında tartışılacak olan şeyler – prosedür hileleri ve yenilgiler de dahil olmak üzere– kamuoyuna açıklanmış oldu. Öte yandan, politikacılar bunun kamu itibarını zedeleyeceğinden korkuyorlardı. Böylece, başka bir durumda, örneğin Urzig Moselle köprüsü için, Yeşiller bile arabuluculuğa karşı karar vermiştir.

2. ARAŞTIRMA BULGULARI: SA KAVRAMLARI, BAĞLAMLARI VE VAKA ÇALIŞMALARI

2.3 İTALYA

Fabrizio Boldrini

I- ARABULUCULUK KAVRAMLARI

ARABULUCULUK

Arabuluculuk, çok çeşitli ortamlarda (sosyal, topluluk, aile, cezai, iş vb.) resmi adalet sistemine alternatif olarak tasarlanan ve ilgililere iletişim ve anlaşmaya varma yolu için bir alan sağlamayı amaçlayan ücretsiz, rızaya dayalı ve gayri resmi uyuşmazlık çözümü yöntemidir.

Bununla birlikte, kültürlerarası arabuluculukla ilgili olarak, bu tanımın daha fazla açıklığa kavuşturulması gerekir, çünkü kuşkusuz özellikle kültürel kökenli olan ihtilaflı durumlarda yapılacak faaliyetlere yönelik bir arabuluculuk türüdür, ancak genel olarak, ev sahibi ülkedeki göçmenlerin tamamen entegrasyonunu ve temel hizmetlere erişimini kolaylaştırmayı amaçlamaktadır (bkz. "sosyal arabuluculuk kavramı").

SOSYAL ARABULUCULUK

Sosyal arabuluculuk, şehirlerde ve farklı toplum kesimlerinde güvensizlik ve yaygın sosyal huzursuzluğu yönetmenin yanı sıra kötü yönetilen bir uyuşmazlıktan kaynaklanabilecek suçları önlemek için bir araç olmaktadır. Okul, işyeri ve aile olmak üzere sosyal arabuluculuktan etkilenen alanlar çok çeşitli olmaktadır.

İtalya'da arabulucu için önemli bir müdahale alanı, göçle bağlantılı olan kültürel, dilsel ve dini yönler tarafından belirlenmektedir: aslında kültürel ve dilsel arabulucu, öncelikle temel hizmetlerin kullanımına erişimlerini kolaylaştırarak göçmenlerin entegrasyon sürecinde kilit bir rol oynamaktadır.

Sahadaki ilk deneyimlerinden itibaren bir arabulucu, dilsel kodlar üzerinde çalışan hem bir tercüman hem de bir çevirmendir. Zaman zaman belli belirsiz asimilasyoncu bir yaklaşımla, bir yabancı tarafından anlaşılmak ve saygı duyulmak için görevinin gerektirdiği kuralları çevirmektedir, böylece muha-

tabının ihtiyaçlarının doğru anlaşılması arabulucu için ikincil bir sorun haline gelmektedir. Sahadaki ilk deneyimlerinden başlamak üzere bir arabulucu, bir yabancı tarafından anlaşılması ve saygı duyulması için, hizmetin ifade ettiği kuralı tercüme etmek suretiyle zaman zaman belli belirsiz bir asimilasyoncu yaklaşımla, dilsel kodların dönüşümü üzerinde çalışan hem bir tercüman hem de bir çevirmen gibidir; bu şekilde, muhatabının ihtiyaçlarının doğru okunması ise arabulucu için ikincil bir sorun haline gelmektedir. Her durumda, arabuluculuğun yönlendirme-açıklama işlevleri, bazı hizmetlerde uygulayıcı ve kullanıcının (örneğin ofisler, nüfus müdürlükleri, emniyet müdürlükleri, danışma masaları) ihtiyaçlarını cevaplamakla neticelenen tercümanlık yoluyla tanımlanmaktadır. Arabulucularla çalışan uygulayıcıların eğitimine ve desteğine yapılan düşük yatırım nedeniyle, bugün tercüme hizmetlerinin, ki bu ayrıca sağlık hizmetleri gibi hizmetler için de geçerlidir, çoğu zaman arabuluculardan beklenen tek işlev olduğunun altını çizmek önemlidir, ancak bunun yerine daha önemli bir katkı sağlama noktasında arabuluculardan faydalanılabilirdi. Profesyonel bir arabulucunun sağlayabileceği katma değerle ilgili bulguların olmamasının yanı sıra, arabulucu ve uygulayıcı arasında kurulan hem profesyonel hem de kişisel ilişkiye yönelik denetim eksikliği, çok yüksek bir çalışma temposu ile birleştiğinde, arabulucuyu genellikle "çevirmen" konumuna düşürmektedir. Gerçekte ise, düzeyler çok çeşitli olabilmektedir. Genellikle, basit tercümanlık ve hizmet yönlendirmesi, sıklıkla kişisel deneyimlerin aynılığına/benzerliğine ve dolayısıyla arabulucu ile kullanıcı arasında bir tür empatinin etkinleştirilmesine göre tasarlanmış olup kullanıcılara sağlanan destekleyici ve eşlik edici bir hizmetin yanında yer almaktadır.

Bu nedenle ikisi (arabulucu ve göçmen) arasındaki anlayış son derece önemlidir: ne kadar farklı olursa olsun, bir göçmenlik yolunun paylaşılması, kendini bir başkasının sözleriyle tanımak, yeni ve rahatsız edici bir bağlamda yaşamanın zorluğu, tamamı kullanıcıya eşlik etme ve sorumluluğunu alma sürecinde aktif ve etkili özellikler olmaktadır.

Bu anlamda arabuluculuk, aksi takdirde ifade edilemeyecek veya kesinlikle tek kültürlü bir bakış açısıyla yorumlanacak olan ihtiyaçların tespitini, okunmasını ve aktarılmasını da ifade etmektedir. Göçmenler tarafından hizmetlere yönelik dile getirilen talep, genellikle sorumluluk alma ihtiyacını gizleyen ve birbiriyle ilişkili birçok özelliği (sağlık, sosyal, ilişkisel ve profesyonel) kapsayan karmaşık ve çok yönlü bir talep olmaktadır.

Etkin arabuluculuk, hizmetlerin talebe yanıt verebilmesini sağlamak için göçmenin ihtiyaçlarını dile getirmesine yardımcı olmaktadır. Bir kültürel arabulucu, göç olgusu hakkında bilgi düzeyini artırmak ve olumsuz kalıp yargı ve/veya reddetme ve ayrımcılık tutumlarının yayılmasını önlemek amacıyla, ev sahibi nüfusu amaçlayan bilgilendirme ve kültürel müdahaleler gibi diğer önemli görevleri de yerine getirebilmektedir. Ayrıca bir arabulucu, göçmenler arasında kendi kültürlerinin korunmasını da teşvik edebilir.

Özellikle kadın sünneti konusuyla ilişkili olarak, sosyal ve sağlık sektörlerindeki arabulucunun rolü bilhassa önemlidir. Bu bağlamda katı bir kültürel uyuşmazlık ortaya çıkmaktadır ve arabulucu, ev sahibi ülkenin mevzuatı uyarınca suç sayılabilecek bu eylemleri önlemek için müdahale edebilir.

TOPLULUK ARABULUCULUĞU

Bu, yerel topluluk sosyal faaliyetinin bir şeklidir: iletişimi ve etkileşimi gözetir ve ilişkileri ve sosyal bağları dönüştürmeye ve yeniden tanımlamaya yardımcı olmaktadır. Topluluk arabuluculuğu, bireylerin, sosyal grupların ve yerel olguların bölgedeki ihtilaflı konuların ve kritik alanların yönetimine aktif katılımını desteklemektedir ve ikamet ettikleri bölgedeki vatandaşlarda aidiyet duygusunu ve aktif önemsemeyi geliştirmektedir. Bu şekilde hem bireyin hem de grubun ihtiyaçlarına daha duyarlı bir yaşam ortamı olarak, yerel yönetimle birlikte destekleyici, açık ve olumlu çözümler ve tasarımlar önerebilen ve uygulayabilen katılımcı bir topluluğun veya uyumlu bir topluluğun inşasına katkıda bulunmaktadır.

II- ARABULUCULUK BAĞLAMI

TARİHSEL VE SOSYOLOJİK BAĞLAM

ARABULUCULUK

İtalyan kültüründe ve toplumunda hukukun güçlü varlığı, arabuluculuğun artmasına yol açmıştır ama paradoksal olarak bu durum, aynı zamanda bu olgu hakkında teorik düşünmeyi de geciktirmiştir.

Bir yandan, aslında İtalyan Hukuk Yargı sisteminin gecikmesinden kaynaklanan olağanüstü durum, arabuluculuğun ilk deneyimlerinin geliştirilmesi için bir dürtü olmuştur.

Öte yandan, hukuk dünyasının belirli meslekleri (örneğin avukatlar) tarafından arabuluculuğa karşı güçlü bir düşmanlığı da ortaya çıkarmıştır.

SOSYAL VE TOPLULUK ARABULUCULUĞU

Sosyal arabuluculuğun ilk biçimi aile arabuluculuğu olmuştur. Boşanma Yasası'ndan bu yana evlilik sayısı yarıya inmiştir ve son yirmi yılda ayrılıkların sayısı üçe katlanmıştır. İtalya'da her yıl ev duvarları içinde işlenen cinayetlerin sayısı organize suç olaylarına kıyasla artmıştır. Adalet sisteminin tepkisi yeterli olmamaktadır; çünkü aniden gelişebilen ve daha önceden diğer profesyonellerin yardımına ihtiyaç duyulabilen kontrol edilemeyen uyuşmazlıklar yaşanmaktadır. Bu bağlamda aile arabuluculuğu, uyuşmazlıkları önleyebileceği veya azaltabileceği ve hem savunma hem de yargıç figürlerinin ortaya çıkması için ideal koşulları oluşturabileceği için önemli bir kaynak olmaktadır.

İtalya'da aile arabuluculuğu üzerine ilk çalışmalar, psikologlar ve yasa koyucular tarafından 1980'lerde yapılmıştır (bkz. Cesabianchi, Quadrio e Scaparro, Maturare la separazione, in Il Bambino incompiuto, 1985).

Temel düşünce, ayrılmanın/boşanmanın bir sonuç değil, çift arasındaki medeni ilişki için, her şeyden önce çocukların yararına olan, bir başlangıç noktası olduğudur. 1988'de GeA (Genitori Ancora) doğdu; bu, aile arabuluculuğu ve uzlaştırmanın ilk deneyimlerini gösteren bir dernektir.

İtalyan mevzuatı arabuluculuk konusunu ancak 2006 yılında Müşterek Velayet Yasası ile ele almaya başlamıştır. Bununla birlikte, bu alanı düzenleyen kapsamlı bir mevzuat hala yoktur ve sonuç olarak bu faaliyet esas olarak psikologlara ve ayrıca sadece birkaç saatlik simülasyon eğitimi almış uygulayıcılara emanet edilmiştir. Profesyonel arabulucu kaydının, belirli bir ücret tablosunun, mesleki ahlak kurallarının, ortak kılavuzların ve açık yeterliliklerin olmaması hala büyük bir engel teşkil etmeye devam etmektedir.

Halihazırda İtalya'da "dağınık" bir durum vardır: bazı alanlarda mutlak mükemmellikte arabuluculuk merkezleri bulunurken, aynı şey diğerleri için söylenemez.

Dilsel-kültürel arabuluculuk, 1990'ların başında İtalya'nın kuzeyindeki birkaç büyük şehirde (ağırlıklı olarak ülkemizdeki ilk göçmen akışlarının varış noktaları olan Torino ve Milano) kamu hizmeti uygulayıcılarının (okullar, sağlık hizmetleri, sosyal hizmetler) göçmen kullanıcıların sorumluluğunu alma ihtiyacına karşı yaratıcı ve genellikle kendi kendine organize olan bir yanıt olarak doğmuştur. Milano'daki Naga gibi, 1991'den beri faaliyet gösteren, Yabancı Kadınlar ve Çocukları için Sağlık Merkezine sahip, kültürel kadın arabulucular tarafından yönetilen kültürlerarası bir karşılama merkezi olan, Bologna'daki Cospe gibi ve 1990'dan beri faaliyet gösteren, yabancı kadınların kabulü için kültürel kadın arabulucularını eğiten ve istihdam eden, Torino'daki Centro Alma gibi kuruluşlar tarafından gerçekten öncü ve yenilikçi deneyimler yürütülmüştür.

Bu dönemde arabulucu profesyonel bir figür olarak tanımlanmış olup, genellikle profesyonellerin kendileri veya dernekleri tarafından sunulan hizmetlerin müzakere edildiği bir dizi işlevi yerine getirmiştir.

Daha yakından incelendiğinde, bu çeşitlilik hala varlığını devam ettirmektedir ve teorisyenler/bilim insanları tarafından daha iyi anlaşılmakta ve tanımlanmaktadır, ancak genellikle bilinçsiz bir şekilde varlığını sürdürmektedir ve günlük işlerde organize değildir. Gitgide göç akışlarının yoğunlaşması ve yabancı sakinlerin hizmetler üzerindeki etkisinin artması nedeniyle (daha önce çoğunlukla sadece erkeklerin egemen olduğu bir senaryoya kadın ve çocukları dahil eden aile birleşimi nedeniyle), her ne kadar farklı bölgeler arasında, aynı bölgenin şehirleri arasında ve bazen de aynı şehrin alanları ve hizmetlerinde tamamen düzensiz bir şekilde gerçekleşmiş olsa da, dilsel-kültürel arabuluculuk hızla yaygınlaşmıştır. **Orta ve Kuzey İtalya'nın birçok bölgesinde hastaneler, sağlık merkezleri, okullar ve belediye ofisleri gerek planlı gerekse de rastlantısal bir şekilde dilsel-kültürel arabulucuların varlığına güvenebilmektedir.**

Yerel topluluk arabuluculuğu genel bir planın parçası değildir; genellikle belediyeler tarafından yürütülen ve daha çok kültürlerarası arabuluculuğa odaklanan bağımsız projelerden oluşmaktadır. Bu projelerin amacı, bilgi ve topluluk kurallarının paylaşımı yoluyla din, etnik köken veya renkten bağımsız olarak ortak vatandaşlık duygusunu destekleyebilmektir.

POLİTİK BAĞLAM

ARABULUCULUK

Hukuk Uyuşmazlıklarında Arabuluculuk

İtalya'da hukuk yargılamasının uzun sürdüğü çok iyi bilinen bir sorundur. Örneğin, Avrupa Komisyonu tarafından yapılan son izlemeye göre (Mart 2013), yargılamaların uzunluğuna dair Avrupa sıralamasında İtalya sondan üçüncü olurken, ondan önce yalnızca Kıbrıs ve Malta vardır. Bu dramatik bağlamda, 2010 yılı yasası kapsamında hukuk uyuşmazlıklarında arabuluculuğunun geliştirilmesi önemli bir adım olarak görülmüştür; ancak hukuk uyuşmazlıklarında arabuluculuğunun sadece hukukçular tarafından yürütülmesini talep eden hukuk dünyasının bazı kesimleri tarafından güçlü bir karşıtlık hemen dile getirilmiştir.

Anayasa Mahkemesi'nin, mahkemeye müracaat etmeden önce arabuluculuğu zorunlu kılan normu iptal eden kararı ile birlikte arabuluculuğun henüz başlamadan sona erme riski bulunduğuna ilişkin endişeler dile getirildi.

Arabuluculuğun olumlu etkileri açıktır: arabuluculuğun 'zorunlu' olması, yargılamaları en az %13 oranında olmak üzere önemli ölçüde azaltmıştır. Bu nedenle, zorunlu arabuluculuğun yeniden tesis edilebilmesi için Anayasa Mahkemesi 'nin itirazlarının giderilmesi çok önemlidir. Bu doğrultuda İtalyan hükümeti yakın zamanda c.d., "Decreto del fare" (DL 69-2013) ile önceki duruma (*status qou ante*) getirme konusunda adımlar atmıştır.

SOSYAL VE TOPLULUK ARABULUCULUĞU

Aile Arabuluculuğu

Geleneksel olarak, aile arabuluculuğu güçlü bir karşıtlığa neden olmuştur; çünkü birçok avukat ve psikolog, aile arabuluculuğunu, avukat ve danışman olarak kendi rollerine karşı rahatsız edici ve külfetli bir rakip olarak görmektedir. Neyse ki, bugün arabuluculuğu tehlikeli bir rakip olarak değil, bir kaynak olarak görmeye başlayan çok sayıda avukatın bulunduğuna dair işaretler vardır. Bu bağlamda, günümüzde arabuluculuğun bir rakip değil bir kaynak olduğunu görmeye başlayan büyük çaplı bir destekle arabuluculuğa karşı önemli kabullenici işaretler bulunmaktadır.

Bugün arabuluculuk konusunda duyarlılık kültürünün temellerinin gelişimine şahit olabilmekteyiz. Üniversiteler ve özellikle Yerel Yönetimlerin Sosyal Hizmetleriyle birlikte faaliyet gösteren dernekler, başarısız evlilikte kendi deneyimlerini geride bırakmak isteyenler için, başka bir kişiyle tanışmış ve bu yüzden yeni bir hayat kurmak isteyen eski eşe karşı sırf kızgınlıktan dolayı ayrılan eşler tarafından daha önce takas malzemesi olarak görülen çocuklarının iyiliği için, şimdi bir anlaşmadan yana umut olabilecek bir mesaj iletmeye çalışmaktadırlar.

III- MEVZUAT

ARABULUCULUK

Hukuk Uyuşmazlıkların Arabuluculuk

- Hukuk Uyuşmazlıklarında Arabuluculuğu düzenleyen 28-2010 sayılı Kanun Hükmünde Kararname.
- Anayasa Mahkemesi'nin, yasama yetkisinin aşılması yoluyla zorunlu arabuluculuğu öngören kuralı anayasaya aykırı bulan 272-2012 sayılı kararı.
- Bazı düzeltmelerle yeniden yürürlüğe giren 69-2013 sayılı Kanun Hükmünde Kararname, hukuk uyuşmazlıklarında arabuluculuğunun bazı özel davalar için zorunlu olduğunu belirtilmektedir.

SOSYAL VE TOPLULUK ARABULUCULUĞU

Aile Arabuluculuğu

- 54-2006 sayılı Yasa, hakimin tarafları, yani ayrılmaya veya boşanmaya hazır olan çifti, çocukların velayeti konusunda her ikisi için de kabul edilebilir bir anlaşma bulmak amacıyla bir aile arabuluculuğu sürecine girme olasılığı hakkında bilgilendirebilmesini sağlayacak şekilde bazı kuralları yeniden düzenlemiştir. Hakime gitmeden önce, bir kamu veya özel arabuluculuk merkezinde, her ikisi tarafından da paylaşılan bir ayrılma anlaşmasına varmak için çiftin bir uzman yardımıyla uzlaştırmaya gidecek bir yol bulmaya çalışacağı bir ön adım olacaktır. Bu "yol" zorunlu olarak değil, evlilik bağlarını sonlandırmaya karar vermiş çiftlere sunulan bir yükümlülük olarak görülmelidir.

- Bazı İtalyan bölgeleri, merkezler veya eğitim kursları kurma ve finanse etme konularında aile arabuluculuğu ile ilgili belirli yasalar kabul etmiştir.

- Anayasa Mahkemesi'nin 131-2010 Sayılı Kararı: Lazio bölgesi tarafından benimsenen ve aile arabulucusunun profesyonel figürünü tanımlayan ve düzenleyen ve sosyal politikalardan sorumlu Bölge Ofisi'nde aile arabulucuları bölgesel kitabını oluşturan kurallar anayasaya aykırıdır. Mesleki Kayıt ve bunlara erişim gereksinimlerinin tanımı aslında merkezi hükümetin sorumluluğundadır.

Kültürlerarası Arabuluculuk

- "Dilbilimsel-kültürel arabulucu" teriminin ilk kez 1990 yılına kadar uzanmaktadır. Bu, Eğitim Bakanlığı'nın 205 sayılı (26 Temmuz 1990), "Yabancı öğrencilerin İtalyan okul sistemine alınması ve entegrasyonu" adlı genelgesidir ve okul içinde ve okul/aile arasındaki iletişimi kolaylaştırmak için yerli arabulucuların kullanımıyla ilgilidir. Arabulucu figürü daha fazla açıklanmadığı gibi görevleri ve sorumlulukları da tanımlanmamaktadır.

- Kanun Hükmünde Kararname 286/98 ("Göçü ve yabancıların statüsünü düzenleyen hükümlere dair birleştirilmiş metin"): Sonunda dil ve kültür arabulucusu figürü bir hukuk metninde yer almıştır. 38. ve 42. maddeler, kültürel arabulucuların kullanımından açıkça bahsetmekte ve aynı zamanda, aslında kamu ve özel sosyal dernekler arasında en sık yapılan anlaşmalar haline gelecek olan olası ve işlevsel çözümü de açık bir şekilde tanımlamaktadır. Vurgulanması gereken şey, bu tür işlevlerin hazırlıksız gönüllüler tarafından değil, özel olarak eğitilmiş profesyoneller tarafından gerçekleştirilebileceğini ima eden "nitelikli" arabulucu teriminin ilk kez kullanılmış olmasıdır. Bununla birlikte, bazı maddelerde "nitelikli arabulucular" terimi, bazılarında ise aralarındaki farkı belirtmeden "kültürlerarası arabulucular" terimi kullanıldığı için belirsizlik devam etmektedir. Göçmenlikle ilgili ulusal mevzuatın sonraki evrimi ("Bossi-Fini" olarak adlandırılan 189/2002 sayılı Yasa) konuyla ilgili herhangi bir yeni gelişme getirmemektedir. Bu nedenle, ulusal düzeyde kültürel arabulucu figürü, tanımında ciddi bir belirsizlik ve kafa karışıklığı ile nitelendirilmektedir.

- Bazı bölgeler ve yerel yönetimler, önemli bir ulusal yasama boşluğu karşısında en azından kendi bölgeleri için geçerli olan tanımları, işlevleri, yolları ortaya koymak için konuyla ilgili yasalar ve düzenlemeler çıkarmıştır. Sonuç, bölgeden bölgeye geniş farklılıklar gösteren ve mesleki nedenlerle bir bölgeden diğerine gittiğinde edinilmiş niteliklerinin tanınmasında arabulucular için bariz bir zorluk çıkaran son derece çeşitlendirilmiş bir mozaiktir. Şu anda dilsel ve kültürel arabuluculukla ilgili yasalar çıkarmış olan 10 bölge vardır (9 bölge ve Trento ve Bolzano özerk illeri).

IV- ARABULUCULUK ALANLARI

Hukuk Uyuşmazlıklarında Arabuluculuk: Özel taraflar arasındaki mevcut haklarıyla ilgili uyuşmazlıkların çözümü üzerinde çalışmak. Amaç, tarafların bir arabulucunun, yani ihtilaflı tarafların bir ihtilafı çözmelerine yardımcı olan profesyonel nitelikli üçüncü bir kişinin, çalışmasıyla uzlaşmaya varmasını sağlamaktır. Arabulucu, tarafların bir ihtilafın çözümünde ve bu çözüm için bir teklifin oluşturulmasında barışçıl bir anlaşmaya varmalarına yardımcı olmaktadır. Hukuk uyuşmazlıklarında arabuluculuk alanları: ayni haklar (binalar arasındaki mesafeler, intifa hakkı ve irtifak hakkı vb.), ayrılma, miras, aile sözleşmeleri, kiralar, temdit edilmiş krediler, şirket kiralama, tıbbi yanlış tedavi (malpraktis) tazminatı, iftira tazminatı, sigorta, bankacılık ve finansal sözleşmeler, kat mülkiyeti ihtilafları, trafik kazalarından kaynaklanan ihtilaflar.

Aile Arabuluculuğu

Bu, taraflar arasındaki kişisel ilişkilerde bir değişikliğe yol açabilecek çiftlerin ve ailelerin ayrılmasına yönelik bir prosedürün parçası olarak ebeveyn sorumluluğunu – ve daha genel olarak aynı ailenin üyeleri arasında – yeniden düzenlenmesini desteklemektedir ve kolaylaştırmaktadır. Bu, çiftlerin ve ailelerin ayrılmasıyla taraflar arasındaki kişisel ilişkilerde oluşabilecek değişiklikleri de kapsayacak şekilde ebeveynliğin – ve daha genel olarak, aynı ailenin üyeleri arasındaki durumun- yeniden düzenlenmesini desteklemekte ve kolaylaştırmaktadır. Yapılandırılmış bir bağlamda, taraflarca talep edilen, gizliliği garanti eden ve yargıdan bağımsız, belirli bir eğitime sahip tarafsız bir üçüncü eleman olan aile arabulucusu, tarafların kendileri ve çocuklar için ebeveyn sorumluluğunun ortaklaşa kullanılabileceği tatmin edici bir ayrılma programını ilk elden geliştirmeleri için çaba göstermektedir.

Kültürlerarası Arabuluculuk

Kültürlerarası bir arabulucu sağlık, eğitim, sosyal güvenlik, adalet (polis, hapishaneler ve mahkemeler), idari uygulamalar (emniyet müdürlüklerine oturma izni başvurusu, yerel makamlarla ikamet beyanı) ve işgücü piyasası alanlarında faaliyet göstermektedir.

Şirket Arabuluculuğu

İşyerinde ortaya çıkabilecek uyuşmazlıkları yönetmek ve olası bir çözüm aramak için tasarlanmıştır. Şirket arabulucusunun faaliyet gösterdiği alanlardan bazıları şunlardır: mobing, etnik, dilsel veya dini farklılıklardan kaynaklanan zorluklar veya adli veya sendika ihtilafları için bir mesele haline gelmeden kolay ve verimli bir işbirliğini, imkansız kılmasa da, zorlaştıran tüm bu sorunlar.

Cezai arabuluculuk

Bu tür arabuluculuk mağdur ve fail arasında gerçekleşmektedir: iki taraf, tarafsız bir üçüncü kişinin yardımıyla, suç eyleminden kaynaklanan sorunları tartışabilir ve çözüm bulabilir. Bu yöntem, tarafların birlikte tartışmasına ve fail yönünden işlenen eylemin daha fazla farkına varmasına ve mağdur yönünden zararın ekonomik veya sembolik bir biçimde doğru tazminini bulmasına imkân tanımaktadır.

V- ARABULUCULUK SÜREÇLERİ

ARAÇLAR

Araştırma: Arabulucunun çalışmak zorunda kalacağı sosyal bağlam veya bireysel durum hakkında bilgi oluşturmak. Kaynaklar, tek tek özelleştirilmiş görüşmeler, genel toplantılar ve veri tabanlarının analizi, gruplara veya sınırlandırılmış bağlamlara uygulanan anketler olabilir.

İletişim ve danışmanlık teknikleri: iletişimin arabuluculuk faaliyetlerinde (taraflar arasında, arabulucu ve taraflar arasında) kilit bir rolü olduğuna şüphe yoktur. Hem sözel hem de sözsüz olabilir. İletişim teknikleri hakkında derinlemesine bilgi sahibi olmak, arabulucunun faaliyetini desteklemektedir ve hem taraflar hem de arabulucu ile taraflar arasındaki işbirliğini teşvik etmektedir.

Duygusal kişisel kaynaklar: Arabulucunun öz farkındalık ve kendi yaşam deneyiminden başlayarak, diğerini dinleme ve ilişki kurma becerisine sahip olması çok önemlidir.

Müdahale teknikleri hakkında özel bilgi: örneğin aile arabuluculuğu bağlamında, aile ilişkilerinin psikodinamik unsurları, aile hukuku ve ceza hukuku.

Arabuluculuk teknikleri ve yöntemleri

FAALİYETLER

Ön adımlar

- Arabulucu vakayı inceler ve taraflarla doğrudan temasa geçer.
- Açılış
- Arabulucu kendisini taraflara tanıtır ve sürecin doğasını ve kurallarını açıklar; tarafların duygularını dışa vurmalarına izin vererek müdahale sırasını gösterir (serbest bırakma aşaması), açıklık getirmek için sorular sorar ve gerekli bilgileri toplar.

İlk Oturum

- Arabulucu, tarafların her biriyle güven ilişkisi kurar ve gizliliğini sağlamak suretiyle hassas bilgiler toplar.

Özel Oturumlar

- Arabulucu işbirlikçi bir yaklaşımı teşvik eder ve her iki taraf yönünden ortak bir anlaşmanın olumlu olduğuna dair giderek artan kanaatini sergiler.

Ortak Oturumlar

- Yapıcı bir müzakereyi kolaylaştırır ve nihai anlaşmanın resmi hale getirilmesine yardımcı olur.

Kültürlerarası arabuluculuğa özel referansla, 4 alan vardır: kullanıcılar ve hizmetler arasındaki ilişkinin izlenmesi ve doğrulanması, eşlik eden planın uygulanması, göçmen kullanıcının ihtiyaç ve kaynaklarının tanımlanması ve analizi, eşlik eden planın ve yardımın hazırlanması. O nedenle bu, ilişkiye dahil olan tarafların iletişimini kolaylaştırmak için kullanıcının ve uygulayıcıların,

ilgili iletişim kodlarını uygun bir şekilde yorumlayabilmelerini veya kültürel kodları yorumlayabilmelerini sağlayarak daha fazla içgörü sağlama yeteneğini anlamayı amaçlayan bir "geniş bant" faaliyetidir. Ayrıca, yabancı kullanıcı tarafından ifade edilen özel ihtiyaçlara bağlı olarak hizmetlerin iyileştirilmesinin geliştirilmesini destekleme yeteneği gibi bilinmeyen becerileri de keşfedebilir. Açıkça ortaya çıkan şey, faaliyetlerini kullanıcıya müdahalenin mikro bağlamında yapmak zorunda olmayan, ama aynı zamanda yabancı kullanıcılar için karşılama prosedürlerini iyileştirmek için hizmetlerde kalıcı değişiklikler planlayarak ve bireyselleştirilmiş bakım planlarının etkinleştirilmesi için bir danışman olarak görev yaparak, İtalyan uygulayıcılardan oluşan bir ekiple paylaşılacak faaliyetler geliştirmek suretiyle daha yüksek bir seviyede hareket eden bu profesyonel figürün gelişme olasılığıdır.

DEĞERLER

2010 tarihli Medeni hukuk arabuluculuğu hakkındaki Kanun Hükmünde Kararname, arabulucunun çeşitli ahlaki ve mesleki yükümlülüğünü özetlemektedir: gizlilik, mesleki gizlilik, doğrudan taraflardan hediye kabul etme yasağı, tarafsızlık beyanının imzalanması, doğrudan veya dolaylı olarak davayla bağlantılı olan hak ve yükümlülükleri üstlenme yasağı.

Diğer arabuluculuk alanlarıyla ilgili olarak, yapılandırılmış ve organik bir yasama çerçevesinin yokluğunda, ahlaki ve profesyonel profiller tek tek arabulucu dernekleri tarafından ele alınır. Genel olarak, arabulucular için temel değerler ve ahlaki standartlar aşağıdakilere atıfta bulunmalıdır:

1- İletişimi kolaylaştırarak, karşılıklı anlayışı teşvik ederek, olası ortak temel çıkarları belirlemede yardımcı olmak;

2- Prosedürün tarafların ihtiyaç ve çıkarlarına mümkün olduğunca uygunluğunu sağlamak;

3- Yaratıcı bir şekilde çalışarak uyuşmazlığa çözüm bulmak için taraflara yardımcı olmak;

4- Bağımsızlık, tarafsızlık ve yansızlık;

5- Arabuluculuk süreci bağlamında uyuşmazlık yönetimine yönelik hazırlık tekniklerini sürekli güncellemek.

VI- ARABULUCUNUN GÖREVİ

Genel olarak arabulucu, uyuşmazlık veya ihtilaf içinde olan iki veya daha fazla tarafın, ortak unsurları belirleme olasılığına izin vermeyen her birinin kendi gerçekliğini tanımladığı bir süreci yöneten profesyonel bir figürdür.

Özel olarak ise:

- Medeni hukuk arabulucusu, barışçıl bir anlaşmaya varmak için taraflara yardımcı olan, ihtilaflara müdahale eden ve uyuşmazlığın çözümü için bir öneri formüle eden bir profesyoneldir. Adalet Bakanlığı tarafından atanan ve kontrol edilen bir kamusal veya özel kuruluş için çalışan bir kişi veya bir komisyon olabilir;

- Aile arabulucusu: Eşler arasında uyuşmazlıklar ortaya çıktığında ayrılma ve boşanma ile ilgili arabuluculuk yapmaktadır. Ayrılmayı veya boşanmayı önlemek amacıyla taraflar arasında bir anlaşma bulmayı değil, ihtilafın olumsuz etkilerini en aza indirmeyi, eşler arasındaki iletişimi yeniden kurmayı ve çocuklarından başlayarak her aile üyesinin ihtiyaçlarını dikkate almak için taraflar arasındaki ilişkilerin yeniden düzenlenmesini kolaylaştırmayı amaçlamaktadır.

VII- ARABULUCUK EĞİTİM PROFİLİ

Medeni hukuk arabuluculuğu: Mesleğe girmek için, bir medeni hukuk arabulucusunun herhangi bir bilim dalında en az üç yıllık bir dereceye sahip olması gerekmektedir; bu nedenle hukuk çalışmalardan gelmek gerekli değildir. Alternatif olarak, yeminli mali müşavir gibi üniversite mezunu olmayanlar da profesyonel bir meslek odasına kayıtlı olmaları koşuluyla arabulucu olabilmektedir. Her iki durumda da arabulucunun Adalet Bakanlığı tarafından belirlenen kurumlar tarafından verilen 50 saatlik özel eğitim kursuna katılması ve bu kursu başarıyla tamamlaması gerekmektedir.

Mesleği icra etmek için kişinin, uzlaştırma için atanan kuruluşa kaydolması gerekmektedir. Kaydolmak basit bir işlemdir: kurs sertifikasını ve özgeçmişini teslim etmek, kayıt ücretini ödemek. Başvuru kabul edildikten sonra arabulucu mesleği uygulamaya başlayabilir.

Ders içeriğinin ana hatları: arabuluculuk ilkelerine ve AUÇ (Alternatif Uyuşmazlık Çözümü) doğasına giriş; ulusal ve uluslararası yasa ve yönetmelikler; hem yargısal hem de mahkeme dışı uyuşmazlık çözümü teknikleri; değerlendirme arabuluculuğu ve kolaylaştırıcı arabuluculuk; mahkeme tarafından atanan zorunlu veya gönüllü arabuluculuk; müzakerelerin ve uzlaştırma süreçlerinin metodolojisi; arabuluculuk başvurusu (form ve içerik); ortak ve ayrı başvuru.

Arabulucunun, tarafların ve avukatların süreçteki rolü; ihtilaf yönetimi ve iletişim etkileşimi teknikleri; Anlaşma (bir uzlaştırma anlaşmasının nasıl hazırlanacağı ve sürecin sonuçlandırılması); arabuluculuk ve uzlaştırma anlaşmasının uygulanmasının etkileri. Arabulucunun sorumluluğu: yükümlülükler ve etik, uzlaştırma simülasyonları ile alıştırmalar yapmak, uzlaştırmanın avantajları.

Aile arabuluculuğu: Aile arabulucusu olunmasına ilişkin resmi bir sicil ve kayıt bulunmamaktadır. Bu alanda üniversiteler, eğitim kurumları ve arabulucu dernekleri tarafından yürütülen çeşitli yüksek lisans programları ve kursları vardır.

Ders içeriğinin ana hatları: aile içi uyuşmazlık ve bunun çiftle ilgili sonuçları; aile arabuluculuğu modelleri, aile arabuluculuğu teknikleri, çocuk gelişimi, ayrılma ve boşanma ve ailenin yeniden birleşmesi; aile ilişkilerini düzenleyen yasalar; yargı kurumlarının prosedürleri ve işleyişi hakkında bilgi; aile bütçesini ve vergilendirmeyi yönetmek; aile arabuluculuğu ile ilgili sosyoloji, psikoloji, pedagoji ve psikoterapi unsurları hakkında bilgi.

Kültürlerarası arabuluculuk: Bazı bölgeler ve yerel yönetimler, ulusal düzeyde bir yasa boşluğu nedeniyle, en azından kendi bölgelerinde tanımları, işlevleri, yolları belirlemek için konuyla ilgili yasa ve yönetmelikler çıkarmışlardır. Sonuç ise, bölgeden bölgeye büyük farklılıklar ve profesyonel nedenlerle ülkeyi dolaşan arabulucuların niteliklerinin tanınması noktasında bariz bir zorluk sergileyen son derece çeşitlendirilmiş bir mozaiktir.

VIII- VAKA ÇALIŞMALARI

VAKA ÇALIŞMASI - İTALYAN SAĞLIK HİZMETLERİ ORTAMLARINDA TERCÜMANLIK VE KÜLTÜRLERARASI ARABULUCULUK

Fabrizio Boldrini *Sara Alimenti* *Grazia Paciullo*

Maria Rita Bracchini *Maria Chiara Locchi*

Virginia Marconi *Valentina Raparelli* info@montesca.it

Diyalog tercümesi üzerine yapılan toplumdilbilimsel çalışmalar, sağlık hizmetleri ortamlarındaki tercümanların iki yönlü bir rol oynadığını ileri sürmektedir: iletişimi hem tercüme ederler hem de koordine ederler. Bu nedenle, tercümanlık kültürlerarası bir arabuluculuk biçimi olarak kabul edilir. İtalya'daki kamusal sağlık hizmetlerinde Arapça ve İtalyanca olarak kaydedilen 55 konuşmanın analizine dayanarak, bu durumda arabulucular tarafından desteklenen kültürlerarası iletişim biçimlerine ve arabuluculuğun dilsel yönlerine işaret edilmektedir ve göçmen hastaların tıbbi görüşmelerinde söyledikleri şeylerin, arabulucuların belirli konuşma kaynaklarını kullanmasıyla ilgili olarak nasıl bağlantılı olduğu tartışılmıştır. Kültürlerarası sağlık hizmetlerinde gerçek ve doğal bir şekilde meydana gelen etkileşimlerin gözlemlenmesinden başlayarak, burada kültürlerarası arabuluculuğun analizinin, etkili arabuluculuk uygulamaları için kılavuzlar oluşturmak amacıyla, ampirik temelli bir yolu nasıl sağlayabileceği önerilmiştir.

Kültürlerarası Arabuluculuk (KA), özellikle sağlık, sosyal entegrasyon, eğitim, adalet ve iş yardımı ile ilgili konulara olmak üzere, yabancı grupların kamu imkanlarına erişimini desteklemek için kurumlar tarafından öncelikli olarak kullanılan bir uygulamadır. KA, kullanıcıları arasında artık giderek artan sayıda göçmenin bulunduğu İtalyan kamu hizmetlerinde artan bir ilgi görmektedir.

İletişim, muhatapların gerek "kültürel gerçekliğine" gerekse de kültürler arası ilişkilerine anlam veren temel bir sosyal süreç olarak düşünülebilir. Bu

perspektifte, bu anlamların ipuçları etkileşimde gözlemlenebilir. Katılımcıların farklı değerlere, farklı katılım biçimlerine ve iletişimden elde edilecek farklı beklentilere eğilim gösterdikleri iletişim süreçleri içinde kültürel farklılıklar vurgulanmaktadır. Örneğin, tıbbi sistemdeki bu tür herhangi bir farklılık, hastalıkların tedavileri ve hem doktorların yetkin performansları hem de hastaların doktorun önerilerine uyum sağlama motivasyonları hakkındaki beklentileri ile ilgili olabilir.

Farklı sosyal bağlamlara uygulanan KA tanımlarını ödünç alabiliriz. KA, "ortak bir görüş bulmak, anlaşmaya varmak, uzlaşmadan yana olmak" anlamına gelir. "Köprülerin ve ağların oluşturulmasıdır" (Ceccatelli Gurrieri, 2003, s. 15); KA, "etkileşimi ve değişimi desteklemek de dahil olmak üzere, yakınlaşmanın, teması kolaylaştırmanın bir yoludur" (Favaro, 2001, s. 10).

Kullanışlı bir KA tanımına sahip olmak için, kurumsal sağlayıcıları, göçmenleri ve kültürel bir arabulucuyu içeren iletişim süreçlerinin gözlemlenmesi çok önemli bir rol oynamaktadır.

KA, "tercüman aracılı" (Wadensjö, 1998) olarak tanımlanan özel bir etkileşim türü olarak görülebilir. Özellikle KA, üçlü bir etkileşim olarak kabul edilir (Mason, 1999, 2001; Wadensjö, 1998); Buna göre KA, iki ana katılımcıyı (hizmet sağlayıcı ve hizmet kullanıcısı) ve hizmeti, kullanıcının dilinden sağlayıcının diline çevirerek, hem birbirlerinin farklılıklarını fark etmelerini hem de hizmet sağlayıcının talep edilen hizmeti kullanıcıya sunmasına imkân sağlayan üçüncü bir katılımcıyı (tercüman-arabulucu) gerektirmektedir.

Tercümanların faaliyetleri hem söylenenleri hem de ima edilenleri tercüme ederek öncelikle ortak bir anlam inşasına yönelik olarak görülebilir. Bu nedenle, tercümanların bir konuşma yoluyla elde edilen anlamları ve amaçları göz önünde bulundurmaları ve böylece çifte rol oynamaları gerekir: iletişimi hem tercüme ederler hem de koordine ederler. Bu yüzden tercümanlık bir tür arabuluculuk biçimi olarak anlaşılabilir. Tercüman-arabulucu, bir konuşmaya dahil olan diğerlerinin söylediği her şeyi anlayabilen etkileşimdeki tek katılımcıdır. Sonuç olarak, görüşmenin bağlamını tanımlayabilir, paylaşılan konuların üretimine dikkat çekebilir ve yanlış anlaşılmaları yönetebilir.

Tercüman-arabulucunun en önemli işlevi, katılımcıların söylediklerinin sadece doğru bir şekilde tercüme edilmesi değil, aynı zamanda bilgi paylaşımının teşvik edilmesi ve koordinasyonuyla da ilgili olmasıdır.

Sağlık ortamlarında tercüman bir kapı görevlisi gibi, yani hastanın katkılarının önemini tercüme etmeden önce değerlendiren bir ön filtre gibi davranabilir. Başka bir deyişle, tercüman bir "dilsel papağan" değil, bilgi akışından ve tıbbi değerlendirmelerden sorumlu bağımsız bir görevlidir. Aslında, tercüman bir ön tanı sürecine dahil edilmektedir. Bu bakımdan arabulucuyu aktif bir katılımcı olarak görebiliriz ve faaliyetinin iletişimin yönü üzerindeki etkilerini değerlendirebiliriz. Basitleştirmek gerekirse, kültürlerarası terimlerle konuşacak olursak, etkileşime katılan kişilerin aktif katılımını teşvik etmenin yanı sıra bir kapı görevlisi olarak, yani bilgi akışında bir filtre gibi davranmak suretiyle, tercüme ve koordinasyon faaliyetleri aracılığıyla arabulucunun kültürler arası iletişimleri inşa ettiği hipotezini varsayabiliriz.

Bu bölüm, İtalya'da bir vakada, tercümanlar, hastalar ve doktorlar arasındaki konuşmaların analizinden ortaya çıktığı için, tercüman ve arabulucu olarak KA'nın iki yönlü rolüne odaklanmıştır.

Burada aşağıdaki üç durum analiz edilmektedir:

1) Tıbbi görüşmelerde hastaların aktif katılımının engellenmesi. Tercümede seçicilik: sıfır yorumlama.

Hastanın 'sesini' tıbbi görüşmenin dışında tutan en yaygın KA faaliyeti türleri, konuşma içeriklerinin bazılarının (azaltılmış yorumlamalar) veya tamamının (sıfır yorumlama) tercümeden çıkarıldığı hastanın ve doktorun konuşmalarının azaltılmış yorumlamaları veya sıfır yorumlama olmaktadır. Sıfır yorumlama gibi arabulucu faaliyetleri, tıbbi görüşmenin tanı ve reçete aşamalarına doğru daha hızlı ilerlemesini sağlamaktadır ve böylece sistemin işlevselliğini açıkça desteklemektedir. Ancak, bu faaliyetlerle ne tür bir sistemin işlevselliğinin desteklendiğini sorabiliriz. Son araştırmalar, bu tür bir arabulucu faaliyetinin, yani tıbbi söylemin hasta tarafından anlaşılabilir veya yönetilebilir olmayan bir kısmını veya hastanın sağlık tedavisiyle ilgisi olmayan sözlerinin bir kısmını sansürlemenin, etkileşimi kolay anlaşılabilir yapmada etkili olduğunu doğrulamaktadır. Ancak aynı araştırma, bu tür arabulucu faaliyetlerinin, hasta ve sağlık hizmeti sağlayıcısı arasındaki güven oluşturma sürecini engellediğini de göstermektedir. Ana katılımcılar arasında daha fazla mesafe oluşturdukları için, sıfır ve azaltılmış yorumlamalar tedavi süreci için risk oluşturmaktadır ve paradoksal olarak tıbbi sistemin temel değerlerini (örneğin, kendi kendine karar verme ve aydınlatılmış onam) tehlikeye atmaktadır.

2) Tıbbi görüşmelerde aktif katılımın teşvik edilmesi. Karşılıklı konuşmada hastanın sesinin desteklenmesi.

Arabulucuların faaliyetleri hastaların kendilerini ifade etmelerini destekler; endişelerini, şüphelerini, ihtiyaçlarını ve isteklerini dile getirerek tıbbi görüşmeye aktif katılımlarını teşvik eder. Arabulucular, etkileşimin doğasına bağlı olarak, ikili (hasta-arabulucu) veya üçlü (hasta-arabulucu-doktor) olmak üzere, farklı etkileşimsel uygulamalar yoluyla hastaların aktif katılımını teşvik edebilir. İkili etkileşimlerde, arabulucu, konuşmada hastanın sırası gelmeden ve katkı yapmadan önce geri bildirim belirteçleri ve devam ifadeleri gibi kısa konuşma işaretlerini kullanarak ya da konuşmaya dikkatini verdiğini ve katıldığını sergilemek için hastanın bazı ifadelerini tekrarlayarak "arka kanal" (birinin konuşan kişiyi dinlediğini göstermek için çıkardığı ses veya işaret) üzerinden hastanın 'sesini' destekler. Arabulucu, dikkatini ve anladığını geri bildirim belirteçleri ("Yaa", "hımm", "Eh seni anlıyorum") aracılığıyla ifade eder. Arabulucu, hastayı endişelerini ifade etmeye teşvik eder, katılımını, mevcut semptomları göstermesi beklenen genel bir hasta kişiden ziyade özel ihtiyaçları ve endişeleri olan bir kişi olarak tıbbi görüşmeyle alakalı hale getirir. Burada arabulucu sistematik olarak hastayı tedavi hakkındaki şüphelerini ifade etmeye teşvik eder ve böylece tıbbi görüşmeye katılımını destekler. Aktif bir katılımcı olarak güçlendirilen hasta, sonunda bir açıklama talebini iletecek kadar kendinden emin olur.

3) Doktoru etkileşime yeniden dahil eden duyuşsal söylemler.

İkili ve üçlü etkileşimler arasındaki temel fark, doktorun etkileşime yeniden girme şeklinde ortaya çıkar ve bu da arabulucunun faaliyetlerine bağlıdır. Arabulucuların etkileşimlere doktorları dahil edebileceği ana konuşma kaynağı, hastanın sözlerinin (yeniden) ifade edilmesidir. Arabulucu ifadeleri, hasta-arabulucu ikili konuşma dizilerini takip eden ve içeriklerini doktorların yararına uyarlayan tercümelerden oluşur. Söylemler yoluyla arabulucular, sorumlu oldukları varsayımlara ve yönelimlere göre önceki ikili konuşma dizilerinin anlamlarını inşa eder, genişletir ve yeniden oluşturur. Söylemler, önceki ikili konuşma dizilerdeki katkıların kelimesi kelimesine tercümeleri değildir, ancak arabulucunun söylemsel inisiyatifine ve hastalar ile doktorlar arasında ortak bir zemin oluşturma isteğine dayanmaktadır. Bu şekilde arabulucu, tıbbi görüşmenin koordinatörü olarak hareket etmektedir.

Özellikle, bu ifadeler (konuşma kaynakları) arabulucu tarafından şunlar için kullanılabilir: a) önceki konuşma dizilerinin içeriğini vurgulayan bir tercüme sağlamak; b) konuşmanın önceki bölümlerinde dolaylı olarak ifade edildiği veya net olmadığı düşünülen şeyleri açık hale getirmek; c) katılımcının katkılarına yönelik varsayımlar veya çıkarımları hakkında sonuç çıkarmak.

Çoğu durumda kendilerini dolaylı olarak gösteren hastaların duygularını dile getirmek için KA tarafından üstlenilen söylemsel inisiyatifler olarak anlaşılabilecek bir tür ifadeler, yani duygusal söylemlere odaklanıyoruz. Hastalar nadiren doğrudan ve yönlendirmeden duyguları hakkında konuşurlar. Bunun yerine, hastalar muhataplarına duyguları için ipuçları sunarak "potansiyel empatik fırsatlar" sağlar (Beach & Dixson, 2000). Duyuşsal söylemler, hastaların sözlerinin duygusal noktasına odaklanır ve doktora etkileşimin duyuşsal boyutunu paylaşma ve dahil olma imkânı verir. Bu şekilde, doktorlar hastaların endişelerinin farkında olurlar ve hastalar, hasta olmanın genel sosyal rolünün ötesine geçen yerel bir kimliğe bürünürler.

Duyuşsal söylemler sayesinde, KA hastanın o ana kadar örtülü kalan duygularını öne çıkarır ve iletişim için bir konu ve doktor için ilgilenilecek bir mevzu haline getirir. KA'nın söylemsel inisiyatifi, hastanın sunduğu potansiyel fırsata vurgu yapar. Duyuşsal söylem, KA'yı nötr bir kanal olarak değil, önceki söylenenlerin etkin bir yorumlayıcısı olarak gösterir. Özellikle, KA'nın aktif katılımı hastanın örtülü, zor ve utangaç duygusal ifadeleriyle ilgilidir, bu da ifadelerin üçlü diziye dahil edilmesine ve tedavisi için doktoru içeren hasta merkezli bir etkileşim sağlar. KA'nın aktif katılımının doğrudan bir sonucu olarak, kültürlerarası ve kişilerarası yönelimli iletişim arasında bir örtüşme olduğu görülmektedir. KA tarafından üretilen etkili üçüncü taraf koordinasyonu, kişisel ifadeleri geliştiren etkili kişilerarası iletişimi desteklemektedir. Başka bir deyişle, kültürler arası koordinasyon, etkileşimde kültürel farklılıkların ortaya çıkmasıyla ilgili olmak zorunda değildir ve çoğu zaman hiç de ilgili değildir. Verilerimiz, üçüncü taraf koordinasyonunun hem bakış açılarını hem de duyguları ifade etme fırsatlarını ve bu bakış açıları ve duygulara yönelik duyarlılığı teşvik etmesi halinde kültürlerarası olduğunu göstermektedir. Bu nedenle, etkili tercüme ve etkili kültürler arası koordinasyon arasında bir örtüşme olduğu iddia edilebilir.

Ampirik verilerin analizine dayanarak, hasta, doktor ve arabulucu arasındaki kamu hizmetleri içinde gerçekleşen etkileşimlerin gözlemlenmesinden

başlayarak, veriler hastanın 'sesinin' tıbbi görüşmelerde alakalı hale gelme olasılığının büyük ölçüde KA'nın faaliyetlerine bağlı olduğunu göstermektedir. Bir yandan, KA'nın azaltılmış yorumlamalarının ve sıfır yorumlamanın hastayı veya doktoru nasıl ilgili sağlık bilgilerinin dışında tutabileceği gözlenmiştir. Öte yandan, örtülü içeriğin (öncelikle duygular) yorumlamaları da dahil olmak üzere hastanın konuşmalarını tercüme etmek, hastalar ve doktorlar arasındaki duygusal uyumu geliştirmiştir. Böylece tıbbi görüşmeyi standart rollere dayalı olarak sadece bir bilgi alışverişinin çok ötesine götürmektedir.

İtalya'da yapılan, KA konulu bu çalışma, KA'nın nihai hedefiyle uyum içindedir: kültürlerarası diyaloğun desteklenmesi yoluyla kültürler arasında "köprüler" inşa etmek. İtalyan literatürü, KA'yı ulus ötesi, göç farklılıklarıyla ilişkili zorluklarla başa çıkmak için kullanılacak (Melotti, 2004; Zanfrini, 2004) çok kültürlü bir toplumun (Colombo, 2002) önemli bir stratejisi olarak görmektedir. Kamu hizmetlerine erişimi ve kullanımını kolaylaştıran KA, göçmenin yeni topluma entegrasyonu için önkoşulları oluşturmalı ve böylece çok kültürlü toplumlar için çok kültürlü vatandaşlığı geliştirmelidir.

İtalyan literatürünün tanımladığı KA türü, farklı kültürlere mensup insanlar arasındaki iletişimi ve anlayışı kolaylaştırmayı ve göçmen ile sosyal aktör arasındaki çoğunlukla farklı kültürel kodlar ve değerlerden kaynaklanan yanlış anlaşılmaları ortadan kaldırmayı içerir. Özetle, KA'nın nihai amacı iletişime dahil olan her bir tarafın diğer tarafın "kültürel hayal gücüne" erişmesini sağlamaktır (Fiorucci, 2000).

VAKA ÇALIŞMASI - KÜLTÜREL VE DİNİ ÇOĞULCULUK VE DİNLER ARASI DİYALOG: 'DİYALOG İÇİN DİLBİLGİSİ' PROJESİ

Fabrizio Boldrini *Sara Alimenti* *Grazia Paciullo*

Maria Rita Bracchini *Maria Chiara Locchi*

Virginia Marconi *Valentina Raparelli* info@montesca.it

lk aşamada, bu projenin lideri olan Laboratorio Sì derneği, dinlerarası diyalogla ilgili bazı teorik yönleri araştırmak amacıyla Perugia şehrinde bir dizi halka açık toplantı düzenlemiştir. Özellikle, İslam'ın tarihi, jeopolitiği ve antropolojisine özel bir ilgi gösterilmiştir (inanç, siyaset ve günlük yaşam üzerine

bir yayın ve aynı zamanda inançlar ve kültürler arasındaki diyalog, çoğulculuk ve barış eğitimi konularında bir kültür merkezine olan "Confronti" (Karşılaştırmalar) dergisinin baş editörü Moustafa El Ayoubi ile özel bir toplantı).

İkinci aşamada, dernek «GMI"-"Giovani Musulmani d'Italia" (Genç İtalyan Müslümanlar) ile birlikte dini festivaller konusuna odaklanan dinler arası diyalog konulu bir çalıştay düzenledi. GMI, genellikle göçmen bir kökenden gelen ve daha sonra iki dil, iki kültür, iki dünya arasında kalmış genç İtalyan Müslümanların gerçekliğine ışık tutmayı amaçlayan bağımsız, kâr amacı gütmeyen bir gençlik derneğidir. Çalıştay, Perugia'da yaşayan insanların (İtalyanlar ve yabancılar), farklı dini grupların yanı sıra inanmayanların da katılımıyla bir dizi halka açık toplantı şeklinde yapılmıştır; bu odak grup toplantıları Perugia Üniversitesi'nin genç araştırmacıları tarafından yönetilmiştir. Her toplantıda ulusal, etnik ve dini açıdan karma bir grup bulunmuş ve insanlar arabuluculuk, diyalog ve kamuoyu tartışması alanı olarak tasarlanan bir ortamda birbirleriyle tanışma fırsatı bulmuştur. Katılımcılar, ayinlerin ve sembollerin anlatımından başlayarak ve karşılıklı olarak sorular sorarak ve açıklamalar yaparak dini deneyimlerini aktarmışlardır. Toplantılara hem sosyal hizmet uzmanlarından hem de şehirde aynı alanlarda yaşayan ve hizmetlerden faydalanan göçmenlerle yeni bir ilişki kurmak isteyen İtalyanlardan yüksek katılım olmuştur.

Laboratuvar aşamasından sonra dernek, Bose (İtalya›nın kuzeyinde) Hıristiyan manastır topluluğunun baş rahibi ve dinlerarası diyalog konusunda en etkili İtalyan düşünürlerden biri olarak kabul edilen Enzo Bianchi ile "Çoğulcu şehirde laiklik ve dinler" konulu halka açık bir konferansı düzenlemiştir.

VAKA ÇALIŞMASI - KONSEYE KATILIM: UMBRIA'DA YABANCILARIN SİYASİ TEMSİLİNE YÖNELİK PROJE

Fabrizio Boldrini *Sara Alimenti* *Grazia Paciullo*

Maria Rita Bracchini *Maria Chiara Locchi*

Virginia Marconi *Valentina Raparelli* info@montesca.it

Proje, aynı konuda düzenlenen halka açık bir konferansta ortaya çıkan gerginlikten esinlenmiştir. Bilindiği üzere İtalya'da yasal ve kalıcı olarak ikamet eden AB üyesi olmayan yabancılara yerel seçimlerde bile oy kullanma

hakkı tanınmamaktadır; ancak ulusal Parlamento tarafından onaylanan bir yasa böyle bir hakkı getirebilir. Bu ciddi demokrasi eksikliğini aşmak için, İtalya'daki birçok belediye, demokrasi talebine yanıt veremeyen danışma niteliğine sahip çeşitli politik katılım araçları (örneğin, konseyde oy kullanma hakkı olmayan göçmenlik danışma konseyleri ve/veya yabancı yerel meclis üyeleri) oluşturmuştur. Temel politik ve hukuki amaç AB üyesi olmayan yabancılara oy kullanma hakkının tanınması olsa bile, projenin temel fikri, konsolide temsili demokrasiye alternatif olan bu politik katılım biçimlerinin, iyileştirilmesi ve uygulanması gereken hayati bir role sahip olmasıdır. Aslında, geleneksel demokratik temsil araçları (her şeyden önce oy) artık birçok açıdan, yerel ve Avrupa müzakerelerinde oy verme ve oy alma haklarından resmen yararlanan ulusal veya AB vatandaşları gibi özneler açısından bile ayrımcı görünmektedir. Daha sonra, bu bağlamda Perugia belediyesinde AB üyesi olmayan yabancı sakinleri güçlendirmeyi amaçlayan baştan sona katılımcı bir uygulama tasarlanmış ve gerçekleştirilmiştir. Laboratorio Sì Derneği, belediye düzeyindeki mevcut politik temsil araçlarına (Göç Konseyi ve belediye yabancı meclis üyeleri) yönelik tartışmada olası yeniden inceleme veya yükseltmelerini değerlendirmek amacıyla, Şehir temsilcileri, Perugia Şehri vatandaşları, İtalyan ve AB üyesi olmayan yabancıların yer aldığı çeşitli toplantılar düzenlemiştir. Özellikle, mevcut Belediye Göç Konseyi Yönetmeliği›ni birlikte okudular, analiz ettiler ve tartıştılar; her madde için bazı değişiklikler önerilmiş ve daha sonra yürürlükteki yönetmeliği değiştiren nihai bir metin hazırlanmış ve ardından da Belediye Meclisi'ne (olası bir resmi gözden geçirmeden sorumlu makam) teslim edilmiştir.

2. ARAŞTIRMA BULGULARI: SA KAVRAMLARI, BAĞLAMLARI VE VAKA ÇALIŞMALARI

2.4 PORTEKİZ

Helena Neves Almeida

I- KAVRAMLAR

ARABULUCULUK

Üç kavram tanımlayabiliriz:

A- ALTERNATİF UYUŞMAZLIK ÇÖZÜMÜ: Çözüm bulma veya bir uyuşmazlığı sona erdirme süreci.

B- SOSYAL DÜZENLEME SÜRECİ: Barış içinde yaşamak için normların veya kuralların inşasına izin veren, sosyal, politik ve ekonomik ilişkileri düzenleyen bir süreç.

C- SOSYAL MÜDAHALEDE BİR KAVRAM VE EYLEM MODELİ

Arabuluculuk, bir arabulucunun yardımıyla insanları mevcut uyuşmazlığı çözmeleri veya çözüm bulmaları için güçlendiren bir süreçtir. Sosyal değişimi ve bazen bağlamsal koşulların dönüşümünü destekleyen ilişkiler oluşturur.

Portekiz Yasası'na göre (Yasa No 29/2013, 19 Nisan, Md. 2:

a) "Arabuluculuk": Bir uyuşmazlığın iki veya daha fazla tarafının bir arabulucunun yardımıyla gönüllü olarak anlaşmaya varmaya çalıştığı, kamu veya özel kuruluşlar tarafından üstlenilen alternatif uyuşmazlık çözüm yöntemidir.

SOSYAL VE TOPLULUK ARABULUCULUĞU

Sosyal ve topluluk arabuluculuğu, vatandaşlar ve kuruluşlar arasında, kuruluşlar arasında ve kuruluşlar ile topluluk arasındaki sosyal sorunlara ve kişilerarası uyuşmazlıklara (mahalle uyuşmazlıkları ve küçük davalar) yenilikçi bir yanıttır; Arabuluculuk, örneğin, özel ihtiyaçları olan kişiler, mağdurlar ve failler, istismara uğrayan çocuklar ve genç mağdurlar veya yaşam koşulları olmayan işsizler de dahil olmak üzere, farklı hedef kitlelerin sosyal ve işgücü entegrasyonu süreçlerinde mevcuttur. Hukuka erişim, kuruluşlara erişim, kurumlar arası ve ağ müdahalesi, komşuluk ilişkileri, sosyal ve aile içi ilişkiler, sosyal

ve kültürel hareketler, gençlik grubu örgütlenmesi, psiko-sosyal izleme süreçleri, sosyal entegrasyon süreçleri, çok kültürlü bağlamlar, farklı çıkar alanları, potansiyel uyuşmazlıklar ve sosyal sorunların konuları olabilir ve sosyal ve topluluk arabuluculuğunun çerçevesini oluştururlar.

II- ARABULUCULUK BAĞLAMI

TARİHSEL VE SOSYOLOJİK BAĞLAM

ARABULUCULUK

Arabuluculuk uygulaması, önce ABD'de, ardından Portekiz de dahil olmak üzere farklı Avrupa ülkelerinde olmak üzere 80'lerden itibaren daha önemli bir hale gelmiştir.

90'lı yıllarda, kamu ve özel kuruluşlara yönelik farklı girişimler ve yerel müdahaleyle ortaklıklar yoluyla, "adalet krizine" bir yanıt olarak arabuluculuk başlamıştır ve hukuk sistemine yavaşlığı ve usule ilişkin yetersizliği nedeniyle yapılan eleştiriler 90'lı yılların başında arabuluculuğu ortaya çıkarmıştır (Campos, 2009).

Portekiz'in Avrupa Birliği'ne entegrasyonu (Haziran 1986), uluslararası projelere erişim sayesinde, arabuluculuğu hedeflerine ulaşmada önemli bir strateji olarak kullanan ülkede bu yöntemin kullanımını da kolaylaştırmıştır (Oliveira & Gallego, 2005; Oliveira, 2009).

Portekiz'de arabuluculuk, mahkemeye gitmekten daha hızlı, daha ucuz ve daha tatmin edici olduğu için alternatif uyuşmazlık çözümünü tercih eden kamu sektörüyle de yakından bağlantılıdır. Arabuluculuğun mevzuata dahil edilmesiyle ilgili olarak (1999-2001) aşağıdaki zamanları ve yasal girişimleri vurgulayabiliriz:

- Arabuluculuğun tanıtımı, özellikle aile arabuluculuğu uygulaması içinde ebeveyn yetkisinin düzenlenmesi;
- Sulh Mahkemesi'nin (Julgados de Paz), Tüketici ve Ticari Uyuşmazlıklar Tahkim Merkezlerinin (Centros de Arbitragem de Conflitos de Consumo e Comerciais) ve Aile ve İşgücü Arabuluculuğu Sistemleri'nin

(Sistemas de Mediação Familiar e Laboral)[1] entegre edildiği GRAL'ın (Gabinete para a Resolução Alternativa de Litígios)[2] oluşturulması;

GRAL, özellikle bilgi, hukuki danışmanlık ve yardım, mahkeme dışı uyuşmazlık çözüm yollarının oluşturulması, yayılması ve işletilmesi alanlarında hukuka ve mahkemelere erişimi sağlayacak mekanizmaları desteklemek için oluşturulmuştur.

Sulh Hukuk Mahkemesi, mahkeme dışıdır, kendine özgü çalışma özellikleri ve örgütlenmesiyle donatılmış olup, kendi arabuluculuk hizmetine sahiptir ve kendisini geleneksel mahkeme işlemlerine bir alternatif olarak yapılandırır.

Buna karşılık Adalet Bakanlığı tarafından mali olarak desteklenen Tahkim Merkezleri, uyuşmazlıkların mahkeme dışı yollarla çözülmesini amaçlamaktadır.

Arabuluculuğa ancak ihtilaflı organların mutabakatı ile başvurabilirsiniz.

SOSYAL VE TOPLULUK ARABULUCULUĞU

Sosyal arabuluculuk uygulaması henüz başlangıç aşamasındadır. 2001 yılında "farklı kültürel kodların varlığı veya sosyal dışlanma nedeniyle gerekli görüldüğünde aileler ile okul arasındaki ilişkiyi geliştirmek amacıyla" sosyo-kültürel arabulucunun yasal statüsü oluşturulmuştur. Ancak bu yasa, sosyal uyumu kapsamlı bir kavram olarak görmeyerek etnik azınlıklarla sınırlı olduğu için yetersiz kalmıştır.

29/2013 sayılı Yasa, arabuluculuğa sadece alternatif uyuşmazlık çözümü olarak atıfta bulunarak topluluk, okul ve aile bağlamında arabuluculuk da dahil olmak üzere arabuluculuk faaliyetinin kapsama genişliğini bir kez daha ihmal etmektedir.

Bununla birlikte, **Portekiz'de arabuluculuk becerilerini ve uygulanabilirliğini geliştirmek için hala uzun bir yol vardır.**

Arabuluculuk ve uyuşmazlığın özellikleri ve bağlamları göz önüne alındığında, bir önleyici eğitim ve uyuşmazlıkta harekete geçmede, bağların düzen-

1 http://www.redecivil.mj.pt/index.php?option=com_content&view=article&id=1 78&Itemid=73, acedido a 30 de Dezembro de 2012.

2 https://www.portaldocidadao.pt/PORTAL/entidades/MJ/GRAL/pt/ORG_gabinete+para+a+resolucao+alt ernativa+de+litigios.htm?tab=1 , acedido a 30 de Dezembro de 2012.

lenmesi ve yeniden kurulmasında ve değişimi ve sosyal uyumu teşvik etmede bir yol olarak, sivil toplum içindeki kurumlar ve özel kuruluşlar tarafından, devletin, piyasanın ve emsallerinin bu enstrümanı kullanma konusunda duyarlı hale getirilmeleri ihtiyacından doğmaktadır.

Halihazırda, arabuluculuk alanındaki projelerin ulusal düzeyde yürütülmesi konusunda sistematik bir bilgi bulunmamaktadır. Yine de, Öğrenci ve Aile Destek Ofislerinin (Gabinetes de apoio a Alunos e Familias, GAAF) oluşturulması yoluyla okul arabuluculuğu denemeleri halihazırda mevcuttur. Bu ofisler Çocuk Destek Enstitüsü (Instituto de Apoio à Criança, IAF) tarafından "çocuğun uyumlu ve genel olarak büyümesine katkıda bulunmak, daha insancıl bir ortamı teşvik etmek ve okulda sosyal entegrasyonu kolaylaştırmak" amacıyla oluşturulmuştur. **Kültürlerarası arabuluculukla ilgili olarak, GRAL ve özel kurumlar aracılığıyla topluluk arabulucuları ve aile arabuluculuğu eğitimi konusunda deneyim bulunmamaktadır.**

Arabuluculuğu geliştiren politik faktörler

Mikro düzeyde etkisi olan makro ve mezo faktörler tanımlanabilir: bireysel ve ailevi yaşam.

Makro faktörler Standartlar ve politika yönergeleri gibi Avrupa Etkisi ile ilgilidir. Aile alanındaki yönergeler buna bir örnektir.

CEPEJ (2007) 14–Adaletin Etkinliği için Avrupa Komisyonu (CEPEJ), Aile arabuluculuğu ve medeni hukuk davalarında arabuluculuğa ilişkin mevcut tavsiyenin daha iyi uygulanması için Kılavuz İlkeler.

Bir diğer önemli belge de Avrupa Arabulucular Mesleki Ahlak Kuralları olmaktadır.

Mezo faktörler, uyuşmazlığın ortaya çıkışı ve sosyo-kültürel gelişim için arka plan sağlamaktadır.

Göçlerin artması:

Ekonomik ve sosyal kriz dönemlerinde görünen genç işsizliği, aile hayatını etkilemiş ve diğer ülkelerarası göç ve göç akışına neden olmuştur. Kültürlerarası ilişkiler artmış ve etnik azınlık sorunlarına görünürlük sağlayan çok ırklı bağlamlar ortaya çıkmıştır.

Şehir gelişimi: İş ve daha iyi yaşam koşulları arayan insanların hareketi, bazen en iyi sosyal bağlam olmadan şehir gelişimini arttırmıştır. Büyük şehirlerdeki çevre bölgeleri, bölge yönetimine ve komşuluk ilişkilerine zorluklar getirmiştir.

Aile yapısındaki değişiklikler: İhtilafın ve boşanmanın artması nedeniyle ortaya çıkan tek ebeveynli ve karma aileler. Toplumların hızlı sosyal gelişime ve değişime yeterince hazırlıklı olmadığını söyleyebiliriz.

Okuldaki ve diğer sosyal alanlardaki uyuşmazlıkların artan görünürlüğü: Okullar sosyalleşme ve öğrenme yapılarıdır. Aile desteği, ilişkilerde, ekonomik veya kültürel alanlardaki yetersizlik nedeniyle başarısız olduğunda, toplum ve okul, olası uyuşmazlıkların görülebileceği temel bağlamlarda kendilerini dönüştürmelidir. Ebeveynleri yeni rollere ve işlevlere hazırlamak, öğretmeni uyuşmazlık durumlarını yönetmeye hazırlamak ve akranlar arasında barış kültürünü desteklemek toplumun ve profesyonellerin yapması gereken önemli bir görevdir.

III- MEVZUAT

PORTEKİZ'DE ARABULUCULUK VE SOSYAL ARABULUCULUK YASAMA ÇERÇEVESİ (1999-2013)

- 28 Ağustos tarih ve 133/99 sayılı Yasa (OTM)-27 Ekim tarih 314/78 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin beşinci değişikliğini çocuk hukuku alanında yapar ve özellikle düzenleyici süreçte ebeveyn yetkisinin kullanılmasını sağlar.
- 13 Temmuz tarih ve 78/2001 sayılı Yasa-Sulh Hukuk Hakimliği'nin örgütlenmesini ve işleyişini onaylar;
- 31 Ağustos tarih ve 105/2001 sayılı Yasa-Sosyokültürel arabulucunun hukuki statüsünü oluşturur;
- 26 Ekim tarih ve 1112/2005 sayılı Kararname-Sulh Hukuk Hakimliği arabuluculuk hizmetlerinin yeniden düzenlenmesi;
- 21 Haziran tarih ve 21/2007 sayılı Yasa- Arabuluculuk kurallarını oluşturur;
- 22 Ağustos tarih ve 18778/2007 sayılı Karar- Aile arabuluculuğu (SMF) faaliyetini düzenler;

- 31 Ekim tarih ve 61/2008 sayılı Yasa-Yasal boşanmayı değiştirir, aile arabuluculuğunu ve Medeni Kanun, Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunu, Nüfus Hizmetleri Kanunu, 13 Ekim tarih ve 272/2001 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'de değişiklikler getirir.

- 29 Haziran tarih ve 29/2009 sayılı Yasa-Yasal Süreç Envanterini onaylar. Bu yasanın onayı ile Medeni Usul Kanunu'na (MUK), yargı öncesi Arabuluculuk ve sürelerin askıya alınması (MUK Madde 249-A), yargı öncesi arabuluculukta varılan anlaşmanın onaylanması (MUK Madde 249-B), Gizlilik (MUK Madde 249-C) ve yargıç kararı için bekletici mesele sistemine (MUK Madde 279-A) ilişkin maddeler eklenecektir.

- Portekiz'de yürütülen arabuluculuğun yanı sıra hukuk ve ticari arabuluculuk, arabulucular ve arabuluculuk kamu hukuk sistemlerini belirleyen 19 Nisan tarih ve 29/2013 sayılı Yasa

Sosyal ve topluluk arabuluculuğu ile ilgili olarak:

- 31 Ağustos tarih ve 105/2001 sayılı Yasa-Sosyokültürel arabulucunun hukuki statüsünü oluşturur.

IV- ARABULUCULUK ALANLARI

Aile Arabuluculuğu: Arabulucuların uzmanlaşması gereken ebeveyn yetkilerini düzenlemek için mahkeme dışı süreç (Aile Arabulucuları).

22 Ağustos tarih ve 18778/2007 sayılı (Madde 2) Adalet Bakanlığı Kararı'na göre aile arabuluculuğu ilkeleri şunlardır:

1- SMF gönüllülük, hız, yakınlık, esneklik ve gizlilik sağlamada aktiftir.

2- Aile arabuluculuğu herhangi bir yerde gerçekleşebilir, bu amaç için uygundur ve uyuşmazlık içindeki kamu veya özel taraflarca kullanılabilir.

Bunun için arabulucuların aşağıdaki Maddi Yeterliliğe sahip olmaları gerekir (Madde 4). SMF, aşağıdaki konular da dahil olmak üzere, aile içi uyuşmazlıklarda arabuluculuk yapmaya yetkilidir:

a) Ebeveyn sorumluluğu uygulama rejiminin belirlenmesi, değiştirilmesi ve kaldırılması (failure);

b) Boşanma ve kişilerin ve malların ayrılması;

c) Hukuki ayrılığın boşanmaya dönüştürülmesi;

d) Ayrılan eşlerin uzlaşması;

e) Geçici veya kesin nafakanın tayini ve değiştirilmesi;

f) Diğer eşin soyadını kullanma hakkından yoksun bırakılması;

g) Eski eşin soyadı veya aile ev adresinin kullanma yetkisi.

Aile Arabulucusu Nedir? İşlevleri nelerdir?

Aile arabulucuları (Madde 7)

1- Aile arabulucusu, arabuluculuk nedeniyle taraflara sahip oldukları hak ve yükümlülüklerini açıklayan, nötr ve tarafsız bir şekilde dayatma yetkisinden yoksun olarak hareket eden ve onların rızasını aldıktan sonra, tarafların içinde bulundukları ihtilafı sona erdirmek için adil bir uzlaşmaya varmalarına yardımcı olmak için arabuluculuğu geliştiren uzman bir profesyoneldir.

2- Aile arabulucusu görevlerini yerine getirirken tarafsızlık, bağımsızlık, gizlilik ve titizlik yükümlülüklerine dikkat edecektir ve daha sonra arabuluculuk sürecinin herhangi bir aşamasında yasal nedenlerle, ahlaki veya mesleki davranışlarının, bağımsızlığının, tarafsızlığının veya muafiyetinin etkilenip etkilenmediğini kontrol ederek değiştirme talebinde bulunacaktır.

3- Arabuluculuk süreci nasıl geçerse geçsin, sonrasındaki işlemlere aile arabulucusunun müdahale etmesine ve böyle bir müdahale sadece dolaylı olarak yürütülen arabuluculukla ilgili olsa bile izin verilmez.

31 Ekim tarih ve 61/2008 sayılı Yasa (Assembleia da República) boşanma için yasal rejimi değiştirmiştir (Madde 1774). Aile Arabuluculuğunun Tanıtılması: Boşanma işlemlerinin başlamasından önce, nüfus idaresi veya mahkeme eşleri aile arabuluculuk hizmetlerinin varlığı ve hedefleri hakkında bilgilendirmelidir.

***İşgücü arabuluculuğu*:** Adalet Bakanlığı ile Portekiz Sanayi Konfederasyonu (CIP), Portekiz Ticaret ve Hizmetler Konfederasyonu (CCP), Portekiz Turizm Konfederasyonu (CTP), Portekiz Çiftçiler Konfederasyonu (CAP), Portekizli İşçiler Genel Konfederasyonu-Uluslararası (CGTP-IN) ve Genel İşçi Sendikası (UGT) arasındaki protokol. SML'nin (Labour Mediation System) faaliyete başladığı 19 Aralık 2006'dan bu yana, ulusal düzeyde meslek birlikleri, işve-

renler ve sendikalar referansı da dahil olmak üzere 80'den fazla kuruluş bu sosyal arabuluculuk yöntemine katılmıştır. Bu protokol, işgücü arabuluculuğu sistemini oluşturmaktadır.

Cezai arabuluculuk: 12 Haziran tarih ve 21/2007 sayılı Yasa, ceza davalarında mağdurların durumu hakkında Konsey'in 15 Mart tarihli 2001 /220/JHA sayılı Konsey Çerçeve Kararı Madde 10'un uygulanmasında bir arabuluculuk sistemi kurmuştur. (Portekiz Anayasası'nın 161. Maddesi) (c paragrafı altında) konuyu tanımlayan (Madde 1): Bu yasa, cezai arabuluculuk sürecini oluşturur, kapsamı şöyledir (Madde 2):

1- Ceza soruşturmasında arabuluculuk, prosedürün şikâyete veya özel kovuşturmaya bağlı olduğu bir suça dair adli işlemlerde yer alabilir.

2- Ceza soruşturmasında arabuluculuk, sadece kişilere veya mala karşı suç işlenmesi durumunda sadece şikâyete bağlı bir suça dair adli işlemlerde yer alabilir.

3- Suçun niteliği ne olursa olsun, ceza soruşturmasında arabuluculuk aşağıdaki durumlarda gerçekleşemez:

a) Suçun türü 5 yıldan fazla hapis cezası gerektirdiğinde;

b) Özgürlüğe veya cinsel hür iradeye karşı işlenen suça ilişkin soruşturmalarda;

c) Zimmete para geçirme, yolsuzluk veya nüfuz satıcılığı soruşturmasında;

d) Mağdur 16 yaşından küçükse;

e) Basit ve seri yargılama usulüne tabi olunduğunda;

4- Mağdurun, şikâyet hakkının kapsamını ve önemini anlayacak içgörüye sahip olmadığı veya şikâyetten feragat etmeden öldüğü durumlarda, arabuluculuk, zarar gören yerine müştekinin şikâyeti müdahalesi ile gerçekleşebilir.

5- Bir önceki fıkrada belirtilen hallerde, bu Yasada mağdura yapılan atıflar şikayetçi tarafından yapılmış olacaktır.

***Okul arabuluculuğu*:** Herhangi bir düzenleme değil, bölgesel deneyimler ve müdahale projeleri vardır.

Sosyo-kültürel arabuluculuk: 31 Ağustos tarih ve 105/2001 sayılı yasa.

Hukuk ve ticari arabuluculuk: 13 Temmuz tarih ve 78/2001 sayılı Kanun-Sulh Hukuk Hakimliği'nin örgütlenmesini ve işleyişini onaylar. 25 Mayıs tarih ve 282/2010 sayılı Kararname-"Julgados de Paz"da ve aile ve işgücü arabuluculuğunda çalışmak üzere uzlaştırma arabulucularının seçilmesi prosedürlerini onaylar. Bu, 26 Mayıs tarih ve 479/2006 sayılı iptal edilmiş normatif Kararname'yi yeniden canlandırmıştır.

V- ARABULUCULUK SÜREÇLERİ

ARAÇLAR

31 Ağustos tarih ve 105/2001 sayılı Yasa Madde 1, sosyo-kültürel arabulucunun hukuki statüsünü belirler:

Sosyo-kültürel arabulucu

1 - Kültürlerarası diyalogu ve sosyal uyumu güçlendirmek için göçmenlerin ve etnik azınlıkların entegrasyonunu destekleme işlevine sahip sosyo-kültürel arabulucu profili oluşturulmuştur.

2- Sosyo-kültürel arabulucular, okullarda, sosyal güvenlik kurumlarında, sağlık kurumlarında, Yabancılar ve Hudutlar Servisi, Sosyal Yeniden Yerleştirme Enstitüsü gibi yerel hizmet ve kurumlarda ve kamuoyunda işlevlerini, gerekli olduğunda yerine getirirler.

19 Nisan tarih ve 29/2013 sayılı Yasa, Portekiz'de yürütülen arabuluculuğun yanı sıra hukuk ve ticari uyuşmazlıklarda arabuluculuk, arabulucular ve kamu arabuluculuğu yasal rejimleri için geçerli genel ilkeleri oluşturur. Madde 2'ye (tanımlar) göre, bu Yasanın amaçları doğrultusunda aşağıdaki tanımlar geçerlidir:

a) "Arabuluculuk", iki veya daha fazla tarafın ihtilaf halinde olup bir arabulucunun yardımıyla gönüllü olarak bir anlaşmaya varmaya çalıştığı, özel veya kamu kuruluşları tarafından yürütülen bir alternatif uyuşmazlık çözüm yolu olarak kabul edilir,

b) "Arabulucu", taraflara dayatma yetkisinden yoksun, ihtilaf konusu konuda nihai bir çözüm elde etme girişimlerinde taraflara yardımcı olan, tarafsız ve bağımsız bir üçüncü kişi olarak kabul edilir.

FAALİYETLER

19 Nisan tarih ve 29/2013 sayılı Yasa'nın 12. Maddesine göre taraflar Arabuluculuk Anlaşması sunabilirler:

1- Taraflar, bir anlaşma kapsamında, bu hukuki ilişkiden doğabilecek gelecekteki uyuşmazlıkların arabuluculuğa tabi tutulmasını sağlayabilirler.

2- Bir önceki fıkrada belirtilen anlaşma, yazılı bir şekilde olacaktır; anlaşmanın taraflarca imzalanmış yazılı belge olması şartı, elektronik iletişim araçları da dahil olmak üzere mektup, telgraf, faks veya diğer telekomünikasyon yoluyla yazılı kanıt bırakan araçlarla yapıldığında da yerine getirilmiş olacaktır.

3- Yukarıdaki veya daha önceki madde hükümlerine aykırı olarak imzalanan arabuluculuk anlaşması geçersizdir.

4- Arabuluculuk anlaşması kapsamındaki bir konuda davanın açıldığı mahkeme, davalının talebi üzerine, uyuşmazlığın esasına ilişkin ilk beyanını sunduğu tarihe kadar yargılamayı durdurur ve uyuşmazlığı arabuluculuğa havale eder.

DEĞERLER

- *Tarafsızlık ve yansızlık*-arabulucu herhangi bir tarafı temsil etmeyecek ve çözüm dayatmak için müdahale etmeyecektir. Artık yasal olarak şunlar sağlanmaktadır: "Taraflara arabuluculuk süreci boyunca eşit davranılmalı; uyuşmazlık arabulucusu, güç dengesini ve her iki tarafın da buna katılma yeteneğini sağlamak için prosedürü yönetir. Uyuşmazlık arabulucusu, ihtilafla ilgili bir taraf değildir; taraflar arabuluculuk boyunca tarafsız hareket etmelidir."

- *Gizlilik*-İlgili tarafların gizliliğini ve sorunları açıkça ortaya koyabilmeleri için güven sağlar. Halihazırda bu ilke hukuken şu şekilde dile getirilmektedir: "Arabuluculuk prosedürü gizlidir ve arabuluculuk prosedürü kapsamında uyuşmazlık arabulucusu kendisine verilen tüm bilgileri gizli tutmalıdır ve bunları kendi yararına veya başkalarının yararına kullanamaz. Bir tarafça uyuşmazlık arabulucusuna gizli olarak sağlanan bilgiler, ilgili kişinin rızası olmadan davanın diğer taraflarına ifşa edilemez. Arabuluculuğun içeriğine ilişkin bilgilerin gizliliği yükümlülüğü, herhangi bir kişinin fiziksel veya psikolojik bütünlüğünün korunmasını içeren durumlarda, özellikle çocuğun yüksek yararı-

nın korunmasını sağlamak için, sadece kamu politikası nedeniyle sona erdirilebilir veya arabuluculuk yoluyla varılan anlaşmanın uygulanması veya icrası için gerekli olduğu durumlarda, bu çıkarların korunması için özellikle neyin gerekli olduğuna dair kesin tedbir olarak sona erdirilebilir. Önceki paragrafta belirtilen durumlar veya varılan anlaşma ile ilgili durumlar hariç olmaz üzere, arabuluculuk oturumlarının içeriği mahkemede veya tahkimde değerlendirilemez".

- *Gönüllülük*-Her iki taraf da arabuluculuk/uyuşmazlık çözümüne gönüllü olarak katılmalıdır. "Arabuluculuk süreci gönüllülük esasına dayalıdır ve arabuluculuğu yürütmek için tarafların bilgilendirilmiş rızası alınmalıdır ve taraflar prosedür sırasında alınan kararlardan sorumlu olacaklardır. Arabuluculuk sürecinde taraflar, bu prosedüre katılma rızalarını herhangi bir zamanda müştereken veya tek taraflı olarak iptal edebilirler. Tarafların arabuluculuk sürecini başlatmayı veya sürdürmeyi reddetmesi, işbirliği yükümlülüğünün ihlalini oluşturmaz" (Sousa, 2002; Mourineau 1997 apud Oliveira & Gallego, 2005, s.23).

- *Bağımsızlık*-"Uyuşmazlık arabulucusu, görevlerinin bağımsızlığını korumakla yükümlüdür", "bağımsızlık için herhangi bir baskıdan uzak hareket etmelidir, bu kendi çıkarlarının, kişisel değerlerinin veya dış etkilerin bir sonucu olabilir" ve "faaliyetlerinden sorumludur ve bu sistemlerin yönetim organlarının kamu arabuluculuk becerileri bağlamında, hiçbir etki altında kalmadan, teknik ve mesleki komiteler, diğer alanlardan profesyonellere tabi değildir."

- *Yeterlilik ve Sorumluluk*- Yeterlilikle ilgili olarak "uyuşmazlık arabulucusu faaliyetlerini gerçekleştirecek gerekli becerileri kazanmak için, belirli becerileri, teori ve pratik eğitimi veren, Adalet Bakanlığı tarafından onaylanmış uyuşmazlık aracılarının da dahil olduğu eğitim kuruluşu tarafından gerçekleştirilen eğitim faaliyetlerine katılabilir." Sorumluluk söz konusu olduğunda, "bu Yasa'da yer alanlar da dahil olmak üzere ve kamu sistemi, düzenleyici veya kamuya açık arabuluculuk sistemlerinde ilgili uygulama faaliyetinin yükümlülüklerini ihlal eden uyuşmazlık arabulucusu genel hukuk kapsamındaki zararlardan yasal olarak sorumludur."

- *Uygulanabilirlik*-Arabuluculuk "mahkeme onayı olmaksızın icra edilebilir, arabuluculuk anlaşması: a) arabuluculuğa konu olabilecek ve yasanın mahkeme onayı gerektirmediği davalarla ilgilidir b) Taraflar bunu sonuçlandıracak ehliyete sahiptir; c) Yasaya göre yürütülen arabuluculuğa dayanmaktadır; d) İçeriği kamu düzenini ihlal etmemektedir ve e) Adalet Bakanlığı tarafından düzenlenen uyuşmazlık arabuluculuklarına kayıtlı olan bir uyuşmazlık arabulucusunun katılımını gerektirir." (19 Nisan tarih ve 29/2013 Sayılı Yasa ile eklenmiştir.)

VI- ARABULUCUNUN GÖREVİ

Sosyo-kültürel arabulucunun yasal durumu

31 Ağustos tarih ve 105/2001 sayılı Yasa'nın 2. maddesi esas olarak yetkilerini ve görevlerini belirler:

1- Sosyo-kültürel arabulucu, saygıyı ve kültürel çeşitliliği ve sosyal kapsayıcılığı daha iyi anlamayı teşvik etmek suretiyle kültürlerarası diyalogu destekler.

2- Sosyo-kültürel arabulucunun yetki ve yükümlülükleri, diğerlerinin yanı sıra:

a) Uyuşmazlıkların önlenmesi ve çözümünde işbirliği yapmak ve sosyo-kültürel ve sosyal müdahale stratejilerini belirlemek;

b) Tüm paydaşların müdahale süreçleri ve sosyal eğitiminde aktif olarak işbirliği yapmak;

c) Profesyoneller ve farklı kültürel geçmişe sahip kullanıcılar arasındaki iletişimi kolaylaştırmak;

d) Kullanıcılara mesleki ve kamu ve özel hizmetlerle ilgili olarak yardımcı olmak;

e) Farklı sosyal ve kültürel geçmişe sahip insanların eşit koşullara dayalı dahil edilmesini sağlamak;

f) Faaliyetleri kapsamındaki aileler ve kitlelerle ilgili bilgilerin gizli niteliğine saygı göstermek.

Bununla birlikte, sadece 19 Nisan tarih ve 29/2013 sayılı Yasa (Madde 2b), "Arabulucu, taraflara dayatma yetkisinden yoksun, ihtilaf konusu konuda nihai bir çözüm elde etme girişimlerinde taraflara yardımcı olan, tarafsız ve bağımsız bir üçüncü kişi" ve ayrıca "arabuluculuk sürecini belirleyen kişi" (Madde 16) olarak tanımlanmaktadır.

Madde 16

Sürecin başlangıcı

1- Arabuluculuk süreci, arabulucunun, arabuluculuğun işleyişini ve sürece ilişkin kuralları açıkladığı, bilgilendirici nitelikte bir ön oturum – arabuluculuğun planlanması için bir ilk teması içerir.

2- Tarafların arabuluculuk prosedürüne devam etme konusundaki anlaşmaları, arabuluculuk protokolü imzalanmasıyla beyan edilir.

3- Arabuluculuk protokolü taraflar ve arabulucu tarafından imzalanır ve şunları içermelidir:

a) Tarafların kimliği;

b) Profesyonel arabulucunun ve varsa sistem arabuluculuğu uygulayıcısının kimliği ve adresi;

c) Tarafların rıza beyanı;

d) Tarafların ve arabulucunun gizliliğe saygı gösterdiğine ilişkin beyanı;

e) Uyuşmazlığın veya konunun kısa bir açıklaması;

f) Taraflar ve arabulucu arasında kararlaştırılan arabuluculuk prosedürü kuralları;

g) Arabuluculuk prosedürünün zamanlaması ve gelecekte değiştirebilir olsa bile, arabuluculuğun azami süresinin tanımı;

h) Kamu arabuluculuğu sistemlerinde yürütülen arabuluculuklar hariç olmak üzere, Madde 29 uyarınca arabulucu ücretlerinin tanımı;

i) Tarih.

Daha yakın tarihli Arabuluculuk Yasası (2013), Madde 26 kapsamlı bir arabuluculuk yükümlülük listesi içermektedir. Tarafsızlık, bağımsızlık, gizlilik ve titizlik gibi arabuluculuk sürecinin kendisine özgü yükümlülüklerin ötesin-

de, Madde 26 ayrıca arabulucuların aşağıdakileri yapması gerektiğini belirtmektedir:

a) Arabuluculuğun niteliği, kesinliği, temel ilkeleri ve prosedür aşamaları ile uyulması gereken kurallar hakkında tarafları bilgilendirmek; 109 sayılı Arabuluculuk Yönergesini "Yeniden Başlatma";

b) Taraflara herhangi bir anlaşma dayatmaktan veya sürecin sonucu hakkında söz vermekten veya garanti vermekten kaçınmak. Arabulucu, taraflarla gerçek bir işbirliğine yönelik sorumlu bir tutum benimsemelidir;

c) Tarafların bilgilendirilmiş rızalarını alarak, tarafların meşruiyete sahip olmalarını ve arabuluculuk sürecine uygun şekilde katılabilmelerini sağlamak;

d) Süreç boyunca elde edecekleri bilgilerin gizliliğini garanti etmek;

e) Taraflara, bu tür bir açıklamanın gerekli veya yararlı olabileceği durumlarda uzmanlardan yararlanmalarını veya tavsiye almalarını önermek;

f) Bağımsızlıklarını ve tarafsızlıklarını sorgulatabilecek her türlü bilgi ve ilişkiyi ifşa etmek ve bu tür durumlarda arabuluculuk yapmamak;

g) Sadece bağlı oldukları ilke ve normlara göre gerekli kişisel ve teknik becerilere sahip olduklarını düşündükleri arabuluculukları kabul etmek;

h) Hizmetin kalitesini, kendi eğitim ve yeterlilik düzeyini taahhüt eder.

i) Taraflara, kamu arabuluculuk sistemlerini yönetenlere ve diğer arabuluculara karşı genel görgü kurallarına uygun olarak davranmak;

j) Kendilerinden istendiği, birlikte arabuluculuk durumunda veya başka bir şekilde makul görülen durumlar hariç olmak üzere, diğer arabulucular tarafından yürütülen arabuluculuklara müdahale etmemek;

k) Arabuluculara Yönelik Avrupa Mesleki Ahlak Kuralları tarafından sağlanan etik deontolojik normlara uygun hareket etmek.

VII- ARABULUCUK EĞİTİM PROFİLİ

"Portekiz'de özel kuruluşlar arabuluculuk eğitimi vermektedir. Dahası, genel olarak arabulucular doğrudan sertifikalı veya akredite değildir; bunun yerine Adalet Bakanlığı, kamu arabuluculuk sistemlerinde arabulucu olmak için gereken eğitimi veren belirli arabuluculuk eğitim kurslarını onaylamaktadır. Bu nedenle, arabulucular sertifikalı değildir ve genellikle sadece Adalet Bakanlığı tarafından onaylanan arabuluculuk kurslarından birini tamamlarlarsa arabulucu olarak adlandırılırlar. Genel olarak, bu tür kurslar 40 saatlik standart arabuluculuğa giriş eğitiminin ardından, 150 saatlik aile, iş ve ceza arabuluculuğunda uzmanlaşmış eğitim olmak üzere toplam 190 saatlik eğitimi içermektedir. ICFML-Instituto de Certificação e Formação de Mediadores Lusófonos, Adalet Bakanlığı tarafından tanınmasına ek olarak IMI (Uluslararası Arabuluculuk Enstitüsü) sertifikasının alınmasını da sağlayabilecek, ilk Portekiz arabulucu sertifika kursunu oluşturmuştur. (Avrupa Parlamentosu. İç Politikalar Genel Müdürlüğü. Politika Dairesi C: Vatandaşların Hakları ve Anayasal İlişkiler, 2014, 108).

19 Nisan tarih ve 29/2013 sayılı Yasa'nın 24. Maddesi uyarınca eğitim ve öğretim sağlayıcıları ile ilgili olarak aşağıdaki hususlar geçerlidir:

1- Adaletten sorumlu Hükümet üyesinin kararnamesiyle tanımlanan Adalet Bakanlığınca onaylanan hizmeti oluşturan kuruluşlar tarafından verilen kurslarda özellikle uyuşmazlık arabuluculuğu mesleğine yönelik olarak tasarlanan eğitimdir.

2- Adaletten sorumlu Hükümet üyesi, önceki paragrafta atıfta bulunulan sertifika programı kuruluşlarını bir kararnameyle onaylar.

3- Eğitim sağlayıcılarının yukarıdaki Madde 1'de, açıkça ifade edilmiş veya ima edilmiş hizmete göre sertifikalandırılması, 10 gün içinde mesleki eğitimden sorumlu bakanlığın merkezi makamına bildirilir.

4- Madde 1 kapsamında Adalet Bakanlığı'nın sertifikalı hizmeti için aşağıdakiler sunulmalıdır:

a) Tamamlanmadan önce arabulucular için eğitim faaliyetleri yürütmek.

b) Eğitim faaliyetlerinin tamamlanmasını müteakip 20 gün içinde bu eğitim faaliyetlerine katılan mezunların listesi.

5- Bu madde kapsamında sertifikalı olmayan eğitim sağlayıcıları tarafından verilecek uyuşmazlık arabuluculuğu eğitimi, arabuluculuk mesleğine yönelik düzenlenmiş eğitimleri içermez.

6- Avrupa Birliği'nin diğer üye devletlerine veya ulusal yasalar çerçevesinde oluşturulmuş Avrupa ekonomik alanı üye devletlerine sunulan niteliklerin tanınmasına yönelik başvurularla ilgili olarak, 28 Ağustos tarih ve 41/2012 sayılı Yasa ile değiştirildiği şekliyle 4 Mart tarih ve 9/2009 sayılı Yasa'nın uygulama yetkisini taşıyan Hükümet üyesi tarafından belirlenir.

Aslında, arabuluculuk eğitimi iki yönde gelişmiştir:

- Mesleki yeterlilikler ve araştırma geliştirme. Birey, aile ve toplum gelişiminde etkisi olan ilişki ihtilaflarında arabuluculuğun önemi hakkında insanları motive etmek için sosyal kuruluşlar tarafından kısa süreli kurslar verilmektedir; Üniversiteler veya sertifikalı merkezler (örneğin, Portekiz Aile Arabuluculuğu Enstitüsü) Uyuşmazlık Arabuluculuğu (Adalet Bakanlığı tarafından düzenlenir) adı altında aile, okul, ticaret veya diğer alanlarda özel arabuluculuk eğitimi de vermektedir; ayrıca lisans ve yüksek lisans dersleri arasında derin bilgi ve araştırmaya yönelik arabuluculuk dersleri de vardır.

- Coimbra Üniversitesi (2014-2015), Sosyal Hizmet alanında, Müfredat birimi tarafından tasarlanan Arabuluculuk Teorisi, Modelleri ve Bağlamları konularının sağlandığı ve bir araştırma dizisinin oluşturulduğu, bir yüksek lisans derecesi (MSW-Master Degree in Social Work) sunmaktadır. Aynı üniversitede Sosyal Müdahale, İnovasyon ve Girişimcilik yüksek lisans dersinde (2009'dan beri) arabuluculuk hakkında bilgi verilmektedir; Leiria Politeknik Enstitüsü de, Kültürlerarası Arabuluculuk ve Sosyal Müdahale alanında yüksek lisans derecesi sunmaktadır. Diğer üniversiteler de Lisans veya Yüksek Lisans (Minho Üniversitesi, Eğitim Lisans Programı) programları içinde arabuluculuk konusunda eğitim vermektedir. Bu eğitimler, Eğitim Bakanlığı tarafından desteklenmektedir.

Yararlanılan Kaynaklar

ALMEIDA, Helena, ALBUQUERQUE, Cristina e SANTOS, Clara (2013). "Cultura de Paz e Mediação Social. Fundamentos para a construção de uma sociedade mais justa e participativa". Revista MediacionesSociales.Universidad-Complutense de Madrid (Qualis B1). ISBN: 1989-0494.

ALMEIDA, Helena (2013), "Mediação Social e Gestão de Casos:abordagens, processos e competências cruzadas na agenda do conhecimento em serviço social, In Almeida, H., Santos, C. E Albuquerque (Org.). Serviço Social: Mutações e Desafios Actuais, Imprensa da Universidade de Coimbra, pp. 15-63, ISBN: 978-989-26-0266-0.

CARDOSO, Pedro e ALMEIDA, Helena (2013). Empreendedorismo Social, Mediação e Cidadania Activa: Complementaridades e significados, In P. Cunha et al. (Orgs.). Construir a Paz: Visões Interdisciplinares e Internacionais sobre Conhecimentos e Práticas, Vol. 3, págs. 441-445. Porto: Edições Universidade Fernando Pessoa. ISBN: 978-989-643-105-1.

ALMEIDA, Helena, ALBUQUERQUE Cristina & SANTOS, Clara (2013). Mediação e Cultura de Paz em Contextos Plurais, In P. Cunha et al. (Orgs.). Construir a Paz: Visões Interdisciplinares e Internacionais sobre Conhecimentos e Práticas, Vol. 1, págs. 193-198. Porto: Edições Universidade Fernando Pessoa. ISBN: 978-989-643-105-1.

ALMEIDA, Helena (2012),"Social and community mediation. A conceptual and operative tool in the process of empowerment", E-book Advanced Research in Scientific Fields, pp. 953-956. Slovakia: EDIS- Publishing Institution of the University of Zilina. ISBN 978-80-554-0606-0 ve ISSN 1338-9831 [karşılaştırmalı akran değerlendirmesi].

ALMEIDA, Helena, ALBUQUERQUE Cristina & SANTOS, Clara, (2012). Dinâmicas processuais e estratégicas da mediação em contextos de conflito e de mudança social. VIIIthInternational Conference oftheWorldMediationForum,"Tiempo de mediación, Liderazgo y Accion para el Cambio", Valência, 18-21 Outubro 2012, Ponências de Expertos enMediación, Libro Digital, Vol. II, El Mediterráneo y la Mediación: Punto de encuentro multicultural, Venezuela. pp.107-113, ISBN: 978-980-1 2-6075-2. [karşılaştırmalı akran değerlendirmesi].

ALMEIDA, Helena (2009). "Um panorama das mediações nas sociedades. Na senda da construção de sentido da mediação em contexto educativo" (Capitulo 6), in Veiga Simão, A. M., Caetano, A. P. & Freire, I. (orgs). Tutoria e Mediação em Educação. Lisboa, EDUCA, pp.115-128. ISBN: 978-989-8272-03-4.

ALMEIDA, Helena (2001).Conceptions et Pratiques de la Médiation Sociale. Les modèles de médiation dans le quotidien professionnel des assistants sociaux, Coimbra, FundaçãoBissaya-Barreto/Instituto Superior Bissaya-Barreto, 2001, 439 pag. ISBN: 972-95935-8-2.

ALMEIDA, H., ALBUQUERQUE, C. & SANTOS, C. (2013). Cultura de Paz e Mediação Social. Fundamentos para a construção de uma sociedade mais justa e participativa. Revista Mediaciones Sociales. Universidad Complutense de Madrid. ISBN: 1989-0494.

ALMEIDA, V. M. (2009). O Mediador Sócio-Cultural em Contexto Escolar. Contributos para a compreensão da sua função social. Mangualde: Edições Pedago.

CORREIA, J. A. & CARAMELO, J. (2010). A construção social e legislativa da mediação: figuras e políticas. In J. A. Correia & A. M. Silva (orgs.). Mediação: (d)os contextos e (d)os actores, pp. 13-32. Porto, Edições Afrontamento.

CORREIA, J. A. & SILVA, A. M. (2010). Mediação: (D)Os Contextos e (D)Os Actores. Porto: Edições Afrontamento.

DOMINGUES, G. & FREIRE, I. (2009). Gestão de conflitos e competências de mediação informal. Alunos do 3º ciclo. Revista Galego-Portuguesa de Psicoloxia e Educación, 17, (1,2), pp. 85-97, ISSN 1138-1663.

FREIRE, I. (2010). Mediação em Educação em Portugal. In J. A. Correia & A. M. Silva (orgs.). Mediação: (d)os contextos e (d)os actores, pp. 59-70. Porto, Edições Afrontamento.

VIII- VAKA ÇALIŞMALARI

VAKA ÇALIŞMASI - ARABULUCULUK YOLUYLA UÇURUMUN KAPATILMASI3

Jorge Barbosa *Jorge Topa*

Bağlam

Yerel Sosyal Eylem Konseyi (Conselho Local de Ação Social – CLAS), belediye düzeyinde bölgesel kapsamı olan bir Sosyal Ağ organıdır. Sosyal Ağ, yoksullukla mücadele ve sosyal kalkınmayı teşvik etmek amacıyla, farklı kamu ve özel ortakların katılması için bir platformdur (14 Haziran tarih ve 15/2006 sayılı Kanun Hükmünde Kararname).

Bütünleşik Tepki Hareket Planı (Plano Operacional de Res-postas Integradas – PORI), Bağımlılık Davranışları ve Bağımlılıklar içinde bütünleşik müdahaleyi destekleyen ve Bağımlılık Davranışları ve Bağımlılıklara Müdahale Müdürlüğü (Serviço de Intervenção nos Comportamentos Aditivos e nas Dependências – SICAD) ve Bölgesel Sağlık İdaresi (Administração Regional de Saúde – ARS, IP) ve Sivil Toplum dahil olmak üzere kamu kuruluşlarının katılımı yoluyla bölgedeki mevcut sinerjileri harekete geçirmeyi amaçlayan ulusal bir yapısal önlemdir. Bunun uygulanması çeşitli aşamalarda gerçekleştirilmektedir: Başlangıç noktası olarak, önleme alanındaki müdahaleler, hasar azaltma, tedavi ve yeniden entegrasyondan oluşan Bütünleşik Müdahale programlarını tanımlamak için bir bölge teşhisi alınır.

Eylem

Ocak 2008'de Bütünleşik Müdahale Merkezi (Centro de Respostas Integradas – CRI), Porto'nun metropol bölgesindeki bir belediyenin Yerel Sosyal Eylem Konseyi (Conselho Local de A ção Social – CLAS) toplantısında Bütünleşik Tepki Hareket Planı'nın (PORI) 4. Fazı kapsamında bağımlılıkların bölgesel değerlendirmesini sunmuştur. Opioid kullanımını temel sağlık sorunu olarak belirlenmiştir ve tedavi ve topluma yeniden entegrasyon alanlarında merkezi olmayan bir danışmanlığın uygulanması öncelikli olarak tanımlanmıştır.

3 Carvalho, Sara (coord.) (2013). Linhas orientadoras para a mediação social e comunitária no âmbito da Reinserção de pessoas com comportamentos aditivos e dependências. (Coord. e revisão cientifica de Almeida, Helena, Ocis/FPCE-UC) Lisboa, SICAD, s. 33–34.

Tanı sonuçlarının sunumu sırasında, uyuşturucu (opiat) bağımlılarının tedavisine merkezi olmayan müdahalenin, uyuşturucu kullanımının ve kullanıcıların yaygınlığını artırmasıyla belediyeye yük getireceği argümanı ile, sağlık sektöründe sorumluluk sahibi kişilerden karşı görüşler gelmiştir. Farklı düşünceler artmış ve bu düşünceler çalışma oturumu sırasında bir uyuşmazlığa dönüşmüştür.

Yerel otorite tarafından yönetilen bir grup, bir çevre müdahalesi olarak ve yerel nüfusun yaşam kalitesine erişilebilirliğini teşvik etmek için uzman danışmanlık açılmasını savunmuştur. Birinci basamak sağlık profesyonellerinden oluşan diğer grup, bu tür bir müdahalenin oluşturulmasına karşı çıkarak, bu çözümün sağlık açısından hiçbir kazancı olmadığını, aksine bunun bölgedeki bağımlılık olgusunun şiddetlenmesine katkıda bulunacağını savunmuştur.

Bu bağlamda, toplantı devam ederken, CRI'nin müdahalesi çıkarların tanınmasına ve açıklığa kavuşturulmasına yönelik olmuştur. Aynı zamanda CRI, yasadışı psikoaktif maddelerin kullanımından kaynaklanan sosyal ve sağlıkla ilgili risklerinin yönetiminde kolektif sorumluluğu güçlendirmenin yanı sıra Bağımlılık Davranışları ve Bağımlılıklar (Comportamentos Aditivos e Depend ências – CAD) ile ilişkili olumsuz simgeleri yıkmaya çalışmıştır.

Tanımlanan uyuşmazlık göz önüne alındığında CRI, CLAS'a, tanıyı derinleştirmek ve bağımlılık sorunu için bir sosyal müdahale programı tasarlamak amacıyla, sosyal dayanışma, adalet, sağlık ve sosyal güvenliğin çeşitli yerel kuruluşlarından oluşan entegre bir çalışma kültürüne sahip, belirlenmiş Bağımlılıklar Grubu ile Yerel Sosyal Ağ Eylem Planına dahil edilecek olan belirli bir alt çalışma grubunun oluşturulmasını önermiştir.

Tarafların kaygı ve çıkarlarının ortaya konulduğu ve soruna olası yanıtların araştırıldığı çok sayıda çalışma oturumunun ardından, Belediye Bütünleşik Müdahale Planı sunulmuştur. Bu plan, kullanıcıların aileleriyle takip faaliyetlerine ve sosyal yeniden entegrasyon önlemlerinin teşvik edilmesine ek olarak çok disiplinli bir ekip tarafından sağlanan merkezi olmayan bir danışma uygulanmasını içeriyordu.

Mart 2008'de Belediye Bütünleşik Müdahale Planı CLAS tarafından onaylanmıştır. Bununla birlikte, belge değerlendirme aşamasında, CLAS'ın ortakları, CAD ile insanların tedavi ve sosyal yeniden bütünleşmelerine bölgesel bir

tepki oluşturmasına karşı olası yerel direnç hakkındaki endişelerini vurgulayarak çeşitli konuları dile getirdiler.

CRI'nin erken müdahalesi sırasında yerel halk ile olası gerginlikler ve çatışmalarla ilgili bu endişeler her zaman mevcut olduğu için, bir açıklık kazandırma oturumu planlanmıştır. Toplumun karar alma sürecine katılımını teşvik etmek için CRI, önemli yerel aktörlerle işbirliği içinde ilk olarak yerel mağazalarda (eczaneler, kafeler, marketler...) girişime dair geniş bir bilgi dağıtımı hazırlamıştır. Daha sonra, yine yerel liderlerin katılımıyla CRI, bir bilgilendirme oturumu düzenlemiştir. Bu toplantıda toplumun önde gelenleri çevre müdahalesinin başlaması fırsatı konusunda kamuoyu önünde konuşmuşlardır.

Etkinliğin sonunda ve halk, profesyoneller ve yerel politikacılar tarafından ifade edilen anlaşma sonucunda, başlangıçta planlanandan daha geniş bir yanıt gerçekleştirmek için taahhütlerde bulunulmuştur.

Merkezi olmayan bir danışma uygulanmasına dair ilk öneri daha sonra, Haziran 2008'de Sağlık Bakanlığı tarafından resmi olarak açılan ve şimdi iyi bir uygulama modeli olarak kabul edilen CAD'li insanlar için bir sağlık tesisi oluşturulması olmuştur.

Görüş

Bu olayda geliştirilen müdahale boyunca, topluluk arabuluculuğu kavramı mevcuttur. CRI'nin çalışmaları, sosyal etkileşim ve uyuşmazlıkların çözümü için alanlar oluşturulmasını, bireylerin ve toplulukların yeni dayanışmalar üretme kapasitesinin artırılmasını, böylece toplumsal gerginliklerin azaltılmasını ve ortaya çıkan sorunlar için çözümler oluşturulmasını sağlamıştır. İletişim, sorunun çözümü için gerekliydi, tüm paydaşların kolektif çözümlerin inşasına katılımını ve bunun için çalışmasını arttırmıştır. Ağın geliştirilmesi sayesinde, sosyal alternatifler oluşturmak, sosyal ve politik değişime ve sosyal hareketlilik sistemlerine katkıda bulunmak mümkün olmuştur.

VAKA ÇALIŞMASI - SOSYAL BAĞLARI ÇÖZMEK VE BİRLİKTE İNŞA ETMEK İÇİN ARABULUCULUK

Liliana Carvalho

1. Proje Sahibi

InPulsar-Toplum Gelişimi Derneği, 29 Mart 2012'de resmi olarak kurulan ve temel amaçları çocuklara ve gençlere, ailelere, sosyal ve topluluk entegrasyonuna destek sağlamak olan özel bir hayır kurumudur. InPulsar şimdilerde Leiria Belediyesi'nin Pousos, Leiria bölgesindeki Cova das Faias toplu konut mahallesinde çocuklar, gençler ve ailelerle bir sosyal ve topluluk müdahale projesi olan "Giro ó Bairro" projesini geliştirmektedir.

2. Giriş

"DAQUI P'RA CÁ" [BURADAN BURAYA] projesi Leiria'da uygulanmaktadır ve farklı-toplumsal gerçekliklere sahip olan 8–13 yaş arası çocukları hedeflemektedir. Nüfusun çoğunlukla Roman olduğu Leiria - Cova das Faias banliyösündeki toplu konut mahallesinden çocuklar, şehir merkezindeki Clara Leão Dans Okulu ile çalışacaktır. Bir yıllık proje boyunca çocuklar dans, tiyatro ve fotoğrafçılık deneyimleriyle bir araya getirilecektir. Projenin sonunda tüm çocuklar ortak bir gösteriye katılacaktır.

Bu proje aşağıdaki özelliklere sahiptir:

- KAPSAYICI- farklı gerçekliklerden iki grubu birleştirecek ve onları günlük deneyimlerinin dışında etkileşim alanlarına ve gerçekliklere yerleştireceği için.
- EĞİTİMSEL - çocuklarda psikomotor, bilişsel ve sosyal yetenekler geliştireceği için.
- SANATSAL- sanatı, özellikle de dansı bir araç olarak kullanacağı için.
- DİSİPLİNLERARASI -Sanat, Psikoloji (Sağlık ve Sosyal) ve Sosyal Eğitim alanları arasında entegre bir çabayı desteklediği için.

3. Projenin amacı

Sosyal kapsayıcılığı ve topluluk katılımını teşvik etmek amacıyla, iki farklı grup (Cova das Faias toplu konut mahallesinde ikamet eden Roman etnik köken çocukları ve bir dans okulundan Roman olmayan çocuklar) arasındaki grup etkileşimini desteklemek. Dans, sosyal entegrasyonun kolaylaştırılmasına yönelik stratejilerin eğitimi ve geliştirilmesi için bir araç görevi görecektir.

4. Sanatsal taslak

Yaratıcı dans etkinlikleri, grup uyumu ve sosyal kapsayıcılığı amaçlayan "BURADAN BURAYA" projesinde çok önemli bir role sahip olacaktır. Farklı toplumsal özelliklere sahip çocukların aynı müdahale bağlamında ortak bir çalışmayı hayata geçirmek için bir araya getirilmesini sağlayan bir aracın olmasını çok önemli görmekteyiz. Herkesin erişebileceği yaratıcı dans, yaratıcılığı, vücudu hareket ettirme dürtüsünü, doğaçlamayı ve aktif öğrenme eğilimini teşvik edecektir. Katılımcılar, kelimeler, hayal gücü ve başkasının bedeni tarafından dans etmeye cesaretlendirilecektir ve kendilerini ifade etmek için destekleyici bir ortama sahip olacaktır. Dans etkinlikleri diğer sanatlarla tamamlanacaktır. Tüm katılımcılar son gösteriyi düzenleyecek ve kolektif bir sanatsal bağlılık deneyimleyecektir.

5. Proje özeti

"BURADAN BURAYA" Şubat 2014 ile Şubat 2015 tarihleri arasında Leiria'da gerçekleştirilecek olup, iki çalışma grubuna yöneliktir: Cova das Faias Toplu Konut Mahallesi'nde ikamet eden 8–13 yaş arası 8 Roman çocuk ve Clara Leão Dans Okulu'ndan 8–13 yaş arası 8 çocuk.

Projenin amacına ulaşması için sanatsal yönünü sosyal alanla birleştirmeyi planlıyoruz. "BURADAN BURAYA" sanatsal yönüyle birlikte, çocuklar için kişisel ve sosyal becerilerden oluşan bir eğitim programı geliştirmektedir.

Proje 4 aşamaya ayrılmıştır.

1. Aşama «UZAKTA» (Şubat–14Mart)

Her iki gruptan çocuklar ayrı ayrı çalışacaktır. Cova das Faias Toplu Konut Mahallesi'nden gelen grup, St. Eufémia ve Boavista Parishes Birliği tarafından sağlanan bir alanda çalışacaktır. Dans okulundan gelen grup kendi alanında et-

kinlikler gerçekleştirecektir. Amaç, çocukları etkinliklere katılmaya motive etmek, kurallar ve rutinleri oluşturmak ve psikomotor becerileri geliştirmektir.

2. Aşama «KÖPRÜ» (Mart–14 Haziran)

Çocuklar ayrı ayrı çalışmaya devam edecektir, ancak dans ve görsel sanatlar ve fotoğrafçılık gibi diğer sanatlar da dahil olmak üzere çeşitli etkinliklerle birbirine yakınlaşmaya başlayacaktır. Ayrıca her çocuğun ve her grubun kimliği üzerinde çalışılacaktır. Bu aşamada, diğer grupla tanışmaya ilgi ve merak uyandırmak çok önemli olacaktır. Sonunda kültürel bir etkinlik düzenlenecektir: çocuklar Aldara Bizarro'nun "Yeni Balerin" adlı bir topluluk dans gösterisine katılacaktır.

3. Aşama «TATİL» (Haziran–14 Eylül)

Okulların tatil olması nedeniyle, bazı çocukların daha az katılabileceğini veya bu kadar aktif katılıma sahip olmayacağını öngörüyoruz. Bu süre içinde yaratıcı dans dersleri Toplu Konut Mahallesi'ndeki tüm çocukların yanı sıra Dans Okulu'ndaki tüm çocuklara da açık olacaktır.

Etkinlikleri, elverişli sosyal ortamlara ait ve sanatsal ifadenin her türlüsüne değer veren çocuklara açmayı amaçlıyoruz.

4. Aşama «TOPLULUK» (14 Eylül–15 Şubat)

Bu aşamanın amacı iki grubun entegrasyonu ve ortak bir koreografinin oluşturulmasıdır. Dersler dans okulunda gerçekleşecektir. Koreografi, çocukların sahip oldukları deneyimlerin yanı sıra, proje sırasında kullandıkları nesnelere dayanarak kimlikleri ve kültürleri ile bir bağlantı sağlayacaktır. İki grubun velilerini koreografi ve organizasyona katılmaya davet etmeyi amaçlıyoruz. Gösterinin yaygınlaştırılması ve tanıtılması da bu aşamanın bir parçasıdır.

6. Sosyal ve topluluk arabuluculuğu vaka çalışması

"Buradan Buraya" projesi, iki ayrı grubu etkileşim içine soktuğu için, yapılandırması ve yapısı nedeniyle kendi içinde bir sosyal ve sosyal arabuluculuk projesidir. Ancak proje sırasında arabuluculuğun rolünün daha fazla olduğu zamanlar olmuştur. İki grup ayrı ayrı çalıştığında, çocukların kendi kültürleri ve kimliklerinin diğer grubun kültürü ile daha yakın bir temasta olmasını gerekli gördük. Bu yüzden, çocukları sadece kendi kültürlerine yaklaştırmak için

değil, aynı zamanda farklılıkla ve diğer grupla "rahat" bir temas olması için, bir Roman dansçıyı ve klasik bir dansçıyı, iki gruba ders vermeye davet ettik. Ayrıca, proje katılımcılarının her çocuğun adını ve bazı kişisel özelliklerini bilmelerini ve iki grubun ilk buluşmasını kolaylaştırmak için birbirlerini hissetmelerinin önemli olduğunu düşünüyoruz. Böylece, çocukların önce vücutlarının ana hatlarını çizdiği ve daha sonra karşı gruba gönderdiği, burada fark edilen özelliklerinin katılımcının adını içeren çizimle ilişkilendirildiği çeşitli etkinlikler gerçekleştirdik. Çizimlerden gruplar hareket dizileri oluşturdu. Daha sonra, katılımcıların çeşitli vücut parçalarıyla fotoğraflarını kullanarak aynı yönteme başvurduk, yani gruplar arasında fotoğraf alışverişi oldu, ancak bu sefer grupların daha fazla temsili ile. Hareket dizisi oluşturuldu ve her çocuk en çok dikkatini çeken fotoğrafları seçti. Gruplar henüz karşılaşmadan önce, her grubun kültürel sorunları diğer grup tarafından resimlerin betimlenmesi yoluyla incelenmiştir. Bu, sosyal arabuluculuğun, grupların her birinin kendini tanımasını güçlendirdiği ve çocuklar arasındaki engelleri ve önyargıları kaldırdığı sürece büyük önem taşıdığının anlaşıldığı yoğun bir çalışma olmuştur.

Gruplarla yapılan sosyal müdahale, her çocuğun hızını, adaptasyonunu ve yeterliliğini her zaman dikkate almıştır. Her katılımcının kişisel ve sosyal becerileri, grupların aşinalık sürecini kolaylaştırmak ve çocuklar arasındaki ilişkileri arttırmak amacıyla geliştirilmiştir.

Çocukların buluştuğu gün, etkinliğe projede yer alan dansçının yanı sıra iki gruba dans dersi veren Roman dansçı Monica Róncon da katılmıştır. Bu, gruplar arasında kolaylaştırıcı bir faktör olmuştur çünkü onları bir araya getirmiştir ve aynı zamanda grupların hala ayrı olduğu değerlendirme sürecinde her iki grup da projenin bu aşamasında en sevdikleri etkinliğin bu olduğundan bahsetmişlerdir.

Gruplar arasındaki görüşme olağandı, ancak her iki tarafta da çok fazla merak oluşmuştu. Biz profesyoneller için, çok tatmin edici bir an olmuştur çünkü bu aşamada sahip olabileceğimiz bazı "korkular" dağılmıştır. Daha yapılacak çok iş olsa da, başkalarına saygı, nasıl olunacağı ve davranılacağı ve bu sürecin bir parçası olmayı istemek en önemli şeydir. Bir diğer merak edilen husus ise, Toplu Konut Mahallesi'nden çocuklar, Okul grubunu bir öğleden sonra mahallelerinde zaman geçirmeye davet etmiştir ve 1 Temmuz'da gerçekleşen bu etkinlik... harikulade olmuştur! Tüm topluluk neler olduğunu görmek için toplanmıştır. Bir diğer ilgili husus da, çocukların ebeveynleriyle kurduğumuz

temastan edindiğimiz izlenime göre, her iki grup da Eylül ayında gerçekleşecek olan etkinlikte birbirleriyle tanışmak istemektedir.

Projenin bu aşaması aynı zamanda hem projedeki katılımcıların hem de diğer okul/grupların yer aldığı ve etkinliklere katıldığı arabuluculuk aşamasıdır.

VAKA ÇALIŞMASI - PROJETO NÓS & OS LAÇOS (BİZ VE BAĞLAR PROJESİ)

Carmen Fonseca *Proje Sahibi:*

Associação Soltar os Sentidos

InPulsar-Nós e os Laços Projesi, Sol-tar os Sentidos Derneği'nin (ASOS) bir girişimidir ve 2011'den beri geliştirilmekte olup, özel eğitim ihtiyacı veya engeli olan çocuklu ailelerin veya gençlerin ve zaten aile işlev bozukluğu ve/veya ebeveyn ihmali tespit edilmiş olanların teknik takibinden oluşmaktadır.

Misyon, bir gelişim sorununun veya engellilik halinin bir aileyi daha savunmasız hale getirdiği, engelliliğin ötesinde başka sorunlarla aileleri zorlukların içinde daha da kötüleştirdiği ve daha büyük çöküntü ve ağır dışlanma riskine neden olduğu bilincinden doğmuştur.

Bu projenin müdahale alanı, Coimbra belediyesindeki Eiras mahalle konseyidir ve bu proje sosyal bilimler ve beşerî bilimlerin mesleki alanlarından teknisyenleri içerir.

Amaç

Güçlendirme kavramına dayanan Nós e os Laços Projesi'ni pekiştirmek ve geliştirmektir ve ebeveynlerin kapasitelerini, sorumluluklarını ve becerilerini desteklemek suretiyle, pedagojik yenilik ve tanıtım, engelli çocuğu olan ailelerin daha fazla duygusal ve duyuşsal dengesini sağlamak için yardımcı olabilir.

Özel amaçlar

- Ebeveynlik becerileri eğitimi
- Ebeveynlerin bilgi düzeyini ve öğrenme yeteneğini geliştirmek ve daha olumlu etkileşimler için stratejiler sağlamak
- Engelli çocukların gelişimi alanında eğitim seviyesinin yükseltilmesi
- Aileler, topluluk ve hizmetlerle ilgili bilgi geliştirilmesi
- Projenin toplumun erişebileceği bir kaynak olarak yaygınlaştırılması
- Ailelerin ve engelli/NEE çocukların/gençlerin dahil edilmesini teşvik etmek

Evren

Halihazırda Nós e os Laços Projesi, Coimbra belediyesinde 24 aileyi takip etmektedir ve bekleme listesinde 15 aile bulunmaktadır.

Kuruluşlar/Katkılar

- Ailelerin okuryazarlığına katkıda bulunmak amacıyla uygun eğitim/öğretim kursuna yönlendirme
- Eiras mahallesinde çalışan kuruluşlarla yakın işbirliği
- Coimbra çocuk ve gençlerini koruma Komisyonu ile bağlantı
- Eğitim kurumları tarafından tespit edilen vakaların sistematik takibi
- Okul ile çocuklu ve genç aile arasında arabuluculuk
- Katılan okullar, Coimbra sosyal güvenlik hizmetleri ve Coimbra çocuk ve gençlerini koruma Komisyonu ile yakın koordinasyon içinde, bir bütün olarak aileler için bireyselleştirilmiş psikolojik destek.

Yöntemler

- Grup oturumları (işbirlikçi yöntem, tartışma, düşünme ve fikir paylaşımı, film ve video gösterimi, fotoğraf kolajı, fotoses)
- Eğitim atölyeleri (açıklayıcı yöntem, katılımcı yöntem, münazara, fotoğraf kolajı)
- Ev ziyaretleri (değerlendirme ve bütünleşik aile müdahalesi)
- Psikososyal bakım

Uyuşmazlıklar

Aileler çok karmaşık bir bağ olduğundan, uyuşmazlıklar da çeşitli ve karmaşıktır. Bu projede, bazı ailelerin aile üyeleri, aile ve topluluk veya mahalle ile İlişkisel Uyuşmazlıkları bulunmaktadır. Bu, özellikle ailelerde ebeveyn ihmali ve bazen aile içi şiddet varsa gerçekleşmektedir.

Uyuşmazlıkları yönetme şekli

- Sosyal güvenlik, eğitim kurumları ve ağı destekleyen diğer kuruluşlar tarafından tespit edilen vakaların sistematik takibi
- Okul ile çocuk ve gencin ailesi arasında arabuluculuk
- Çocuklar ve gençler ile ailelerine psikolojik destek
- Aile arabuluculuğu

Sonuçlar

- "Nós e os Laços Projesi", aile içinde daha olumlu bir çalışma tarzını teşvik etmek ve dolayısıyla üyelerinin refahını ayrı ayrı iyileştirmek için ebeveynlerin bilgi düzeyini geliştirmiştir, becerilerini ve farkındalıklarını artırmıştır ve topluluk kaynaklarına erişimi tetiklemiştir. Böylece bu projeye şunları sağlamıştır:
- Hane halkı bilgi seviyelerinin artırılması
- Ebeveynlik becerilerinin yeterliliği
- Çocuk gelişimi hakkında özel bilgi edinimi
- Ailelerin etkileşimli sürecini iyileştirecek stratejilerin edinimi
- Aşağıdakiler arasında olumlu etkileşimlerin kurulması:
- Aile-Çocuk/Genç; Aile-Topluluk
- Aile-Hizmet verenler
- Farkındalık ve değişen tutum ve inançlar
- Engellilik/NEE sorunları için genel farkındalık
- Koruyucu faktörlerin teşviki
- Risk faktörlerinin azaltılması, gelişim sorunları olan bir çocuk sahibi olan ailelerdeki "stresin" hafifletilmesi
- Engelli/NEE'li çocuk/gençlerin ebeveynlerinin sosyal iletişimlerinin ve gayri resmi ağlarının kurulması ve genişletilmesi

VAKA ÇALIŞMASI - AIPEC - INGOTE YAYLASINDAN ÇOCUKLARIN, OKUL DERSLERİNE BİREYSEL KATILIMI – Rose ve Ingote Mahalleleri

Jorge Ferreira

Proje Sahibi: Câmara Municipal de Coimbra-Divisão de Educação e Ação Social | Rede Social de Coimbra

Coimbra Sosyal Ağı, Coimbra Belediyesi'ne (Eğitim ve Sosyal Destek Bölümü) ait olup Coimbra bölgesindeki kurumları bir araya getiren bir çalışma grubu kurulmasıyla Ingote-rose ve Ingote Mahallelerinin yerleşik nüfusu arasındaki **okul devamsızlık seviyesini ve okul terklerini azaltmak amacıyla** AIPEC projesini oluşturmuştur ve şu kurumları içermektedir: Câmara Municipal de Coimbra-Eğitim ve Sosyal Eylem Müdürlüğü ve İmar İskan Müdürlüğü, Okulllar Genel Müdürlüğü, Merkezi Hizmetler Genel Müdürlüğü, Educational Institute of Lordemão Eğitim Enstitüsü, D. Dinis Lisesi, Cáritas Diocesana Coimbra Merkez Okul Grupları, Rainha Santa Isabel ve Trampolim-E5G Projesi Okul Grupları.

Proje, projenin faydalanıcıları Ingote yaylası bağlamında, doğrudan veya dolaylı müdahale hedefleri olan AIPEC yerel ortaklıklarını içeren yüksek bir Coimbra Ağına sahiptir.

Amaç

AIPEC projesi, çocuk ve gençlerin okul devamsızlığı ve okul terklerini azaltarak, Ingote yaylasında yaşayan nüfusun yaşam kalitesinin iyileştirilmesinden oluşmaktadır.

Evren

Projenin faydalanıcıları Ingote ve Rose mahallelerinin çocuk ve genç sakinleri ve aileleridir.

Kuruluşlar/Katkılar

- Devamsızlığın veya okul terklerinin tespit edildiği durumlar, Ingote'de ikamet eden grubun okullarının öğrencileri; Öğrencilerin eğitim başarısına katkıda bulunmaya uygun eğitim/öğretim kursuna yönlendirme
- Ingote'de faaliyet gösteren kurumlarla yakın iletişim;
- Coimbra çocuk ve gençlerini koruma Komisyonu ile bağlantı;
- Çocukları ve gençleri Springboard Projesi kapsamında olan eğitim kurumları tarafından tespit edilen vakaların sistematik takibi;
- Ingote yaylasında yaşayan çocuk ve gençlerin aileleri ile okul arasında arabuluculuk;
- Ingote yaylasında faaliyet gösteren kuruluşlarla ve kayıtlı proje faydalanıcılarına sahip okullarla yakın iletişim;
- Farkındalık oluşturma faaliyetlerindeki çocuk ve gençlerin okula yeniden kazandırılması ve risk davranışlarının en aza indirilmesine yönelik entegrasyon;
- Katılan okullarla yakın koordinasyon içinde, çocuklara ve gençlere ve ailelerine bireyselleştirilmiş psikolojik destek. Coimbra Sosyal Güvenlik Hizmetleri ile birlikte;
- Okulların izlenmesi (yetki alanları dahilinde) ve devamsızlık/okul terklerinin aylık analizi ve katılan kuruluşların sahada gerçekleştirdiği faaliyetlerle ilgili olarak Ingote yaylasında faaliyet gösteren kuruluşlarla iletişim.

Yöntemler

AIPEC Projesi'nde yer alan kuruluşlar, öğrencilerin okula devamını ve ilgili ailelerin izlenmesini/güçlendirilmesini teşvik eden ve projede yer alan tüm kuruluşlarla periyodik çalışma toplantıları yaparak bir eylem planının gerçekleştirilmesi yöntemine dayanmaktadır.

Uyuşmazlıklar

Ingote yaylasında yaşayan, geleneksel olarak okula değer vermeyen büyük bir Roman topluluğundaki geleneksel uyuşmazlıklar.

Arkadaşlar ve aile arasında ilişkisel uyuşmazlıklar.

Uyuşmazlıkları yönetme şekli

- Sosyal dahil etme gelirlerinden yararlanan hanelerde, eğitim kurumları tarafından tespit edilen vakaların sistematik takibi
- Ingote yaylasında yaşayan çocuk ve gençlerin aileleri ve okul arasında arabuluculuk
- Ingote yaylasında faaliyet gösteren kuruluşlarla ve kayıtlı proje faydalanıcısı olan okullarla yakın iletişim
- Çocuklar ve gençler ve ailelerine, devam ettikleri okullarla yakın koordinasyon içinde bireyselleştirilmiş psikolojik destek

Sonuçlar

AIPEC, sosyal alanlara, aile ve okul alanlarına müdahale eden bir sosyal arabuluculuk projesi olarak kabul edilmektedir. Bu bir yıllık bir projedir ve olumlu sonuçlar nedeniyle yenilenmiştir. Devamsızlık ve okul terkleri açısından, bir önceki yıla göre %10 daha yüksek bir başarı oranı sergilediği şeklinde analiz edilmiştir.

2. ARAŞTIRMA BULGULARI: SA KAVRAMLARI, BAĞLAMLARI VE VAKA ÇALIŞMALARI

2.5 İSPANYA

Jesús Hernández Aristu

I- ARABULUCULUK KAVRAMLARI

ARABULUCULUK

Arabuluculuk, bir anlaşmaya varılmasında uyuşmazlık içindekilere yardımcı olmayı amaçlamaktadır. Arabulucu adı verilen eğitim almış bir üçüncü taraf tarafından yürütülen süreç ücretsiz olup gönüllük esasına dayanmaktadır.

Örnek: Navarre'de tanımlandığı gibi aile arabuluculuğunun tanımı:

"Aile arabuluculuğu özelleştirilmiş bir Sosyal Hizmettir. Bu, gönüllü ve gizli bir süreç yoluyla, herkes için tatmin edici olan ve bir grup olarak ailenin ihtiyaçlarını dikkate alan uygulanabilir anlaşmalara ulaşmak için anlaşmazlığın tarafları arasında iletişimi sağlayan, bir ailenin üyeleri (geniş anlamda) arasındaki uyuşmazlıkların çözümüne yönelik bir sistemdir. Arabuluculuk sürecinden profesyonel arabulucu sorumludur ve yansız, tarafsız bir şekilde hareket eder."

(Bölgesel karar 147/2007 23 Temmuz 2007)

SOSYAL ARABULUCULUK

Sosyal arabuluculuk, bir arabulucunun yardımıyla, olaylarla, projelerle, politik veya sosyal kararlarla ilgili farklı ilgi alanlarına, farklı vizyonlara, farklı etik veya estetik değerlere sahip taraflar arasında anlaşma sağlamayı amaçlayan bir müdahaledir.

SOSYAL VE TOPLULUK ARABULUCULUĞU

Toplumlarda karmaşık, farklılaşmış ve bireyselleştirilmiş sosyal uyuşmazlıklara yanıt olarak gerçekleşen bir etkinliktir. Sadece komşular, dernekler veya idareler arasındaki ihtilafların çözümü için değil, aynı zamanda bir topluluğun sınırları içindeki kavramlarda, konumlarda veya estetikte anlaşmazlıklara yol

açan ortak projelerde de kullanılır. Uyuşmazlıklar idari veya coğrafi nitelikte ve zamanımızdaki sosyal ağlar alanında olabilmektedir.

II- ARABULUCULUK BAĞLAMI

TARİHSEL VE SOSYOLOJİK BAĞLAM

Tarihsel olarak arabuluculuğun, uyuşmazlık taraflarının aynı topluluktan veya diğer topluluklardan ya da ülkelerden olup olmadığına bağlı olarak küçük farklarla, farklı halkların büyük çoğunluğu tarafından evrensel olarak bilindiğini ve yürütüldüğünü belirtmek zorundayız.

- Batı dünyasında arabuluculuk Yahudi-Hıristiyan dininden etkilenmiştir. İlk arabuluculuk, Tanrı ile insan arasında "pontifex" veya "köprü kurucular" olmaktadır. (Peygamberler ve din adamları, Tanrı ile insan arasındaki arabuluculardır.)

- Medeni dünyada arabuluculuk diplomasi yoluyla gerçekleştirilir. Diplomasi, devletler arasındaki çıkar, sınır çatışmalarını vb. barışçıl bir şekilde çözme faaliyetidir.

- **Günümüzde demokratik toplumların bireyselleştirilmiş toplumlara doğru dönüşümü nedeniyle**, **bazıları resmi** (aile, okul, kültürel azınlıklar ve çoğunluk arasında), **diğerleri ise kişisel veya kurumsal olan çeşitli alanlarda arabuluculuğa ihtiyaç vardır. Bu, çok çeşitli arabuluculuk yöntemlerine ve uygulamalarına yol açmaktadır.**

POLİTİK BAĞLAM

Arabuluculuğun politikada, siyasi partiler arasında, sendikalar ve işverenler gibi büyük kuruluşlar arasında birçok uygulaması olup çeşitli biçimlerde kendini göstermektedir. Bazen taraflar bir anlaşmaya varamadıklarında hükümetten, belirli kurumlardan veya tanınmış prestij sahibi kişilerinden, örneğin İberya ve sendikalar arasındaki grevde olduğu gibi, arabuluculuk etmesi istenir. Ayrıca son yıllarda borçlular ve bankalar arasındaki arabuluculuk müdahaleleri çok artmıştır.

Topluluklarda arabuluculuk, esas olarak komşular arasındaki veya idareler ve topluluklar arasındaki uyuşmazlıklarda gerçekleştirilir. Bazen bir arabulucu, coğrafik alandaki kamusal işler, parklar, meydanlar vb. için kriterleri birleştirmek söz konusu olduğunda kullanılır, bazen de kamu idarelerinin büt-

çesini belirlemede veya toplumu etkileyen, Pamplona'daki "Şehir" projesi veya Pamplona'daki Hareketlilik ve Çevre Kavramı gibi, projelere katılmak için kullanılmaktadır.

Tüm bu durumlarda ve alanlarda arabuluculuğun dikkate alınması gereken 3 yönü bulunmaktadır:

1. Arabuluculuk hukuki bir işlem haline gelir.

2. Arabuluculuk profesyonel bir faaliyettir.

3. Arabuluculuğun yasal etkileri vardır.

III- MEVZUAT

Devlet düzeyindeki İspanyol mevzuatı, 5 Temmuz 2012'deki Hukuki ve Ticari arabuluculuk Yasası'nda genel arabuluculuk alanlarını tanımlamaktadır. Mevcut diğer mevzuatlar şunlardır:

- Cinsiyet Eşitliği Yasası 2005
- Boşanma Yasası (1981, 2005, 2011, 2012)

Ancak bu yasaların, alanlar, etkiler, süreçler ve arabulucular için gerekli nitelikler gibi arabuluculuğun bazı yönleri hakkında daha fazla geliştirilmeye ihtiyacı vardır.

Bu yasalar bazen Navarre Hükümeti'nin 3 arabuluculuk alanıyla ilgili yasaları gibi bölgesel yasalarla tamamlanır: aile, okul ve kültürlerarası arabuluculuk.

IV- ARABULUCULUK ALANLARI

Arabuluculuğun gerçekleştiği sosyal alanlar: finans, iş, komşular, kültürlerarası, ev tahliyeleri vb.

Araştırmamız için önemli:

- Bir ailenin üyeleri arasında: aile arabuluculuğu
- Okullarda: eğitim arabuluculuğu
- Kültürler arasında: kültürlerarası arabuluculuk

V- ARABULUCULUK SÜRECİ

ARAÇLAR

Kaynaklar arabuluculuğun gerçekleştiği alana ve düzenleyici mevzuata bağlıdır.

Aile arabuluculuğu

Navarre'da son 4 yıldır aile arabuluculuğu alanındaki kaynaklar, hükümet tarafından Navarre'da aile arabuluculuğu yapmak üzere "Kamira" adlı bir işletmeye verilen resmi bir görevlendirmeye indirgenmiştir. Buna karşılık Kamira, arabuluculukta özel eğitim almış 6 profesyonel psikolog, sosyal hizmet uzmanı ve eğitimci sağlamaktadır. Bu kişiler Tudela'da (Navarre'nin güneyi) ve Pamplona'da çalışmaktadırlar. Arabuluculuk hizmetleri Navarre Hükümeti tarafından finanse edilmektedir. Bunun dışında, hakkında hiçbir bilgimiz olmayan ve ücretlerini kullanıcıların kendileri ödediği başka özel arabuluculuk hizmetleri de bulunmaktadır.

Eğitim arabuluculuğu

- Tüm okulların birlikte nasıl yaşanılacağına dair bir planı olmalıdır.
- Plan, önleyici tedbirler, arabuluculuk, birlikte yaşama taahhütleri, birlikte yaşama kuralları vb. hususları içermektedir
- Uyuşmazlıkların çözümü: Navarre Hükümeti, Eğitim Bakanlığı'na bir "Unidad de Coexistencia" (Birlikte Yaşama Birimi) sağlamıştır. Bu hizmet, sadece arabulucuların eğitimi için değil, aynı zamanda fiili arabuluculuk faaliyetleri için de öğretmenler ve öğrenciler için programlar, didaktik materyal ve danışmanlık sunmaktadır. Her okul, etkinliklere katılıp katılmayacağına ve bunu nasıl yapacağına kendisi karar verir. Bu yönde bir kontrol yoktur.

Kültürlerarası arabuluculuk

Bu tür bir arabuluculuk etnik azınlıklara ve göçmenlere yöneliktir. Kızılhaç gibi birlikler ve sosyal kuruluşlar arabuluculuk programları yürütmektedir. Değerlendirilmesi zor olan çok çeşitli kurslar, etkinlikler ve deneyimler vardır. Bunların çoğu dil ile ilgili sorunlara müdahale etmek ve sosyal, eğitim ve barınma danışmanlığından oluşmaktadır.

Çingeneler Örgütü, çingeneler ve çingene olmayanlar arasında arabuluculuk programları sunmaktadır. Tüm bu faaliyetler Navarre Hükümeti tarafından finanse edilmektedir.

FAALİYETLER

Aile arabuluculuğu:

Aile arabuluculuğu her şeyden önce bir ailenin üyeleriyle konuşmaktan, üyeler arasında - çocuklu anne ve babalar- "Buluşma Noktaları"nda toplantılar düzenlemekten oluşmaktadır. Profesyoneller ayrıca aile danışmanlığı hizmetleri de sunmaktadır.

Okullarda eğitim arabuluculuğu:

Arabuluculuk programları/Öğretmenlerin uyuşmazlıklara müdahalesi. Bazı durumlarda, okulun diğer öğrencileri okul arkadaşlarının uyuşmazlıklarına arabulucu olarak müdahale eder.

DEĞERLER

Uyum; birlikte yaşamak; bir arada yaşama; önyargının üstesinden gelmek; azınlıkların entegrasyonu; uyuşmazlıkların geleneksel yargı sürecinden çıkarılması.

VI- ARABULUCUNUN GÖREVİ

"Arabulucu, uyuşmazlık taraflarının gönüllü, müzakere edilmiş bir çözüme ulaşmasına yardımcı olan modelin kilit figürüdür. Çeşitli mesleki ve sosyal alanlarda uygulanabilen arabuluculuk faaliyeti, çoğu durumda tam da uyuşmazlığın doğasına bağlı olan beceriler gerektirmektedir. Bu nedenle arabulucuların, bu görevi etkin bir şekilde yerine getirebilmelerini sağlayacak ve doğabilecek hukuki sorumluluk nedeniyle ilgili taraflara açık garanti sağlayacak genel bir eğitime ihtiyaçları vardır". (Medeni ve ticari arabuluculuğa ilişkin 5/2012 sayılı yasanın giriş bölümünden.)

VII- ARABULUCUK EĞİTİM PROFİLİ

Yukarıda belirtilen tüm arabuluculuk alanlarında arabulucu yetiştirmek için kurslar sunulmaktadır.

5/2012 sayılı arabuluculuk yasası, arabulucu olabilmek için üniversite diplomasına (Hukuk, Psikoloji, Sosyal Hizmet vb.) ve usulüne uygun akredite kurumlar tarafından sunulan belirli bir eğitim kursunun sertifikasına sahip olunması gerektiğini belirtmektedir.

Arabuluculuk eğitimi ve eğitmenler hakkında devam eden bir tartışma vardır. Sonuç olarak, tümü en az 50 saatten oluşan çok çeşitli eğitim kursları bulabiliriz. Kurslar sadece Eğitim Bakanlığı veya Sosyal Yardım Bakanlığı gibi resmi kurumlar tarafından değil, Kızılhaç, Birlikler vb. gibi kendileri arabuluculuk yapan kuruluşlar tarafından da verilmektedir. İçerik, süre ve önceki eğitim koşulları söz konusu olduğunda tüm bu dersler farklılık göstermektedir. Ayrıca üniversiteler, arabuluculuk eğitim kursları (Üniversite Uzmanlık Dereceleri, Uzmanlık kursları, çevrimiçi dersler) düzenlemektedir. Örneğin, Navarre Devlet Üniversitesi, psikoloji üzerine bazı konular dahil olmak üzere Hukuk alanında uzmanlık dersi sunmaktadır.

İSTATİSTİKLER

Okul arabuluculuğu:

- 312 eğitim merkezi bulunmaktadır: 245'i devlet okulu ve 67'si devlet destekli özel veya özel okuldur.
- 3-18 yaş arası yaklaşık 95 bin 295 öğrenci bulunmaktadır.

Aile arabuluculuğu:

- Aile arabuluculuğu: yılda 200'den fazla
- Aile danışmanlığı (yılda 340'tan fazla)
- Buluşma Noktaları (Pamplona'da 3 nokta)
- Kültürlerarası arabuluculuk

Alan başına gerçekleşen arabuluculuk sayısı (2012)

- Yasal arabuluculuk: 689 – %19,3
- İşgücü-ekonomik: 689 – %19,3
- Sosyal: 606 – %17,0
- Göçmenlik: 323 – %9,1
- Eğitim: 319 – %8,9
- Diğer
- Toplam: 3.565

(ANAFE y CRUZ ROJA)

Diğer Bilgiler

Vatandaş katılımı ile topluluk işlerinde arabuluculuk.

VIII- VAKA ÇALIŞMALARI

VAKA ÇALIŞMASI - CASTEJÓN'DA KÜLTÜRLERARASI KATILIM VE ARABULUCULUK PROJESİ (NAVARRE, İSPANYA)

Jesus Aristu

Todos/as iguales, todos/as diferentes

Todos/as (vivimos) en CASTEJÓN

«fusionando horizontes comunes»

"La fusión que requiere el entendimiento mutuo solo puede provenir de la

experiencia compartida"

(Z. Bauman 2006: 38)

Hepimiz aynıyız, hepimiz farklıyız.

Hepimiz Castejón'da yaşıyoruz

«ortak ufukları birleştiriyoruz».

"Karşılıklı anlayışın gerektirdiği 'füzyon' sadece paylaşılan deneyimin sonucu olabilir."

(Z. Bauman 2006:38)

Giriş

Castejón, İspanya'nın kuzeyindeki Navarre özerk topluluğu ve şehrinde bulunan bir kasaba ve belediyedir. Castejón'un nüfusu, bini (%25) yabancı olmak üzere 4 bindir. Müslüman topluluğu, yaklaşık 800 Faslı ve Cezayirli ile en geniş topluluktur. Diğer göçmenler çoğunlukla Latin Amerikalılar ve Doğu Avrupalılar olup toplamda 28 ülkeden göçmen bulunmaktadır.

Şimdiye kadar farklı milliyetlerden ve kültürel geçmişlerden gelen farklı nüfuslar arasında büyük uyuşmazlıklar bildirilmemiş olsa da –tarihsel olarak Castejón göçe alışkındır – belediye meclisi tarafından yapılan bazı çalışmalar, yerel ve göçmen nüfusun bazı kesimleri arasında gizli uyuşmazlıkların varlığına işaret etmektedir. Bu nedenle belediye meclisi ekibi, çatışmaları önlemek,

mevcutları yönetmek ve nüfusun tüm kesimleri arasında barışçıl birlikte yaşama ulaşmak için bir proje oluşturmayı önemli bulmuştur.

Navarre Devlet Üniversitesi profesörü Jesús Hernández-Aristu ve Sosyal Hizmet yüksek lisans öğrencisi Jesús Salcedo Felipe tarafından temsil edilen ve bir danışmanlık ve kişisel gelişim kuruluşu olan Gingko'dan bu projeyi gerçekleştirmesi istenmiştir. Temmuz 2013'te başlayan proje, Castejón kasabasındaki kültürel, sosyal, etnik ve dini çeşitliliğin barış içinde bir arada yaşamasını ve yönetimini teşvik etmek için bir plan geliştirmeyi içermiştir.

Projenin başlatılması

Belediye başkanı ve belediye meclisi ekibi ile yapılan ilk toplantıda projenin geliştirilmesi için temeller atılmıştır.

Bu ilk toplantıda varılan en önemli anlaşmalardan biri, projenin tüm siyasi partiler tarafından onaylanan ve desteklenen bir müdahale planı olması gerektiği olmuştur.

Bu destek güvence altına alındıktan sonra, proje daha da geliştirilmiş ve şu başlık altında sunulmuştur:

"Todos/as iguales. Todos/as diferentes. Todos/as vivimos en Castejón: Fusionando horizontes comunes." (Hepimiz aynıyız, hepimiz farklıyız, hepimiz Castejón'da yaşıyoruz: ortak ufukları birleştiriyoruz.)

İlkeler

Tüm proje, diyalog felsefesi (Hernández, 2001) ve iletişim teorisi ve pratiği (Hernández, 1990/2012) ilkelerinden esinlenmiştir ve bu ilkelere dayanmaktadır.

Amaçlar

Castejón kasabasında bir müdahale sürecinin amaçları şu şekilde özetlenmiştir:

- Farklı milliyetlere ve farklı bir sosyal, kültürel geçmişe sahip nüfus grupları arasında uyumlu bir arada yaşamayı teşvik etmek.
- Farklı milliyetlere ve çeşitli sosyal, kültürel geçmişlere sahip kişi ve/veya kuruluşlar arasındaki uyuşmazlıkları önlemek.

- Milliyet veya sosyal ve kültürel farklılıklar temelinde uyuşmazlık durumunda uyuşmazlık çözüm süreçlerini geliştirmek.
- Etnik, ulusal, sosyal ve/veya kültürel farklılıklar temelindeki uyuşmazlıkların yönetilmesini ve barış içinde bir arada yaşamayı destekleyen bir sosyal yapı oluşturmak.
- Çeşitliliğin karşılıklı kişisel ve kültürel zenginleşme fırsatı olarak algılanmasına yönelik halkın farkındalığını artırmak.
- Farklı milliyetlerden, dinlerden, kültürlerden ve/veya sınıflardan insanların katıldığı, alışveriş yaptığı ve eğlendiği şenlikli kültürel etkinlikler planlamak.
- Kültür çeşitliliğinin, daha az gelişmiş nüfus gruplarının yönetimi vb. gibi kasaba yaşamının sorunlarına sakinlerin ve kuruluşların katılımını sağlamak.

Temel dayanağı vatandaş katılımı ve uyuşmazlık önleme ve yönetimi olan bu amaçlar projeye topluluk arabuluculuğu özelliğini kazandırmaktadır.

Yönetim Kurulu veya Grubu

Yönetim Kurulu, kasabanın en önemli sosyal kuruluşlarının temsilcilerden oluşmaktadır: yerel yönetimden 2 temsilci (1 temsilci iktidardan ve 1 temsilci muhalefetten), yerli ve göçmen kuruluşlardan, eğitim, dini ve sportif kurumlardan 10'un üzerinde temsilci.

Özellikle, aşağıdaki kuruluşlar temsil edilmektedir:

- Yerel yönetim: Castejón Belediye Başkanı ve 1 muhalefet üyesi

Bir temsilci:

- Castejón İslam cemaati
- APYMA (Babalar ve Anneler Derneği)
- Yerel spor okulu "El Tomillar"
- Bisiklet kulübü "El Patorrillo"
- Tekvando spor kulübü

- Kadınlar derneği
- Emekliler derneği
- Mahalle derneği “Valentin Plaza”

Yönetim Kurulu’nun işlevi, amaçların gerçekleşmesi için tüm faaliyetleri ortaya çıktıkça yönetmektir.

- Toplantılar sırasında kuruluşlar birbirini tanımaya başlar ve her biri gerçekleştireceği faaliyetler hakkında bilgi verir. Ayrıca, şunlara özel önem verilmiştir:
- Grubun uyumu.
- Projede işbirliği yapmak için motivasyon
- Bir çalışma sisteminin geliştirilmesi ve faaliyet kılavuzları
- Faaliyet kriterleri. Kurulacak tüm çalışma gruplarında göçmen nüfusundan en az bir temsilcisi olmalıdır.

◊ Planlanan tüm etkinlikler yenilikçi, katılımcı, yaratıcı ve gerçekleştirilebilir olmalıdır.

Yönetim Kurulu üyeleri, kasabada barış içinde bir arada yaşama katkıda bulunmak amacıyla, Castejón’da gerçekleştirilecek faaliyetleri içeren bir belge hazırlamaları için gruplarını teşvik etmeyi taahhüt etmektedir.

Farklı grupların tüm önerileriyle, yönetim kurulu Castejón’da barış içinde bir arada yaşama için küresel eylem planının detaylandırılmasından sorumlu olacaktır. Kurul, gelecekte projenin sürekliliğini sağlayacak bir yapının oluşturulmasına özel önem verilecek olan planın içeriğine ve yöntemine karar verecektir.

Projenin aşamaları

1. Aşama: İlk taslak ve belediyedeki siyasi partilerle toplantı

2. Aşama: Yönetim Kurulunun oluşturulması. Projenin sorunsuz yönetimini sağlamak amacıyla, proje direktörleri çok fazla katılımcı olmadan maksimum sayıda grup ve kuruluşun temsil edilmesini sağlamıştır.

3. Aşama: Yönetim Kurulu üyeleri tanışırlar. Gruplar ve kuruluşlar içinde çalışma yaklaşımı ortaya konur.

4. Aşama: Tüm gruplar ve kuruluşlar tarafından hazırlanacak önerilerin toplanması.

Projenin bu aşamasında, her çalışma grubunda yerli ve göçmen topluluklarından, kurumsal veya bireysel düzeyde, bir temsilci olması gerektiğine dair talimat verilmiştir. Bir diğer temel ilke, tüm faaliyetlerin Castejón'un tüm sakinlerine açık olması gerektiğidir.

Bu süreçte proje direktörleri, destek vermek, şüphe durumunda yardımcı olmak, ama her şeyden önce teşvik etmek için farklı grup ve kuruluşları ziyaret etmektedir.

Bu aşamanın sonunda Yönetim Kurulu, grupların ve kuruluşların yaptığı önerilerle barış içinde bir arada yaşama eylem planını detaylandırmaktadır.

5. Aşama: Eylem Planının uygulanması ve takibi.

Eylem Planı

Program (geçici)

28 Mart: HEP BİRLİKTE. – Kültür Merkezi. 17.30

Bir buluşma noktası oluşturmak amacıyla Castejón'un tüm sakinlerine açık bir toplantı.

Kadınlar Derneği tarafından organize edilmiştir.

10 Nisan: İSPANYOL ATÖLYESİ.

"Sosyal Hizmetlere Gitmek"

Sosyal hizmetlere başvurmak için ihtiyacınız olan İspanyolca kelimeler ve ifadeler.

"Valentín Plaza" Mahalle Derneği tarafından organize edilmiştir.

9 Mayıs: REHBERLİ GEZİ. Buluşma noktası: Kültür Merkezi

Kasabadaki mevcut kaynaklar hakkında farkındalık yaratmak amacıyla Belediye Binası ve enerji sınıfı gezisi.

Kadınlar Derneği tarafından organize edilmiştir.

24 Mayıs: ESKİDEN OLDUĞU GİBİ OYNAMAK....

Yerli ve yabancı popüler oyunlar oynamak.

Emekliler Derneği tarafından organize edilmiştir.

12 Temmuz: İFTAR YEMEĞİ (21.00'den itibaren)

Tipik bir İslami törende buluşma.

Castejón Müslüman Cemaati tarafından organize edilmiştir.

6 Eylül: CASTEJOLIMPICS

Her yaş için spor aktiviteleri.

Spor Kulübü "El Tomillar" tarafından organize edilmiştir.

Gelecek etkinlikler:

- İspanyolca Atölye Çalışması: DOKTORA GİTMEK.
- Güzellik Atölye Çalışması: "ACICALANDONOS"
- Aşçılık Atölye Çalışması: "KÜLTÜRLERARASI YEMEKLER"
- Kültürlerarası orkestranın oluşturulması
- "MARAKEŞ VE CASTEJÓN": masallar, hikayeler ve pazar.

Değerlendirme

Karşılaşılan zorluklar

- Bazı grup veya kuruluşlar projeyi bir ihlal, bir müdahale olarak değerlendirmiştir (örneğin okul, sosyal ve kültürel profesyoneller)
- Tarihsel düşmanlık
- "Süper uzmanlar denilen" dış ekibin profesyonellerinin korkusu
- Irkçılık
- Kuruluşlar arasında çok az işbirliği deneyimi

Güçlü yönler

- Sivil toplum ve kuruluşları
- Popülasyonun çıkarlarına göre işbirliği
- Siyasi partilerin birlikte çalışması
- Barış içinde birlikte yaşamanın bozulması arzusu/ korkusu.

Bibliyografya

Hernandez Aristu, J. (1991) *Acción Comunicativa e Intervención social*. Editorial Popular. Madrid

Hernández Aristu, J. (2001) *La filosofía del diálogo como fundamento ético-ecológico en las profesiones de ayuda*. En: Kisnerman, N. (comp..) ETICA, ¿Un discurso o una práctica social? Paidos. Buenos Aires. pp. 63-105.

Hernandez Aristu, J. (2010) "Participación ciudadana y mediación social: Elementos de una pedagogía de la participación. Una reflexión desde la práctica del asesoramiento y la mediación". Revista online: mediaciones sociales. Nº 7, 2º Semestre 2010) Universidad Complutense de Madrid.

Bauman Z. (2006) *Confianza y temor en la ciudad. Vivir con extranjeros*. Arcadia. Barcelona

NaÏr Sami (2006) *Diálogo de culturas e identidades*. Edit. Complutense. Madrid

2. ARAŞTIRMA BULGULARI: SA KAVRAMLARI, BAĞLAMLARI VE VAKA ÇALIŞMALARI

2.6 İSVİÇRE

Karine Darbellay · Jorge Pinho

I- KAVRAMLAR

ARABULUCULUK, katılımcıların sorumluluğuna ve özerkliğine dayanan, -tarafsız, bağımsız, karar verici veya danışman yetkisi olmayan ve arabuluculuğa katılan kişiler tarafından tanınan- üçüncü bir tarafın, düzenlediği gizlilik içeren görüşmelerle, sosyal bağın oluşturulması ve yeniden oluşturulması, önleme ve durumun çözümü için tarafları teşvik ettiği bir etik iletişim sürecidir (Guillaume-Hoffnung, 2009: 72).

SOSYAL ARABULUCULUK, sosyal bağı geri getirirken topluma yabancılaşanları (yeniden) sosyalleştirmeyi amaçlayan yeni bir sosyal hizmet uygulamasıdır (Bondu, 1998: 17).

TOPLULUK ARABULUCULUĞUNUN amacı, herhangi bir devlet müdahalesi olmadan ancak uyuşmazlığa dahil olan kişilerle uyuşmazlıkları çözmek için özerk bir proje hazırlamaktır. Topluluk arabuluculuğu aktif vatandaşlığı desteklemeyi amaçlamaktadır (Bonafé-Schmitt, 1999, 1992; Lemaire et Poitras, 2004).

II- ARABULUCULUK BAĞLAMI

TARİHSEL VE SOSYOLOJİK BAĞLAM

ARABULUCULUK

“Eski Helvetik Konfederasyonu” (1291-1848), ihtilafları tarafsız bir arabulucuyla çözmekten ibaret olan “federal arabuluculuk” kullanmıştır.

İç ihtilaflar (Kantonlar arasında veya Kantonlar ve itaatkâr halk arasında): müzakereleri yönetmek için tahkim yollarının oluşturulması. Birçok dini ihtilaf “federal arabuluculuk” yoluyla çözülmüştür. Nicolas de Flue ve Johann Rudolf Wettstein iki ünlü arabulucudur.

Dış ihtilaflar: "Eski Helvetik Konfederasyonu", örneğin 1525'te Almanya'daki çiftçi savaşı veya 1653'te İngiltere ile Hollanda arasındaki savaş sırasında ihtilafları çözmek için arabuluculuğunu teklif etmiştir.

"Federal Arabuluculuk", yeni ülkelerin konfederasyon yapısı içinde konfederasyon uyumunu pekiştirmiş ve entegrasyonunu geliştirmiştir.

Kaynak: Würgler, Andreas. Dictionnaire historique de la Suisse.

POLİTİK BAĞLAM

ARABULUCULUK

İsviçre'de arabuluculuğun gelişimini değerlendirmek için hem iç hem de dış farklı seviyelerin göz önünde bulundurulması gerekir.

Bazı yazarlara göre, arabuluculuk süreci "Eski Helvetik Konfederasyonu"nda çok erken zamanda geliştirilmiş olabilir, çünkü bu ülkenin federal yapısı (ademi merkeziyetçi) uzlaşmanın politik gerekliliğini zorunlu kılmıştır.

Kaynak: Würgler, Andreas. Dictionnaire historique de la Suisse.

Dış ilişkilerde, İsviçre genellikle uluslararası ihtilaflarda arabulucu olarak kabul edilir. Bu kısmen kalıcı tarafsızlığının özel statüsüne dayanmaktadır. Jean Mirimanoff'a göre İsviçre, arabulucunun "yaptırım gücü olmayan, bağımsız, tarafsız ve aynı zamanda gizlilik" gibi bazı niteliklerini taşımaktadır.

İç ilişkilerde, kavram farklılık göstermektedir. Örneğin, İsviçre'de cezai arabuluculuk pek gelişmemiştir. Bunun nedeni, "onarıcı" ve "yerel" adalet kavramlarını neredeyse hiç dikkate almayan bir İsviçre ceza yasasının geliştirilmiş olması olabilir. Kaynak: Julien Knoepfler (mediation pénale en Suisse).

SOSYAL BAĞLAM VE YASAL ÇERÇEVE

Genel bağlam: giriş

Arabuluculuk, katılımcıların sorumluluğuna ve bağımsız hareket etme haline dayanan, üçüncü bir tarafın, yani bir arabulucunun, gizli görüşmeler, sosyal bağlantıların oluşturulması ve yeniden oluşturulması, önleme ve durumun çözümüyle desteklediği etik bir iletişim sürecidir. Arabulucu tarafsız, bağımsız olmalı ve karar verici veya danışman yetkisine sahip olmamalıdır ve otoritesi arabuluculuk sürecindeki kişiler tarafından tanınmalıdır (Guillaume-Hoffnung, 2012).

Sosyal arabuluculuk, sosyal bağı geri getirirken topluma yabancılaşanları (yeniden) sosyalleştirmeyi amaçlayan yeni bir sosyal hizmet uygulamasıdır (Bondu, 1998: 17). Topluluk arabuluculuğunun amacı, aktif ve katılımcı vatandaşlığı teşvik ederek, herhangi bir devlet müdahalesi olmadan sadece uyuşmazlığa dahil olan kişilerle uyuşmazlıkları çözmek için otonom bir proje oluşturmaktır. (Bonafé-Schmitt, 1999, 1992; Lemaire et Poitras, 2004).

Buna göre aşağıdaki sayfalarda, önce İsviçre'de genel bir arabuluculuk envanteri çıkarmaya çalışılmaktadır. Ardından, üç vaka analizi sunulmakta ve bölüm sonuçlandırılmaktadır.

Tarihsel, sosyolojik ve politik bağlam

Arabuluculuğun İsviçre tarihine ait olduğu söylenebilir. Nitekim başından beri "Eski Helvetik Konfederasyonu" (1291-1848) ihtilafları tarafsız bir arabulucuyla çözmekten oluşan "federal arabuluculuğu" kullanmıştır. Bu ihtilaflar içte veya dışta olabilmektedir:

- İç ihtilaflar durumunda, Kantonlar arasında veya Kantonlar ve itaatkâr halk arasında, amaç, müzakereleri yönetmek için tahkim yollarının desteklenmesi olmuştur. Örneğin, birçok dini ihtilaf "federal arabuluculuk" ile çözülmüştür. İki ünlü İsviçreli, Nicolas de Flue (1417–1487) ve Johann Rudolf Wettstein (1594–1666), ülkemizdeki ilk arabulucular olarak kabul edilebilir.

- Dış ihtilaflar alanında, "Eski Helvetik Konfederasyonu", örneğin 1525'te Almanya'daki çiftçi savaşı veya 1653'te İngiltere ile Hollanda arasındaki savaş sırasında, ihtilafları çözmek için arabuluculuk yapmayı teklif etmiştir.

Dahası, "Federal Arabuluculuk" konfederasyon içindeki yeni kantonların konfederasyon uyumunu pekiştirmiş ve entegrasyonunu geliştirmiştir (Würgler, 1988-2013 Dictionnaire hertorique de la Suisse.)

İsviçre'de arabuluculuğun gelişimini değerlendirmek için hem içerde hem de dışarda farklı alanların göz önünde bulundurulması gerekir. Bazı yazarlara göre, arabuluculuk süreci "Eski Helvetik Konfederasyonu"nda çok erken zamanda geliştirilmiş olabilir, çünkü bu ademi merkeziyetçi ülkenin federal yapısı uzlaşmanın politik gerekliliğini zorunlu kılmıştır. (Würgler, 1988-2013 Dictionnaire historique de la Suisse.)

Dış ilişkilerde, İsviçre genellikle uluslararası çatışmalarda arabulucu olarak kabul edilir. Bu kısmen, belirgin daimi tarafsızlık statüsüne dayanmaktadır. Jean Mirimanoff'a göre İsviçre, "yaptırım gücü olmayan, bağımsızlık, tarafsızlık ve ayrıca gizlilik" gibi bazı arabulucu niteliklerine sahiptir. Günümüzde bu özel duruş, 'les bons' ofisleri olarak adlandırılmaktadır.

Ülke içinde durum farklıdır. Örneğin, İsviçre'de cezai arabuluculuk iyi gelişmemiştir. Bunun nedeni, "onarıcı" ve "yerel" adalet kavramlarını neredeyse hiç dikkate almayan bir İsviçre ceza yasasının geliştirilmiş olması olabilir (Knoepfler mediation pénale en Suisse).

III- MEVZUAT

Arabuluculuk, 20 Haziran 2003'te İsviçre yasalarına girmiştir. Reşit olmayanlar için cezai hakla ilgili olarak, bu yasa Ocak 2003'ün ilk günü yürürlüğe girmiştir. İkinci adım, Ocak 2011'de yürürlüğe giren medeni usul kanununun birleştirilmesi olmuştur. Bu da arabuluculuğu ulusal düzeye taşımaktadır. Bu düzenlemeler şunları önermektedir:

- Katılımcılar isterse uzlaştırmayı arabuluculukla değiştirmek;
- Mahkeme ve katılımcılar herhangi bir zamanda bir arabuluculuk prosedürü açmayı önerebilirler;
- Arabuluculuk yargılama süreci için bekletici mesele yapılır. Bu, İsviçre'de genel olarak arabuluculuğun gelişmesi için önemli bir noktadır.

İsviçre'de her kantonun kendi yasaları, projeleri ve kuralları vardır.

Arabulucunun rolü

Aslında, arabulucunun faaliyetleri ulusal mevzuat düzeyinde düzenlenmemiştir. İsviçre MUK Md. 215 sadece aşağıdakileri belirtmiştir:

- "Arabuluculuk süreci: katılımcılar arabuluculuk süreci ve organizasyonundan sorumludurlar".

Ayrıca yasal prosedürler, kanton düzeyinde de mevcuttur. Ancak her kanton arasında farklılık gösterdiği için, aşağıda açıklanmamıştır. Uygulamada, İsviçre Federal Arabuluculuk Etik İlkeleri (Code éthique de la Fédération Suisse de médiation) daha spesifik olarak arabulucunun rolünü tanımlamaktadır:

- Uyuşmazlığa göre, aynı anda mesafeyi korurken empatiyi ifade edebilmelidir;
- Katılımcıların farklı değerlerine ve vizyonlarına saygı duymalıdır;
- Arabuluculuk pratiği konusunda eğitilmeli, düzenli olarak sürekli eğitim almalı, müdahale ve gözetim oturumlarına katılmalı;
- Arabulucu bağımsız olmalıdır (örneğin, çıkar çatışmasını tanımlamalıdır);
- Arabulucu, arabuluculuk sona erdikten sonra katılımcıları, başka bir süreçte temsil etmeyi kabul edemeyeceği konusunda bilgilendirir. Tarafsız olmak için, süreç eşitlikçi olmalı ve katılımcılar ellerindeki tüm bilgileri vermek zorundadır;
- Süreç gizlidir ve dış dünyaya bilgi sağlama yöntemleri ortaklaşa tartışılır; gerçekten de, arabulucu ne katılımcıların kimliği ne de arabuluculuğun içeriği hakkında bilgi vermez. Ayrıca, arabulucu bir yargılama sırasında tanık olamaz.

Öte yandan, Philippe Domont 2009 yılında, 2008 tarihli Médiation Suisse'den alınan bazı istatistikleri yayınlamıştır. Son olarak bu bölümde aşağıdaki bilgiler verilebilir.

1. Arabuluculuk alanları

- Aile arabuluculuğu (kalıtsal uyuşmazlıklar, çıkar çatışmaları dahil): %37,2
- İş arabuluculuğu: %20
- Akademik arabuluculuk: %9,1
- İdari arabuluculuk: %3,4
- Sigorta arabuluculuğu: %2,2

2. Arabuluculuğun başarısı

- Arabuluculukların %70,4'ü anlaşma sağlamıştır
- Daha yüksek başarı: cezai arabuluculuk (%74,8), idari arabuluculuk (%74,1), iş arabuluculuğu (%73,6)

- Daha düşük başarı: mahalle arabuluculuğu (%64)

3. Ortalama arabuluculuk süresi

- 1-5 kez

4. Arabulucular tarafından verilen eğitim

- Arabulucuların %29,4'ü arabulucu olmayan kişilere kurslar vermektedir
- %30'u bir arabuluculuk kuruluşunda yer almaktadır
- %79,2'si arabuluculukta mesleki eğitim kurslarında dersler vermektedir
- Arabulucuların 4/5'i 2001-2009 arasında arabuluculuk eğitimlerini almıştır

5. Arabuluculuk taleplerinin arabulucular tarafından algılanması

- Yüksek talep: iş – aile – kamusal alan alanları
- Daha az talep: ticari – cezai – akademik alanları

IV- ARABULUCULUK ALANLARI

İsviçre'nin Fransız kesiminde arabuluculuk faaliyetleri hakkında bilgi toplamada duruma (haritalama) genel bir bakış yapılmıştır. 47[4] proje ile bağlantılı olarak 69[5] tür arabuluculuk faaliyeti toplanmıştır.

Kapsamlı olduğuna dair herhangi bir iddia olmaksızın, ülkede aşağıdaki arabuluculuk alanlarının mevcut olduğu söylenebilir:

- Topluluk faaliyeti: vatandaş katılımının teşviki.
- Kültürel arabuluculuk: kültürü herkes için erişilebilir hale getirmek.
- Kültürlerarası arabuluculuk: entegrasyonun ve karşılıklı anlayışın teşviki.

4 Bu projeleri ya arabuluculuk projesi olarak belirlendiği ya da bağımsızlık, tarafsızlık ve yansızlık gibi arabuluculuk değerlerini içeren faaliyetleri sunduğu için aldık.

5 Bir proje çeşitli faaliyetleri (çeşitli alanlardaki müdahaleler) içerebilir, örneğin bir proje aile arabuluculuğunda, mahalle ve iş işletmesindeki faaliyetleri konu edebilir.

- **Sağlık arabuluculuğu:** hastanede uyuşmazlık çözümü.
- İş arabuluculuğu: sosyal ortaklar arasında müzakere.
- Komşuluk arabuluculuğu: komşular arasındaki uyuşmazlık çözümü.
- **Okul arabuluculuğu:** olumlu bir okul ortamının teşviki.
- Cezai arabuluculuk: ceza davalarında müdahale.
- Çevresel arabuluculuk: Bölgede yer alan tüm aktörler de dahil olmak üzere sürdürülebilir kalkınmanın teşviki.
- Politik arabuluculuk: uluslararası ilişkiler ve diplomasi.

V- ARABULUCULUK SÜREÇLERİ

Herhangi bir arabuluculuk süreci, aşağıdaki belirli örneklerde gösterildiği gibi değerlere, faaliyetlere ve araçlara dayanmaktadır.

Araçlarla ilgili olarak, uyuşmazlık yönetimi temel ve dönüşümsel bir araç olarak kabul edilmelidir. Kişilerarası, gruplar arası veya grup içi uyuşmazlıklar olarak farklı düzeylerde gerçekleşir. Uyuşmazlık yönetimi çeşitli arabuluculuk alanlarında ve her türlü kişilerle harekete geçirilebilir: hastalar, komşular, farklı kültürlerden insanlar, kamu veya sanat, çevre sorunundaki aktörler, yerel bir bölgedeki yaşlılar, gençler ve mağdurlar vb.

ARAÇLAR

Topluluk arabuluculuğunun bazı alanları aşağıdaki gibi belirli araçlarla desteklenmektedir:

- Yöntem “Quartiers solidaires” (yaşlılar için topluluk faaliyeti);
- Sergiler, yayınlar yoluyla sanat dünyasının “aktarımı” (kültürel arabuluculuk)
- Bölgesel siyasette ortak inşa + NIMBY (Arka Bahçemde Değil) (çevresel arabuluculuk)

Aynı şekilde sosyal arabuluculuk da belirli araçlara dayanmaktadır, örneğin:

- Şiddet içermeyen faaliyet
- Kişilerarası etkileşim
- Uyuşmazlık yönetimi

FAALİYETLER

Faaliyetler açısından arabuluculuk, uzlaştırma, tahkim, öğretim ve denetim gibi diğer sorumluluk içeren faaliyetlerle ilgilidir. Buna ek olarak, arabuluculuk eğitimi ve denetim konusunda birçok faaliyet bulunmaktadır.

DEĞERLER

Code éthique de la Fédération Suisse de médiation'da arabuluculuğun temel değerleri, öncelikle süreç ve arabulucu ile ilgilidir. Gerçekten de sürecin adil, şeffaf, verimli, gönüllü (zorunlu değil) ve gizli olması gerekir. Arabulucu ile ilgili olarak, eğitimli, tarafsız ve bağımsız olacaktır. Arabulucu hiçbir zaman herhangi bir süreçte bir veya her iki tarafın temsilcisi olamaz.

Son olarak, karar gücü, uyuşmazlık içindeki insanların ellerinde olmalıdır!

VI- ARABULUCUNUN GÖREVİ

Ulusal mevzuat düzeyi:

- Arabuluculunun süreç içerisindeki faaliyetlerine ilişkin herhangi bir hüküm yoktur: Md. 215 (MUK-İsviçre Medeni Usul Kanunu): "arabuluculuk organizasyonu ve süreci: katılımcılar arabuluculuk sürecinden ve organizasyonundan sorumludur".

- Belki kanton seviyesinde bir şeyler olabilir.

  Pratikte: Alındığı yer: "Code éthique de la Fédération Suisse de médiation"

- Uyuşmazlığa göre, aynı anda mesafeyi koruyarak empati göstermek
- Katılımcıların farklı değerlerine ve bakış açılarına saygı göstermek

- Arabuluculuk pratiği konusunda eğitilmek, düzenli olarak sürekli eğitimleri takip etmek, müdahale ve denetimi takip etmek
- Bağımsız olmak (çıkar çatışması, bağımsızlığını ve tarafsızlığını engelleyebilecek koşullar tanımlanmalıdır)
- Arabulucu, arabuluculuk sona erdikten sonra katılımcıları, başka bir süreçte temsil etmeyi kabul edemeyeceği konusunda bilgilendirir. Tarafsız olmak için, süreç eşitlikçi olmalı ve katılımcılar ellerindeki tüm bilgileri vermek zorundadır
- Süreç gizlidir ve dış dünyaya bilgi sağlama prosedürleri ortaklaşa tartışılır (arabulucu ne katılımcıların kimliği ne de arabuluculuğun içeriği hakkında bilgi vermez, arabulucu bir yargılama sırasında tanık olamaz)

VII- ARABULUCUK EĞİTİM PROFİLİ

Eğitim kurumları

Eğitim kurumları ile ilgili olarak, FSM kuruluşu - Fédération des médiateurs - resmi olarak sadece iki eğitim kuruluşunu tanır: Institute Univisertiare Kurt Bösch IUKB (http://www.iukb.ch) ve Groupement Pro Mediation (http://www.mediations.ch).

IUKB enstitüsü yükseköğretim eğitimi (DAS ve CAS olarak adlandırılır) vermektedir ve FSM-Fédération Suisse des Médiateurs- ve FSA-Fédération suisse des avocats tarafından onaylanmıştır.

Groupement Pro Mediation (GPM), çeşitli eğitim türleri sunmaktadır: farkındalık kursları, geniş kapsamlı eğitim, sürekli eğitim vb.

Bununla birlikte, "arabulucuları kim eğitiyor?" sorusunun yanıtları çok ve çeşitlidir:

- ECAV - Ecole Cantonale d'Art du Valais - (Sanat arabuluculuğu MAS):
- Plateforme Culture Valais (kültürel arabuluculuk)
- HEP - Haute Ecole Pédagogique - (VD kantonu: CAS sağlıkta, akademik bağlamda önleme, akademik arabuluculuk seçeneği; BEJUNE ve Fribourg kantonları: CAS Akademik arabuluculuk)

- HETS - Haute Ecole de Travail Social - (DAS uyuşmazlık yönetimi, aile alanında uzmanlaşmış; CAS uyuşmazlık arabuluculuğu)
- EESP - Ecole d'Etudes Sociales et Pédagogiques - (sosyal ve topluluk müdahale eğitimi, CAS kültürel arabuluculuk, CAS güncel müzik arabuluculuğu)
- Centre de recherche sur les modes amiables et juridictionnels de gestion des conflits (CEMAJ), Neuchâtel Üniversitesi (hukuk alanı)
- Centre pour l'action şiddet içermeyen (CENAC) (uyuşmazlık yönetimi eğitimi)
- Conflits.ch
- Maison neuchâteloise de la médiation, Association médiaNE, (uyuşmazlık yönetimi)
- Ecole professionnelles de la médiation et de la négociation (FSA tarafından onaylanmıştır-Fédération suisse des avocats)

Arabuluculuk eğitiminin ana içeriği nelerdir? Bunun yanıtını birkaç kelimeyle vermek mümkün değildir! En fazla, arabuluculuk eğitimini aşağıdaki üç çakışan temada tanımlamak mümkün olabilir:

- Uyuşmazlık yönetimi;
- Arabuluculuk teorisi;
- Sahne, rol yapma ve denetim yoluyla pratik çalışmalar.

İSTATİSTİKLER

2011 yılında İsviçre Parlamentosu Üyesi Alec von Graffenried tarafından belirtildiği gibi İsviçre'de arabuluculuk hakkında ulusal olarak karşılaştırılabilir bir veri yoktur.[6] Ayrıca, her kanton kendi bölgesinde arabuluculuğun gelişimini ayrı ayrı yönetmektedir. Yani kantonlarda arabuluculuğun nasıl kullanıldığına dair sorunun yanıtı yoktur.

Alındığı yer: "Médiation Suisse 2008", Yayın tarihi: 2009, Domont Philippe

6 Bkz.: http://www.parlament.ch/f/suche/pages/geschaefte.aspx?gesch_id=201 23558

Arabuluculuk alanları

- Aile arabuluculuğu (miras uyuşmazlıkları, çıkar çatışmaları dahil): %37,2
- İş arabuluculuğu: %20
- Akademik arabuluculuk: 9,1 %
- İdari arabuluculuk: 3,4%
- Sigorta arabuluculuğu: 2,2%

Arabuluculuğun başarısı: Arabuluculukların %70,4'ünde anlaşma sağlanmıştır

- Daha yüksek başarı: cezai arabuluculuk (%74,8), idari arabuluculuk (%74,1), iş arabuluculuğu (%73,6)
- Daha düşük başarı: mahalle arabuluculuğu (%64)

Ortalama arabuluculuk süresi: 1-5 kez

Arabulucular tarafından verilen eğitim:

- Arabulucuların %29,4'ü arabulucu olmayan kişilere kurslar vermektedir
- %30'u bir arabuluculuk kuruluşunda yer almaktadır
- %79,2'si arabuluculukta mesleki eğitim kurslarında dersler vermektedir
- Arabulucuların 4/5'i 2001-2009 arasında arabuluculuk eğitimlerini almıştır

Arabuluculuk talepleri konusunda arabulucuların algısı:

- Yüksek talep: iş – aile – kamusal alan
- Daha az talep: ticari – cezai – akademik alanlar

Sonuç

Sosyal ve topluluk arabuluculuğu, değerleri, uygulamaları ve araçları ile okulumuzda eğitim alan sosyal hizmet uzmanlarına ilginç bakış açıları sağla-

maktadır.[7] Gerçekten de, Sosyal Hizmette HES-SO Lisans Programı (PEC 2006), profesyonellerin karşılaştığı çeşitli zorlukları tespit eder: bireysel kaynakların geliştirilmesi, sosyal adalet savunuculuğu ve dışlanmayla mücadele veya sosyal katılımın ve aktif vatandaşlığın teşviki. Ayrıca, sosyal hizmet faaliyetleri genellikle iki farklı ama tamamlayıcı yaklaşıma dayanır: özgürlük ve tazmin.

Katılım, vatandaşlık, güçlendirme, özgürlük, tazmin vb. tamamı arabuluculuk ile sosyal hizmet arasında olası buluşma noktalarıdır. Ayrıca eğitim gelişimi açısından bunların hepsi ilginç beklentilerdir. Bu Avrupa araştırmasına dayanan ilk eğitim girişimimizi sunarak bu makalenin ilerleyen bölümlerinde konuya geri döneceğiz.

Bibliyografya

Bonafé-Schmitt, J.-P. (1999). La médiation sociale et pénale. In J.-P. Vouche, J.-P. Bonafé-Schmitt, J. Salzer, J. Dahan & M. Souquet (Eds.), *Les médiations, la médiation* (pp. 15-80). Toulouse: érès.

Bonafé-Schmitt, J.-P., Schmutz, N., & Bonafé-Schmitt, R. (1992). *Médiation et régulation sociale*. Lyon: glysi-atelier de sociologie juridique. CNRS-M-RASH-Université Lumière-Lyon II.

Bondu, D. (1998). *Nouvelles pratiques de médiation sociale. Jeunes en difficulté et travailleurs sociaux*. Issy-les-Moulineaux: ESF.

Domont, Ph. (2009). *Résultats de l'enquête. Médiation Suisse 2008. Rapport condensé: faits principaux et analyse*. Zurich.

Guillaume-Hofnung, M. (2012 (5e ed., 1995, 1 e ed.)). *La médiation*. Paris: PUF.

Knoepfler, J. (2002). *La médiation pénale en Suisse*. Texte paru en anglais sous le titre « Victim-Offender Mediation in Switzerland » in: Newsletter for Victim-Offen¬der Mediation and Restorative Justice (Leuven), Vol. 3, Iss. 2, juin, p.4-6.

Lemaire, E., & Poitras, J. (2004). *La construction des rapports sociaux comme l'un des objectifs des dispositifs de médiation*. Esprit critique, 06(03), 17-29.

Würgler, 1988-2013 *Dictionnaire historique de la Suisse*. URL: http://www.hls-dhs-dss.ch/textes/f/F26421.php

Loi fédérale sur la procédure pénale applicable aux mineurs (Procédure pénale applicable aux mineurs, PPMin) du 20 mars 2009u

7 Bkz.: http://social.hevs.ch/Presentation_de_la_filiere.1 1 4990.990.htm

VAKA ÇALIŞMASI
VAUDOISE POUR LA MÉDIATION DE VOISINAGE DERNEĞİ

Karine Darbellay *Jorge Pinho*

Giriş

İsviçre'nin Fransızca konuşulan kesiminde bulunan üç arabuluculuk projesi sunulmaktadır. Bu projelerin seçilmesinin nedeni, üyelerinin çeşitli alanlarda arabuluculuğu uyguluyor olmasıdır. Amacımız, bu üç projede sosyal ve topluluk arabuluculuğuna genel bir bakış sağlamaktır.

Aşağıdaki veriler İnternet sitesinden ve bu projelerin üyeleriyle yapılan görüşmelerden (proje başına bir görüşme) alınmıştır.

Her proje için, yasal mevzuat ve proje geçmişi anlatıldıktan sonra misyonları ve hedefleri, etki alanları, arabuluculukta ele aldıkları sorun türleri ve ilgili aktörleri sıralanmakta ve son olarak genellikle seçtikleri arabuluculuk sürecini ve projenin arabulucu ve üyelerinin durumları anlatılmaktadır. Bazı durumlarda bu noktalardan bazıları eksiktir, çünkü ne internette ne de görüşme sırasında bilgi bulunabilmiştir.

ASSOCIATION VAUDOISE POUR LA MÉDIATION DE VOISINAGE DERNEĞİ, kısa adı AsMéd-VD[8], kâr amacı gütmeyen bir dernek olup, Komite Samuel BONSTEIN (başkan) tarafından yönetilir. AsMéd-VD'nin çatı kuruluşu GPM, Groupement Pro Médiation[9] olmaktadır.

Görüşme, komite üyesi ve arabulucu Philippe BECK ile yapılmıştır.

Geçmişi

1995'ten önce Philippe Beck, yurtdışında bazı arabuluculuk uzmanları ve bazı arabuluculuk projeleriyle karşılaşmıştır ve İsviçre'nin Fransız kesiminde bunlara yönelik ihtiyaçların değerlendirmesini yapmıştır. 1995 yılında Lozan'da Boveresse'deki bir sosyal tesiste ilk merkezi açılmıştır: «Association

8 AsMéd-VD, C.P. 2, CH–1 066 Epalinges; tel. 0848 844 948 (sadece İsviçre'den); site adresi: http://www.mediation-de-voisinage.ch/joomla/; e-mail: Info-vd@mediation-de-voisinage.ch

9 www.mediations.ch

vaudoise pour la médiation de quartier». Bu merkezin değerlendirilmesi, taleplerin Vaud Kantonu'nun her yerinden geldiğini, ancak Boveresse mahallesinden (hatta Beck'in bu bölgede çatışmalar olduğunu bilmesine rağmen) hiçbir talebin gelmediğini göstermiştir. Bunun olası açıklamalarından biri, merkezin yakınlığı, yani "insanların komşularından hiçbirinin uyuşmazlıklarını bilmesini istememeleri" olmuştur. Böylece 2001 yılında yapısal değişiklikler gerçekleşmiştir. Boveresse'deki merkez kapatılmış ve proje üyeleri bir İnternet Masası oluşturmuştur. Adı, «Association vaudoise pour la médiation de voisinage» olarak değiştirilmiştir; buradaki "mahalle (*voisinage*)" ifadesi, "ilçe (*quartier*)" ifadesine kıyasla, gerçek çalışma hakkında daha doğru bir fikir vermektedir.

Misyon ve amaçlar

AsMéd-VD, Vaud Kantonu'unda **mahalle arabuluculuğunu** teşvik etmektedir. Gönüllü olarak hareket eden arabulucular yetiştirir, arabuluculara yönelik akreditasyonları ve düzenlemeleri bir ağ olarak sağlar, üst düzey hizmet içi eğitimi temin eder ve çalışmalarının finansal yönlerini yönetir.

Başlıca amaçları şunlardır: **Eğitim, bilgi, araştırma ve bir arabulucular ağı geliştirerek Vaud Kantonu'nda mahalle arabuluculuğunu teşvik etmek; ağda bilgi ve tavsiye alışverişini sağlamak; ağın çalışmalarını koordine etmek; arabulucuların eğitimini koordine etmek; arabulucuları akredite etmek ve deontolojik kurallara uyulmasını denetlemek; ağın faaliyetlerini sentezlemek ve değerlendirmek; ve son olarak, İsviçre'nin Fransızca konuşulan kesimini komşuluk arabuluculuğu açısından uyumlu hale getirmek için katkıda bulunmak.**

Evren

AsMéd-VD, muhatapların adresine bağlı olarak Vaud Kantonu'nun her yerinde çalışır. 2012'de bir uyuşmazlık içinde olduğunu ifade eden 72 kişiden çağrı alınmıştır, 25 dosya açılmıştır ve 800 yüze arabuluculuk yapılmıştır.

Sorun türleri

Çok sık ilgilenilen uyuşmazlıklar, komşuluk ihtilafları (gürültü hakkında –9/10- saygı eksikliği, temizlik, hayvanlar, çocuklar, vandalizm vb. kaynaklı) ve bir çift veya aile üyeleri arasındaki uyuşmazlıklarıdır; daha sonra ara sıra yaşa-

nan işletme, dernek, çıkar grupları uyuşmazlıkları (bir sosyal kurumdaki profesyonel kadrolar, komite üyeleri, bir komitenin başkanı ile maaşlı kişi) ve son olarak topluluk ilişkileri ve grup ilişkileri arasındaki çatışmalar da mevcuttur.

Uyuşmazlıkların yönetimi

AsMéd-VD genellikle mahalle arabuluculuğu ile ilgilenir, yani "herhangi bir hukuk unsuru içermeyen tüm arabuluculuk" ile ilgilenir.

İstek türleri: Uyuşmazlık içindeki tüm kişiler dernekle (telefon, posta veya mektup yoluyla) iletişime geçebilir. Ebeveyn, komşu, sosyal hizmet uzmanı vb. olarak başka bir kişi için de iletişime geçilmesi mümkündür. Anonim istekler dikkate alınmaz. Arabuluculuk süreci bir yargılamaya paralel olarak başlatılabilir.

Arabuluculuk yeri: AsMéd derneği, uyuşmazlık içindeki kişilerin mümkün olduğunca yakınında bir ortak yer veya kilise yeri kiralar.

Arabulucu sayısı: genellikle arabuluculuklar 2 veya 3 arabulucu (en az 1 akredite, 1 yardımcı arabulucu- genellikle yeni bir arabulucu, 1 gözlemci- hala eğitim altında olan bir kişi) tarafından yönetilir. Bu ortak arabuluculuk, uyuşmazlık halindeki kişilerin (yaş, cinsiyet, etnik köken vb.) çeşitliliğini yansıtmayı, yeni arabulucuları eğitmeyi, grup arabuluculuklarını yönetmeyi, örneğin sözel olmayan tepkiler için bir gözlemciye sahip olmayı amaçlamaktadır.

Adımlar:1) Çerçeve ve arabulucuların rolü açıklığa kavuşturulur. 2) Her bir tarafa hikâyenin kendi versiyonu anlattırılır. 3) "Görüşlerin" arkasındaki duygular ve ihtiyaçlar derinlemesine araştırılır. 4) Geleceğe odaklanmaya yardımcı olunur: birçok seçenek oluşturmak ve bunları müzakere etmek desteklenir. 5) Mümkünse: anlaşma tamamlanır (nadiren yazılı bir şekilde).

***Süre*: Genellikle iki ihtilaflı kişi için bir oturum yeterlidir ve kişi sayısı daha yüksek olduğunda 2-3 oturum olabilir. Uyuşmazlık halindeki iki kişi için maksimum oturum sayısı şimdiye kadar 6 oturum olmuştur; ve kişi sayısı daha yüksek olduğunda 11 oturum da yapılmıştır.**

Arabuluculuğun sonunda: Genellikle uyuşmazlık tarafları yüz yüze görüşmeyi kabul ettiklerinde, başarı şansı yüksektir (8/10). Arabuluculuk, insanlar arabuluculuk konusunda derinlemesine düşünmeden üstün körü karar verdiklerinde, bir kazan/kaybet ruh haliyle geldiklerinde ya da arabulucunun kendi-

sinin çözümü bulacağını düşündüklerinde (arabuluculuğun duruşmadan farklı olduğunu ayırt etmezler) başarısız olmaktadır.

Maliyet: Talep eden tarafça önceden ödenecek şekilde, oturum başına 150 İsviçre frangı (CHF) talep edilmektedir (gerekirse, 0'a kadar, indirim yapılması mümkündür!), daha sonra genellikle ilk oturum sırasında yeniden müzakere edilir.

İnsan kaynakları

Kişisel bir maaş yoktur. Dernekte görev yapan kişiler üç gruba ayrılır: 1. gönüllü arabulucu ağı (yardım hattı, arabuluculuk düzenlemesi, müdahale toplantısı, yaşam boyu eğitim); bu arabulucular profesyonel değildir, ancak dinleme teknikleri ve arabuluculuk eğitimi almışlardır. Farklı profesyonel geçmişleri vardır (emekli doktor, emekli öğretmen, avukat, asker, mühendis, profesyonel piyanist, kuyumcu vb.). 2. Kurul ve halkla ilişkiler grubu 3. Sıradan üyeler.

Fransızca dilinde arabuluculuk yapmaktadırlar. Adı "Appartenances" olan başka bir STK'dan tercüman talep edilebilir.

Mali durum (2012)

Maliyetler: 3,606.35 CHF

- Devamlılık (1,004.80 CHF)
- Yönetim (1,034.05 CHF)
- Eğitim (1,425 CHF)
- Bilgi İşlem (97.50 CHF)
- Diğerleri (45 CHF)

Gelirler: 1,750.45 CHF

- Arabuluculuklar (1,050 CHF) (150/oturum)
- Üyelerin katkıları (1,595 CHF)
- Bağışlar (1,770 CHF)
- Faizler (176.9 CHF)

Eğitim (–2,841 CHF)

VAKA ÇALIŞMASI - CABINET DE MÉDIATION PR

Karine Darbellay *Jorge Pinho*

Cabinet de mediation PR[10], 2006 yılında kurulmuş özel bir kurumdur. Görüşme, projenin ortağı ve arabulucu Patricia Roulet ile yapılmıştır.

Evren

Arabuluculuk hakkında genel bilgiye ihtiyaç duyan bireyler ve işletmelerden oluşmaktadır, ve Cenevre Kanton'unda arabuluculuk yardımıyla uyuşmazlıkları önlemeye ve çözmeye kararlı kişilerle birlikte arabuluculuk yapmaktadırlar.

Sorun türleri

Çok sık ilgilenilen uyuşmazlıklar, boşanma sırasında ve sonrasında karı ve koca olarak aile uyuşmazlıkları (örneğin ebeveynlerin çocuk bakımı, çocukların ebeveynlerden birine yönelik sorumluluk anlaşmazlıkları durumu) ve aile üyeleri arasında para paylaşımı olmaktadır. Sık sık işletmelerdeki uyuşmazlıklar yönetilir (örneğin, olası ırkçı davranışlar nedeniyle çalışanlar arasındaki uyuşmazlıklar). Zaman zaman da mahalle veya kiracılar ve ev sahipleri arasındaki uyuşmazlıklar (örneğin gürültü, genç davranışları vb. nedenlerle) ve okul uyuşmazlıkları (örneğin okul yönetimi ve öğrenciler arasında kaba davranışlar nedeniyle) ile karşılaşılır. Ayrıca reşit olmayanlar için ceza arabuluculuğu, çevre arabuluculuğu ve sağlık arabuluculuğu alanları da kapsanır.

Uyuşmazlıkların yönetimi

Cabinet de mediation PR genellikle iki tür arabuluculuk ile ilgilenmektedir: 1. Hukuki sürece odaklı: örneğin ayrılık ve boşanma için sözleşmeler hazırlama ve yazma 2. Arabuluculuk odaklı: örneğin çocuklar ve ebeveynler arasındaki **güven** sorununu çözme.

İstek türleri: Reşit olmayanlar için ceza arabuluculuğu için- dolaylı istek (sulh ceza mahkemesi hakimi tarafından istek, ancak arabuluculuk sürecine girme yükümlülüğü yoktur), hukuk arabuluculuğu için - doğrudan ve dolaylı istek.

10 Cabinet de médiation PR, Place du Bourg-de-Four 36, CH–1204 Genève ; tel. +41 22 31 0 04 54; site adresi: http://www.cabinet-de-mediation.ch; e-mail: doğrudan siteden ulaşılabilir.

Arabulucu sayısı: Ortak arabuluculuk (arabulucu ve avukat olarak eğitilmiş iki kişi) kullanılmaktadır: "insanlar iki arabulucuya sahip olmaktan memnun oluyorlar çünkü daha fazla duyulma şansına sahip oldukları hissine sahip oluyorlar ve söyledikleri hakkında çift yönlü arabulucuları oluyor." (Cabinet PR anketine göre)

Katılımcıların özellikleri: Reşit olmayanlar için ceza arabuluculuğu için: arabuluculuğun ilk ve son oturumuna kadar ebeveynlerin hazır bulunması talep edilir.

Adımlar: 1. *Ceza uyuşmazlıklarında arabuluculuk*: İlk olarak öncelik, reşit olmayanların davranışları ve davranışlarının etkileri hakkında bilinç ve farkındalık değişikliğidir. Süreç, katılımcıların çeşitli çıkarlarını dikkate almaktadır: bir yandan, reşit olmayan kişi eyleminin farkında olursa, eyleminin bazı sonuçlarını onarmak için imkanları olabilir; öte yandan, mağdur eylemle ilgili izlenimlerini/duygularını ifade edebilir ve reşit olmayan kişi tarafından duyulabilir ve bazen şikayetini geri çekmeye karar verir. 2. *Aile arabuluculuğu*: Her şeyden önce, öncelik aile üyeleri arasındaki iletişimi yeniden sağlamaktır (örneğin, çocuklu ayrılmış kişiler arasında, çünkü ilişki boşanmadan sonra da devam edecektir). Arabuluculuk, güven uyuşmazlıkları (loyalty conflicts) yaşayan çocuklar için tarafsız bir alan önerebilir. Cabinet PR'a göre, özellikle süreç uyuşmazlık içerdiğinde, hukuk süreçleri uzun ve masraflı olduğu için boşanmayı yönetmek için giderek daha fazla insan aile arabuluculuğu sürecine girmektedir.

Süre: Davadan davaya değişiklik gösterir.

Arabuluculuğun sonu: insanlar bir anlaşma bulana kadar sürer. "Bazen arabuluculuk anlaşmaya varılmadan sonlandırılır, çünkü arabulucular veya taraflar arabuluculuğun uyuşmazlık hakkında tartışmak için doğru araç olmadığını belirtmektedir." Aile arabuluculuğu alanında, Cabinet PR'ın deneyimine göre, "tam bir anlaşmanın bulunamaması nadirdir".

Maliyet: reşit olmayanlar için ceza arabuluculuğu (burada arabuluculuğu devlet ödemektedir) dışında, insanlar kendi arabuluculuklarını öderler.

İnsan kaynakları

Arabulucular, avukat ve akredite arabuluculardır. Görüşme yapılan kişinin sözlerine göre, "insanlar Cabinet PR'yi seçmeye karar veriyorlar çünkü arabulucuları hem avukat hem de arabulucu profiline sahiplerdir ve insanlar boşanma konulu arabuluculukta, yasaları bilen arabulucularla güvende hissederler".

Arabulucular, iki alanda eğitilmektedirler: 1. *Arabuluculuk* (örneğin, genel arabuluculuk diplomasında yüksek lisans, ceza arabuluculuğunda ömür boyu eğitim, avukatlık için arabuluculuk eğitimi, işletmede arabuluculuk eğitimi) 2. *Hukuk* (örneğin Baro ve noterde çalışmaya hak kazanmış hukuk mezunu,). İtalyanca ve Fransızca dillerinde arabuluculuk yapılmaktadır.

VAKA ÇALIŞMASI - CONFLITS.CH

Karine Darbellay *Jorge Pinho*

Conflits.ch[11], 2002 yılında kurulan 10 bağımsız arabulucudan oluşan özel bir dernektir.

Görüşme, projenin ortağı ve arabulucu Marc Rosset ile yapılmıştır

Evren

İsviçre'de büyük bir nüfusu hedef almaktadırlar ve İsviçre'nin her dilsel bölgesinde ofisleri bulunmaktadır (Fransızca bölümü: Fribourg, Genève, Lozan, Martigny, Sion; İtalyanca bölümü: Lugano; Almanca bölümü: Zürih).

Sorun türleri

Ticari arabuluculuk, sosyal arabuluculuk (derneklerle arabuluculuk), mahalle arabuluculuğu, iş arabuluculuğu (yılda 44 arabuluculuk-görüştüğümüz kişiye göre yılda 220 talebin %20'si), aile arabuluculuğu (örneğin miras durumu), okul arabuluculuğu, kültürlerarası arabuluculuk, grup ilişkileri (büyük gruplar arabuluculuğunda özel yetkinlikleri vardır), cezai arabuluculuk, idari arabuluculuk, çevresel arabuluculuk, uluslararası arabuluculuk ve spor-hukuk-ticari tahkim gibi çok çeşitli alanları kapsamaktadırlar.

Uyuşmazlıkların yönetimi

Conflict.ch birçok arabuluculuk türünde çalıştığı için, burada "büyük gruplar arabuluculuğu" uzmanlığı konu edilmektedir.

***İstek türleri*: "Doğrudan yol": genellikle insanlar Web sitesindeki 10 arabulucunun profiline bakarlar; ihtiyaç duyduklarını seçerler ve posta veya telefon yoluyla bu arabulucu ile iletişime geçerler. "Dolaylı yol": Özellikle işletmelerdeki yöneticiler yönetemedikleri bir durumu çözmek için arabulucu ile iletişime geçerler.**

Arabuluculuk yeri: Genellikle işletmede.

11 Conflits.ch, route Aloys-Fauquez 32, CH–1 01 8 Lausanne; +41 21 601 58 09 (Marc Rosset: iletişim kurduğumuz arabulucu); site: http://www.conflits.ch/; e-mail: rosset@conflits.ch (Marc Rosset: iletişim kurduğumuz arabulucu).

Arabulucu sayısı: "Grup arabuluculuğu" durumunda, uygulama ortak arabuluculuktan (aynı anda 2 ila 4 arabulucu) oluşur.

Katılımcıların özellikleri: Arabuluculuğa katılan kişiler, arabuluculukta tartışılan sorunlar hakkında karar verme yetkisine (durumu değiştirme imkanına) sahip kişilerdir.

Adımlar: Her şeyden önce, arabulucular bireysel görüşmeler yaparlar (amaç: insanları arabuluculuk sürecine girmeye teşvik etmek, duygusal baskıyı düşürmek, süreci açıklamak, gruptaki potansiyel tehlikeli unsurları bulmak). Genellikle baş arabulucu görüşmeleri tek başına yapmaz. Aşağıdaki arabuluculuk süreci, "genel arabuluculuk" ile karşılaştırıldığında "grup arabuluculuğu" için farklıdır.

- "Genel arabuluculuk": Arabuluculuk sürecinde arabulucu bireysel görüşmelerden gelen bilgileri kullanmaz; çünkü amacı en tarafsız şekilde arabuluculuğa ulaşmaktır. Daha sonra, insanları hikayelerini anlatmaya ve çözüm bulmaya teşvik eder.
- "Grup arabuluculuğu": Bireysel görüşmeler sırasında arabulucu, insanlara gruba ne tür bilgilerin paylaşılabileceğini ve ne tür bilgilerin gizli tutulacağını sorar (sadece arabulucu için). Daha sonra arabulucu durumun genel bir bakış açısını ayrıntılı anlatır ve gruba duruma dair genel bir bakış sağlar (genel arabuluculukta hikaye aşamasının yerine). Hikaye aşamasının atlanmasının doğru bir işlem olduğu zamanla ortaya çıkar; gerçekten de, gruptaki her bir kişiyle hikaye aşamasını ayrıntılı bir şekilde işlemek çok zaman alacaktır. Bir sonraki adım, katılımcılar tarafından genel bakışa ait durumu doğrulatmaktır. Daha sonra çözüm aşaması başlayabilir. Arabulucu rastgele alt gruplar oluşturur. Her alt grup en önemli sorunları belirlemek zorundadır ve alt gruplar kendi içinde kararları oylayarak alırlar ve sonra tüm gruba sunulan en önemli 5 soruna odaklanılır. Bir sonraki adım, alt grupları tematik ilgi alanlarına göre yeniden oluşturmaktır (alt gruba göre sorun dağıtımı). Her alt grupta insanlar çözüm önerirler ve en iyi çözümleri belirlemek için oylama yapılır ve çözümler gerçekleştirilme olasılığına göre değerlendirilir, alt grup uygulamadan sorumlu bir kişi tayin eder. Bir sonraki adım 2 veya 3 ay sonra gerçekleşir ve süreç devam eder.

Süre: "Grup arabuluculuğu" durumunda, bir oturum yarım gün sürer.

Arabuluculuğun sonunda: Arabulucu katılımcılara bir anlaşma yazmak isteyip istemediklerini sorar ve istek dolaylıysa (temsilci aracılığıyla) arabulucu

katılımcılara anlaşmaya hangi unsurları yazacaklarını sorar. Anlaşmanın içeriği bu şekilde yapılandırılır: arabulucu arabuluculuk tarihlerini bildirir ve katılımcılar istedikleri unsurları yazarlar.

İnsan kaynakları

10 arabulucunun tümü arabuluculuk sertifikasına sahiptir (Fédérationsuisse des médiateurs sertifikalı kurumdan).

Diğer diplomalar: yüksek lisans, hukuk yüksek lisans ve bazıları Baro'da çalışmaya hak sahibidir, ekonomi yüksek lisansı, gelişim çalışmaları yüksek lisansı, bakım pedagojisi yüksek lisansı, psikoloji yüksek lisansı, ilahiyat yüksek lisansı, finans yüksek lisansı. Sistemik süpervizör diploması, gelişim diploması ve eğitim animasyonu diploması, mühendislik diploması, halkla ilişkiler diploması, kamu yönetimi diploması, gazetecilik diploması, çevre çalışmalarında lisansüstü.

İtalyanca, Fransızca ve Almanca dillerinde arabuluculuk yaparlar.

Sonuç

İsviçre'nin Fransızca konuşulan kesiminde arabuluculuk, büyük ölçüde bireyler arası ilişkiler arasındaki uyuşmazlıkları yönetmeyi amaçlayan bir faaliyettir. Çalışmamızda uzmanlar tarafından açıklanan arabuluculuk süreci, bireysel görüşmelerin yapılması, arabuluculuğun genel değerlerine (tarafsızlık, bağımsızlık) saygı, belirli arabuluculuk bağlamında iletişim becerileri konusunda eğitilme gereklilikleri olmak üzere çeşitli benzerlikler göstermektedir.

Arabuluculuğun uygulamasına ait tanımlar, akla birkaç soru getiren bazı farklılıklar göstermektedir: Anlaşmanın detaylandırılması sürecine girmek (örneğin, insanların boşanma anlaşmasını yazmasına yardımcı olmak için) arabulucunun görevi midir? Arabuluculuğun genel oturumunda daha tarafsız olmak için bireysel görüşmeleri başka bir kişinin yapmasına izin vermek daha mı iyidir? Katılımcıların uyuşmazlık yaşadıkları alanda uzmanlaşmış bir arabulucuya (örneğin: aile uyuşmazlığı için aile hukuku konusunda uzmanlaşmış bir avukat; iş uyuşmazlıklarını yönetmek için işletmelerde çalışmış bir arabulucu) sahip olmaları daha mı rahatlatıcıdır ve hangi derecede uzmanlaşmaya ihtiyaç vardır? Bir arabulucunun özel yetkinlikleri nelerdir? İletişim becerileri yeterli midir değil midir? Bunlar neden yeterli veya yeterli değildir? vb.

2. ARAŞTIRMA BULGULARI: SA KAVRAMLARI, BAĞLAMLARI VE VAKA ÇALIŞMALARI

2.7 BİRLEŞİK KRALLIK

Mercy Maclean

I- KAVRAMLAR

ARABULUCULUK

1.1. Birleşik Krallık'taki birçok araştırmacı, arabuluculuğun yargı sisteminde temel bir müdahale olarak rolünü vurgulamakta ve eleştirel olarak değerlendirmektedir; diğerleri arabuluculuğun medeni ve aile hukuk sistemlerinde oynadığı rolü incelemektedir; birçoğu da uyuşmazlık çözümü uygulamasını, otorite ve bilgi hakkındaki felsefi varsayımlarla ilişkilendiren teorik bir çerçeve geliştirmek suretiyle, uyuşmazlık çözümüne alternatif yaklaşımları incelemektedir.

1.2. Diğer bazı araştırmalar, tüketici ve inşaat yargılamaları arasındaki farkları vurgulamaktadır; Bunların genel olarak en iyi uygulamayı oluşturmadaki amacı, 1996 Tarihli Konut Hibeleri ve İnşaat Yenileme Yasası kapsamında ortaya çıkabilecek anlaşmazlıkları kullanarak, Birleşik Krallık'taki mahkeme kararlarının gerekçelerini gözden geçirmektir.

1.3. Diğer arabuluculuk kavramları, müvekkil hizmetleri ve meslekler arası uygulamalar için zorunlu arabuluculuğun (mahkemeye gitmeden önce zorunlu olan) etkilerini yansıtmak amacıyla, hukuk uygulayıcıları ve arabuluculuk profesyonelleri arasındaki işbirliğinin ampirik incelemelerine odaklanmaktadır.

1.4. Genel olarak, Birleşik Krallık'ta arabuluculuk, geleneksel hukuk mahkemesinde hala çok sık yürütülen geleneksel uyuşmazlık çözüm yöntemlerine alternatif bir yöntem olarak görülmektedir. Arabuluculuk, Birleşik Krallık'ta bir dizi sosyal ve topluluk temelli sorunun yanı sıra ticari sorunları da çözmek için kullanılmaktadır. Ticari anlaşmazlıklarda hem ulusal hem de uluslararası düzeyde giderek daha fazla benimsenen bir uyuşmazlık çözüm tarzı olduğunu öne süren araştırmalar da bulunmaktadır.

SOSYAL ARABULUCULUK

Birleşik Krallık'ta sosyal arabuluculuk kavramları, aile üyeleri, akrabalar ve eşler arasında arabuluculuk bağlamında anlaşılmaktadır.

TOPLULUK ARABULUCULUĞU

Birleşik Krallık'ta topluluk arabuluculuğu hukuk uyuşmazlıklarında arabuluculuk ile karşılaştırılabilir ve ticaret hukukunda kabul edilmiştir ve işletmeler uyuşmazlıkları çözmek için alternatif, uygun maliyetli yöntemler aramak için giderek daha fazla buna yönelmektedir.

II- ARABULUCULUK BAĞLAMI

TARİHSEL VE SOSYOLOJİK BAĞLAM

Birleşik Krallık'ta Arabuluculuk

Britanya'da bir teknik olarak arabuluculuk, aile arabuluculuğunda (sosyal) uzmanlaşmış olanlar ve iş arabuluculuğunda (topluluk) uzmanlaşmış olanlar olmak üzere iki alana bölünmüş gibi görünmektedir. Her sektör farklı bir şekilde eğitilmektedir ve farklı meslek kuruluşları tarafından akredite edilmektedir.

Birleşik Krallık'taki geleneksel uyuşmazlık çözüm yöntemleri mahkemeler ve sulh ceza hakimlikleri sistemi etrafında odaklanma eğilimindedir. Son yıllarda, arabuluculuk şirketleri uyuşmazlık çözümünün zamanında, uygun maliyetli bir yöntem olarak arabuluculuk yoluna başvurmakta, eğitimini vermekte ve uygulanmasına ortam sağlamaktadır. Bu alan Birleşik Krallık'ta henüz emekleme dönemindeyken, bağımsız kuruluşlar tarafından yürütülen kurslaın gelişigüzel yapısı, standartlaştırılmamış bir dizi uygulamaya neden olarak farklı kurslara, farklı kalite ve farklı yöntemlere yol açmaktadır.

UK Mediation, hızlı ve gayri resmi çözümün istendiği uyuşmazlık durumlarında yüksek eğitimli arabulucular sağlamak amacıyla, 1999 yılında arabuluculuğun ve arabuluculuk eğitiminin kullanımına ve teşvikine yönelik bir kuruluş olarak kurulmuştur.

CEDR Solve, 1990 yılından bu yana işletmelere, özel müşterilere, kamu sektörüne ve yasal temsilcilerine yüksek kaliteli uyuşmazlık çözümleri sağlamaktadır. CEDR Solve, Londra, Dublin, Doha ve Hong Kong'daki ofislerinden,

dünyadaki her türlü şekil ve boyutlardaki ihtilafların ve çıkmaza girmiş müzakerelerin çözümüne yardımcı olmaktadır.

TCM 2001 yılında kurulmuş olup son birkaç yılda hızla büyümektedir. Uzman bir ekip, kapsamlı deneyim, rakipsiz bilgi derinliği ve arabuluculuk becerilerini mükemmelleştiren uzun yıllara dayalı geçmişiyle, Birleşik Krallık'ta en önde gelen iş, istihdam ve işyeri arabuluculuk hizmetleri sağlayıcısı olarak kabul görmeleri şaşırtıcı değildir.

Birleşik Hakemler Kurumu (Chartered Institute of Arbitrators – CIArb), uluslararası şube ağı aracılığıyla kamu yararına çalışan kâr amacı gütmeyen, Birleşik Krallık'ta kayıtlı bir yardım kuruluşudur. Alternatif uyuşmazlık çözümünde (AUÇ) profesyonel eğitim almış veya deneyime sahip yaklaşık 12.500 kişiden oluşan küresel bir üyeliğe sahiptir.

Özellikle son 10 yılda, genellikle bir çatı akreditasyon kuruluşu veya %25 oranında arabuluculuk oturumları veya mahkeme bağlantılı arabuluculuk oturumları veya işverenle ilgili arabuluculukla ilgili yürütülen davalara katılmış başka bir kuruluş tarafından akredite edilmiş birçok kurum ve eğitim kurumu kurulmuştur. Bu, arabuluculuğun iş temelli uyuşmazlık çözümünde kullanılan bir şey olduğu konusunda genel fikir birliğini yansıtmaktadır.

SOSYAL VE TOPLULUK ARABULUCULUĞU

Geleneksel anlamda arabuluculuk gibi, aile meselelerinde arabuluculuk da sadece son yıllarda benimsenen bir şeydir. Hükümetin direct.gov (Ref: Direct Gov – Aile Arabuluculuğu) web sitesi, sosyal veya aile arabulucusu olmak için çok sayıda müşteri grubuyla ve aile ve/veya çocuklarla çalışma deneyimine sahip olunması gerektiğini belirtmektedir. **Tam nitelikli bir aile arabuluculuğu yapmak için resmi niteliklere de ihtiyaç vardır; Aile Arabuluculuğu Konseyi** (Family Mediation Council) **ortaklarından olan Ulusal Aile Arabuluculuğu** (National Family Mediation), **Aile Arabulucuları Derneği** (Family Mediators Association), ADR Grubu (ADR Group), **Arabulucular Koleji** (College of Mediators), Çözüm veya Hukuk Derneği (Resolution or the Law Society) **kuruluşlarından biri aracılığıyla eğitimini tamamlamak gerekmektedir.**

Aile Arabuluculuğu Konseyi, Ekim 2007'de kurulmuş olup halkın aile arabuluculuğu konusunda daha fazla bilinçlendirilmesi ve erişimi için çalışmaktadır. Aile arabuluculuğu ile ilgili projelerde Hukuk Hizmetleri Komisyonu ve Adalet Bakanlığı ile yakın işbirliği içerisinde çalışmak-

tadır. Aile Arabuluculuğu Konseyi, aile arabuluculuğu alanındaki ulusal kuruluşların, hükümet ve diğer ilgililerle müzakere etmesi için ortak bir platform görevi görmektedir. Ayrıca, arabuluculuk ile ilgili bilgilerin derlenmesini ve daha kolay erişilebilir hale getirilmesini sağlamak için de çalışmaktadır. (http://www.familymediationcouncil.org.uk)

1996 yılında kurulan Arabulucular Birliği (orijinal adıyla Birleşik Krallık Aile Arabulucuları Birliği-UK College of Family Mediators) olarak bilinir) **arabuluculuk standartlarını belirlemektedir ve bu standartları karşılayan arabulucu üyelerinin kaydını tutmaktadır; arabuluculukta en iyi uygulamayı teşvik etmek ve halkı korumak için çalışır.**

Focus Mediation, on iki yıldan uzun bir süre önce 1999 yılında, Focus Family Mediation'ın Hukuk Hizmetleri Komisyonu'nun ayrılan ve boşanan çiftler için arabuluculuk pilot uygulamasının bir parçası olduğu zaman kurulmuştur. İhtisas sahibi, uzman ve akredite arabulucular oldukları için, Focus büyük bir başarı yakalamıştır.

Aile Arabulucuları Derneği, 1988 yılında altı aile avukatı ve aile terapistinden oluşan bir grup tarafından uyuşmazlığın taraflarına (clients) **mahkeme sistemi dışında aile arabuluculuğu sunmak amacıyla kurulmuştur. Bundan önce, arabuluculuk sadece mahkeme sistemlerindeki uyuşmazlık tarafları için sınırlı sayıda koşullarda mevcut olmaktaydı.**

Hukuk Derneği'nin aile arabuluculuğu akreditasyon programı ilk olarak 2000 yılında kurulmuştur. Programın amacı, yetkinlik değerlendirmesine sahip aile arabulucularını belirlemede halka yardımcı olmak ve Hukuk Derneği tarafından akredite edilmiş arabulucuları kamuoyuna tanıtmaktır. Program bağımsız kalite güvencesi denetimine tabi olmaktadır.

POLİTİK BAĞLAM

İngiliz hükümeti, Adalet Bakanlığı ve Kraliyet Mahkemeleri ve Divanları Hizmetleri, 'mahkemeler, örneğin çocuk istismarı veya aile içi şiddet gibi ivedilik ve güvenlikle ilgili sorunlar olmadıkça, medeni hukuk veya aile içi ihtilaflara karışan insanlar için son çare olmalıdır' şeklindeki ifadeleriyle, arabuluculuğun kullanımını aktif olarak teşvik etmektedir. Bu ifadenin devamında, arabuluculuğun, konut sorunları, iş ihtilafları, küçük davalar, borç davaları, sınır anlaşmazlıkları, iş uyuşmazlıkları, sözleşme ihtilafları, kişisel yaralanma ve ihmal davaları ve topluluk ihti-

lafları da dahil olmak üzere bir dizi günlük sorunu çözmek için kullanılabileceğini belirtmektedirler. Kraliyet Mahkemeleri ve Divanları Hizmetleri, arabuluculuğun alternatif bir uyuşmazlık çözüm yöntemi olarak kullanılmasını aktif olarak teşvik etse de, bu anlaşmazlıkların çoğu hala mahkemede çözülmektedir.

Bazı araştırmalar ve politika önerileri, mahkemeye çıkmadan önce zorunlu arabuluculuğun kullanımına dikkat çekmektedir. Arabuluculuğa zorunlu katılım yerine, Kraliyet Mahkemeleri ve Divanları Hizmetleri'nin akredite kuruluşlarla irtibata geçmesi ve arabuluculuğu etkili bir alternatif uyuşmazlık çözüm yöntemi olarak aktif olarak desteklemesi daha verimli olabilir.

IV- ARABULUCULUK ALANLARI

- Aile arabuluculuğu (Aile Arabuluculuğu Konseyi tarafından akredite edilmiştir)
- Hukuk Uyuşmazlıklarında Arabuluculuk (Hukuk Uyuşmazlıklarında Arabuluculuk Konseyi tarafından akredite edilmiştir)
- Genel Ticari Arabuluculuk (Genellikle akredite değildir, tek tek şirketler/eğitim kuruluşları tarafından olanlar hariç)

V- ARABULUCULUK SÜREÇLERİ

Yeni yaklaşımlar yavaş yavaş, tarafları mümkün olan en geniş şekilde tanıyan ve güçlendiren arabuluculukta yer etmektedir. Elbette, bu yöntemin yönleri geleneksel arabuluculuk tekniklerine dahil edilmektedir, ancak bu geleneksel yöntemler yönelim, yargı, değerlendirme ve görüş unsurlarına sahip olsa da, arabuluculuğa yönelik yeni yaklaşımlar bunları ortadan kaldıran ve yerine tarafların süreci kontrol etme ve birbirleriyle görüş alışverişinde bulunma kapasitelerini benimsemektedir. Sorun çözmenin ve çözüme ulaşmanın arabuluculuğun birincil amacı olduğu bir durumda, ilişkiler kurmak ve karşılıklı anlayış her zaman hedeftir.

ARAÇLAR

Aşağıda hatırlatma notları vardır fakat şunu unutmamak gerekir: Arabuluculuk ezberle olacak bir iş değil bir sanattır. Bu araçlar bir arabulucunun tek-

niğinin, becerisinin, deneyiminin, algısının ve en önemlisi insanlığının yerini alması için değil, sadece yardımcı olması için önerilmektedir,

1. Dönüştürücü stil: Dinleyin, destekleyin, teşvik edin, keşfedin, davet edin, takip edin, açın, hoş karşılayın (itmeyin, dikte etmeyin, kontrol etmeyin).

2. Dinleyin, dinleyin, dinleyin.

3. Öneride bulunmayın, istekleri veya ihtiyaçları ifade etmeyin. Değerlendirici, yargılayıcı, yönlendirici olmayın veya tavsiye vermeyin.

4. Sorular sorun. O ana odaklanın. Dinleyin. İpuçları arayın. Başka bir şekilde ifade edin.

5. Takip edin, yönlendirmeyin. Taraflar nereye, ne zaman yönelmek isterlerse o yönde ilerleyin.

6. Bölmeyin.

7. Tarafların yapmak istediklerini veya sizden yapmanızı istediklerini yeniden ifade edin.

8. Başka sözcüklerle anlatın; özetleyin; açık uçlu sorular sorun (evet veya hayır değil).

9. İstediğiniz bu mu....?

10. Sanki… diyormuşsunuz gibi geliyor?

11. Gereken şey bu mudur...?

12. Bu konuşabileceğimiz bir şey.

13. ....bu size yardımcı olur mu?

14. Sanki siz *xyz* diyorsunuz ve [karşı tarafın] bu şekilde düşünmeyebileceğini söylüyorsunuz gibi görünüyor

15. Nereye varmak istiyorsunuz?

16. Gelecekte birlikte çalışmak istediğiniz yol bu mu?

17. Sizi daha rahat ettirebilecek bir şey var mı?

18. Bir soru sorulduğunda, ona odaklanın.

VI- ARABULUCUNUN GÖREVİ

Hukuk Uyuşmazlıklarında Arabuluculuk Konseyi (CMC) arabulucunun görevini şöyle tanımlamaktadır: ***"tarafların sorunlarını çözüme ulaştırmalarına yardımcı olmak ve her iki tarafın da kabul etmekten mutluluk duydukları bir sonuca ulaşmak".*** Arabulucular taraf tutmaktan, yargıda bulunmaktan veya yönlendirmekten kaçınırlar. Sadece etkili iletişimin geliştirilmesi ve taraflar arasında uzlaşma sağlanmasından sorumludurlar. Bir arabuluculuk toplantısının odak noktası, bir davada her iki taraf için de kabul edilebilir bir sağduyu uzlaşmasına varmaktır." (http://www.civilmediation.org/about-mediation/29/what-is-mediation-)

İskoç Arabuluculuk Ağı bunu şöyle tanımlamaktadır: "mahkemeye veya hakem heyetine gitmeye pratik bir alternatif". Arabuluculuk, bir anlaşmazlık olduğunda insanların bir çözüm üzerinde anlaşmaya varmalarına yardımcı olan bağımsız bir üçüncü tarafı, yani bir arabulucuyu, içermektedir. Arabulucu, tarafların sorunlarının ve seçeneklerinin ne olduğunu anlamalarına yardımcı olur ve ardından bu seçenekleri bir anlaşma yapmak için kullanır. (http://www.scottishmediation.org.uk/about/what-is-mediation)

VII- ARABULUCUK EĞİTİM PROFİLİ

Eğitimi tamamlamak ve arabuluculuk akreditasyonu almak için birçok farklı yol vardır. Herkes bir arabuluculuk kursu açabilir, tasarlayabilir ve işletebilir. Normalde, kişiler CMC (Hukuk Uyuşmazlıklarında Arabuluculuk Konseyi) **veya FMC** (Aile Arabuluculuğu Konseyi) **tarafından akreditasyon alır. Aile Arabuluculuğu Konseyi'nin bir bileşeni olan Arabulucular Birliği kursları, kendisinin akredite ettiği dış kuruluşlar tarafından verilir ve bu da bu kurslara katılan bir kişinin Arabulucular Birliği tarafından akredite edilmesini sağlar.**

ARABULUCULARI KİM EĞİTİR?

Şirketler ve hayır kurumları arabulucuları uygun gördükleri şekilde eğitmekte özgürdürler, akredite bir kursta eğitim almak ve bağlı bir kuruluştan (özel hukuk-CMC, aile- FMC) akreditasyon almak mümkün olabilir. Bununla birlikte, kursların kalitesi değişiklik gösterir, ancak akredite edilirse bir ölçüte ulaşılmış olur. Özellikle aile arabuluculuğu söz konusu olduğunda, yukarıda olduğu gibi, uygulama ve eğitimde en iyi kaliteyi gösteren Aile Arabuluculuğu

Konseyi üyeleri, en iyi uygulamanın zirvesi olarak görülmektedir. Bu kurum tarafından akreditasyon, Birleşik Krallık'ta 'aile arabulucusu' olarak çalışmak için ön koşul gibi görünmektedir ve aynı şekilde özel hukuk arabuluculuğu yapanlar için CMC'ye kaydolmak gerekmektedir.

ARABULUCULARIN EĞİTİMİ KİMLERE TANINIR?

Kursların farklı kuruluşlar tarafından akredite edilmesiyle birlikte, birçok eğitim yolu vardır. 'Aile arabulucusu' olmak, kişinin genellikle Aile Arabuluculuğu Konseyi'nin bir bileşeni aracılığıyla bir kursa katılmasını ve medeni hukuk arabulucu olarak çalışmak genellikle kişinin kursları sunan bir CMC şirketinden eğitim almasını gerektirir. Bazı kuruluşlar (Hukuk Derneği), kriterlerini karşılıyorsanız, genellikle örneğin bir hukuk mesleğinde zaten istihdam ediliyorsanız, kayıtlı bir arabulucu olmanıza imkân tanımaktadır.

ADR Grubu

CEDR

Aile Arabulucuları Derneği

Resolution sadece arabuluculuk hizmetleri sunmaktadır.

Hukuk Derneği eğitim kursları sunmaz, ancak insanların akredite arabulucu olarak kaydolmasına imkan verir.

CMC kayıtlı üye listesi, işyerinde ve istihdamda arabuluculuk hizmeti sunabilecek uygun nitelikli üyelerin bir listesini içerir. CMC tarafından verilen akreditasyona sahip üyeler, çok çeşitli özgeçmişlere sahiptir. Üye özgeçmişleri sağlık görevlilerinden avukat stajyerine kadar çeşitlilik gösterebilmektedir.

ARABULUCULUK EĞİTİMİ ANA İÇERİKLERİ NELERDİR?

ADRg'nin Ticari Arabuluculuk Programı ile eğitim şunları içermektedir: bir uzaktan eğitim formatı ve normal bir iş gününden hiç zaman kaybedilmeden tamamen boş zamanlarda çalışılabilir. Bu başlangıç aşaması arabuluculuğun tarihi ve teorisi hakkında bir fikir vermektedir. Program, bir Modüle katılmadan önce ADRg'ye gönderilmesi gereken altı alıştırmayla birlikte belirli dersleri ve vaka çalışmaları yoluyla katılımcılarını yönlendirmektedir.

Modül I'in başarıyla tamamlanmasının ardından, katılımcılar ADR Group'un İngiltere'nin çeşitli yerlerinde düzenlendiği uygulamalı eğitim kurslarından birine katılabilirler.

Bu yoğun modül, arabuluculuğun temel yetkinliklerine yönelik dersleri içermektedir: planlama ve düzenleme, süreç yönetimi, iletişim becerileri, kolaylaştırma ve problem çözme. Katılımcılar, öğrenilen becerileri uygulamak için, rol üstlenmeli (role-playing) arabuluculuk oturumlarına, grup tartışmalarına ve pratik alıştırmalara katılacaklardır.

CEDR Arabulucu Becerileri Eğitim Kursu ile eğitim şunları içermektedir:

"1. ve 2. Gün Gösterim ve uygulama yöntemlerini değiştirerek, katılımcılar kursun ilk gününden itibaren arabuluculuk eğitiminin aşamalarından geçirilmektedir. Beceriler ve süreç pratik alıştırmalarla keşfedilip denenmektedir. Baştan sona gerçek arabuluculuklara dayanan vaka çalışmaları kullanılmaktadır ve katılımcılar arabulucu, danışman ve arabuluculuk tarafı rolünü deneyimleyecektir.

3. Gün Bu, değerlendirilme günlerine hazırlık için bir 'uygulama günü' olmaktadır. Gün boyunca her katılımcı Arabulucu, Taraf ve Danışman rolünü deneyimleyecektir. Her oturumda her grubun bir koçu vardır; gün boyunca "rol üstlenme" ilerledikçe bu koç katılımcılara rehberlik ve bilgi sağlamaktadır. Tüm gün ayrıntılı bir vaka çalışmasına ayrılmıştır ve katılımcılar bir arabuluculuğun her aşamasında becerileri uygularlar. Eğitim veren öğretim üyesi, vaka çalışması aracılığıyla küçük katılımcı gruplarına koçluk yapmakta ve bu oturumun Arabulucusuna kişisel geri bildirimde bulunmaktadır. Arabuluculuk oturumları, arabulucunun karşılaştığı önemli konuları kapsayan aralara serpiştirilmiş grup tartışmalarıyla zenginleştirilmektedir. Bu, Arabulucu için neyin iyi gittiğine ve değerlendirme günlerine hazırlıkta hangi alanların geliştirileceğine odaklanması için yapılmaktadır.

4. ve 5. Gün (değerlendirilme günleri)

Her katılımcı her gün simüle edilmiş bir vakaya aracılık eder. Bir öğretim üyesi her oturumu gözlemler ve performansı bir dizi yeterlilik kriterlerine göre değerlendirir. Bu değerlendirmenin yanı sıra bireysel geri bildirim, grup öğrenmesi ve tartışma devam etmektedir.

Aile Arabulucuları Derneği ile eğitim aşağıdakilerden oluşmaktadır:

- Aile arabulucusu eğitiminin ilk adımı bir temel eğitim programını tamamlamaktır. FMA halihazırda bu programı standart 8 günlük bir formatta sunmaktadır.

- Bu programın başarıyla tamamlanması, iki deneyimli ve nitelikli eğitmen tarafından yetkin olarak değerlendirilmeyi kapsamaktadır ve kişiler Aile Arabuluculuğunda geçerli bir yeterlilik kazanacaktır. Daha sonra özel ödeme yapan müşterilerle arabulucu olarak hemen çalışmaya başlanabilecektir ve ayrıca LSC anlaşmalı bir aile arabuluculuğu tedarikçisiyle, kamu tarafından finanse edilen arabuluculukları yürütebilen onaylanmış bir arabulucu olarak yasal hizmetler komisyonu yetkinliğini hedefleyebilecektir.

Arabulucular Birliği akreditasyon yöntemi:

- Arabulucular Birliği, topluluk ve komşuluk sorunları, işyeri sorunları, aile arabuluculuğu ve diğerleri de dahil olmak üzere, çok çeşitli durumlarda arabuluculuk sağlayan arabulucular için eğitim ve uygulama standartlarını belirlemektedir. Birlik, kendisi eğitim vermez, ancak bağımsız bir eğitim değerlendiricisi olarak hareket eder: Birlik eğitim standartlarını karşılayan kurslar veren eğitim kuruluşlarına onay belgesi verir. Her kurs doğal olarak farklılık gösterecektir.

- Kişi seçtiği birlikte eğitimini tamamladığında, Arabulucular Birliği'ne üye olmak için başvurulabilir, Birlik'in adı ve akreditasyonu altında çalışmalar yapılabilir, bu da bir kişinin aile arabuluculuk konseyi arabulucusu olarak çalışmasını mümkün kılar.

UK Mediation'ın akreditasyon yöntemi:

Grup tartışmalarını, ilgili vaka çalışmalarını ve uyuşmazlık simülasyonlarını kullanarak, bireylerin aşağıdaki temel konular hakkındaki bilgi ve anlayışlarını geliştirmek için özgüvenli ve yetkin bir arabulucu olmalarını destekleyen son derece katılımcı bir kurstur:

- Adım adım arabuluculuk süreci.

- Farklı insanların uyuşmazlığa tepkileri: uyuşmazlıklar nasıl ve neden oluşur?

- Kişileri arabuluculuğa katılmaya teşvik etmek.

- Arabuluculuk süreci nasıl başlatılır, yönetilir ve sonuçlandırılır?

- Arabuluculuk nasıl ve neden işe yarar?
- Arabuluculuğun güvenli, yapıcı ve etkili olması nasıl sağlanır?

Yine de hem Hukuk Derneği hem de UK Mediation'ın eğitim vermediğini, aksine kişileri kişisel deneyime ve liyakate göre akredite ettiğini not etmek gerekir.

İSTATİSTİKLER

CEDR Solve mediation 2004 istatistikleri: (http://www.cedr.com/arti-cles/?item=CEDR-Solve-mediation-statistics-2004)

CEDR Solve'un 2004'teki dava yükü, 2003'teki 642 vakaya kıyasla yüzde 8 artarak toplam 693 vakaya ulaşmıştır. Bu artış öncelikle mahkeme ve sektöre özgü planlardaki büyümeye atfedilebilir. Bir rekor olarak 2004 yılında 502 hukuk firması CEDR Solve'u uyuşmazlık müdahaleleri için kullanmıştır. CEDR Solve'un dava yükünün yüzde 11'i üç veya daha fazla tarafı içermesine rağmen, iki taraflı, bir günlük arabuluculuklar hala en yaygın ticari arabuluculuk biçimi olmaktadır.

Tarafların yüzde 51'i Londra dışından gelmesine karşın, geçen yıl yüzde 61 oranındaki dava ile Londra arabuluculuk için en çok tercih edilen yer konumunu korumuştur. Davaların yüzde 11'inde bir veya daha fazla uluslararası taraf yer almıştır ve bu da geçen yılki seviyenin neredeyse iki katıdır.

Mahkeme katılımlı programlardaki faaliyet, merkezdeki özel büyümeyle birlikte yüzde 42 artmıştır.

Londra Yerel Mahkemesi ve Temyiz Mahkemesi Arabuluculuk Programı CEDR Solve tarafından yönetilmektedir. CEDR Solve Kişisel Yaralanma Arabuluculuk Programı ve 50,000£ altındaki vakalar için pilot program gibi yeni başlatılan sektör programlarının her biri ilk başarılı vakalarını kaydederken, gönüllü sektör için daha köklü NCVO/CEDR Solve programı yüzde 80'in üzerinde bir uzlaşma oranıyla birlikte yüzde 46'lık bir büyüme sağlamıştır.

Davaların yüzde 81'i taraflar arasında karşılıklı anlaşma yoluyla arabuluculuğa gelmiştir. Bu, geçen yılki orana (yüzde 74'lik) göre bir artış olup, giderek daha fazla kuruluşun mahkemelerden doğrudan müdahaleye gerek kalmadan arabuluculuk masasına geldiğini göstermektedir.

Arabuluculuk ve Boşanan Çiftler üzerine BBC News Makalesi. (http://www.bbc.co.uk/news/uk-12548506). "Bakanlık, 2009 yılında %16'lık bir artışla 137,000 boşanma davasıyla ilgilenildiğini açıkladı. Maliyeti 2,823£ olan mahkeme masrafları ile karşılaştırıldığında arabuluculuğun müvekkil başına maliyeti 535£ olmuştur ve Ulusal Denetim Ofisi de, mahkeme davaları için 435 güne kıyasla 110 gün olan arabuluculuğun daha hızlı olduğunu tespit etmiştir."

Adalet Bakanlığı Belgesi. (Quartermain, 2011)

Birleşik Krallık'ta 2004-2010 yılları arasında 137 bin 440 kamu destekli arabuluculuk süreci olmuştur. Bunların 85 bin 809'u veya %62'si tam bir anlaşmaya varırken, 4 bin 898'i veya %4'ü kısmi bir anlaşmaya varmış olup, geri kalan %34'ü anlaşma olmadan sona ermiştir. Buna karşılık, kamu tarafından finanse edilen yasal temsil davalarının 154 bin 208'inde veya %40'ında mahkemede uzlaşma sağlanırken, %39'una mahkeme tarafından hüküm verilmiş olup ve %31'i davasını geri çekmiştir. Mahkeme yoluna gidenlerle kıyaslandığında arabuluculuk ile başarı oranları açıkça daha yüksektir. Bununla birlikte, bu davaların niteliğinin ne olduğu ve hepsinin kamu tarafından finanse edilen davalar olup olmadığı ve özel olarak finanse edilenlerin hariç tutulup tutulmadığı belirtilmemiştir.

CEDR, 2008 yılı verilerini kullanarak, davaların %75'inin arabuluculukta, %13'ünün ise sonrasında çözüldüğünü belirtmiştir. Ayrıca, 3 bin 400-3 bin 700 arasında öngörülen arabuluculuk sayısıyla en az %60 ad-hoc arabuluculuk oranı olduğu kaydedilmiştir. CEDR, her yıl artan bu rakamları mahkeme sistemiyle iletişimin artmasına bağlamaktadır.

VAKA ÇALIŞMASI - BİRLEŞİK KRALLIK'TA BCMS TARAFINDAN SAĞLANAN TOPLULUK ARABULUCULUĞU

Mercy Maclean

BCMS Hakkında

BCMS, komşu anlaşmazlıkları, aile anlaşmazlıkları ve topluluk uyuşmazlığı çözümü için arabuluculuk hizmetleri sunan kayıtlı bir yardım kuruluşudur. Kuruluş ayrıca, yerel toplulukları veya aile çevrelerinde yabancılaşma veya uyuşmazlık içeren sorunlarla ilgilenmede yardıma ihtiyaç duyan insan grupları için kolaylaştırıcı hizmetler de sunmaktadır. BCMS, 15 yılı aşkın bir süredir Londra'nın Bromley, Bexley ve Greenwich kentlerinde çalışmaktadır. Arabulucularımız çiftler halinde çalışır, böylece deneyimli **Lider Arabulucular,** Ortak Arabulucularımızın pratik arabuluculuk deneyimlerini geliştirmelerine ve genişletmelerine yardımcı olabilmektedir. Komşuluk ve toplum uyuşmazlığı etkilenenler için son derece zayıflatıcı olabilir. Çözülmemiş uyuşmazlık, hastalığa, fiziksel zarara ve muhtemelen hukuk ve ceza adalet sistemi müdahalesi riskine yol açabilir. Çözülmemiş komşuluk, aile ve topluluk uyuşmazlıklarının maliyeti gerek insani gerekse de finansal açıdan çok yüksek olabilmektedir.

Aşağıda BCMS dosyalarından gerçek bir durum anlatılmaktadır. İsimler ve bazı ayrıntılar gizliliği korumak için değiştirilmiştir, ancak fiili sorunlar gerçektir.

Davis ve Ishmar davası- 23 Ocak 2007 tarihinde Clipper Konut Birliği'nden Konut Sorumlusu Megan Williams tarafından başvurusu yapılmıştır.

Arabulucular: Chris Brightman ve Jane Stevens.

Dava bilgileri ve notlar

Bayan Davis ve Bay Ishmar, Bromley'nin Orpington bölgesinde teraslı tarzda Yerel Yönetim konutlarında yan komşu olarak yaşamaktadır. Birkaç yıl önce, Bayan Davis'in o zamanlar 13 yaşında olan oğlu Cliff'in, iddiaya göre cesaret gösterisi için Bay Ishmar'ın evine girip bir şişe portakal suyu çalmasıyla başlayan, her iki taraf arasında uzun süredir devam eden bir husumet vardır. Bay

Ishmar, Bayan Davis'e ülkesinde çocuğun mağdurun önünde dövülmesinin uygun bir ceza olacağını söylemiştir, Bayan Davis ona bu ülkede (Birleşik Krallık) işlerin böyle yürümediğini söylemeye çalışmıştır. Arabulucular şunları tespit edebildiler: Hırsızlık iddiası asılsız olup polis müdahalesi olmamıştır. Daha sonra, olay günü çocuğun Broadstairs'teki teyzesinde olduğu ve olaydan sonraki hafta sonuna kadar geri dönmediği ortaya çıkmıştır.

Arabulucular, her iki tarafın da makul olmayan saatlerde gürültü yapıldığına dair iddialarına değinmiştir. Gürültü sorunu, Bayan Davis'in mutfağında dengede olmayan ve bu nedenle titreşen ve gürültüye neden olan bir çamaşır makinesinden gelmektedir; Bayan Davis bu sorunu çözmeyi kabul etmiştir. Bay Ishmar bazen bu gürültüyü bastırmak için televizyonunu çok yüksek sesle açmaktaymış.

Otopark sorunları her iki tarafça da gündeme getirilmiştir; Evler için ayrılan park yerindeki boşluklar işaretlenmemiştir, bu nedenle sonunda park etme konusunda saygılı olmanın sorunu çözmek için çok yardımcı olacağına karar verilmiştir.

Bayan Davis, oğlunun muhtemelen Bay Ishmar'ın azmettirmesiyle saldırıya uğradığını iddia etmiştir. Bazı görüşmelerden sonra arabulucular, Cliff'in annesine, ona vuranların bazı yerel gençler olduğunu ve annesinin bunu yapanın daha yaşlı biri olduğunu düşünmesini istediğini ve bu yüzden işin içinde Bay Ishmar olduğunu söylediğini itiraf ettiğini tespit etmiştir. Sonrasında Cliff, Bay Ishmar'dan özür dilemiştir.

Bayan Davis, Bay Ishmar'la konuşmaya devam ederse komşuluk ilişkilerinin büyük ölçüde gelişeceğini düşünmektedir. Bay Ishmar, Bayan Davis ile gelecekteki sorunları hakkında konuşmayı kabul etmiştir.

Dava 27 Şubat 2008 tarihinde kapandı. (Kaynak: Kuruluşun web sitesinden alınan bilgiler)

VAKA ÇALIŞMASI - UK MEDIATION TARAFINDAN SAĞLANAN SOSYAL ARABULUCULUK - GÜRÜLTÜ SEVİYELERİ KONUSUNDA KOMŞULUK UYUŞMAZLIĞI

Mercy Maclean

UKmediation Hakkında

UK Mediation 1999 yılında arabuluculuk ve arabuluculuk eğitiminin kullanımı ve tanıtımı için çalışan bir kuruluş olarak kurulmuştur. Arabulucular ve eğitimciler olarak oldukça deneyimli bir ekipten oluşmaktadır. Herkesin arabuluculuğu daha fazla kullanmasının iyi bir fikir olacağını düşünüyoruz ve bunu gerçekleştirmeye çalışma şeklimiz şudur:

- Hızlı ve gayri resmi çözümün istendiği uyuşmazlık durumlarında yüksek eğitimli arabulucular sağlamak
- Arabulucu olarak çalışmak isteyen kişi ve kuruluşlara yüksek kaliteli, ulusal olarak akredite edilmiş arabuluculuk eğitimi kursları vermek
- Birleşik Krallık ve ötesinde, bireylerin ve kuruluşların değişen ihtiyaçlarına yanıt vermek için benzersiz bir uyuşmazlık çözümü ve arabuluculuk hizmetleri yelpazesi geliştirmek. Sivil Arabuluculuk Konseyi üyesiyiz ve Ulusal Arabulucu Sağlayıcı Derneği'nin sağlayıcılarıyız. Son derece yüksek kaliteli arabuluculuk eğitimi veriyoruz ve sürekli iyileştirme kültürüyle ve Investors in People kuruluşunun standartlarına bağlı kalarak, bu eğitim İngiltere genelinde rakipsiz olmaya devam etmektedir.

Uk Mediation ekibi yüksek öğrenim, hukuk, danışmanlık, koçluk ve İK gibi özgeçmişlere sahipken, arabulucu heyetimiz daha da geniş çeşitlikte alanlardan seçilmiştir: inşaat mühendisliği, konut edindirme, eğitim-öğretim, eşitlik ve çeşitlilik ve daha fazlası.

10 Haziran 2013

Uyuşmazlık türü: Gürültü seviyeleri konusunda mahalle uyuşmazlığı

Arabuluculuktan sonuca kadar geçen süre: Bir günlük arabuluculuk oturumu.

Arka plan: Bill son 24 yıldır karısıyla aynı evde yaşamaktadır. Toplumun saygın bir üyesidir, ancak yakın zamanda yan kapıya taşınan gürültülü bir komşuyla sorunlar yaşamaktadır. Üniversitede yeni dönem başlarken Jeremy, Bill'e komşu olarak taşınmıştır ve yaşam tarzları, uyuşmazlığa neden olacak şekilde, çatışıyor gibi görünmektedir.

Zorluk: Ne yazık ki, Bill ve Jeremy yaşam tarzındaki farklılıkları nedeniyle hiçbir zaman konuşmamışlardır. Bu nedenle zorluk, bu iki kişinin kendilerini üzen konular hakkında konuşmalarını sağlamak olmuştur.

Amaçlar:

- Diğer kişinin davranışlarının kendilerini nasıl rahatsız ettiği hakkında Bill ve Jeremy'nin konuşmasını sağlamak.
- Adil bir arabuluculuk süreci sağlamak
- Uyuşmazlığı çevreleyen önemli sorunları gündeme getirmek
- Her iki tarafa da uyacak uygulanabilir bir anlaşmaya varmak

Uyuşmazlık nedeni:

Bill'in konumu: Uzun yıllardır mahallede yaşayan Bill, kendisini toplumun değerli bir üyesi olarak görmektedir ve Mahalle İzleme Programına katı bir şekilde inanmaktadır. Son 24 yıldır aynı sokakta yaşayan Bill, Jeremy yan eve taşınana kadar hiç sorun yaşamamıştır.

Bill, gece geç saatlerde çok yüksek sesle müzik çaldığı için Jeremy'ye kızıyordu. Bu onu erken saatlere kadar uyanık tutacağı ve çalışma günü boyunca her zamanki kadar üretken olamayacağı anlamına gelmekteydi. Jeremy ayrıca gece sosyalleşmelerinden sabaha karşı 04.00 civarında geri dönmekte, bu da Bill'i uyandırdığı için derdine bir yenisini eklemekteydi. Bill, Jeremy'nin "cehennemden gelen bir komşu" haline geldiğini düşünmekteydi.

Jeremy'nin konumu: Üniversitedeki ikinci yılına başladıktan sonra Jeremy, birkaç arkadaşıyla kiralık bir eve taşınmaya karar vermiştir. Yirmi yaşında, hayatın tadını sonuna kadar çıkarıyor ve genellikle partilerde geç saatlere kadar kalıyor, sabahın erken saatlerinde geri dönüyor. Birçok arkadaşı aynı aktiviteleri yaptığı ve geçmişte hiçbir şikayet almadığı için bunda bir sorun görmüyor.

Bir süre sonra Bill, Jeremy'yi sabahları kasıtlı olarak uyandırmaya başladı ve sabah 6'da işe hazırlanırken televizyonu yüksek sesle açıyordu. Jeremy, Bill'in gürültü konusunda onu rahatsız etmesine kızmaya başladı, ancak ısrarla onu öfkelendirmek istemedi, bu yüzden yaygın bir olay haline gelen Bill'in polisi aramasından ziyade medeni bir şekilde konuşmaya hazırdı.

Neden arabuluculuk? Bu iki birey arasındaki yaş farkı nedeniyle, her ikisinin de hayattan çok farklı şekillerde zevk aldığı açıktır. Bill polisi aradığında, arabuluculuğun sorunu kati olarak çözmek için alternatif bir seçenek olduğunu önerdiler.

Anlaşma ve uzlaşma: Her iki komşuya da görüşlerini bir arabulucuya ayrı ayrı ifade etme fırsatı verildikten sonra, hem Jeremy hem de Bill geçinmek için küçük değişiklikler yapmayı kabul ettiler. Bill, Jeremy'nin yeni arkadaşlara uyum sağlamaya çalıştığını ve ilk kez evden uzakta yaşamanın zor bir süreç olduğunu anladı. Bill gürültüden dolayı kendisinin tüm gece uyanık tutulmasının sona erdirilmesi şartıyla, gürültü seviyesi ve eve geç gelmesi hakkında Jeremy'yi rahatsız etmeyi bırakmayı kabul etti. Jeremy, yüksek sesle müzik çalma gibi küçük bir davranışın Bill'in hayatında nasıl büyük bir etkisi olduğunu görebildi ve müziği makul bir seviyede ve günün uygun zamanlarında çalmayı kabul etti. Ayrıca erken saatlerde barlardan ve kulüplerden dönerken çok fazla gürültü yapmamayı da kabul etti. (Arabuluculuğun taşıdığı gizlilik unsuru nedeniyle, uyuşmazlık halindeki kişilerin kimliklerinin değiştirildiğini lütfen unutmayın.) (Kaynak: Kuruluşun web sitesinden alınan bilgiler)

Yararlanılan Kaynaklar

Aliment, R. J. (2009). Alternative Dispute Resolution in International Business Transactions. Brief, 38(4), 12-23.

Allen, H., (2012), Becoming an excellent mediator: When facing opposite choices, it's all a question of balance. Retrieved from http://www.cedr.com/articles/?309

Allen, T., (2012), Should mediators (and mediation) be trusted? Retrieved from http:// www.cedr.com/articles/?304

Baksi, C., (2012, October 25), Mediation is the future, falconet says, The law society gazettee. Retrieved from http://www.lawgazette.co.uk/news/mediation-future- falconer-says

Brennan, L., (2012), Arbitration system is not broke. Lawyer. Vol 26 (46), pp 9-10

Carrol, E., 2010, Clients' needs are helping drive the mediation market. Retrieved from http://www.cedr.com/?location=/library/articles/20100422_279.htm at 21/11 /2012 at 11:55

CEDR, (2008), Survey reveals attitudes toward mediation in the UK. Dispute resolution journal. Vol 63(1):1 0

Clark, B. (1997). GETTING STARTED HASN'T BEEN EASY: SCOTLAND TRIES ADR. Dispute Resolution Journal, 52(3), 85-88.

Collins, D., (2008), Compulsory arbitration agreements in domestic and international consumer contracts. Kings law journal. Vol XX, pp 335-355

Davies, C. M., (2008), Adjudication outside construction, adjudication for consumer disputes. Journal of professional issues in engineering education and practi-ce. Vol 1 34(3), pp 302-305

Dennison, G., (2010), Is mediation compatible with children's rights? Journal of social welfare and family law. Vol 32(2), pp 169-182.

Dingwell, R., (2010), Divorce mediation: Should we change our mind? Journal of social welfare and family law. Vol 32(2), pp 107-117

Genn, H., (2010), Civil mediation: A measured approach. Journal of social welfare and family law. Vol 32(2), pp 195-205.

Gould, N., Linneman, C., (2008), Ten years on: Review of adjudication in the United Kingdom. Journal of professional issues in engineering education and practice. Vol 134(3) pp 298-301

Latreille, P. L., Buscha, F., Conte, A., (2012), Are you experienced? SME use of and attitudes towards workplace mediation, The international journal of human resource management. Vol 23(3) pp 590-606

Mackie, K., 2009, The Cost Crisis – Mediation as a solution? CEDR's submission to the Jackson Inquiry into legal costs. Retrieved from http://www.cedr.com/ location=/library/articles/20091 221 _273.htm on 21/11/2012 at 14:52

Mitchell, R. SW., (2009), Cultural sensitivities in international construction arbitration. JAMS global engineering and construction group.

Nias, P., (2012), Mediation makes ground in resolving disputes. International tax review. Vol 23(1) pp 16-16

Ridley-Duff, R., Bennett, A., (2011), Toward mediation: Developing a theoretical framework to understand alternative dispute resolution. Industrial relations journal. Vol 42(2), pp. 106-123

Ramsey, V., (2012), Experts Warn Against Mandatory Mediation at CIArb Mediation Symposium. (2012). Business Law Review, Vol 33(5), pp 126-127

Roberts, M. (2005), Family mediation: The development of regulatory framework in the United Kingdom. Conflict resolution quarterly. Vol 22(4), pp 509-526

Shepard, N., (2012), Spread the word about mediation. Lawyer, vol 26(37), pp 8-9

Quartermain, S., (2011), Sustainability of mediation and legal representation in private family law cases: An analysis of legal aid administrative datasets.

Urwin, P., Latreille, P. L., & Karuk, V., (2012), Quantitative evidence in the evaluation of ADR: The case of judicial mediation in UK employment tribunals. The international journal of human resource management. Vol 23(3), pp 567-589

Willis, A. M. D., (2001), Alternative dispute resolution in the UK: Reflections on mediation in the mainstream benefits to consumers and practitioners. Hume papers on public policy. Vol7(1), pp 52-59

Bağlantılar

Direct Gov – Aile Arabuluculuğu

https://nationalcareersservice.direct.gov.uk/advice/planning/jobprofiles/Pages/familymediator.aspx

Faydalı Siteler

www.familymediationcouncil.org.uk

http://www.nfm.org.uk

http://www.adrgroup.co.uk/

http://www.collegeofmediators.co.uk

http://www.resolution.org.ku

http://www.cedr.com

http://www.ukmediation.net

http://www.civilmediation.org/

T.C.
ESKİŞEHİR VALİLİĞİ
Protokol Şube Müdürlüğü

2025 AİLE YILI

Sayı : E-59193476-770-121775 02.12.2025
Konu : Aile Temelli Arabuluculuk

DAĞITIM YERLERİNE

İnsan Hakları Eylem Planı gereği, Adalet Bakanlığı- HEGEM Vakfı ortaklığı ile başlatılan "İnsan Hakları, Şiddet Önleme ve Sosyal Arabuluculuk Bilincini Güçlendirici Saha Aktörleri Yetiştirilmesi Seferberliği " faaliyetleri Valiliğimizin de doğrudan desteği ile sürdürülmektedir.

Seferberlik kapsamında, "Aile Temelli İleri Arabuluculuk Eğitimi " sertifika programı kayıt takvimi Anadolu Üniversitesi Sürekli Eğitim Uygulama Araştırma Merkezi tarafından 1 Aralık - 26 Aralık 2025 olarak belirlenmiş ve ilan edilmiştir. Daha geniş bilgi için **sem.anadolu.edu.tr** , **hegemvakfı.org.tr** sitelerine başvurulabilir.

"Aile Yılı" özelinde, sosyal dokunun daha da güçlenmesini amaç edinen programa katılımları açısından yazımızın tüm kamu çalışanlarına tebliği önem arz etmektedir.

Gereğini bilgilerinize arz ederim.

Hüseyin AKSOY
Vali

Ek:
1- Proje Bilgilendirme Dosyası
2- Aile Temelli Sosyal Arabuluculuk

Dağıtım:
Gereği:
ADALET BAKANLIĞINA
AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞINA
ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞINA

Bilgi:
CUMHURBAŞKANI YARDIMCILIĞINA

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.
Doğrulama Kodu: fqJKFS-KQx4e0-4u4LTG-1hhQAA-1dIUAhUY Doğrulama Linki: *https://www.turkiye.gov.tr/icisleri-ebys*

Arifiye Mahallesi İki Eylül Caddesi No:66 Eskişehir
Telefon No: (222)214 26 26 Dahili: 2739 Faks No: (222)214 27 57
e-Posta: protokoleskisehir@gmail.com İnternet Adresi: http://www.eskisehir.gov.tr
Kep Adresi: icisleribakanligi@hs01.kep.tr

Bilgi için: Ömer ÖZÖZTÜRK
Polis Memuru
Telefon No:

ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM
DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞINA
DIŞİŞLERİ BAKANLIĞINA
DİYANET İŞLERİ BAŞKANLIĞINA
ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR
BAKANLIĞINA
GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞINA
HAZİNE VE MALİYE BAKANLIĞINA
İÇİŞLERİ BAKANLIĞINA
KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞINA
MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞINA
MİLLİ SAVUNMA BAKANLIĞINA
SAĞLIK BAKANLIĞINA
SANAYİ VE TEKNOLOJİ
BAKANLIĞINA
TARIM VE ORMAN BAKANLIĞINA
TİCARET BAKANLIĞINA
ULAŞTIRMA VE ALTYAPI
BAKANLIĞINA
YÜKSEKÖĞRETİM KURULU
BAŞKANLIĞINA

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.
Doğrulama Kodu: fqJKFS-KQx4e0-4u4LTG-1hhQAA-1dIUAhUY Doğrulama Linki: *https://www.turkiye.gov.tr/icisleri-ebys*

Arifiye Mahallesi İki Eylül Caddesi No:66 Eskişehir
Telefon No: (222)214 26 26 Dahili: 2739 Faks No: (222)214 27 57
e-Posta: protokoleskisehir@gmail.com İnternet Adresi: http://www.eskisehir.gov.tr
Kep Adresi: icisleribakanligi@hs01.kep.tr

Bilgi için: Ömer ÖZÖZTÜRK
Polis Memuru
Telefon No:

T.C.
ANADOLU ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
Genel Sekreterlik
Yazı İşleri Müdürlüğü

2025 AİLE YILI

Sayı : E-63784619-100-891235 26.09.2025
Konu : Aile Temelli Sosyal Arabuluculuk

DAĞITIM YERLERİNE

İlgi : a) Adalet Bakanlığı, E-60374460-045.02.70/32289 sayılı yazısı.
b) 12.12.2024 tarihli ve E-63784619-100-824649 sayılı yazımız.

İnsan Hakları Eylem Planı gereği, Adalet Bakanlığı-HEGEM Vakfı ortaklığı ve 27 Devlet Üniversitesi iş birliği ile başlatılan "İnsan Hakları, Şiddet Önleme ve Sosyal Arabuluculuk Bilincini Güçlendirici Saha Aktörleri Yetiştirilmesi Seferberliği: 2023-2034" faaliyetlerine, İçişleri ve Milli Eğitim Bakanlıkları iş birliği ile, Üniversitemiz koordinesinde devam edilmektedir.

İlgi (b) yazımızla 250 saatlik "Aile Temelli Sosyal Arabuluculuk Sertifika Programı", 20 pilot ilde başlatılmıştı. Cumhurbaşkanlığı 2025/3 Genelgesi bağlamında sertifika programının Adalet Bakanlığı İlgi (b) yazısında belirtilen tüm Bakanlık Teşkilatları, YÖK Personeli ve tüm Üniversiteler boyutunda yaygınlaştırılmasına karar verilmiştir.

Program kayıtları toplu (kurumsal) olarak ve isteyenler için bireysel başvuru şeklinde Üniversitemiz "Sürekli Eğitim Uygulama Araştırma Merkezi" üzerinden yapılacaktır.

Dağıtım yerleri merkez ve taşra teşkilatı çalışanlarının katılımlarının sağlanabilmesi için, resmi yazının ekleriyle birlikte ilgili kurum/kuruluş yöneticilerine tebliği önem arz etmektedir.

Bilgilerini ve gereğini arz ederim.

Bilgi İçin: Anadolu Üniversitesi Sürekli Eğitim Uygulama ve Araştırma Merkezi (SEM)
Tel: 0222 335 05 80-1769

Prof. Dr. Yusuf ADIGÜZEL
Rektör

Ek:
1- Dağıtım Listesi
2- Yazı
3- Dosya

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu :BSCE3ANPA3 Belge Doğrulama Adresi : https://www.turkiye.gov.tr/anadolu-universitesi-ebys

Yunus Emre Kampüsü Tepebaşı/Eskişehir
Telefon No:+90 222 335 05 80/1352-1353 Faks No:+90 222 335 36 16
e-Posta:gensek@anadolu.edu.tr İnternet Adresi:www.anadolu.edu.tr
Kep Adresi:anadoluuniversitesi@hs01.kep.tr

Bilgi için: Yasemin ENGEL
Büro Personeli
Telefon No: 1318

T.C.
ESKİŞEHİR VALİLİĞİ
Protokol Şube Müdürlüğü

2025 AİLE YILI

Sayı : E-59193476-770-121776 02.12.2025
Konu : İnsan Hakları ve Şiddet Önleme Danışmanlığı

DAĞITIM YERLERİNE

İnsan Hakları Eylem Planı gereği, Adalet Bakanlığı- HEGEM Vakfı ortaklığı ile başlatılan "İnsan Hakları, Şiddet Önleme ve Sosyal Arabuluculuk Bilincini Güçlendirici Saha Aktörleri Yetiştirilmesi Seferberliği" faaliyetleri Valiliğimizin de doğrudan desteği ile sürdürülmektedir.

Seferberlik kapsamında, "İnsan Hakları ve Şiddet Önleme Danışmanlığı Eğitimi" sertifika programı kayıt takvimi Anadolu Üniversitesi Sürekli Eğitim Uygulama Araştırma Merkezi tarafından 1 Aralık - 26 Aralık 2025 olarak belirlenmiş ve ilan edilmiştir.

Sosyal dokunun daha da güçlenmesini ve şiddetin önlenmesini amaç edinen programa katılımları açısından yazımızın tüm kamu çalışanlarına, yerel yönetimlere, barolara ve meslek örgütlerine tebliği önem arz etmektedir. Daha geniş bilgi için **sem.anadolu.edu.tr** , **hegemvakfi.org.tr** sitelerine başvurulabilir.

Gereğini bilgilerinize arz ederim.

Hüseyin AKSOY
Vali

Ek:
1- Proje Bilgilendirme Dosyası
2- İnsan Hakları ve Şiddet Önleme Danışmanlığı

Dağıtım:
Gereği:
ANKARA VALİLİĞİ
ADANA VALİLİĞİ

Bilgi:
CUMHURBAŞKANI YARDIMCILIĞINA

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.
Doğrulama Kodu: FZATgx-uZYpVi-NAsGpr-pTkvit-lPjCzpac Doğrulama Linki: https://www.turkiye.gov.tr/icisleri-ebys

Arifiye Mahallesi İki Eylül Caddesi No:66 Eskişehir
Telefon No: (222)214 26 26 Dahili: 2739 Faks No: (222)214 27 57
e-Posta: protokoleskisehir@gmail.com İnternet Adresi: http://www.eskisehir.gov.tr
Kep Adresi: icisleribakanligi@hs01.kep.tr

Bilgi için: Ömer ÖZÖZTÜRK
Polis Memuru
Telefon No:

3162755775 - 3162755775 - 3162755775

ADIYAMAN VALİLİĞİ
AFYONKARAHİSAR VALİLİĞİ
AĞRI VALİLİĞİ
AKSARAY VALİLİĞİ
AMASYA VALİLİĞİ
ANTALYA VALİLİĞİ
ARDAHAN VALİLİĞİ
ARTVİN VALİLİĞİ
AYDIN VALİLİĞİ
BALIKESİR VALİLİĞİ
BARTIN VALİLİĞİ
BATMAN VALİLİĞİ
BAYBURT VALİLİĞİ
BİLECİK VALİLİĞİ
BİNGÖL VALİLİĞİ
BİTLİS VALİLİĞİ
BOLU VALİLİĞİ
BURDUR VALİLİĞİ
BURSA VALİLİĞİ
ÇANAKKALE VALİLİĞİ
ÇANKIRI VALİLİĞİ
ÇORUM VALİLİĞİ
DENİZLİ VALİLİĞİ
DİYARBAKIR VALİLİĞİ
DÜZCE VALİLİĞİ
EDİRNE VALİLİĞİ
ELAZIĞ VALİLİĞİ
ERZİNCAN VALİLİĞİ
ERZURUM VALİLİĞİ
GAZİANTEP VALİLİĞİ
GİRESUN VALİLİĞİ
GÜMÜŞHANE VALİLİĞİ
HAKKARİ VALİLİĞİ
HATAY VALİLİĞİ
IĞDIR VALİLİĞİ
ISPARTA VALİLİĞİ
İSTANBUL VALİLİĞİ
İZMİR VALİLİĞİ
KAHRAMANMARAŞ VALİLİĞİ
KARABÜK VALİLİĞİ
KARAMAN VALİLİĞİ
KARS VALİLİĞİ
KASTAMONU VALİLİĞİ
KAYSERİ VALİLİĞİ
KIRIKKALE VALİLİĞİ
KIRKLARELİ VALİLİĞİ
KIRŞEHİR VALİLİĞİ
KİLİS VALİLİĞİ
KOCAELİ VALİLİĞİ
KONYA VALİLİĞİ

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.
Doğrulama Kodu: FZATgx-uZYpVi-NAsGpr-pTkvit-lPjCzpac Doğrulama Linki: https://www.turkiye.gov.tr/icisleri-ebys

Arifiye Mahallesi İki Eylül Caddesi No:66 Eskişehir
Telefon No: (222)214 26 26 Dahili: 2739 Faks No: (222)214 27 57
e-Posta: protokoleskisehir@gmail.com İnternet Adresi: http://www.eskisehir.gov.tr
Kep Adresi: icisleribakanligi@hs01.kep.tr

Bilgi için: Ömer ÖZÖZTÜRK
Polis Memuru
Telefon No:

376275577 - 3762755775 - 3762755775 - 3762755775

KÜTAHYA VALİLİĞİ
MALATYA VALİLİĞİ
MANİSA VALİLİĞİ
MARDİN VALİLİĞİ
MERSİN VALİLİĞİ
MUĞLA VALİLİĞİ
MUŞ VALİLİĞİ
NEVŞEHİR VALİLİĞİ
NİĞDE VALİLİĞİ
ORDU VALİLİĞİ
OSMANİYE VALİLİĞİ
RİZE VALİLİĞİ
SAKARYA VALİLİĞİ
SAMSUN VALİLİĞİ
SİİRT VALİLİĞİ
SİNOP VALİLİĞİ
SİVAS VALİLİĞİ
ŞANLIURFA VALİLİĞİ
ŞIRNAK VALİLİĞİ
TEKİRDAĞ VALİLİĞİ
TOKAT VALİLİĞİ
TRABZON VALİLİĞİ
TUNCELİ VALİLİĞİ
UŞAK VALİLİĞİ
VAN VALİLİĞİ
YALOVA VALİLİĞİ
YOZGAT VALİLİĞİ
ZONGULDAK VALİLİĞİ

3762755775 - 3762755775 - 3762755775 - 3762755775

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.
Doğrulama Kodu: FZATgx-uZYpVi-NAsGpr-pTkvit-lPjCzpac Doğrulama Linki: *https://www.turkiye.gov.tr/icisleri-ebys*

Arifiye Mahallesi İki Eylül Caddesi No:66 Eskişehir
Telefon No: (222)214 26 26 Dahili: 2739 Faks No: (222)214 27 57
e-Posta: protokoleskisehir@gmail.com İnternet Adresi: http://www.eskisehir.gov.tr
Kep Adresi: icisleribakanligi@hs01.kep.tr

Bilgi için: Ömer ÖZÖZTÜRK
Polis Memuru
Telefon No:

T.C.
ANADOLU ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
Genel Sekreterlik
Yazı İşleri Müdürlüğü

2025 AİLE YILI

Sayı : E-63784619-100-890799 26.09.2025
Konu : İnsan Hakları ve Şiddet Önleme Danışmanlığı Programı

DAĞITIM YERLERİNE

İlgi : a) Adalet Bakanlığı, E-60374460-045.02.70/32289 sayılı yazısı.
b) MEB 06.11.2024 ve 22.11.2024 tarihli yazıları.

İnsan Hakları Eylem Planı gereği, Adalet Bakanlığı-HEGEM Vakfı ortaklığı ve 27 Devlet Üniversitesi iş birliği ile başlatılan "İnsan Hakları, Şiddet Önleme ve Sosyal Arabuluculuk Bilincini Güçlendirici Saha Aktörleri Yetiştirilmesi Seferberliği: 2023-2034" faaliyetlerine, İçişleri ve Milli Eğitim Bakanlıkları iş birliği ile, Üniversitemiz koordinesinde devam edilmektedir.

Cumhurbaşkanlığı On İkinci Kalkınma Planı, Cumhurbaşkanlığı 2025/3, 2024/6, 2023/16 ve MEB 2024/56 Genelgeleri ekseninde Bakanlık, Üniversite ve Vakıf iş birliği ile hazırlanan 134 saatlik, "İnsan Hakları ve Şiddet Önleme Danışmanlığı Sertifika Programı" Haziran 2025 sonrası için planlanmıştır. Program; yöneticilere, öğretmenlere ve ilgili velilere yöneliktir. Sertifika programına başvurular iller düzeyinde ve toplu olarak Üniversitemiz "Sürekli Eğitim Uygulama Araştırma Merkezi" üzerinden yapılacaktır.

Anılan sertifika programına katılacak kamu görevlilerinden, "Adalet Bakanlığı Protokolü 5. Maddesi" gereği 2025 dönemi için (materyal telif, belge hariç) eğitim ücreti alınmayacaktır. Başvuru kabullerinde sosyal risk düzeyi daha yüksek olan illere öncelik verilecek; 2025-2026 yıllarında bu resmi yazıya esas olan sertifika programları süreci Üniversitemiz SEM Müdürlüğü ve HEGEM Vakfı Yönetim Kurulu Başkanlığı tarafından koordine edilecek ve yönetilecektir. Proje ve programlar hakkında daha fazla bilgi için sem.anadolu.edu.tr- hegemvakfi.org.tr sitelerine başvurulabilir.

Katılımlarının sağlanabilmesi için, yazımızın ekleriyle birlikte tüm resmi ve Özel Okul Müdürlüklerine, Halk Eğitim Merkez Müdürlüklerine tebliği önem arz etmektedir.

Bilgilerini ve gereğini arz ederim.

Bilgi İçin: Anadolu Üniversitesi Sürekli Eğitim Uygulama ve Araştırma Merkezi (SEM)
Tel: 0222 335 05 80-1769

Prof. Dr. Yusuf ADIGÜZEL
Rektör

Ek:Dosya

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu :BSDE3LNSZZ Belge Doğrulama Adresi : https://www.turkiye.gov.tr/anadolu-universitesi-ebys

Yunus Emre Kampüsü Tepebaşı/Eskişehir
Telefon No:+90 222 335 05 80/1352-1353 Faks No:+90 222 335 36 16
e-Posta:gensek@anadolu.edu.tr İnternet Adresi:www.anadolu.edu.tr
Kep Adresi:anadoluuniversitesi@hs01.kep.tr

Bilgi için: Yasemin ENGEL
Büro Personeli
Telefon No: 1318

376275775 - 376275775 - 376275775 - 376275775

12. Kalkınma Planı ve İnsan Hakları Eylem Planı Gereği
Adalet Bakanlığı-HEGEM Vakfı Ortaklığı ve
27 Devlet Üniversitesi iş birliği ile,

"İNSAN HAKLARI, ŞİDDET ÖNLEME VE SOSYAL ARABULUCULUK BİLİNCİNİ GÜÇLENDİRİCİ ETKİN SAHA AKTÖRLERİ YETİŞTİRİLMESİ SEFERBERLİĞİ: 2023- 2034"

ULUSLARARASI SERTİFİKA PROGRAMLARI

Türkiye'de ilk defa
Yerel Dinamiklerin gücü ile

"YEMİNLİ SOSYAL ARABULUCULUK"

"YEMİNLİ ŞİDDET ÖNLEME DANIŞMANLIĞI"

"İŞ HAYATINDA MÜZAKERE VE ARABULUCULUK"

"OKUL VE AİLE EKSENLİ SOSYAL ARABULUCULUK"

"KENTSEL-YEREL SOSYAL ARABULUCULUK"

"AİLE TEMELLİ İLERİ ARABULUCULUK"

"İNSAN HAKLARI DANIŞMANLIĞI"

12. KALKINMA PLANI-MADDE: 918. 5. **"Soruşturma ve kovuşturma öncesi eleme araçları ile alternatif çözüm yolları geliştirilecektir."**

3762755775 - 3762755775 - 3762755775 - 3762755775

"BİZ-BİZE ADALET"

Sosyal dokuyu güçlendirmek için,
Güçlü insan hakları bilinci için,
Şiddetle etkin mücadele için,
"BİZ-BİZE ADALET" için,

Her mahalleye 10 sosyal arabulucu

3762755775 - 3762755775 - 3762755775 - 3762755775

PROJE YÜRÜTME ÜST KURULU

Mehmet ERSOY (Vali)
HEGEM Mütevelli Heyeti Başkanı
Hüseyin AKSOY (Eskişehir Valisi)
Proje Yüksek İstişare Kurulu Başkanı
Yıldız Konal SÜSLÜ (Milletvekili)
TBMM Temsilcisi, Yasama Danışmanı
Osman KAYMAK (Vali-Mülkiye Başmüfettişi)
Proje Resmi Kurumlar Genel Koordinatörü
Nebi ÇELİK (Cumhurbaşkanlığı S ve BB)
Sektörler Genel Müdürü, Proje Danışmanı
Hakan ÖZTATAR (Adalet Bak. Ge.n Md.)
Proje Resmi Koordinatörü ve Danışmanı
Umut İlhan DURMUŞOĞLU (Bürokrat)
Proje Uluslararası Genel Koordinatörü
Ali YELDAN (Cumhuriyet Başsavcısı)
Proje Yüksek İstişare Kurulu Üyesi
Fethi Fahri KAYA (ME Bakanlığı)
Yükseköğretim ve YDE Genel Müdürü
Rengin AK (Prof. Dr. Rektör)
Yüksek İstişare Kurulu Bşk. V.
Esra ATABAY (Doç. Dr.)
Yüksek İstişare Kurulu Üyesi
Suna ÜSTÜNER (Bürokrat)
Proje Yürütme Kurulu Üyesi
Mustafa KESKİN (Prof. Dr.)
Saha Çalışmaları Koordinatörü
Gül Sultan ÖZEREN (Doç. Dr.)
Saha Çalışmaları Koordinatörü
Mustafa TAMER (Doç. Dr.-Vali)
Yerel Yönetimler Başdanışmanı
Sezgin AÇIKALIN (Prof. Dr.)
Proje Akademik Danışmanı
Vahap ÖZPOLAT (Prof. Dr.)
Proje Akademik Danışmanı
Sevda MUTLU (Prof. Dr.)
Proje Akademik Danışmanı
Sezai ÖZÇELİK (Prof. Dr.)
Proje Akademik Danışmanı
Selami SÖNMEZ (Prof. Dr.)
Proje Akademik Danışmanı
Mehmet TEYFUR (Prof. Dr.)
Proje Akademik Danışmanı
İbrahim GÖKDAŞ (Doç. Dr.)
Proje Yürütme Kurulu Üyesi
Murat KESKİNKILIÇ (Başmüfettiş)
Proje Yürütme Kurulu Üyesi
Mehmet Ali DİM (Medya Danışmanı)
Proje Yürütme Kurulu Üyesi
Dursun YASSIKAYA (Av. Arb)
Proje Hukuk Genel Danışmanı
Seda SEYMAN (Dr.)
Yürütme Kurulu Üyesi

3762755775 - 3762755775 - 3762755775 - 3762755775

PROJE ÖZETİ

Bu proje, İnsan Hakları Eylem Planı ve Cumhurbaşkanlığı 2021/9 Genelgesi gereği Adalet Bakanlığı-HEGEM Vakfı ortaklığı ile başlatılmış; 2022-2024 yıllarında pilot çalışmalar sonucunda yaklaşık 10 bin kişi koordinatör üniversiteler üzerinden, "yeminli sosyal arabuluculuk" ve "yeminli şiddet önleme danışmanlığı" sertifika programlarına katılımı sağlanmıştır.

Şiddetle mücadele yetmez, şiddeti daha ortaya çıkmadan aile, okul ve diğer sosyal alanlarda önlemeyi sağlayacak sosyal politikaların hayata geçirilmesine ihtiyaç vardır. Bunun ilk adımı şiddeti sosyolojik bir olgu olarak doğru anlamak ve tanımlamaktır. Bu anlama ve tanımlama çok disiplinli; evrensel, felsefi, ahlaki, kültürel, eğitsel, hukuksal, psikolojik, siyasal ve gündelik yaşam boyutunu kapsayıcı olmalıdır.

HEGEM Vakfı 42 yıllık bilgi birikimini kullanarak, ülke sosyolojimize ve uygun üst politika belgeleri hükümlerine uygun olarak, "İnsan Hakları, Şiddet Önleme ve Sosyal Arabuluculuk" temalı bir hizmet birliği ve materyal havuzu oluşturulmuştur. Gelinen bu aşamada Bakanlıklar, Valilikler, Başsavcılıklar ve 30 Üniversite olmak üzere 50'den fazla kurum ve kuruluşla 10'ar yıllık iş birliği sözleşmeleri imzalamış bulunmaktadır.

Adalet Bakanlığı-HEGEM Vakfı ortaklığı ile oluşturulan bu güçlü akademik yapı ile Türkiye'de ilk defa, "Aile Temelli Arabuluculuk", "Okul Merkezli Arabuluculuk", "Kentsel Arabuluculuk", "İş Hayatından Sosyal Arabuluculuk", "İnsan Hakları ve Şiddet Önleme Danışmanlığı" sertifika programları başlatılmıştır.

Dicle Üniversitesi 2023-2024 Öğretim yılında, "Yeminli Sosyal Arabuluculuk" modelini akademik ve idari yöneticilerin sürece katılımıyla uygulamaya koymuş; bir yıl sonunda kişilerarası anlaşmazlıkların uzlaşmayla sonuçlanması bağlamında %90 gibi çok yüksek bir başarı elde etmiştir. Dicle Üniversitesi bu uygulama ile, YÖK Akredite Kurulundan pozitif akredite puanı alan ilk üniversite olmuştur.

Batı ülkelerinde "sosyal arabuluculuk" uygulama modelleri STK'lar, Akademiler, Yerel Yönetimler iş birliği ve Devlet kurumları desteğiyle yürütülmektedir. Daha güçlü, çok daha güvenli ve çok daha mutlu bir toplum için tüm devlet kurumlarının "Sosyal Arabulucu" yetiştirilmesi programlarına etkin destek vermelerine ihtiyaç vardır. Ülkemizde özellikle "Okul/Aile Eksenli Sosyal Arabuluculuk" modelinin, resmi/özel her kademedeki örgün ve yaygın eğitim alanlarında "yöneticileri, öğretmenleri, öğrencileri ve aileleri" içine alacak şekilde yaygınlaştırılması hayati derecede önem taşımaktadır.

"ŞİDDET SEBEBİYLE OLUŞAN ZARARLARIN MALİYETİ,
ŞİDDETİ ÖNLEMENİN MALİYETİNDEN ÇOK DAHA YÜKSEKTİR."

GİRİŞ

"Bireylerin, İNSAN OLMAK nedeniyle sahip olduğu hakları ve başkalarının haklarına zarar vermeme sorumlulukları vardır." ilkesi, hukuk devletinin temelini oluşturur. İnsan haklarının ihlali denince de öncelikle şiddet olgusu akla gelir; ki, bu bağlamda şiddet önleme mücadelesi aynı zamanda insan haklarını koruma mücadelesinin taaa kendisidir.

Kötülük şiddeti, şiddet suçu doğurur. Bir toplumda suç artış oranı nüfus artış oranından ne kadar fazla ise, o toplum o derecede **sosyal risk durumu** ile karşı karşıya demektir. Sosyal hayat için **en büyük risk** ise, şiddetin kültüre dönüşmesidir. Şiddet korkusunun varlığı haksızlık / hukuksuzluk, şiddetin önlenme görevinin yerine getirilmemesi ise en büyük adaletsizliktir.

Şiddetle mücadelenin en etkili yolu, şiddetin daha ortaya çıkmadan aile, okul ve diğer sosyal yaşam alanlarında önlenmesidir. Şiddetin doğurduğu zarar, şiddeti önlemenin maliyetinden onlarca kat daha fazladır. Bu bağlamda, sosyal politika üretenlerin/uygulayıcılarının **şiddet olgusu** ve **şiddeti önlenme modelleri** hakkında doğru bilgi sahibi olmaları önemlidir.

Şiddet, ancak sahada yeterli sayıda ve nitelikte **"şiddet önleme aktörleri"** varsa azaltılabilir. **Şiddet kavramını, insan hakları, demokrasi kültürü ve adalet** kavramları ekseninde yorumlamak ve anlamak zorundayız. Bu bağlamda şiddeti önlemenin en önemli yollarından birisinin, **sosyal arabuluculuk** olduğu artık evrensel bir gerçekliktir. Bu gerçeklikten hareketle Vakfımız koordinesinde yürütülen çalışmalarla bugüne kadar **sosyal arabuluculuk** konulu **11 Yönerge 7 Yönetmelik** çıkartıldı; yönetmelikler, Resmî Gazetede yayınlandı.

12. KALKINMA PLANINDA YER ALAN BU PROJENİN DAYANAĞI BAZI MADDELER

MADDE: 723.1. "Aile içi şiddeti ortaya çıkaran bütün temel unsurlar belirlenerek önleyici mekanizmaları artırmaya yönelik kamu kurum ve kuruluşları, üniversiteler ile STK'ların iş birliğiyle bütüncül çalışmalar yürütülecektir."

MADDE: 738.2."Erken çocukluk döneminden başlamak üzere çocuklara ve ebeveynlerine ihmal, istismar ve şiddet konularında farkındalık eğitimleri verilecektir."

MADDE: 738.3. de, "Çocuklarla çalışan profesyonellerin ihmal, istismar ve şiddeti tespit etme gerekli yönlendirmeyi yapma kapasitelerini artırıcı programlar düzenlenecektir."

MADDE: 918. "Yargının iş yükünün hafifletilmesinde, uyuşmazlıkların kısa sürede çözülmesini sağlayacak alternatif uyuşmazlık çözüm yöntemleri geliştirilecektir."

Madde: 918. 4. "İhtiyari arabuluculuk uygulamasının etkinliği artırılacaktır."

Madde: 918. 5. "Soruşturma-kovuşturma öncesi alternatif çözüm yolları geliştirilecektir."

CUMHURBAŞKANLIĞI 2023/16 Genelgesi'nde,

MADDE: 4. "Şiddetle mücadelede aktifi rol alan kurumlar başta olmak üzere tüm kamu kurum ve kuruluşları tarafından kamu personelinin şiddetle mücadeleye ilişkin bilgi ve farkındalığının artırılmasına yönelik çalışmaların yürütülmesine devam edilecektir."

MADDE: 5. "Şiddetle topyekûn mücadele etmeye yönelik toplumsal farkındalık ve duyarlılığı artırmak üzere eğitim çalışmaları yapılmaya devam edilecektir."

MADDE: 10."Yerel düzeyde şiddetle mücadelede koordinasyon ve iş birliğinin sağlanması için Mülki Amirler tarafından gerekli tedbirler alınacaktır." ifadelerine yer verilmiştir.

20. Yüzyıldan itibaren gelişmiş ülkelerden başlamak üzere, bütün dünyada kadınların ve çocukların şiddetten korunmalarına yönelik yeni yasal ve sosyal önlemler alınmaya başlanmıştır. Ancak ABD'nde, 1980'li yıllarda kadınları şiddete karşı korumaya yönelik yeni kanunlar çıkarıldı ise de ilk uygulamalarda fazla başarı elde edilemedi. Kadınları koruma amaçlı başlatılan yasal süreçlerin işleyişinde ilgili güvenlik ve adalet görevlilerinin şiddet/istismar/mağduriyet konularında yeterli bilgilerle donatılmamış olmaları birçok uygulama sorunlarına yol açtı. Kadına yönelik şiddet olayı yaşanan ve kadının polisi aradığı çok sayıdaki olayda, güvenlik güçleri zamanında olay yerine ulaşsa bile, ya **çifte gözaltı ile geri dönüldü** ya da olayların beşte birinden fazlasında göz altına alınıp götürülenler kadınlar oldu. Bu durumla ilgili yapılan araştırmalarla tespit edildi ki, polis olay evine vardığında sakin bir adam ve (polisin gelmesiyle) **adama karşı saldırı halinde olan bir kadınla** karşılaşıyor ve kadını gözaltına alıyordu.

ABD'nde bu durum *karşısında* ***birincil saldırgan yasaları*** yürürlüğe kondu; güvenlik güçleri ve bütün görevli adli personelin şiddeti anlama-önleme eğitimlerinden geçirilmelerine karar verildi. Günümüzde, kişinin eşine fiziksel saldırıda bulunması yasalara aykırıdır. Ne yazık ki eşine saldıranların ne gibi müeyyide ile karşılaşacağı kentten kente, ilçeden ilçeye, hatta karakoldan karakola bile değişebilir. Dolayısıyla, kendini hukuk sistemi ile korumaya çalışan kadın, işleyişin tutarlılığına güvenmeyebilir. Yurttaşların hakları konusunda, kamu kuruluşlarının kendilerine neler sunabileceği konusunda etkin bilgilendirme yapılarına ihtiyaç var. Kadın ve çocuklarla ilgili pozitif ayrımcılık yasalarını özellikle kadınlar lehine uygulayacak tüm kamu görevlilerinin, insan hakları ve şiddeti önleme konusunda sistematik eğitimlerine ihtiyaç vardır.

1. SOSYAL ARABULUCULUK

Ne kadar karmaşık olursa olsun, arabuluculukla başarı elde edilmesi mümkün olmayan hiçbir dava yoktur. (THARPE)

Arabuluculuk, sosyal bir olgudur ve de insanlık tarihi kadar eski bir uygulamadır. Ancak, modern anlamda arabuluculuk, 1950'li yıllarda ABD'de, 1980'li yıllarda Kanada ve 2000'li yıllarda, AB ülkelerinde Alternatif Uyuşmazlık Çözüm Yolu, yani bir arabuluculuk modeli olarak sosyal hayatta sistematik ve programlı olarak yer almaya başladı.

Bu ihtiyaç artık ülkemizde fazlasıyla hissedilmeye başlanmıştır. Hedeflenen, hayatın doğal akışı içerisinde ve gündelik yaşam sosyolojisi ekseninde üniversitelerde, örgün ya da yaygın eğitim kuruluşlarında, işyerlerinde, sosyal topluluklarda, aile ekseninde olmak üzere, kişi-kişi, kişi-grup ve grup-grup arasında ortaya çıkacak anlaşmazlıkların, o yerin özgün yapısı ya da ilgili kurum/kuruluşun mevzuatı bağlamında sosyal arabuluculardan ya da aile arabulucularından yararlanarak çözüm modelleri geliştirmektir. Bu bağlamda ortaya konacak modelin, kurumların kendi iç mevzuatına ve ihtiyaçlarına göre şekil alması esas olacaktır.

Uyuşmazlıkların dava konusu olmadan dostane yollarla hallini, Batı dünyası "Alternatif Uyuşmazlık Çözümü" olarak adlandırmakta, özellikle son 30 yıldır Kanada ve Avrupa Birliği Ülkeleri bu bağlam-daki uygulamaları tüm kurumlarında yaygınlaştırmaya çalışmaktadır. Avrupa Birliği ilgili komisyon ve komitelerinde alınan kararlarda, kişiler arası uyuşmazlıkların üçüncü bir kişinin dostane müdahalesiyle çözülmesini öngören çabaların, kişiler için "en elverişli sonuçları doğuracağı" vurgusu yapılmaktadır. **Özellikle ihtilaflı tarafların üzerinde serbestçe tasarruf edebildikleri "özel haklar alanındaki uyuşmazlıkların" müzakere ile veya bir arabulucu hakemliğinde ele alınarak çözümü en faydalı yoldur.**

> ***Dostane uyuşmazlık çözüm yolları, kamusal bir merci (bir mahkeme) olmaksızın, anlaşmazlık yaşayan kişilerin gönüllü olarak hakemliğini/arabuluculuğunu kabul ettikleri tarafsız/yetkili kişi ya da kişilerce uzlaştırılmasından ibarettir.***

*"**Adaletin Etkinliği Hakkında Uzmanlar Komitesi**" tarafından kabul edilen raporda ifade edilen 'arabuluculuk' terimi, bir uyuşmazlığın dostane yollarla çözümü için çalışan üçüncü kişinin, her türlü (uzlaştırma da dahil olmak üzere) ve uyuşmazlığın her aşamasındaki (yargı sürecinin içinde veya dışında) faaliyetini kapsayacak şekilde kullanılmıştır. Böylece arabuluculuk, tarafları bağlayıcı bir karar verilmesiyle sonuçlanan resmî nitelikli dava yolu, tahkim ve her türlü dostane anlaşma biçiminden ayrılmaktadır. Bu "işlevsel" tanımla, üye ülkelerin iç hukuklarında bulunan terminolojik farklılıklar giderilmiştir."*

"Birleşik Devletler'de, yetişen genç kuşakların gelecekte daha barışçıl bir toplum oluşturması için, ilkokul ve ortaokul aşamasındaki öğrencilere de arabuluculuk hünerleri ve diğer alternatif uyuşmazlık çözümü usulleri eğitimi verilmektedir."

"**Arabuluculuk** sadece, bir uyuşmazlığın mahkeme önüne taşınmadan önce başvurulan bir usul değildir. Arabuluculuk süreci sonunda bir uzlaşmaya, tarafsız bir üçüncü kişinin katılımı olsun veya olmasın, tarafların doğrudan katılımı ile müzakere vasıtasıyla da ulaşılabilir. Müzakere en temel uyuşmazlık çözüm yolu olup, tarafların uyuşmazlık çözüm süreci/şekli üzerinde tam bir kontrole sahipliğini sağlar."

Fransa, Kent Sorunları Bakanı Bartolone'nin
Sosyal Arabuluculuk Sempozyumu (Paris 2000) açılış konuşması:

*"Günümüzde Fransa'daki sosyal arabulucuların sayısı bilinemeyecek kadar fazladır. Sosyal arabuluculuk günlük hayattaki somut problemlere cevaben doğmuştur. Bu problemler ülkeden ülkeye değişse de, çoğu Avrupa ülkesi için benzer anlaşmazlıklar sorun olarak yaşanmaktadır. Bazı sorunlar şehir hayatı ile ve özellikle de işsizlik, ekonomik sorunlarla boğuşan kesimler arasındaki gerilimlerin yüksek olduğu yoksul ve yoksun bölgelerle ilgilidir. Fransa ve Belçika'da yerel güvenlik sözleşmeleri ile "sosyal arabuluculuk" toplumsal gerilimlerin azaltılması ve şiddetin önlenmesi için alınan önemli çözüm önlemlerinden biridir. Gündelik yaşamı sorunları için sosyal arabuluculuk birçok alanda gerekmektedir; kamusal alanlarda, üniversitelerde, okullarda, sosyal hizmet sağlayan alanlarda, hastanelerde, işyerlerinde ...vb. Bu toplantıyla, Avrupa ülkelerinin sosyal arabuluculuk uygulamaları ve deneyimlerinin paylaşılması ve **sosyal arabuluculuk uygulamalarının şiddet/suç önleme amaçlı kullanımına dair geniş bir anlayış geliştirilmesi** hedeflenmektedir."*

2. AİLE TEMELLİ ARABULUCULUK

AİLE bütün zamanlarda ve bütün toplumlarda en insani, en stratejik sosyal kurum olmuştur. Aile, bireyler için temel güvenlik, sağlık, mutluluk ve özgürlük alanı özelliği taşır; "Toplumun temeli ailedir" temel maddesi olarak da Anayasa sayfalarında abideleşir. Sağlıklı aileler olmadan mutlu birey, mutlu bireyler olmadan güçlü toplum olamaz.

Temel insan hakları öncelikle bireyin kendi aile ortamında bilinir ve yaşanır. Çocukların ihmal ve istismardan korunması ancak bilinçli anne babalar, güvenli okullarla mümkündür. Doğal insani değerler ve bireyin temel özgüven duygusu aile ortamında kazanılır. AİLE, en önemli insan hakları okuludur.

21. yüzyılda bütün dünya ve toplumumuz çok hızlı bir değişim süreci yaşıyor. Hızlı değişimin çocuklarımızı, gençlerimizi, aile yapımızı ve bağlı olarak sosyal ilişkilerimizi nasıl etkileyeceğine dair öngörüler geliştirmek, yarınki sosyal ve bireysel risklerle ilgili tedbirler almak zorundayız. Bu zorunluluk bütün kurum ve kuruluşları, "çocuk-genç-aile odaklı" etkin sosyal hizmet model ve uygulama yöntemlerinin bir an önce hayata geçirilmesi boyutunda sorumluluk almaya çağırır.

Günümüzde aile, yalnızca Medeni Kanun ilgili hükümlerine uygun olarak kurulmuş yalın bir birlik değil, aynı zamanda sosyal ve insani haklarla donatılmış bir anayasal kurumdur. Her aile ait olduğu kültürün değerleriyle yaşar ve bu değerlerin yaşatılmasına katkıda bulunur. "Aile Temelli Arabuluculuk" tanımına akrabalık, komşuluk, aile içi sorunlar ve geniş anlamda aileyi etkileyen (hukuk uyuşmazlıkları hariç) tüm anlaşmazlık ve çatışmalar girmektedir.

Gündelik yaşam sosyolojisi ekseninde bakıldığında, kişiler arası anlaşmazlık ve çatışmalar çok büyük oranda aile eksenli özellik taşırlar. Adliyelerimizin iş yüküne bakarsak, sadece 2023 yılı içinde Cumhuriyet Başsavcılıklarında soruşturma evresi dosya sayısının 12 milyon 724 bin 908 ve bu dosyalarda yer alan şüpheli sayısının 16 milyon olduğunu görürüz. On milyondan fazla kişinin de mağdur olduğu adli olaylarda kim haklı kim haksız yargısal bir konudur; ancak, insani boyutta, ***bütün bu olayların acaba ne kadarı adli aşamaya gelmeden müzakere ve arabuluculukla önlenebilirdi?*** boyutu, kesinlikle yargı boyutundan daha az önemli değildir.

Aile eksenli sorunlar daha çok eşler arasında, çocuklarla anne babaları arasında, kardeşler arasında ve aile bireyleri ile anne ya da babanın akrabaları arasında yaşanan anlaşmazlıklardır. Ancak, aile bireyleri ile komşular, ilişki ve iletişim içinde olunulan kişi ve diğer aileler, aile bireyleri ile hizmet alınan ya da verilen kişiler, aile bireylerinin çalıştıkları işyerlerinde ki diğer kişi veya yöneticilerle ortaya çıkan anlaşmazlıklar, çocukların okullarında veya sosyo-kültürel-sportif faaliyet ortamlarından getirdikleri sorunlar da aile eksenli özelliktedir. Öyleyse bütün bu sayılanlar ve benzer kişiler arası anlaşmazlık ve çatışma konuları aile eksenli özelliktedirler.

Aile eksenli anlaşmazlık ve çatışmaların daha ortaya çıktığı anda, ihtilaflar büyümeden müzakere ve arabuluculuk yoluyla önlenmesi öncelikle bir kültür, bir hayat felsefesi ve anlayış meselesidir. Böylesi bir kültür ancak eğitim yoluyla kazanılabilir. Öncelikle bu program hedefi olarak öngörülen "arabulucu aktörlerin yetiştirilmesi" stratejik öneme sahiptir. Yetiştirilecek bu saha aktörleri, ailede, sitede, okulda, işyerinde, mahallede, akraba çevresinde anlaşmazlık ve çatışma konularını dostane yollarla çözüme kavuşturma görevlerini yürüteceklerdir.

Özellikle aile içi anlaşmazlıkların müzakere ve arabuluculuk yöntemiyle çözülme gayreti ister başarılı olsun ister bazı olaylarda olmasın çocuklar için çok önemli bir olumlu sosyalleşme fırsatı ve de doğal eğitim fırsatı sağlayacaktır. Aile içinde ve aile ekseninde kazanılan inanç, tutum ve davranış kalıpları nesilden nesile aktarılarak kültürleşir.

"Aile Temelli Arabuluculuk" psikoloji, sosyoloji, insan hakları bağlamında hukuk, felsefe ve daha çok da sosyal psikoloji bilgilerinden karma olarak yararlanma anlayışıyla yapılandırılmış çok disiplinli, sistematik ve etkin bir eğitim programını gerektirir. Aile arabuluculuğu, kişilerin ve toplumun ihtiyaçlarına göre sosyal ortamın ve sosyal grupların sorunlarına göre iyi yapılandırılmalıdır. Aile Temelli Sosyal Arabuluculuk, İnsan hakları yanında sosyal normlar bağlamında hareket eder ve bu misyonu edinir.

Aileyi güçlendirmek, ailenin güvenliğini, aile bireylerinin mutluluğunu arttırmak bütün **KAMU Görevlisi** olanların öncelikli işidir. İllerin ya da bölgelerin çıkartılacak bilimsel sosyal risk haritalarına göre Mülki Amirler, Yerel Yöneticiler, Üniversiteler, STK'lar ve diğer tüm kamu çalışanları elbirliği ile, gönül birliği ile, **"Aile Temelli Arabuluculuk"** hizmet modellerinin, faaliyetlerinin sosyal alanlarda etkin olarak hayata geçmesi için sorumluluk almalıdır.

3. OKUL MERKEZLİ ARABULUCULUK

İnsan Hakları Eylem Planı anlatımlarında; "Alternatif uyuşmazlık çözüm yolları yaygınlaşacaktır." hükmü yer almaktadır. Toplumsal alanda ortaya çıkacak anlaşmazlıkların sosyal arabuluculuk yöntemiyle çatışmaya ve şiddete dönüşmeden çözümünün temelleri eğitim kurumlarında atılabilir. Bu nedenle, **"Okul Merkezli Sosyal Arabuluculuk"** ülkemiz sosyolojisine uygun olarak ilgili öğretmenlerin, yöneticilerinin, okul aile birliği üyelerinin, "Okul Rehberlik Kurulu" elemanlarının, velilerin, öğrencilerin uygulamanın bizatihi içinde olmalarıyla başarılı olabilir.

"Okul Merkezli Arabuluculuk" modelinin tüm okul kademelerinde uygulanabilir olduğunu ve sistematik olarak uygulandığında çok büyük kazanım sağlandığını ülkelerin iyi uygulama örneklerinde görmekteyiz. Modelin başarısı için en önemli şart, okullarda 120 ders saatlik "Yeminli Sosyal Arabuluculuk" sertifika programını, yeterli sayıda öğretmenin ve yöneticinin almış olmasıdır.

Okul rehberlik servisi elemanlarının tamamı, okul yöneticilerinin en az 2/1'i ve öğretmenler için 10/1 oranında katılım sağlanması ideal uygulama ölçüsüdür. Arabuluculuk insanlık tarihi kadar eski olan bir uygulamadır; daha çok akil insanların işidir. Bu bağlamda olmak üzere "Başöğretmen" ve **"Uzman Öğretmen"** statüsündeki deneyimli eğitimcilerimizden öncelikle yararlanılması doğru yöntemdir. Ülkemizde 20 yıldır farklı projeler üzerinden denemesi yapılmış olan **"akran arabuluculuğu"** yönteminin sosyal politikaya dönüşememiş olması arabuluculuk modelinin, öncelikle yetişkinlerle hayata geçirilmesi ihtiyacındandır. Sosyolojimize uygun model, **"Okul Merkezli Sosyal Arabuluculuk"** uygulamasıdır.

Gündelik yaşamda kişiler arası anlaşmazlıkların ortaya çıkması hayatın doğası gereğidir. Okul eksenli sosyal alanlar da bu gerçekliğin dışında değildir. Yönetici-öğretmen-veli ya da okul ve çevresi eksenli diğer kişiler arasında ortaya çıkabilecek olan uyuşmazlıkların/anlaşmazlıkların çatışmaya, şiddete dönüşmeden, idari ya da adli soruşturmalara/kovuşturmalara konu olmadan, dostane yollarla çözümü ise, ancak **"Okul Merkezli Sosyal Arabuluculuk"** yöntemiyle mümkündür. Bu yöntemin gerekliliği ve önemi **"İnsan Hakları Eylem Planı"** anlatımlarında, Millî Eğitim Bakanlığı ilgili mevzuatında ifade edilmiştir.

Birlikte Yaşayabilecek miyiz? *adlı eserinde* ***Alain TOURAINE,*** *şu önemli belirlemelerde bulunur:*

> **"Şiddetin ekonomik ve toplumsal nedenleri üzerine yapılan genel incelemeler artık bırakılmalı, özellikle 'şiddet dolu bireyin davranış oluşum düzenekleri' üzerinde yeni türden araştırmalar başlatılmalıdır. Başlatılacak yöntem, müdahale tarzlarında da köktenci değişikliklere gidilmesini gerektirir. Ve müdahaleler artık yukarıdan değil, aşağıdan başlamalıdır; yasa yoluyla değil, bireyin özellikle çocuğun veya gencin tanındığını duyumsadığı kişilerarası ilişkiler yoluyla işlemelidir. Okulu mutlaka yeniden toplumsal yaşamın merkezine oturtmaya çalışmalıyız; çok uzun vadeli insani amaçlara da ancak öğretmenleri daha üst düzeyde sorumluluk almaya yönlendirerek ulaşabiliriz."**

19. MİLLÎ EĞİTİM ŞÛRASI BAZI SONUÇ MADDELERİ ŞÖYLEDİR:

MADDE: 4.1. Okullarda yaşanan güvenlik sorunlarının önlenebilmesi ve anlaşmazlıkların çözümü amacıyla her okul için kapsamlı bir okul güvenliği eylem planı hazırlanmalı ve bu kapsamda; okulun ve çevresinin risk analizinin yapılması, okul güvenliği açısından risk grubuna giren okullara yönelik süreç odaklı önlemlerin alınması.

MADDE: 4.2.19. Okul güvenliğine ilişkin olarak ulusal ve yerel sorunları belirlemek ve analiz etmek amacıyla konu ile ilgili olarak bir veri tabanı oluşturulması, bu veri tabanından hareketle bölgelere hatta okullara göre risk haritaları çıkarılması

MADDE: 4.3. Okulda psikolojik güvenliği sağlamak amacıyla; ÇATIŞMA YÖNETİMİ VE ARABULUCULUK gibi konularda Psiko - eğitim desteği sağlanması.

Madde: 16. Risk altında ve dezavantajlı konumda olan çocukların tespiti yapılarak bu çocuklara yönelik eğitim çalışmaları artırılmalı; terör, göç, madde bağımlılığı, parçalanmış aileler, iletişim araçlarını kötüye kullananlar ve de benzeri risk faktörleri göz önünde bulundurularak önleyici rehberlik çalışmalarına ağırlık verilmeli, bu konuda bölgenin, mahallin özelliğine uygun olarak disiplinler arası ekip çalışmaları mülki amirlerin koordinesinde hayata geçirilmelidir.

20. MİLLİ EĞİTİM ŞURASI (ARALIK 2021)

MADDE 29. Çocukların eğitsel, sosyal iletişim süreçlerinde olumsuz etkiler ve zararlı alışkanlıklardan uzak tutulmasını sağlamak amacıyla oluşturulan "Güvenli Eğitim İletişimi" kavramının geliştirilmesi ve bu kapsamda eğitim programların uygulamaya konulması sağlanmalıdır.

Millî Eğitim Bakanlığı Ortaöğretim Kurumlar Yönetmeliği Madde 17'de;

"Ortaöğretim kurumlarında güvenli ortamın sağlanmasına yönelik koruyucu, önleyici tedbirlerin alınması, zararlı alışkanlıkların önlenmesi ve öğrencilerin şiddetten korunması amacıyla rehberlik hizmetleri kapsamında okul merkezli, temel önleme çalışmaları yürütülür. Bu konuda, okul yönetimi öğretmen, veli ile iş birliği yaparak gerekli önlemleri alır…"

Millî Eğitim Bakanlığı Ortaöğretim Kurumlar Yönetmeliği Madde 158'de;

"Aile içinde/dışında şiddete maruz kalan, ilgisizlik nedeniyle veya zorlanarak kanunlara toplumun etik kurallarına aykırı olan yollara yönelme ihtimali bulunan öğrencilerle ilgili gerekli önlemleri almak; okulun ve öğrencilerin güvenliğine yönelik alınan ihbar, şikâyet, duyumla gerekli görülen hâllerde, önceden tedbir almak, olumsuz öğrenci eğilim ve davranışlarının fiile, suça dönüşmesini engellemek…"

Millî Eğitim Bakanlığı İlköğretim Kurumları Yönetmeliği Madde 58'de;

"Öğrencilerde görülen olumsuz davranışların, olumlu hâle getirilmesinde yaptırım yerine çatışma çözme, arabuluculuk ve benzeri çözüm yöntemlerini kullanmak…" hükümleri yer almaktadır.

"KAMU GÖREVLİLERİNDEN ADALET, dostlarımızdan sadakat ve parasını ödediğimiz kimselerden mal veya hizmet temini bekleriz. Bu beklentiler karşılanmadığında sadece üzülmekle kalmayız, AYNI ZAMANDA KENDİMİZİ İHANETE UĞRAMIŞ HİSSEDERİZ."

(Judith N. SHKLAR)

4. SERTİFİKA PROGRAMLARI DERSLER-ESERLER

1	**İNSAN HAKLARI OKULU OLARAK AİLE** (Âdem SOLAK)
2	**AİLE ARABULUCULUĞU VE UYGULAMA ÖRNEKLERİ** (Hasan H. TAYLAN-Doç. Dr.)
3	**AİLE ARABULUCULUĞU, FELSEFİ VE SOSYOLOJİK TEMELLERİ** (Fatih ARSLAN-Doç. Dr.)
4	**İNSAN VE HAKLARI (**Gökhan GÜNEYSU-Prof. Dr.)
5	**ŞİDDET VE ÖNLEME YÖNTEMLERİ** (Zahir KIZMAZ-Prof. Dr.)
6	**AİLEDE UYUŞMAZLIK VE ÇATIŞMA ÇÖZÜMÜ ANALİZİ** (Sezai ÖZÇELİK-Prof. Dr.)
7	**AİLE TEMELLİ İLERİ ARABULUCULUK** (Gül Sultan ÖZEREN-Doç. Dr.)
8	**İNSAN HAKLARI EKSENİNDE AHLAKİ VE DİNİ DEĞERLER** (H. Yusuf ACUNER-Doç. Dr.)
9	**GENÇLİK VE ŞİDDET** (Komisyon)
10	**AVRUPA'DA SOSYAL ARABULUCULUK** (Helena Neves ALMEIDA-Prof. Dr. -Editör)
11	**KURAMDAN UYGULAMAYA SOSYAL ARABULUCULUK** (Komisyon)
12	**ARABULUCULUĞUN FELSEFİ VE KÜLTÜREL TEMELLERİ** (Vahap ÖZPOLAT-Prof. Dr.)
13	**ÇATIŞMA ÇÖZÜMÜ** (Sezai ÖZÇELİK-Prof. Dr.)
14	**ARABULUCULUK SÜRECİ** (Komisyon)
15	**MÜZAKERENİN SOSYAL PSİKOLOJİSİ** (Gül Sultan ÖZEREN-Doç. Dr.)
16	**KENTSEL DÖNÜŞÜMDE UZLAŞI YÖNTEMİ** (Ersan KOÇ-Doç. Dr.)
17	**KENTSEL VE BÖLGESEL PROJE YÖNETİMİ** (Ersan KOÇ-Doç. Dr.)
18	**KURUMSAL VE KENTSEL RİSK/KRİZ YÖNETİMİ** (Mustafa TAMER-Doç. Dr.-Vali)
19	**KÜLTÜREL ÇEŞİTLİLİK YÖNETİMİNE GİRİŞ** (Sezai ÖZÇELİK-Prof. Dr.)
20	**KENTSEL SÜREÇLER VE HALK KATILIMI** (Ebru KAMACI KARAHAN-Doç. Dr.)
21	**ÇOK SEKTÖRLÜ SOSYAL RİSK ÜST ANALİZLERİ/HARİTALARI** (Komisyon)
22	**TÜRKİYE'NİN ÇOCUK ODAKLI SOSYAL RİSK HARİTASI** (Komisyon)
23	**AİLE ARABULUCULUĞU** (Lisa PARKİNSON-Prof. Dr.)
24	**AİLE ARABULUCULUĞUNDA ETİK İLKELER** (Sevda MUTLU-Prof. Dr.)
25	**ŞİDDET KÜTÜPHANESİ** (Âdem SOLAK)
26	**ŞİDDET KÜLTÜRÜ VE SOSYAL RİSKLER** (Komisyon)
27	**ÇATIŞMA VE STRES YÖNETİMİ (Komisyon)**

İHTİYAÇ DUYULAN SERTİFİKA PROGRAM TÜRÜNE GÖRE EĞİTİM SETİ OLUŞTURULUR.

PROJE BİLİM/EĞİTİM KURULU

Hikmet Sami TÜRK (Prof. Dr.)
Proje Uluslararası Danışmanı
Helena Neves ALMEIDA (Prof. Dr.)
Proje Uluslararası Danışmanı
Hikmet Yıldırım CELKAN (Prof. Dr.)
Akademik Sektörler Danışmanı
Hüseyin KARAMAN (Prof. Dr.)
Proje Ulusal Danışmanı
Gökhan GÜNEYSU (Prof. Dr.)
Bilim/Eğitim Kurulu Üyesi
Ali ÇAĞLAR (Prof. Dr.)
Bilim/Eğitim Kurulu Üyesi
Sevda MUTLU (Prof. Dr.)
Bilim/Eğitim Kurulu Üyesi
Nurten SARGIN (Prof. Dr.)
Bilim/Eğitim Kurulu Üyesi
Vahap ÖZPOLAT (Prof. Dr.)
Bilim/Eğitim Kurulu Üyesi
Milay KÖKTÜRK (Prof. Dr.)
Bilim/Eğitim Kurulu Üyesi
Sezai ÖZÇELİK (Prof. Dr.)
Proje Akademik Danışmanı
Zahir KIZMAZ (Prof. Dr.)
Bilim/Eğitim Kurulu Üyesi
Sezgin AÇIKALIN (Prof. Dr.)
Bilim/Eğitim Kurulu Üyesi
Selami SÖNMEZ (Prof. Dr.)
Bilim/Eğitim Kurulu Üyesi
Binnur YEŞİLYAPRAK (Prof. Dr.)
Bilim/Eğitim Kurulu Üyesi
Selahiddin ÖĞÜLMÜŞ (Prof. Dr.)
Bilim/Eğitim Kurulu Üyesi
Yahya Mustafa KESKİN (Prof. Dr.)
Bilim/Eğitim Kurulu Üyesi
Bayramali NAZİROĞLU (Prof. Dr.)
Bilim/Eğitim Kurulu Üyesi
Hasan Hüseyin TAYLAN (Prof. Dr.)
Bilim/Eğitim Kurulu Üyesi
Haci Yusuf ACUNER (Prof. Dr.)
Bilim/Eğitim Kurulu Üyesi
Mehmet TEYFUR (Prof. Dr.)
Bilim/Eğitim Kurulu Üyesi
Gül Sultan ÖZEREN (Doç. Dr.)
Bilim/Eğitim Kurulu Üyesi
İbrahim GÖKDAŞ (Doç. Dr.)
Bilim/Eğitim Kurulu Üyesi
Sebile BAŞAK DİŞ (Doç. Dr.)
Bilim Kurulu Üyesi
Esra ATABAY (Doç. Dr.)
Bilim Kurulu Üyesi

3762755775 - 3762755775 - 3762755775 - 3762755775

"HEGEM VAKFI İLE İŞ BİRLİĞİ BELGELİ" SOSYAL POLİTİKA PROJELERİ HİZMET BİRLİĞİ

	KURUMLAR/KURULUŞLAR	BELGE SÜRESİ	BELGE TARİHİ
01	ADALET BAKANLIĞI	5 yıl +	Ocak 2022
02	İÇİŞLERİ BAKANLIĞI	Süresiz	Eylül 2023
03	MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI	5 yıl +	Ekim 2019
04	ESKİŞEHİR VALİLİĞİ	10 yıl +	Ocak 2024
05	ANTALYA VALİLİĞİ	5 yıl +	Ekim 2024
06	ORDU VALİLİĞİ	10 yıl +	Ağustos 2024
07	BOLU VALİLİĞİ	10 yıl +	Ağustos 2024
08	MERZİFON KAYMAKAMLIĞI	10 yıl +	Ağustos 2024
09	GİRESUN ÜNİVERSİTESİ	10 yıl +	Ocak 2021
10	RECEP TAYYİP ERDOĞAN ÜNİVERSİTESİ	10 yıl +	Mart 2018 & Ocak 2021
11	MANİSA CELAL BAYAR ÜNİVERSİTESİ	10 yıl +	Mart 2021
12	KARADENİZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ	10 yıl +	Nisan 2021
13	BURSA ULUDAĞ ÜNİVERSİTESİ	10 yıl +	Nisan 2021
14	GAZİANTEP ÜNİVERSİTESİ	10 yıl +	Nisan 2021
15	ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ	10 yıl +	Nisan 2021
16	SİNOP ÜNİVERSİTESİ	10 yıl +	Haziran 2021
17	PAMUKKALE ÜNİVERSİTESİ	10 yıl +	Temmuz 2021
18	SAMSUN ÜNİVERSİTESİ	10 yıl +	Ağustos 2021
19	SELÇUK ÜNİVERSİTESİ	10 yıl +	Ekim 2021
20	İNÖNÜ ÜNİVERSİTESİ	10 yıl +	Ekim 2021
21	FIRAT ÜNİVERSİTESİ	10 yıl +	Ekim 2021
22	HARRAN ÜNİVERSİTESİ	10 yıl +	Ekim 2021
23	KOCAELİ ÜNİVERSİTESİ	10 yıl +	Ekim 2021
24	TEKİRDAĞ ÜNİVERSİTESİ	10 yıl +	Ekim 2021
25	ÇUKUROVA ÜNİVERSİTESİ	10 yıl +	Ekim 2021
26	MARDİN ARTUKLU ÜNİVERSİTESİ	10 yıl +	Ekim 2021
27	HATAY MUSTAFA KEMAL ÜNİVERSİTESİ	10 yıl +	Ekim 2021
28	ALANYA ALAADİN KEYKUBAT ÜNİVERSİTESİ	10 yıl +	Kasım 2021
29	IĞDIR ÜNİVERSİTESİ	10 yıl +	Kasım 2021
30	DİCLE ÜNİVERSİTESİ	10 yıl +	Kasım 2021
31	MERSİN ÜNİVERSİTESİ	10 yıl +	Kasım 2021
32	VAN YÜZÜNCÜ YIL ÜNİVERSİTESİ	10 yıl +	Kasım 2021
33	AYDIN ADNAN MENDERES ÜNİVERSİTESİ	10 yıl +	Kasım 2021
34	ANKARA SOSYAL BİLİMLER ÜNİVERSİTESİ	10 yıl +	Şubat 2022
35	BURSA TEKNİK ÜNİVERSİTESİ	10 yıl +	Temmuz 2022
36	ANADOLU ÜNİVERSİTESİ	5+5yıl+	Temmuz 2023
37	DOKUZ EYLÜL ÜNİVERSİTESİ	10 yıl +	Temmuz 2025
38	KIRKLARELİ ÜNİVERSİTESİ	10 yıl +	Temmuz 2025
40	KIBRIS DOĞU AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ	10 yıl +	Şubat 2025
41	KIBRIS LEFKE AVRUPA ÜNİVERSİTESİ	10 yıl +	Şubat 2025
42	TÜRKİYE YEŞİLAY CEMİYETİ VE VAKFI	5 yıl +	Kasım 2024
43	MEB MÜFETTİŞLERİ VE MÖ Y DERNEĞİ	10 yıl +	Ekim 2024
44	Sosyolojik Araştırmalar Derneği	Süresiz	Nisan 2020
45	Ahlaki Değerler Eğitimi Derneği	Süresiz	Nisan 2020
46	BADER-Bağımsız Arabulucular Derneği	10 yıl +	Kasım 2021
47	DOSTEL Arabuluculuk Merkezi	10 yıl +	Kasım 2021
48	KGK-Küresel Gazeteciler Konseyi	10 yıl +	Ocak 2022
49	SOSYODER-Sosyologlar Derneği	10 yıl +	Mart 2022
50	AÇÖV-Anadolu Üniversitesi OM Vakfı	10 yıl +	Mart 2022
51	MALİ MÜŞAVİRLER VAKFI	10 yıl +	Mayıs 2022
52	İSTANBUL BAROSU (2)	10 yıl +	Haziran 2022
53	MUSTAFA TAMER SA VAKFI	10 yıl +	Eylül 2022
54	MOBBİNG İLE MÜCADELE DERNEĞİ	10 yıl +	Kasım 2022

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Hukuk İşleri Genel Müdürlüğü

Sayı : E-60374460-045.02.70/32289 10.11.2021
Konu : Sosyal Arabuluculuk Programı

DAĞITIM YERLERİNE

Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sisteminin ilk kalkınma planı olan 11. Kalkınma Planı kapsamında temel amaç olarak belirlenen 2.3"Nitelikli İnsan, Güçlü Toplum" başlığı altında tüm bireylerin kapsayıcı ve nitelikli bir eğitime ve hayat boyu öğrenme imkânlarına erişim sağlamaları amaçlanmış ve **ailenin güçlendirilmesine yönelik politikalar ise toplumsal bütünleşme ve sosyal riskleri azaltmaya dönük en önemli kamu politikalarından biri olarak görülmüştür.**

Bu çerçevede; Bakanlığımızın hedefleri içinde yer alan toplumsal uzlaşıyı tesis etmek amacıyla, hukuk uyuşmazlıkları dışında kalan **akrabalık, komşuluk, aile, işyeri, okul, üniversite** gibi alanlarda sosyal ilişkilerden kaynaklı ortaya çıkan uyuşmazlıkların çözümüne destek olarak HEGEM Vakfı ve bu vakıfla protokol imzalamış halihazırda 27 devlet üniversitesi ile işbirliği içinde "İnsan Hakları ve Şiddetle Sivil Mücadele Bilincini Geliştirici Saha Aktörleri Yetiştirme Projesi" geliştirilmiştir.

Hazırlıkları devam eden söz konusu **projenin başlangıçta 27 pilot ilde uygulanması ve tedricen hem iller hem de kurumlar bazında yaygınlaştırılması hedeflenmektedir.** Ülkemizde insan hakları ve şiddetle mücadele bilincinin etkin bir şekilde yaygınlaştırılması amacıyla uygulanacak olan projenin açılış/tanıtım toplantısı ve etkinliklerinin 18 Kasım 2021 tarihinde Ankara'da yapılması planlanmıştır. Yeri, saati ve programı ekli dosyada belirtilen çalışmaya, Bakanlığınızdan konuyla ilgili genel müdür veya daire başkanı düzeyinde temsilcilerin katılımının sağlanması; katılacak olan kişinin görev ve iletişim bilgilerinin (telefon, e-posta) en geç 12 Kasım 2021 tarihine kadar elektronik ortamda ab174319@adalet.gov.tr adresine gönderilmesi hususunda;

Gereğini arz ederim.

Hakan ÖZTATAR
Hâkim
Bakan a.
Hukuk İşleri Genel Müdürü

Dağıtım:

-Gençlik ve Spor Bakanlığı
-Eğitim, Araştırma ve Koordinasyon Genel Müdürlüğü
-Gençlik Hizmetleri Genel Müdürlüğü
-Personel Genel Müdürlüğü
-Kredi ve Yurtlar Kurumu Genel Müdürlüğü
-Milli Eğitim Bakanlığı
-Hayat Boyu Öğrenme Genel Müdürlüğü
-Özel Eğitim ve Rehberlik Hizmetleri Genel Müdürlüğü
-Ortaöğretim Genel Müdürlüğü
-Din Öğretimi Genel Müdürlüğü
-Personel Genel Müdürlüğü

UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden tZVYyVV - 6n8/1n8 - oYI0ijL - 67MHjs= ile erişebilirsiniz.

3762755775 - 3762755775 - 3762755775 - 3762755775

-İçişleri Bakanlığı

-İller İdaresi Genel Müdürlüğü
-Emniyet Genel Müdürlüğü
-Personel Genel Müdürlüğü
-Jandarma Genel Komutanlığı

-Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı

-Aile ve Toplum Hizmetleri Genel Müdürlüğü
-Çocuk Hizmetleri Genel Müdürlüğü

-Sağlık Bakanlığı

-Halk Sağlığı Genel Müdürlüğü

-Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı

-İş Sağlığı ve Güvenliği Genel Müdürlüğü
-Strateji Geliştirme Başkanlığı

-Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı

-Kalkınma Ajansları Genel Müdürlüğü
-Ar-Ge Teşvikleri Genel Müdürlüğü

-Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı

-Karadeniz Teknik Üniversitesi
-Manisa Celal Bayar Üniversitesi
-Adana Çukurova Üniversitesi
-Adnan Menderes Üniversitesi
-Uludağ Üniversitesi
-Çankırı Karatekin Üniversitesi
-Pamukkale Üniversitesi
-Dicle Üniversitesi
-Iğdır Üniversitesi
-Atatürk Üniversitesi
-Fırat Üniversitesi
-Gaziantep Üniversitesi
-Giresun Üniversitesi
-Hatay Üniversitesi
-Kayseri Üniversitesi
-Kocaeli Üniversitesi
-Konya Selçuk Üniversitesi
-Mardin Artuklu Üniversitesi
-Şanlıurfa Harran Üniversitesi
-Malatya Üniversitesi
-Mersin Üniversitesi
-Tekirdağ Üniversitesi
-Trabzon Üniversitesi
-Samsun Üniversitesi
-Sinop Üniversitesi
-Van 100. Yıl Üniversitesi
-İstanbul Üniversitesi
-Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi
-İstanbul Medeniyet Üniversitesi
-Türk-Alman Üniversitesi
-Tarsus Üniversitesi

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Adresi : https://vatandas.uyap.gov.tr

T.C. Adalet Bakanlığı 06659 Kızılay-Çankaya /ANKARA
Telefon No : (0 312) 414 82 76 Faks No: (0 312) 219 44 47
e-Posta :adb@adalet.gov.tr İnternet Adresi :www.adb.adalet.gov.tr
Kep Adresi : adaletbakanligi@hs01.kep.tr

Bilgi için : Arabuluculuk Proje Bürosu
Telefon No : (0 312) 414 82 76

UYAP Bilişim Sist bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden tZVYyVV - 6n8/1n8 - oYI0ijL - 67MHjs= ile erişebilirsiniz. emindeki

3762755775 - 3762755775 - 3762755775 - 3762755775

T.C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI
Personel Genel Müdürlüğü

100 EĞİTİMİN YÜZYILI

Sayı : E-41289672-903.07-119811561 22.11.2024
Konu : Ekrem TOKLUCU

ŞİDDETLE MÜCADELE VAKFI YÖNETİM KURULU BAŞKANLIĞINA

İlgi : 09.10.2024 tarihli ve 2024-110 sayılı yazınız.

Bakanlığımız Avrupa Birliği ve Dış İlişkiler Genel Müdürlüğü Millî Eğitim Uzmanı (Ş) (Personel Genel Müdürlüğü Koordinasyon Biriminde görevli) Ekrem TOKLUCU'nun, Adalet Bakanlığı ve Vakfınız ortaklığı kapsamında 27 Devlet Üniversitesi işbirliği ile yürütülmekte olan; "İnsan Hakları, Şiddetle Mücadele ve Sosyal Arabuluculuk Bilincini Güçlendirici Saha Aktörleri Yetiştirilmesi 2023-2024 Seferberliği" projesi faaliyetlerinde "Proje Yürütme Kurulu Üyesi" olarak görev alması talepli İlgi'de kayıtlı yazınız incelenmiştir.

Adı geçenin, söz konusu proje kapsamında "Proje Yürütme Kurulu Üyesi" olarak görevlendirilmesi uygun görülmektedir.

Bilgilerini ve gereğini rica ederim.

Yusuf TEKİN
Bakan

Güvenli Elektronik İmzalı
Aslı İle Aynıdır.
25 Kasım 2024

Ayten YÜCEL
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI
Personel Genel Müdürlüğü
Şef

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.
Doğrulama Kodu: F64EF415-2D42-4B5D-A213-2343C4DA1B54 Doğrulama Adresi: https://www.turkiye.gov.tr/meb-ebys

T.C.MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI Personel Genel Müdürlüğü
Kep Adresi: meb@hs01.kep.tr
Bilgi için:Nilgün GEÇER
Şef

T.C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI
Özel Kalem Müdürlüğü

Sayı : E-35427624-903.07-118835000 06.11.2024
Konu : Görevlendirme

DAĞITIM YERLERİNE

İnsan Hakları Eylem Planı, Cumhurbaşkanlığı 2021/9 ve 2023/16 Genelgeleri gereğince çeşitli paydaşlarla yürütülen **"İnsan Hakları, Şiddetle Mücadele ve Sosyal Arabuluculuk Bilincini Güçlendirici Saha Aktörleri Yetiştirilmesi 2023-2034 Seferberliği"** Projesi "Yürütme Kurulu Üyesi" olarak Yükseköğretim ve Yurt Dışı Eğitim Genel Müdürü Fethi Fahri KAYA'nın görevlendirilmesi uygun görülmüştür.

Bilgilerini ve gereğini rica ederim.

Yusuf TEKİN
Bakan

Ek: Hegem Vakfı Görevlendirme Talebi (1 Sayfa)

Dağıtım:
Gereği:
Şiddetle Mücadele Vakfı Yönetim Kurulu Başkanlığına

Bilgi:
Personel Genel Müdürlüğüne

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.
Doğrulama Kodu: B5859DDB-DBF6-44C8-BD1B-1D4BAE502BCD Doğrulama Adresi: https://www.turkiye.gov.tr/meb-ebys
Kep Adresi: meb@hs01.kep.tr
Bilgi için:İsmail SOLMAZ
Şef
Telefon No:(312) 413 22 92

T.C.
İÇİŞLERİ BAKANLIĞI
Personel Genel Müdürlüğü

Sayı :13064269/906-05/ / /2023
Konu :Osman KAYMAK

BAKANLIK MAKAMINA

Şiddetle Mücadele Vakfı Yönetim Kurulu Başkanlığının 01.09.2023 tarihli yazıları ile Cumhurbaşkanlığı 11. Kalkınma Planı, İnsan Hakları Eylem Planı ve Cumhurbaşkanlığı 2021/9 Genelgesi gereği 18.11.2021 tarihinde Ankara'da açılış toplantısı yapılan Adalet Bakanlığı, HEGEM Vakfı ortaklığı ve 27 Devlet Üniversitesi iş birliği ile yürütülmekte olan, "İnsan Hakları ve Şiddetle Sivil Mücadele Bilincini Güçlendirici Saha Aktörleri Yetiştirilmesi Projesi"nin Bakanlığımızın katılımları ile ülke düzeyinde ve tüm Bakanlıklar eksenli çalışmalarının devam ettiği; proje bağlamındaki araştırma-uygulama nitelikli ön çalışmalara mülki amiri olduğu yerlerde büyük destek veren Vali-Mülkiye Başmüfettişi Osman KAYMAK'ın anılan projenin saha tanıtım ve uygulama çalışmalarında desteğine ihtiyaç duyulduğu belirtilmektedir.

Ulaşım, konaklama vb. tüm masrafları anılan Vakıf tarafından karşılanmak üzere Eylül 2023- Mayıs 2024 tarihleri arasında proje faaliyetlerinin ihtiyaç duyulan kesitlerinde görevlendirilmesi hususunda;

Tensiplerinize arz ederim.

Nedim AKMEŞE
Personel Genel Müdür V.

OLUR
/ /2023

Mehmet AKTAŞ
Bakan a.
Vali
Bakan Yardımcısı

3762755775 - 3762755775 - 3762755775 - 3762755

T.C.
ANADOLU ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
Genel Sekreterlik
Yazı İşleri Müdürlüğü

2025 AİLE YILI

Sayı : E-63784619-100-889359 12.05.2025
Konu : Şiddetle Mücadele

ŞİDDETLE MÜCADELE VAKFI (HEGEM) BAŞKANLIĞINA

Adalet Bakanlığı ve Vakfınız ortaklığı ile yürütülen "İnsan Hakları, Şiddetle Sivil Mücadele ve Sosyal Arabuluculuk Bilincini Güçlendirici Saha Aktörleri Yetiştirilmesi Projesi" çerçevesinde hazırlanan "Şiddeti Önleme ve İnsan Hakları Danışmanlığı e-Sertifika Programında 398 kişi", "Yeminli Sosyal Arabuluculuk e-Sertifika Programında 1367 kişi" ile "Aile Temelli Arabuluculuk e-Sertifika Programında 205 kişi" 2024 ve 2025 yıllarında uzaktan öğretim hizmetlerini kullanarak başarılı olmuş ve sertifika almaya hak kazanmıştır.

Bilgilerinize arz ederim.

Prof. Dr. Yusuf ÖZKAY
Rektör a.
Rektör Yardımcısı V.

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.
Belge Doğrulama Kodu :BSNEDTDZ1Z Belge Doğrulama Adresi : https://www.turkiye.gov.tr/anadolu-universitesi-ebys

Yunus Emre Kampüsü Tepebaşı/Eskişehir
Telefon No:+90 222 335 05 80/1352-1353 Faks No:+90 222 335 36 16
e-Posta:gensek@anadolu.edu.tr İnternet Adresi:www.anadolu.edu.tr
Kep Adresi:anadoluuniversitesi@hs01.kep.tr

Bilgi için: Yasemin ENGEL
Büro Personeli
Telefon No: 1318

Bu belge,güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

T.C.
AYDIN ADNAN MENDERES ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
Yazı ve Kurul İşleri Müdürlüğü

GÜNLÜ EVRAK
20.12.2023

Sayı : E-82493341-100-465573
Konu : "Yeminli Sosyal Arabuluculuk" ve Yeminli Şiddet Önleme Formatörlüğü" Başarı Sertifikaları

ŞİDDETLE MÜCADELE VAKFI (HEGEM) YÖNETİM KURULU BAŞKANLIĞINA

İlgi : a) 11.12.2023 tarih ve 2023-19 sayılı yazınız.
b) 12.12.2023 tarihli ve E-27494148-770-462097 sayılı yazı.

Aydın Adnan Menderes Üniversite ile Şiddetle Mücadele Vakfı arasında, Kasım 2021 tarihinde işbirliği protokolü imzalanmıştır. Bu protokole istinaden, Aydın Adnan Menderes Üniversitesi Uzaktan Eğitim Merkezi (ADÜZEM) uzaktan eğitim altyapısı kullanılarak Şiddetle Mücadele Vakfı tarafından gerçekleştirilen "Yeminli Sosyal Arabuluculuk" ve Yeminli Şiddet Önleme Formatörlüğü" sertifika programlarını başarı ile bitiren belge almaya hak kazanan adaylara, Üniversitemiz Sürekli Eğitim Araştırma ve Uygulama Merkezi (ADÜSEM) tarafından E-Devlet üzerinden doğrulatabildikleri Başarı Sertifikası verilmiştir. Kişisel Verilerin Korunması Kanunu istinaden 4.701 katılımcıya ait maskelenen listeler ekte gönderilmektedir.

Bilgilerini ve gereğini rica ederim.

Prof. Dr. Bülent KENT
Rektör

Ek:Katılım Listesi

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu :BS58P9CE6H Belge Takip Adresi : https://turkiye.gov.tr/ebd?eK=5740&eD=BS58P9CE6H&eS=465573

Adres:ADÜ Merkez Kampüs Aytepe Mevkii 09100 Efeler/AYDIN
Telefon:0256 218 20 00 Faks:0256 214 66 87
e-Posta:yaziisleri@adu.edu.tr Web:idari.adu.edu.tr/subemudurlugu/yaziisleri/
Kep Adresi:adnanmenderesuniversitesi@hs01.kep.tr

Bilgi için: Hatice ABRA
Unvanı: Biolog
Tel No: 0256 220 2603

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

3762755775 - 3762755775 - 3762755775 - 3762755775

T.C.
ESKİŞEHİR VALİLİĞİ
Protokol Şube Müdürlüğü

2025 AİLE YILI

Sayı : E-59193476-870-118386 17.10.2025
Konu : Yeminli Sosyal Arabuluculuk Uygulama Yöntemleri ve Kurumsal Sorumluluklar Çalıştayı İle Yeminli Aile Arabuluculuğu Belge/Yemin Töreni

CUMHURBAŞKANI YARDIMCILIĞINA

Cumhurbaşkanlığı On Birinci Kalkınma Planı, İnsan Hakları Eylem Planı ve Cumhurbaşkanlığı 2021/9 Genelgesi gereği yürürlüğe konan; **"İnsan Hakları, Şiddetle Sivil Mücadele ve Sosyal Arabuluculuk Bilincini Güçlendirici Saha Aktörleri Yetiştirilmesi Projesi"** açılış/tanıtım programı Adalet Bakanlığı çağrısı ve Bakanlıklar, Üniversiteler, proje paydaşı kurum/kuruluş temsilcilerinin katılımıyla 18 Kasım 2021 tarihinde **Ankara**'da,

· Proje bölge toplantısı, çok sektörlü katılımla Manisa Celal Bayar Üniversitesi ev sahipliğinde 23 Mayıs 2022 tarihinde **Manisa**'da,

· Proje sertifika program katılımcılarının yemin ve mezuniyet töreni 21 Haziran 2023 tarihinde Aydın Valiliği himayelerinde, **Aydın** ilinde,

· Cumhurbaşkanlığı, Strateji ve Bütçe Başkanlığı'nın Genel Müdür düzeyinde temsil edildiği, tüm Bakanlıkların ve çok sayıda resmi/özel sektörün davetli bulunduğu, "Proje, Pilot Saha Çalışmalarının Değerlendirilmesi ve Cumhurbaşkanlığı On İkinci Kalkınma Planı için Öneriler Geliştirilmesi Çalıştayı" 20-21 Temmuz 2023 tarihlerinde **Ankara** ilinde,

.Yeni yüzyılda insan hakları, şiddetle sivil mücadele ve sosyal arabuluculuk bilincini güçlendirici saha aktörleri yetiştirilmesi seferberliği konulu bilgi paylaşım paneli 16 Kasım 2023 tarihinde Eskişehir Valiliği himayelerinde, **Eskişehir** ilinde gerçekleştirilmiştir.

Bir sosyal politika uygulaması olarak tüm bakanlıklar ve ülke düzeyinde yaygınlaştırılmasına karar verilen proje faaliyetleri kapsamında olmak üzere; Eskişehir Valiliği, Anadolu Üniversitesi ve HEGEM Vakfı iş birliği ile 23 Ekim 2025 Perşembe günü saat: 11.00 'de Özel Eskişehir OSB Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi Salonunda **''Yeminli Aile Arabuluculuğu Belge/Yemin Töreni''** ve **"Türkiye'de Yeminli Sosyal Arabuluculuk Uygulama Yöntemleri ve Kurumsal Sorumluluklar"** konulu bilgi paylaşım çalıştayı gerçekleştirilecektir.

Valiliğimiz himayelerinde gerçekleştirilecek olan ekte programı ve bilgileri paylaşılan çalıştaya katılımınız takdirlerinize arz olunur.

Hüseyin AKSOY
Vali

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.
Doğrulama Kodu: sCc6yJ-8km8f7-3Q2xOP-mCCDbs-oVSEO0ry Doğrulama Linki: *https://www.turkiye.gov.tr/icisleri-ebys*

Arifiye Mahallesi İki Eylül Caddesi No:66 Eskişehir
Telefon No: (222)214 26 26 Dahili: 2739 Faks No: (222)214 27 57
e-Posta: protokoleskisehir@gmail.com İnternet Adresi: http://www.eskisehir.gov.tr
Kep Adresi: icisleribakanligi@hs01.kep.tr

Bilgi için: Ömer ÖZÖZTÜRK
Polis Memuru
Telefon No:

3762755775 - 3762755775 - 3762755775

T.C.
ESKİŞEHİR VALİLİĞİ
Protokol Şube Müdürlüğü

2025 AİLE YILI

Sayı : E-59193476-870-118377 17.10.2025
Konu : Yeminli Sosyal Arabuluculuk Uygulama Yöntemleri ve Kurumsal Sorumluluklar Çalıştayı İle Yeminli Aile Arabuluculuğu Belge/Yemin Töreni

DAĞITIM YERLERİNE

Cumhurbaşkanlığı On Birinci Kalkınma Planı, İnsan Hakları Eylem Planı ve Cumhurbaşkanlığı 2021/9 Genelgesi gereği yürürlüğe konan; **"İnsan Hakları, Şiddetle Sivil Mücadele ve Sosyal Arabuluculuk Bilincini Güçlendirici Saha Aktörleri Yetiştirilmesi Projesi"** açılış/tanıtım programı Adalet Bakanlığı çağrısı ve Bakanlıklar, Üniversiteler, proje paydaşı kurum/kuruluş temsilcilerinin katılımıyla 18 Kasım 2021 tarihinde **Ankara**'da,

· Proje bölge toplantısı, çok sektörlü katılımla Manisa Celal Bayar Üniversitesi ev sahipliğinde 23 Mayıs 2022 tarihinde **Manisa**'da,

· Proje sertifika program katılımcılarının yemin ve mezuniyet töreni 21 Haziran 2023 tarihinde Aydın Valiliği himayelerinde, **Aydın** ilinde,

· Cumhurbaşkanlığı, Strateji ve Bütçe Başkanlığı'nın Genel Müdür düzeyinde temsil edildiği, tüm Bakanlıkların ve çok sayıda resmi/özel sektörün davetli bulunduğu, "Proje, Pilot Saha Çalışmalarının Değerlendirilmesi ve Cumhurbaşkanlığı On İkinci Kalkınma Planı için Öneriler Geliştirilmesi Çalıştayı" 20-21 Temmuz 2023 tarihlerinde **Ankara** ilinde,

.Yeni yüzyılda insan hakları, şiddetle sivil mücadele ve sosyal arabuluculuk bilincini güçlendirici saha aktörleri yetiştirilmesi seferberliği konulu bilgi paylaşım paneli 16 Kasım 2023 tarihinde Eskişehir Valiliği himayelerinde, **Eskişehir** ilinde gerçekleştirilmiştir.

Bir sosyal politika uygulaması olarak tüm bakanlıklar ve ülke düzeyinde yaygınlaştırılmasına karar verilen proje faaliyetleri kapsamında olmak üzere; Eskişehir Valiliği, Anadolu Üniversitesi ve HEGEM Vakfı iş birliği ile 23 Ekim 2025 Perşembe günü saat: 11.00 'de Özel Eskişehir OSB Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi Salonunda **"Yeminli Aile Arabuluculuğu Belge/Yemin Töreni"** ve **"Türkiye'de Yeminli Sosyal Arabuluculuk Uygulama Yöntemleri ve Kurumsal Sorumluluklar"** konulu bilgi paylaşım çalıştayı gerçekleştirilecektir.

Valiliğimiz himayelerinde gerçekleştirilecek olan ekte programı ve bilgileri paylaşılan çalıştaya kurumunuz adına üst düzey bir yöneticinin katılımı için,

Gereğini bilgilerinize arz/rica ederim.

Hüseyin AKSOY
Vali

EK :
1- Proje Genel Bilgi
2- Program ve Katılım Bilgi Formu

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.
Doğrulama Kodu: bh0Vqg-xosYR/-S0lTiS-6hAJ5q-wCFiHfuO Doğrulama Linki: https://www.turkiye.gov.tr/icisleri-ebys

Arifiye Mahallesi İki Eylül Caddesi No:66 Eskişehir
Telefon No: (222)214 26 26 Dahili: 2739 Faks No: (222)214 27 57
e-Posta: protokoleskisehir@gmail.com İnternet Adresi: http://www.eskisehir.gov.tr
Kep Adresi: icisleribakanligi@hs01.kep.tr

Bilgi için: Ömer ÖZÖZTÜRK
Polis Memuru
Telefon No:

3627557 - 3627557 - 3627557 - 3627557

DAĞITIM :
CUMHURBAŞKANLIĞINA
(Hukuk Politikaları Kurulu)
STRATEJİ VE BÜTÇE BAŞKANLIĞINA
ADALET BAKANLIĞINA
(Strateji Geliştirme Başkanlığı)
AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞINA
(Strateji Geliştirme Başkanlığı)
ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞINA
(Strateji Geliştirme Başkanlığı)
ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞINA
(Strateji Geliştirme Başkanlığı)
DIŞİŞLERİ BAKANLIĞINA
(Strateji Geliştirme Başkanlığı (Stgb))
DİYANET İŞLERİ BAŞKANLIĞINA
(Strateji Geliştirme Başkanlığı)
ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞINA
(Strateji Geliştirme Başkanlığı)
GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞINA
(Strateji Geliştirme Başkanlığı)
HAZİNE VE MALİYE BAKANLIĞINA
(Strateji Geliştirme Başkanlığı)
İÇİŞLERİ BAKANLIĞINA
(Strateji Geliştirme Başkanlığı)
KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞINA
(Strateji Geliştirme Başkanlığı)
MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞINA
(Strateji Geliştirme Başkanlığı)
MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞINA
(Teftiş Kurulu Başkanlığı)
MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞINA
(Talim Ve Terbiye Kurulu Başkanlığı)
MİLLİ SAVUNMA BAKANLIĞINA
SAĞLIK BAKANLIĞINA
(Strateji Geliştirme Başkanlığı)
SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKANLIĞINA
(Strateji Geliştirme Başkanlığı)
TARIM VE ORMAN BAKANLIĞINA
(Strateji Geliştirme Başkanlığı)
TİCARET BAKANLIĞINA
(Strateji Geliştirme Başkanlığı)
ULAŞTIRMA VE ALTYAPI BAKANLIĞINA
(Strateji Geliştirme Başkanlığı)
YÜKSEKÖĞRETİM KURULU BAŞKANLIĞINA
HAKİMLER VE SAVCILAR KURULU BAŞKANLIĞINA
TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ BAŞKANLIĞINA
KAMU DENETÇİLİĞİ KURUMU BAŞDENETÇİLİĞİNE
TÜRKİYE İNSAN HAKLARI VE EŞİTLİK KURUMU BAŞKANLIĞINA
Milletvekili Yıldız KONAL SÜSLÜ

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.
Doğrulama Kodu: bh0Vqg-xosYR/-S0lTiS-6hAJ5q-wCFiHfuO Doğrulama Linki: https://www.turkiye.gov.tr/icisleri-ebys

Arifiye Mahallesi İki Eylül Caddesi No:66 Eskişehir
Telefon No: (222)214 26 26 Dahili: 2739 Faks No: (222)214 27 57
e-Posta: protokoleskisehir@gmail.com İnternet Adresi: http://www.eskisehir.gov.tr
Kep Adresi: icisleribakanligi@hs01.kep.tr
Bilgi için: Ömer ÖZÖZTÜRK
Polis Memuru
Telefon No:

3762755775 - 3762755775 - 3762755775

TBMM Akran Zorbalığının Araştırılması Alt Komisyonu Başkanı
ANKARA VALİLİĞİ
İSTANBUL VALİLİĞİ
İZMİR VALİLİĞİ
KIRKLARELİ VALİLİĞİ
TEKİRDAĞ VALİLİĞİ
AFET VE ACİL DURUM YÖNETİMİ BAŞKANLIĞINA
MUHARİP HAVA KUVVETİ KOMUTANLIĞINA
ESKİŞEHİR BÜYÜKŞEHİR BELEDİYE BAŞKANLIĞINA
SAKARYA BÜYÜKŞEHİR BELEDİYE BAŞKANLIĞINA
SAMSUN BÜYÜKŞEHİR BELEDİYE BAŞKANLIĞINA
TRABZON BÜYÜKŞEHİR BELEDİYE BAŞKANLIĞINA
VAKIFLAR GENEL MÜDÜRLÜĞÜNE
İZMİR CUMHURİYET BAŞSAVCILIĞINA
ESKİŞEHİR CUMHURİYET BAŞSAVCILIĞINA
ESKİŞEHİR ADLİ YARGI ADALET KOMİSYONU BAŞKANLIĞI
ESKİŞEHİR 1. İDARE MAHKEMESİ BAŞKANLIĞINA
ESKİŞEHİR 2. İDARE MAHKEMESİ BAŞKANLIĞINA
ESKİŞEHİR 1. VERGİ MAHKEMESİ BAŞKANLIĞINA
ESKİŞEHİR 2. VERGİ MAHKEMESİ BAŞKANLIĞINA
ESKİŞEHİR BAROSU BAŞKANLIĞINA
ANADOLU ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜNE
ANKARA ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜNE
ANKARA SOSYAL BİLİMLER ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜNE
DOKUZ EYLÜL ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜNE
ESKİŞEHİR OSMANGAZİ ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜNE
ESKİŞEHİR TEKNİK ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜNE
İZMİR EKONOMİ ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜNE
KIRKLARELİ ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜNE
TEKİRDAĞ NAMIK KEMAL ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
UFUK ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜNE
TÜRK KIZILAYI
TÜRKİYE YEŞİLAY CEMİYETİ
Sayın Osman Nuri CANATAN
Vali Yardımcısı
Sayın Ersin EMİROĞLU
Vali Yardımcısı
Sayın Remzi Oğuz YILMAZ
Vali Yardımcısı
Sayın Adem KELEŞ
Vali Yardımcısı
Sayın Yakup GÜNEY
Vali Yardımcısı
Sayın Oğuz ŞENLİK
Vali Yardımcısı
Sayın Dr. Hasan ÇİÇEK
Vali Yardımcısı
Sayın Abdulhamit KARACA
Hukuk Müşaviri

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.
Doğrulama Kodu: bh0Vqg-xosYR/-S0lTiS-6hAJ5q-wCFiHfuO Doğrulama Linki: https://www.turkiye.gov.tr/icisleri-ebys

Arifiye Mahallesi İki Eylül Caddesi No:66 Eskişehir
Telefon No: (222)214 26 26 Dahili: 2739 Faks No: (222)214 27 57
e-Posta: protokoleskisehir@gmail.com İnternet Adresi: http://www.eskisehir.gov.tr
Kep Adresi: icisleribakanligi@hs01.kep.tr
Bilgi için: Ömer ÖZÖZTÜRK
Polis Memuru
Telefon No:

3762755775 - 3762755775 - 3762755775

ESKİŞEHİR VALİLİĞİ, ANADOLU ÜNİVERSİTESİ VE ŞİDDETLE MÜCADELE VAKFI ARASINDA İŞ BİRLİĞİ PROTOKOLÜ

11 07 2025
ESKİŞEHİR

İŞ BİRLİĞİ PROTOKOLÜ

AMAÇ

MADDE 1- Bu protokolün amacı: Eskişehir Valiliği (protokol metninde "Valilik" olarak anılacak), Anadolu Üniversitesi (protokol metninde "Üniversite" olarak anılacak) ve Şiddetle Mücadele Vakfı ("HEGEM Vakfı" olarak anılacak) arasında, bu kuruluşların belirlenmiş konu ve faaliyetleri ekseninde birlikte/yardımlaşarak iş yürütmenin dayanağı olacak belgeyi oluşturmaktır.

İşbu Protokol kapsamında "Valilik", "Üniversite" ve "HEGEM Vakfı" ayrı ayrı "Taraf" birlikte ise "Taraflar" olarak anılacaktır.

KONU

MADDE 2- Bu protokolün konusu; Valilik, Üniversite ve HEGEM Vakfı'nın ortaklaşa yapacakları bilimsel, sosyal, kültürel, sanatsal, eğitsel ve sportif faaliyetlere esas teşkil edecek iş birliğinin esaslarını belirlemektir.

KAPSAM

Madde 3- Valilik, Üniversite ve HEGEM Vakfı arasındaki iş birliği protokolünün kapsamı şu şekildedir:

a) T.C. Anayasası, Cumhurbaşkanlığı On İkinci Kalkınma Planı, İnsan Hakları Eylem Planları ve daha sonra çıkartılacak ilgili mevzuatlarda belirtilecek amaç ve ilkeler doğrultusunda çalışmalar yapmak; Valilik, Üniversite ve HEGEM Vakfı ortaklığında insan hakları, şiddetle sivil mücadele ve sosyal arabuluculuk ekseninde etkin hizmet modelleri geliştirmek ve uygulamak.

b) Valilik, Üniversite ve HEGEM Vakfının, belirlenmiş resmi amaçları ve örtüşen faaliyet konuları bağlamında ortaklaşa bilimsel, sosyal, kültürel, sanatsal, eğitsel, sportif faaliyet projeleri ortaya koymak; "önleyici rehberlik, koruyucu hukuk, onarıcı adalet ve sağlıklı yaşlanma" konularında etkin hizmet modelleri geliştirmek ve ulusal/uluslararası sağlıklı yaşam alanları kurmak.

c) T.C. Cumhurbaşkanlığı 11. ve 12. Kalkınma Planları, İnsan Hakları Eylem Planları üst belgeleri ve Cumhurbaşkanlığı 2023/16 Genelgesi bağlamında Adalet Bakanlığı-HEGEM vakfı ortaklığı, İçişleri Bakanlığı desteği ve 27 Devlet Üniversitesi işbirliği ile yürütülen, "İnsan Hakları, Şiddetle Sivil Mücadele ve Sosyal Arabuluculuk Bilincini Güçlendirici Saha Aktörleri Yetiştirilmesi Seferberliği: 2024-2034" projesi faaliyetleri ile "mutlu insan, güçlü bir toplum" oluşmasına sahada katkı verecek sosyal politikaların hayata geçirilebilmesi için Eskişehir ili düzeyinde ve tüm diğer illere örnek teşkil edecek etkin hizmet modellerini ve faaliyetlerini hayata geçirmek.

ç) "İnsan hakları ve şiddetle sivil mücadele bilinci" ve birlikte yaşama kültürü daha güçlü bir toplum oluşmasına katkı verecek, şiddetle sivil mücadele aktörleri olarak, "Yeminli Sosyal Arabulucular", "Yeminli Şiddetle Sivil Mücadele Formatörleri", "Yeminli İnsan Hakları Danışmanları" yetiştirilmesine yönelik ulusal/uluslararası etkin sertifika

programları düzenlemek ve toplumsal ihtiyaçlara cevap verebilecek hizmet yapıları oluşturmak.

d) Eskişehir ili; "Çocuk ve Aile Odaklı Çok Sektörlü ve Çok Disiplinli Sosyal Risk Haritası" oluşturulması çalışmaları yapmak ve sosyal politika ve hizmetlerin ortaya çıkacak bilimsel raporlara göre yürütülmesini ağlamak.

e) Adalet Bakanlığı HEGEM Vakfı ortaklığı ve iştirakçi kurumlar iş birliği ile yürütülen **"İnsan Hakları, Şiddet Önleme ve Sosyal Arabuluculuk Bilincini Güçlendirici Saha Aktörleri Yetiştirilmesi Seferberliği 2023-2034 Projesi"** ve diğer benzer projelerin iller, bölgeler ve ülke düzeyinde etkin bir şekilde hayata geçirilmesine yönelik çalışmalarda bulunmak; bu bağlamda ortak eğitim ve hizmet alanları oluşturmak.

DAYANAK

MADDE 4- Bu protokol; İller İdaresi Kanunu, YÖK Mevzuatı, İnsan Hakları Eylem Planı, Adalet Bakanlığı-HEGEM Vakfı iş birliği protokolü, MEB-HEGEM Vakfı iş birliği Protokolü, HEGEM Vakfı ile Üniversiteler arasında imzalanan iş birliği protokolleri ve HEGEM Vakfı Resmi Senedi belgelerine dayanılarak hazırlanmıştır.

TARAFLAR VE TEBLİGAT ADRESLERİ

MADDE 5-

a) Eskişehir Valiliği: Arifiye, İki Eylül Caddesi, No:66 26010 Odunpazarı-ESKİŞEHİR
b) Üniversite: Yunusemre Kampüsü,26470 ESKİŞEHİR
c) HEGEM Vakfı: Şehit Cevdet Özdemir Mh. 1358. Sokak No:4/21 Çankaya-ANKARA,

Protokolün tarafları olup, adresleri protokol süresince yasal tebligat adresi olarak kabul edilir. Taraflar adres değişikliğini 30 gün içerisinde bildirmek zorundadır.

YÜKÜMLÜLÜKLER

MADDE 6- Tarafların yükümlülükleri aşağıda belirtilmiştir.

Valilik Yükümlülükleri:

a) Protokol kapsamında ortaklaşa yürütülecek projelerin/faaliyetlerin planlanmasında ve yürütülmesinde ihtiyaç duyulan uygun destekleri vermek; Valilik, Üniversite, Vakıf ve gerekli görülecek diğer kurum yetkililerinin yer alacağı bir "Protokol Yürütme Komisyonu" kurulmasını sağlamak.

b) Protokolün amaç, konu ve kapsam kısmında ifade edilen hususlarda, Üniversite ve HEGEM Vakfı iş birliğine dayalı projeler geliştirilmesine ve uygulanmasına katkı sağlamak; ortaklaşa yürütülecek her türlü ulusal ve uluslararası sertifika programlarıyla ilgili imkanlar ölçüsünde altyapı desteği vermek.

c) Protokol konuları bağlamında yürütülen proje ve faaliyetleri ile ilgili resmi kurum/kuruluşlar bağlamında bilimsel çalışmaların gerektirdiği bilgilere, istatistiklere ulaşma; ortak çalışma, toplantı vb. yapma ve her türlü kuruma gerekli resmi yazıların yazılması ve ilgili kurumlara bildirilmesi hususlarında destek vermek.

ç) "İnsan Hakları, Şiddetle Sivil Mücadele ve Sosyal Arabuluculuk Bilincini Güçlendirici Saha Aktörleri Yetiştirilmesi Seferberliği" ve "Eskişehir İli, Çocuk ve Aile Odaklı Sosyal Risk Haritası Projesi" çalışmaları ile ilgili gerekli bina, araç-gereç, personel, yazılım ve diğer ihtiyaç duyulacak destekleri imkânlar ölçüsünde sağlamak.

d) Bilimsel ve eğitsel çalışmalar sonucunda geliştirilen sonuç raporlarının, ortaya konulan hizmet modellerinin ve Eskişehir ili düzeyinde seferberlik bağlamında sertifika programlarından mezun olan sosyal aktörlerle ilgili bilgilerin üst yönetimlere, diğer il Valiliklerine ulaştırılmasına öncülük etmek.

Üniversite'nin Yükümlülükleri:

a) Protokol kapsamında ortaklaşa yürütülecek projelerin/faaliyetlerin gerçekleştirilmesinde ihtiyaç duyulan destekleri vermek ve planlanan çalışmaların imkânlar ölçüsünde hayata geçirilebilmesi için gerekli koordinasyonunun sağlanması hususunda destek sağlamak.

b) Protokolün amaç, konu ve kapsam kısmında ifade edilen hususlarda, Üniversite, Valilik ve HEGEM Vakfı iş birliğine dayalı projeler geliştirilmesine ve uygulanmasına katkı sağlamak; ortaklaşa yürütülecek her türlü ulusal ve uluslararası sertifika programlarıyla ilgili imkânlar ölçüsünde altyapı desteği vermek, ortak sertifika programlarıyla ilgili başarı ve yetki belgelerinin düzenlenmesini sağlamak.

c) Protokol konuları bağlamında yürütülen projelerden, Üniversite ve bağlı birimlerinin ulaştığı bilgi, doküman ve benzeri bulgulardan Valiliğin ve Vakfın yararlanmasına imkân vermek; ortaklaşa planlanan sertifika programlarını Bakanlıklara ve diğer ilgili kurum/kuruluşlara resmi yazı ile bildirilmesi hususunda destek sağlamak.

ç) "Yeminli Sosyal Arabuluculuk", "Aile Temelli Arabuluculuk", "İnsan Hakları ve Şiddet Önleme Danışmanlığı", "İşyerinde Çatışma Yönetimi ve Sosyal Arabuluculuk" ve "Okul ve Aile Eksenli Çatışma Yönetimi ve Şiddet Önleme Danışmanlığı" sertifika programlarını ihtiyaca göre ve imkânlar ölçüsünde açmak, programların sağlıklı yürütülmesi için gerekli altyapının oluşturulması hususunda destek sağlamak.

d) Her sertifika öğretim döneminin sonunda bitirme sınavı yapmak ve başarısız ya da mazeretli olanlara bir defa telafi sınav hakkı tanımak. Sertifika sınavında 100 tam puan üzerinden 50 ve üzeri puan alanları başarılı saymak ve başarılı öğrencilere dijital formatta "Sertifika" belgesi düzenlemek. Sertifika programlarından mezun olan sosyal aktörle ilgili bilgilerin üst HEGEM Vakfına ve ilgili diğer kurumlara ulaştırılmasını sağlamak.

e) Adalet Bakanlığı-HEGEM Vakfı ortaklığı ve paydaş kurum/kuruluşlar iş birliği ile yürütülmekte olan, **"İnsan Hakları, Şiddet Önleme ve Sosyal Arabuluculuk Bilincini Güçlendirici Saha Aktörleri Yetiştirilmesi Seferberliği 2023-2034 Projesi"** ile ilgili gerekli destekleri imkânlar ölçüsünde ve kendi takdirinde olmak üzere sağlamak.

HEGEM Vakfı Yükümlülükleri:

a) Protokolün amacı kapsamında, Valilik, Üniversite ve bunların bağlı birimlerinin geliştireceği projelerin, Vakıf ve iş birliği protokolü yapılan diğer kurumlar tarafından desteklenmesini sağlamak.

b) Protokol kapsamında ortaklaşa gerçekleştirilecek bilimsel ve sosyal projelerin hazırlanmasının ve yürütülmesinin denetimini sağlamak; çalışmalara Vakıf adına faaliyetlerde yer alan bilim insanlarının katılımını sağlamak, ortak projelerle ilgili bilimsel raporların hazırlaması ve yayına dönüşmesinde sorumluluk üstlenmek.

c) Protokol tarafı kuruluşların, amaçları ve çalışma konuları doğrultusunda ortaklaşa yapılacak işlerde Cumhurbaşkanlığı, Bakanlıklar, Vakıflar Genel Müdürlüğü, Yerel Yönetimler, STK ve üniversitelerle Bakanlıklarla iş birliğini güçlendirecek çalışmalar yapmak.

ç) Vakfı tarafından Bakanlıklarla, -diğer kurum ve kuruluşlarla- yürütülmekte olan ve yürütülecek hususunda projelerden Valiliği ve Üniversiteyi haberdar etmek, Valilik ilgili kamu çalışanlarının projelere ve faaliyetlerine katılım zemin hazırlamak, Üniversite ile ortak çalışmalar yürütmek.

d) Hegem Vakfının, Eskişehir ili ve ülke düzeyinde yürüttüğü, her türlü "Sosyal Risk Araştırmaları", "Şiddetle Sivil Mücadele", "Şiddet Önleme Çalışmaları", "Yeminli Sosyal Arabuluculuk "ve diğer bilimsel çalışmalarıyla ilgili elde ettiği verilerden, bilimsel raporlardan ve düzenlenecek sertifika akredite sertifika programlarından alanındaki bilimsel çalışmalarıyla ilgili elde ettiği verilerden, Valilik ve Üniversite ilgili birimlerinin doğrudan faydalanmasını sağlamak; **"Bakanlık-Vakıf-Üniversiteler iş birliği ile yürütülen" her türlü sertifika programlarından Eskişehir ili genelindeki bütün kamu çalışanlarının üniversiteler ve bağlı birimlerin öğretim elemanları, idari personel ve öğrenciler de dahil olmak üzere protokol tarafları arasındaki ikili sözleşmelerdeki şartlarla yararlanmasını sağlamak.**

e) Geliştirilecek ve yürütülecek projelerin, başta Türki Devletler ve Avrupa Birliği Ülkeleri olmak üzere uluslararası alanda bilinirliliğini ve üçüncü ülkelerin katılımlarını sağlamak; protokol amaç ve kapsamı ekseninde yürütülecek projelerin, ortaklaşa kurulacak hizmet alanları/merkezleri ile ilgili imkanlar ölçüsünde mali sorumluluklarına katkıda bulunmak.

PROTOKOLÜN SÜRESİ

MADDE 7-Bu Protokol imzalandığı tarihten başlamak üzere 5 yıl süre ile geçerlidir. Öngörülen süre bitiminde tarafların aksi yönde irade ortaya koymamaları halinde, Protokol tüm hükümleriyle beş yıllık bir dönem için yenilenmiş sayılır.

PROTOKOLÜN FESHİ VE DEĞİŞİKLİK

MADDE 8-

a) Taraflardan birinin en az altı ay öncesinden diğer tarafa gerekçelerini de içerecek şekilde yazılı olarak bildirmesi suretiyle veya taraflarca yazılı mutabakat sağlanması durumunda protokol sona erer. Böyle bir fesih durumunda, protokol kapsamında olmak üzere yürütülmekte olan projeler ve faaliyetleri kendi özellikleri kapsamında değer bulacak ve taraflardan herhangi biri tarafından aksi öngörülmediği müddetçe fesihten etkilenmeyecektir.

b) Taraflar, protokol süresi içerisinde, hizmetlerin daha etkin/verimli yürütülebilmesi amacıyla ihtiyaca göre protokolde değişiklik veya ek yapılmasını isteyebilirler. Değişiklikler yalnızca tüm tarafların yazılı mutabakatı ile geçerli hale gelecektir.

ANLAŞMAZLIKLARIN ÇÖZÜMÜ

MADDE 9-

a) İş bu protokolün uygulanmasından doğacak uyuşmazlıklar, öncelikle arabuluculuk yoluyla çözülecektir. Arabuluculuk sürecinde görev alacak resmi arabulucu ya da arabulucular, protokole göre tarafların ortak iradesiyle belirlenecektir.
b) Uyuşmazlıkların dostane çözülememesi ve yargıya intikali halinde ise Eskişehir Mahkemeleri yetkili olacaktır.

DİĞER HÜKÜMLER

MADDE 10-Bu Protokolde yer almayan konular, yürürlükteki kanunlar ve ilgili mevzuat çerçevesinde yürütülür.

YÜRÜTME

MADDE 11- Bu Protokol hükümlerini, Eskişehir Valisi, Üniversite Rektörü ve Vakıf Genel Başkanı birlikte yürütür.

YÜRÜRLÜK

MADDE 12- İş bu Protokol 12 madde ve 5 sayfadan ibaret olup, imzalandığı tarihte yürürlüğe girer.

TARAFLAR:

11.07/2025	.../.../2025	.../.../2025
Eskişehir Valiliği Adına	**Anadolu Üniversitesi Adına**	**HEGEM Vakfı Adına**
Hüseyin AKSOY	**Prof. Dr. Yusuf ADIGÜZEL**	**Adem SOLAK**
Vali	**Rektör**	**Genel Başkan**

"YEMİNLİ SOSYAL ARABULUCULUK" AKREDİTASYON VE UYGULAMA YÖNERGESİ

1. BÖLÜM

Amaç, Kapsam, Dayanak ve Tanımlar

Amaç

Madde 1. Bu yönergenin amacı; **Sosyal Arabulucu, İnsan Hakları ve Şiddet Önleme Danışmanı** aktörlerin tasnif/sicil süreçlerine ait iş ve işlemleri tanımlamaktır.

Kapsam

Madde 2. Yönerge; Yeminli **Sosyal Arabuluculuk** ve benzeri sertifika programlarını yetkili koordinatör üniversiteler üzerinden başarı ile bitiren katılımcıların tasnif/sicil işlemlerine ait hükümleri kapsar.

Dayanak

Madde 3. Bu yönerge; İlgili Resmi Mevzuat, HEGEM Vakfı Senedi, Adalet Bakanlığı'nın, Bakanlıklara, YÖK ve Üniversitelere gönderdiği E-60374460-045.02.70/32289 sayılı yazısı, Adalet Bakanlığı-HEGEM Vakfı 06 01 2022 tarihli iş birliği protokolü belgesi; Vakıf Genel Kurulu ilgili proje kararları esas alınarak hazırlanmıştır.

TANIMLAR

Madde 4. Bu yönergede geçen;

a) Bakanlık: Adalet Bakanlığını,

b) Vakıf: Şiddetle Mücadele Vakfını,

c) Proje Kurulu: Vakıf organı olan ilgili kurulu,

d) Akademi: Sosyal Arabuluculuk ve Danışmanlık Akademisini,

e) Akreditasyon: Sertifika belgelendirme, yürütme süreçlerini ifade eder.

2. BÖLÜM

Sertifika Programlarının Faaliyet Usul ve Esasları

Madde 5. Proje sertifika programları "Dayanak" belge tanımlarına göre;

a) Sertifika programları saha resmi yazıları Adalet Bakanlığı, diğer ilgili Bakanlıklar, Resmi Kurumlar, Paydaş Üniversite Rektörlük Makamları ve Vakıf Yönetimi tarafından yazılır.

b) **Vakıf;** yürütme ve koordinasyon işleri, öğretim elemanı (akademisyen) temini, sertifika programlarının tasarımı/üretimi ve kurullarca onayı işlerini yürütür.

c) Sertifika Programları eğitim sürecinin yetki ve sorumluluğu koordinatör üniversitelere ait olacak, **Üniversite,** sertifika programlarının ilanı/resmi yazı, kayıtlar, katılımcılara ders ve materyallerin sunumu, sınavlar ve başarı belgelerini düzenlenip katılımcılarla ve Proje Yönetim Kurulu ile paylaşılması işlemlerinden sorumlu olacak,

d) **"Arabuluculuk" (bütün dünya ülkelerinde olduğu gibi) ayrı bir meslek değildir**. "Arabuluculuk" geliştirilmiş özel bir beceridir; tercihe dayalı ek bir iştir. Ülkemiz ve bu proje sistematiği için de her tür arabuluculuk türünü böyle anlamlandırmak gerekir. Sertifika programları organizasyonlarına Üniversiteler üzerinden katılarak başarılı olanlar isterlerse sicil sistemine başvurabilir; sicil kaydı alanlar (Hukuk Uyuşmazlıkları hariç) sosyal hayat alanlarında oluşturulacak değişik **"Yeminli Sosyal Arabuluculuk Uygulama Yapıları"** içinde faaliyette bulunabilirler.

3. BÖLÜM

Sertifika Program Türleri ve Kredi/Ders Süreleri

Madde 6. Programda yer alan sertifika programları ve süreleri şöyledir;

a) Temel Yeminli Sosyal Arabuluculuk (120 ders saati)
b) İnsan Hakları ve Şiddet Önleme Danışmanlığı (120 ders saati)
c) Kentsel/Yerel Sosyal Arabuluculuk (120 ders saati)
d) Okul Merkezli Sosyal Arabuluculuk (120 ders saati)
e) İş Hayatında Sosyal Arabuluculuk (120 ders saati)
f) Aile Temelli İleri Arabuluculuk (250 ders saati)
g) İleri Müzakere ve Arabuluculuk (400 ders saati)
h) Kurum İçi Sosyal Arabuluculuk (Özel/Resmi kurumların talebine göre özel süreli)

4. BÖLÜM

Sosyal Arabuluculuk Mezuniyet, Tasnif/Sicil ve Yetki Süreci

Madde 7. Katılımcılar için "Yetkili Sosyal Arabulucu" olma esasları:

a) Yetkilendirilmiş koordinatör Üniversite biriminde açılan "Yeminli Sosyal Arabuluculuk" sertifika programına katılmak ve yapılacak sınavları başarı ile bitirmek.

b) Sosyal Arabuluculuk Sicil Kaydı için (**Proje Kurulu üyeliği**, **Yasal Yetkili temsilcilik**) formlarını doldurarak yazılı başvuruda bulunmak.

c) "Proje Kurulu" üyelik ücreti **5,000 TL**'dir; ancak, sadece **kurucu üyeler** (2025 yılında) istisnai olmak üzere 2,200 TL ödeme yapacaklardır. Üyelik giriş ücreti bir kereye mahsus alınır. Sonraki yıllarda, yeni başvurular için üyelik ücreti yeniden belirlenir.

d) **"Yetkili/Yeminli Sosyal Arabulucu"** olarak tasnif/sicil sisteminde yer alabilmek için, bu maddenin ilk üç bendindeki şartların yerine getirilmesi zorunludur.

3762755775-3762755775-3762755775-3762755775

Madde 8. Yetki Belgelerinin Düzenlenmesi:

a) "Yeminli Sosyal Arabulucu", "Yeminli İnsan Hakları ve Şiddet Önleme Danışmanı" yetki belgesi hak edişleri Proje Kurulu tarafından belirlenir.

b) "Yeminli Sosyal Arabulucu" olmayı hak edenler, sicil defterine işlenir,

c) "Yeminli Sosyal Arabulucu" olmayı hak edenlere, yasal yetki belgeleri **üç imzalı** olarak düzenlenir ve PDF olarak E-Mail adreslerine gönderilir, (Kurucu üye olarak ilk gruptaki üyelere onaylı yetki belgeleri "2025 yılı içinde gönderilecektir.)

d) Proje Kurulu Üyesi ve temsilci olarak sicil sisteminde yer almayı hak edenlerin listeleri Vakıflar Bölge Müdürlüğüne bildirilir.

5. BÖLÜM

Yerelde Sosyal Arabuluculuk Uygulama Yapıları ve Süreci

Madde 9. Resmi kurumların iş alanlarında "Yeminli Sosyal Arabuluculuk", "İnsan Hakları ve Şiddet Önleme Danışmanlığı" faaliyetleri, ilgili Bakanlıkların mevzuat/normlarına göre şekillenecektir. (Kurum içi arabuluculuk yapıları oluşabilir ve Sosyal Arabuluculuk Koordinasyon Merkezi uzmanlarından yararlanılabilir.)

Madde 10. Ülke düzeyinde (illerde/büyük ilçelerde) **"Vakıf Şubesi"** statüsünde **"Sosyal Arabuluculuk Akademileri/Merkezleri"** kurulacak; organizasyonlar bu merkezler üzerinden, Vakıflar mevzuatına göre yürütülecektir.

Madde 11. Yetkili şubeler, yerelin ve günün koşullarına göre hizmet usullerini, iş ve işlem maliyetlerini belirlemede yetkili olacaklardır. Genel prensip olarak şube faaliyetleri üzerinden sağlanan gelirlerin %60'ı hizmet üreten **"Arabulucu"** ya da **"Danışman"** aktörlerin; %25'i Şubenin ve %15'i Genel Merkezin olacaktır.

Madde 12. Proje yürütme ve hizmet faaliyetleri kapsamında 2026 yılında başlamak üzere Uluslararası çevrimiçi **"DANIŞ 11"** sistemi yürürlüğe konacak; bu sistem üzerinden uzman aktörlerle **"Müzakere, Arabuluculuk ve Danışma"** hizmetleri verilecektir**. "DANIŞ 11"** modelinin faaliyet esasları ayrı bir yönerge ile düzenlenecektir.

Madde 13. "Proje Yürütme/Koordinasyon" yasal yetkisi, illerde/ilçelerde talep ve uygun olmalarına göre "Denetimli Serbestlik Müdürlüğü", "Halk Eğitim Merkezi Müdürlüğü", "Yerel Yönetimler", "Arabuluculuk Merkezi", "Aile Danışma Merkezi", "Okul Müdürlüğü" ve benzeri resmi/özel yapılar üzerinden verilebilecektir. Yasal Şube/Koordinasyon" yetkisi herhangi kurum/kuruluşa bağlı olmaksızın "Sicil Kaydı" sahibi, yetkili/temsilci üyelerimiz tarafından da kullanılabilir.

Madde 14. Başlangıç olarak on yıllık bir süre için planlanan, "İnsan Hakları, Şiddet Önleme ve Sosyal Arabuluculuk Bilincini Güçlendirici Saha Aktörleri Yetiştirme" projesinde "Yeminli Sosyal Arabulucu", "Yeminli İnsan Hakları ve Şiddet Önleme Danışmanı" olmak isteğe bağlı olarak planlanmıştır. Resmi Üst Politika Belgeleri ve bağlı olarak Bakanlık Stratejik Eylem Planları, Cumhurbaşkanlığı ve Bakanlık Genelgeleri proje sürecini ve hizmet normlarının yapısını şekillendirecektir.

Madde 15. Yukarıda (14. Madde) anlatıldığı üzere; Adalet Bakanlığı-HEGEM Vakfı ortaklığı, Üniversiteler ve diğer paydaş kurumlarla yürütülmekte olan bu proje aslında bir sosyal politika icraatıdır ve **Devlet Kurumları sorumluluğundadır.** Bu bakımdan sertifika programlarından mezun olan katılımcıların **görevlendirme** ya da iş görmeleriyle ilgili, **sertifika eğitimlerini veren Üniversiteler** ve **projeyi koordine eden HEGEM Vakfı kendi hizmet yapıları ve organizasyonları dışında hiçbir sorumluluk taşımaz.**

3627557 - 3627557 - 3627557

6. BÖLÜM

Sosyal Arabuluculukta Evrensel İlkeler ve Etik Kurallar

Madde 16. Arabuluculuk doğal, doğrudan ve rızaya dayalı adalet yöntemidir. Hiç kimse, sosyal arabuluculuk hizmetlerinden yararlanma hakkından mahrum edilemez. Önleyici rehberlik, koruyucu hukuk ve onarıcı adalet içeren hizmet yapı ve yöntemleri, öncelikle şiddetin daha ortaya çıkmadan önlenmesini, müzakere ve arabuluculuk kültürünün yaygınlaştırılmasını gerektirir. Yürütülen projenin temel amacı, bu gerekliliğin acilen hayata geçirilmesine katkı vermek, öncülük etmektir.

Madde 17. "Sosyal Arabulucular", "**İnsan Hakları ve Şiddet Önleme Danışmanları**" şu evrensel ilkelere ve etik kurallara uymakla yükümlüdürler:

a) Tarafsızlık, **b)** Bilimsellik, **c)** Gizlilik, **d)** Gönüllülük, **e)** İnsanilik, **f)** Objektiflik, **g)** Adaletlilik, **h)** Toplumsallık, **i)** İnsan Hakları odaklılık.

(Akreditasyon sürecine girmek isteyen "Arabulucu" ve "Danışman" adayları, başvuru belgeleriyle birlikte YEMİN FORMU sunmak zorundadırlar.)

7. BÖLÜM

Çeşitli ve Son Hükümler

Madde 18. "**İnsan Hakları, Şiddet Önleme ve Sosyal Arabuluculuk** Bilincini Güçlendirici Saha Aktörleri Yetiştirilmesi Projesi" faaliyetleri HEGEM Vakfı Yönetim Kurulu tarafından yönetilecek; proje saha çalışmaları, illerdeki resmi şubelerimiz ve kanuni temsilcilerimizle yürütülecektir. Proje Yönetim Kurulu kararlarına bağlı olarak, illerde/ilçelerde kurulacak olan hizmet yapıları/birimleri yerelde katılacak olan paydaş kurum kuruluşların birlikteliği ile şekillenecek, güçlenecektir.

Madde 19. Sosyal Arabuluculuk hizmet yapı ve standartlarının kontrol ihtiyacına yönelik Vakıf Yönetim Kurulu tarafından görevlendirilecek bir "Akreditasyon Kurulu" oluşturulacak ve bu üst kurulca TÜRKAK ve Avrupa Kalite Teşkilatı TS EN ISO/IEC 17024 Standartlarıyla uyumlu yapılanma yönergesi hazırlanacaktır.

Madde 20. Sertifika programları 2026 yılı genel değer belirlemesi şöyledir:

400 ders saat süreli İLERİ ARABULUCULUK için: 40.000 TL

250 ders saati süreli İLERİ ARABULUCULUK için: 30.000 TL

120 ders saati süreli TEMEL SOSYAL ARABULUCULUK için: 20.000 TL

120 ders saati süreli İNSAN HAKLARI VE ŞİDDET ÖNLEME DANIŞMANLIĞI için: 10.000 TL

(Kamu çalışanları ve işbirliği yapılan paydaş kurumlar için istisnalar saklıdır.)

Madde 21. Proje bağlamında açılan sertifika program katılımcıları kayıt yaptırdıkları yetkili Üniversitelerin yasal mevzuatına tabidir. Sertifika program normlarının ilanı; başvuruların kabulü, materyallere erişim, sınav uygulamaları ve belgelendirme iş ve işlemleri "Koordinatör Üniversite" yönetiminin yetki ve sorumluluğundadır.

Madde 22. İŞBU YÖNERGE, dört sahife ve yirmi iki maddeden ibaret olup; onaylanma tarihinden başlamak üzere HEGEM Vakfı Genel Başkanı tarafından yürütülür.

Onay tarihi: 22 11 2025

5376275575 - 5376275575 - 5376275575

HEGEM:

- **DÜNYADA, şiddet üzerine en çok (117) bilimsel araştırması ve yayını olan STK**
- **DÜNYADA, "Yeminli Sosyal Arabuluculuk" modelini ülkesinde en güçlü başlatan ve en hızlı yaygınlaştıran STK**
- **DÜNYADA, rekor sayıda üniversite ile (27) protokol imzalayan, "Şiddetle Mücadele" ve "Sosyal Arabuluculuk" alanında DÜNYANIN en büyük akademisyen ağını, materyal havuzunu ve etkin hizmet birliğini oluşturan tek STK**
- **TÜRKİYE'DE, İLK uluslararası "Şiddet Kongresi" yapan kuruluş**
- **TÜRKİYE'DE, illerin/ilçelerin çok sektörlü/çok disiplinli üst analiz ve haritalama özellikli "SOSYAL RİSK" araştırmalarını yapan ilk ve tek STK**
- **TÜRKİYE'DE, "mobil psiko-sosyal destek aracı ve ekibi" ile yerinde, yani ihtiyaç mahallinde "Aile Arabuluculuğu" hizmet modelini hayata geçiren ilk STK**

3627557

T.C.
ESKİŞEHİR VALİLİĞİ
Özel Kalem Müdürlüğü

2025 AİLE YILI

Sayı : E-72512188-870-117594
Konu : Komisyon

08.10.2025

DAĞITIM YERLERİNE

Valiliğimiz ve HEGEM Vakfı (Şiddetle Mücadele Vakfı) tarafından İnsan Hakları, Şiddeti Önleme ve Sosyal Arabuluculuk Bilincini Güçlendirme faaliyetlerin yürütülmesinde ihtiyaç duyulan destekleri vermek amacıyla, Vali Yardımcısı koordinesinde kurulacak komisyonda görev almak üzere;

Üniversitelerimizden birer Rektör Yardımcısı, Cumhuriyet Başsavcılığımızdan bir Başsavcı Vekili, Aile ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğünden bir Müdür Yardımcısı, İl Milli Eğitim Müdürlüğünden bir Müdür Yardımcısı, HEGEM Vakfından bir yetkili ismin Özel Kalem Müdürlüğüne bildirilmesi hususunda;

Gereğini arz ve rica ederim.

Dr.Hasan ÇİÇEK
Vali a.
Vali Yardımcısı

Dağıtım:
Eskişehir Cumhuriyet Başsavcılığına
Anadolu Üniversitesi Rektörlüğüne
Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Rektörlüğüne
Eskişehir Teknik Üniversitesi Rektörlüğüne
Eskişehir Aile ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğüne
Eskişehir İl Milli Eğitim Müdürlüğüne
Şiddetle Mücadele Vakfı Yönetim Kurulu Başkanlığı

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.
Doğrulama Kodu: 10f0QE-FWhV7S-FbWg4P-2qF+bx-L0lEF3It Doğrulama Linki: https://www.turkiye.gov.tr/icisleri-ebys

Arifiye Mahallesi İki Eylül Caddesi No:66 Eskişehir
Telefon No: (222)214 26 35 Faks No: (222)214 27 65
e-Posta: eskisehir@icisleri.gov.tr İnternet Adresi: http://www.eskisehir.gov.tr
Kep Adresi: icisleribakanligi@hs01.kep.tr

Bilgi için: Nazimet SARIOĞLU
Polis Memuru
Telefon No:

T.C.
ESKİŞEHİR VALİLİĞİ
Özel Kalem Müdürlüğü

Sayı : 72512188-870-
Konu : Komisyon

.../10/2025

VALİLİK MAKAMINA

Valiliğimiz ve HEGEM Vakfı (Şiddetle Mücadele Vakfı) tarafından İnsan Hakları, Şiddeti Önleme ve Sosyal Arabuluculuk Bilincini Güçlendirme faaliyetlerin yürütülmesinde ihtiyaç duyulan destekleri vermek amacıyla, Vali Yardımcısı koordinesinde kurulacak komisyonda aşağıda adı-soyadı ve kurum bilgileri yer alan kişilerin görevlendirilmesi hususunu tensiplerinize arz ederim.

Komisyon

Adı Soyadı	**Unvan**	**Kurumu**
Dr.Hasan ÇİÇEK	Vali Yardımcısı	Eskişehir Valiliği
Ayhan GÖKALP	Başsavcı Vekili	Cumhuriyet Başsavcılığı
Prof.Dr.Serpil KOÇDAR	Rektör Yardımcısı	Anadolu Üniversitesi
Prof.Dr.Emine GÜMÜŞSOY	Rektör Yardımcısı	Osmangazi Üniversitesi
Prof.Dr.Hanife APAYDIN ÖZKAN	Rektör Yardımcısı	Eskişehir Teknik Üniversitesi
Prof.Dr. Yahya Mustafa KESKİN	Mütevelli Heyeti Başkan Vekili	HEGEM Vakfı
Hatice DOST	Müdür Yardımcısı	Aile ve Sosyal Hiz.İl Müd.
Ali TÜRKAL	Müdür Yardımcısı	İl Milli Eğitim Müdürlüğü

Dr.Hasan ÇİÇEK
Vali Yardımcısı

OLUR
17/10/2025

Hüseyin AKSOY
Vali